

СЕРГЕЙ ЛУКЯНЕНКО

ЗВЕЗДНАТА СЯНКА

Част 2 от „Студени играчки са звездите“

Превод от руски: Васил Велчев, 2008

chitanka.info

ПРОЛОГ

На космодрумите не расте трева. Не заради свирепия пламък на двигателите, за който толкова много обичат да пишат журналистите. Твърде много отрови се изливат в почвата при зареждането на носителите и при аварийното изхвърляне на гориво, при взривовете на ракетите на старта и при дребните, неизбежни течове в износените тръбопроводи.

Но този космодрум не беше земен.

Седях върху тревата, на самия край на огромното незаградено зелено поле. То можеше да мине за тенис корт за великани или за рожба на болната фантазия на побъркан на тема голф милиардер.

Впрочем тук няма пари.

Лицето ме болеше, сякаш някакъв невидим садист шкуреше отвътре кожата ми на шмиргел. Тъй като точно така си и беше, се стараех да не обръщам внимание на болката.

От зелената длан на космодрума стърчаха в безпорядък малки сребристи корабчета. Вече бях идвал тук неотдавна, но тогава замъгленото ми съзнание не можеше да оцени зрелището от гледна точка на землянин. А сега... сега умножавах бойната мощ на всеки кораб по общото им количество, после — по предполагаемия брой на космодрумите на планетата, добавях неизвестните величини — онези кораби, които бяха в космоса или на планетите на приятелите, а също така и крайцерите, които никога не напускаха орбита. Разбира се, получаваше се доста приблизителен резултат. Плюс-минус цял порядък.

Но каква разлика има дали върху главата ти ще падне еднотонна или десеттонна тухла?

Дъвчейки една тревичка, се излегнах по гръб. Погледнах в небето. Какво може да бъде по-неизменно във всеки един свят и във всяко едно време? Да лежиш, да усещаш киселия сок по устните си, да чувстваш как те засмуква, как те привлича безкрайното небе... Как светът се преобръща и вече не лежиш на гръба си, отпуснат и ленив,

вглеждащ се с присвити очи към бездната, а цялата планета е върху раменете ти, и ти я придържаш над небето. Последният и единствен атлант...

Сокът от тревичката беше горчив и лют, беше го родила чужда земя. А небето беше изпъстрено от плетеница *облаци-за-приятно-прохладно-време*. Не можеш да пропаднеш през такава решетка.

Не аз трябва да държа този свят на раменете си.

Обърнах глава и накарах планетата да легне под краката ми. Погледнах неподвижното тяло до мен. Мъжът беше жив, но нямаше да дойде скоро в съзнание.

— Куалкуа, приключи ли? — попитах на глас.

Да. Лицата ви и кожната обвивка са идентични — отговори с беззвучен шепот симбионтът.

— Благодаря.

Да мимикрирам ли фигурата?

Мъжът беше и по-пълен, и по-висок от мен. Маскировката не би попречила. Но самата мисъл за новата болка, която би донесло преустройство на тялото, предизвика у мен лека паника.

— Няма нужда.

Заставах на колене и започнах да свалям дрехите на непознатия. Добре, че тук предпочитат свободната кройка.

— Как мислиш, ще се промъкнем ли? — попитах аз съществото, живеещо в тялото ми.

Възможно е.

Куалкуа не притежава нито деликатност, нито страх от смъртта. Напоследък това започна да ми харесва.

След като облякох дрехите на непознатия, се изправих в цял ръст. На половин километър се виждаха ниски здания без прозорци. Хангари? Ремонтни работилници? Бази за зареждане с гориво?

— Може би корабът на Ример още не е унищожен? — зададох риторичен въпрос аз. — Добре би било да се върна в него...

Куалкуа не отговори, но, странна работа, стори ми се, че усетих отзвук от негова емоция. Лека ирония, симпатия и одобрение.

Възможно ли е съществата, използвани като живи уреди, като живи брони и устройства за насочване на торпеда, толкова да са се сродили с техниката? Възможно ли е сантименталността по отношение на кораба да е станала за тях рядко срещано достойнство?

— Време е да си идем у дома — казах аз.

Който си има дом...

— А вие...

Някога нашата раса не се съгласи с решенията на Конклава.

Разбунтувахме се. Имахме планета. Сега там има прах.

Мълчах и гледах зеленината на космодрума.

Върви, Пьотър. Ти има къде да се завърнеш.

— Надявам се — казах аз. — Надявам се.

ЧАСТ ПЪРВА

ЗЕМЯТА

ГЛАВА 1

Червено-виолетовата ескадра на аларите. Стотици кораби, патрулиращи по границата на Галактическия конклав.

Гледах през станалия прозрачен корпус разсипаните в небето блясъци. Достатъчно беше да спра погледа си върху някой кораб и изображението му веднага се увеличаваше. Добри технологии имат геометрите.

Но нима технологиите са най-важното?

На света има неща, по-силни от оръжията — волята, силата на духа, увереността в собствената правда, сплотеността. Какво може да противопостави Конклавът на цивилизацията на геометрите? Дрязгите и раздорите, приглушеното недоволство на слабите раси, самоуспокоението и преситеността на силните? Цялото несигурно равновесие ще рухне за миг. А ако се постараят и регресорите...

Капитане, движим се принудително...

— Подчини се — казах аз.

Ситуацията е опасна.

— Всичко е наред. Имам инструкции. Това е за благото на Родината — прекъснах аз кораба.

Така и не намерих разузнавателното корабче на Ример. Явно го бяха унищожили. За всеки случай. Впрочем можеше да е и за добро. Неволно бях започнал да се отнасям като към разумно същество с компютъра, побрал в себе си част от паметта на Ник, маниера му на общуване, стиховете му. А с тази машина, новичка, непринадлежала никога на никого, беше по-лесно. Геометрите бяха успели да направят борд-партньорите си адски съобразителни, способни да общуват свободно и да взимат нестандартни решения. И при това да си останат само машини.

Навярно в това имаше нещо правилно. Ненаправно нито една раса от Конклава не използваше системи с изкуствен интелект, или поне такива не бяха широко разпространени — вместо това се предпочитаха услугите на изчислителите, куалкуа или други тясноспециализирани същества. В самата мисъл за създаване на нов

разум, възможен конкурент, има нещо плашещо. Но защо геометрите, с тяхната вманиаченост на тема единство и приятелство, да пропускат подобен шанс? Може би, когато се намеси инстинктът за самосъхранение на расата, цялата идеологическа черупка се пръсва?

Ситуацията е много опасна — съобщи тъжно корабът.

— Подчинявай се. Изпълняваме мисия на приятелство.

Хубаво е, когато идеологията е на първо място. Дори и геометрите да са допусkali възможността за отвличане на кораба, не са му позволили да изпита подобни съмнения. Изплувахме в центъра на ескадрата към кораба-флагман с намалена мощност на двигателите. Беше минала само седмица, откакто го видях за първи път. Тогава огромният диск изглеждаше жалко. Аларите бяха успели да хванат кораб на геометрите цял и невредим, но бяха понесли солидни загуби. Сега обаче флагманът беше съвсем като нов. Страховита бойна машина, неспособна да губи битки...

Куалкуа — помислих си, — твоите сънародници участвали ли са в ремонта?

Да — последва беззвучен отговор. — Помагахме в горещите зони.

Но нали това е опасно и за вас?

И какво?

Разтърсващо равнодушие към смъртта. Небивало. Зад това поведение на амебоподобните същества се криеше нещо, но все още никой не беше успял да проумее какво точно.

В центъра на флагмана се отвори люк. Нямаше никакви шлюзове, въздухът се удържаше от силов щит. Ние падахме в отвора — изглеждаше именно като падане — после усетих леко прилошаване, когато гравитационните полета на корабите започнаха да си взаимодействат.

— Изключване на гравитацията — наредих аз, когато се озовахме във вътрешността на флагмана. — Изключване на всички защитни системи. Отваряне на кабината.

Този път корабчето се подчини безропотно, сякаш решило, че като ти отсекаш главата, не жалиш косата си. Кабината се отвори, усетих острата миризма на извънземното, нечовешко обиталище. Подобният на пещера хангар на флагмана беше осветен крайно оскъдно, неподвижните фигури на аларите едва се виждаха.

Почувствах се зле.

Преди седмица си пробивах път през редиците им. Безстрашният герой, непомнещ кой е, щедро раздаващ шамари и режещ с ножа си наляво и надясно... А на пътя ми са стояли техници и инженери, до един без навици в ръкопашния бой. Била е нужна илюзия за схватка — и беше постигната. Ако срещу мен бяха излезли няколко истински десантници, при това с прехвалените аларски бронирани костюми — изобщо нямаше да се измъкна.

Косматите тела наоколо чакаха. Как ме гледаха? С разбиране — нали са знаели какво вършат? С омраза — ръцете ми бяха изцапани с кръвта на приятелите им? С любопитство — аз все пак се бях върнал, носех информация?

— Къде са приятелите ми? — попитах аз, като скочих на пода. — Алари!

Мълчание. После напред излезе черен алар със златиста туника.

— Командващия? — попитах аз.

— Приветствам те на борда, Пьотър Хрумов — каза преводачът куалкуа, който стърчеше във вид на уродлив израстък от шията на командващия. — Радваме се, че успя да се върнеш.

На две места по тялото му козината беше закрыта от превръзки, които едва ли имаха нещо общо с облеклото. Дали не бяха следи от мои удари?

— Къде са приятелите ми? — попитах отново аз.

— Те спят. По вашето време е период за отдих.

— Нищо, събудете ги, те няма да се обидят... — казах аз.

Ако аларите бяха решили да ме изиграят, бях обречен... Но в същата минута от далечния край на тунела се показаха две човешки фигури. Данилов и Маша. Те тичаха към мен и аз почувствах как най-накрая напрежението ме напуска.

Все пак имаше къде да се върна.

Само че защо усмивките върху лицата им бяха толкова измъчени?

— Пьотър! — Данилов ме сграбчи. Разтърси ме и ме погледна в лицето. — Кучи син! Върна се!

Маша се държеше по-спокойно. Тя просто се усмихваше и, странна работа, това необичайно за нея занимание я правеше доста по-симпатична.

— Здравей — каза тя, като протегна ръка и леко докосна рамото ми. — Чудесно. Много се притеснявахме за теб.

Погледнах накриво тунела, но оттам не се появяваше никой друг.

— Къде е дядо? — попитах с недоумение.

— Той спи — отговори бързо Данилов. — Спи в момента.

Аларите не се намесваха. Бяха склучили около нас космата окръжност и с любопитство наблюдаваха срещата. Потърсих с поглед командващия и попитах:

— По време на моето бягство... аз...

— Ти уби трима — отговори командващият, без да изчака да завърша.

А какво можех да очаквам всъщност? Добре, че бяха само трима. Наоколо имаше *не-приятели* и плененият регресор Ник Ример не се беше церемонил...

Данилов леко стисна ръката ми.

— Командващ... — започнах аз.

Глупаво беше да се извинявам и да моля за прошка. Вината не беше от онези, от които можеш да се освободиш с думи. Но какво друго ми оставаше?

— Пьотър Хрумов, като представител на расата на аларите те моля за извинение — каза командващият.

Вторахих се в блестящите черни очи. Не, той не се подиграваше.

— Накарахме те да пристъпиш законите на своята цивилизация — каза командващият. — Наложих ти се да убиваш съюзници. Вината ни е огромна, но не виждахме друг изход.

Не, не почувствах облекчение от думите му в коренно променилата се ситуация.

И може би това беше единственото, заради което още имах право да уважавам себе си.

— Командващ, моля за прошка расата на аларите — отговорих. — Скърбя за жертвите.

Аларът мълчеше. Колкото и различни да бяха етичните ни принципи, той не можеше да не страда за загиналите членове на екипажа. Иначе едва ли би командвал флотилия. Властта дава правото да приемаш и да изискваш жертви, но не избавя от болката. Разбира се, ако това е власт, а не тирания.

— Нали жертвата им не беше напразна? — попита командващият. — Беше ли в света на геометрите?

— Да. — Махнах с ръка към корабчето си. — Та нали това е друг кораб. Онзи, с който отлетях, беше разглобен и унищожен.

— Защо?

— Защото е бил в плен.

Данилов погледна тържествуващо към Маша и в мен се появи подозрението, че девойката е била склонна да монтира на корабчето на Ример десетина-двайсет „бръмбарчета“.

— Добре, че ти си избегнал тази участ — каза командващият.

— Едва успях — отговорих аз.

Аларът поклати глава. Навярно копираше човешкия жест, но при мишата му муцуна това изглеждаше комично.

— Може ли цивилизацията на геометрите да стане съюзник на слабите раси? — попита той.

Добър въпрос.

Най-добрият въпрос за сезона...

— Тя може да стане нов господар на слабите — отговорих аз. — Тя ще ни погълне. Ще ни подари идеологията си. Ще ни приеме в кръга си.

— Невъзможно е да се смени по насилствен път идеологията на едно развито общество — парира ме аларът.

— Няма да останем развити дълго време — съобщих му аз.

Черните миши очи ме пронизваха целия. После командващият огледа събралите се наоколо — и аларите се плъзнаха встрани. За десет секунди се ометоха като издухани от вятър.

— Да вървим, Пьотър. — Той протегна лапа и леко ме докосна по хълбока. — Хангарът не е мястото за този разговор. Стаята за доклади ни чака.

— За доклади или за разпити?

— Това зависи от ситуацията.

Ако се съдеше по размерите на „стаята за доклади“, сигурно тук понякога пред мишките докладваха слонове.

Обичайната за аларските кораби неравна повърхност на стените беше боядисана в мътнооранжево, а няколкото осветителни сегмента

глееха мътно и тревожно. Седнах и почти легнах на полегатото меко кресло, а люкът след мен беше затворен. Малко приличаше на заточение.

— Петя — разнесе се отнякъде гласът на Данилов. — Аларите молят за разрешение да пуснат газ.

— Какъв газ?

— Лек транквилант. За да си спомниш по-лесно. Абсолютно безвреден е.

Звучеше достатъчно неприятно. Свих рамене, погледнах в тавана.

— Давайте.

Нямаше нито звуци, нито миризми. Само ми се зави свят и светлината като че ли стана по-ярка.

Не усещах нищо, подсказващо за въздействието на наркотик. Навярно аларите бяха сбъркали и транквилантът им не действаше на хората...

После ме налегна скука. От колко време вече лежах така? Минута, две? Адски много! Не бива така да се пилее скъпоценното време! Може да се умре от мъка! Размърдах се, борейки се с желанието си да стана и да изляза.

— Пьотър — разпознах гласа на командващия, — разкажи какво стана с теб след бягството. От момента, в който се озова в кораба.

Този въпрос ми донесе облекчение. Беше се появило някакво занимание!

— Казвах се Ник Ример — отговорих аз. — Това ми съобщи корабът, като използва безгласен канал за общуване. Бях разузнавач и регресор. Значението на първото е ясно, а работата на регресора е да се внедри в чуждото общество и да намали равнището на развитието му. Това се прави като подготвителен етап преди развитието на цивилизацията по правилен път.

— Какъв е този правилен път? — попита аларът.

— Приятелството. Единството на всички цивилизации, съвместната им космическа експанзия.

— С каква цел?

— С цел приятелство. Това е затворен цикъл на развитие, цивилизацията се поглъщат с цел намирането на нови цивилизации и приобщаването им.

След кратка пауза командващият попита:

— Какъв е смисълът?

Колко е глупав!

— Никакъв.

— Расата на геометрите ръководи ли погълнатите раси?

— Не. Ръководи ги идеята.

В разговора се намеси някой друг:

— Пьотър, продължи разказа.

— Здравей, Карел. — Не се учудих, когато разпознах изчислителя. — Дядо далеч ли е?

— Той е тук.

— Повикай го.

Последва кратка пауза, после чух:

— Здравей, Петя.

— Здравсти — казах аз на тавана. — Как си, наред ли е всичко?

Гласът на дядо беше някак уморен и нерадостен.

— Да, доколкото е възможно. Разказвай, момче. Как управляваше кораба на геометрите?

— Давах общи указания. Той има достатъчно мощна система с изкуствен интелект. Но... кастрирана.

— Поясни, Петя.

— Предполагам, че компютърът на кораба се намира на границата на пълноценния разум. И е способен да се обучава. Но, кой знае защо, не осъзнава себе си.

— Да, така и предполагаме. Това е много изящно реализирано, Петя. Техните компютри не стават разумни, понеже мислят, че вече са такива.

— Какво? — Много ми се искаше да продължа да разказвам, и все пак не можах да се сдържа да не попитам.

— Нещо повече. В известен смисъл... — изкикоти се дядо — всеки компютър на геометрите смята себе си за единственото разумно същество във Вселената. За Бог, ако щеш. Той възприема реалността като игра на въображението си. Система с такава мощност би стигнала до осъзнаването на самата себе си, ако не смяташе тази задача за вече изпълнена.

— Опасен път — реших аз.

— Не, Петя. Най-удобният. Може би единственият възможен. Един затворник няма да се стреми да се освободи, ако мисли, че вече е свободен.

— Колко ми е приятно да те слушам, дядо — казах аз, след като помълчах малко. — Знаеш ли... това ми липсваше.

Паузата беше къса и неловка. Прекалено много бяха тези, които слушаха разговора ни в момента. Не беше време за сантименталност.

— Разказвай нататък, Петя — помоли дядо. — Този газ предизвиква бързивост и стремеж да се сподели притежаваната информация. Не се мъчи.

— Геометрите имат много хубави кораби — казах аз. — Те не използват джампа, но скоростта им на придвижване извън пространството надхвърля всякакви скорости, достъпни на Конклава. Тъй като не помнех нищо за своята личност, корабът започна да изпълнява инструкциите си...

Говорих дълго. От време на време ме прекъсваха с въпроси — Данилов, дядо, Маша, командващият на аларите... Понякога въпросите на командващия изглеждаха малко странни, и аз реших, че пита не самият той, а преводачът куалкуа.

Най-трудно ми беше да разказвам за обществото на геометрите. И досега не можех да го възприема като абсолютно чуждо и да съобразя какво трябваше да спомена. Отсъствието на семейство, например, беше много интересен щрих, но си спомних за това съвсем случайно. А и имаше страшно много неща, които не знаех. Как работят транспортните кабинни, например? „Това джамп ли е, преминаване през други измерения, или процес на копиране на тялото в нова точка с унищожаване на оригинала?“ — питаше аларът. Не знаех отговора. От последната версия се почувствах зле, но ми се наложи да призная, че и тя е напълно вероятна.

Когато завърших разказа си, действието на наркотика почти беше изтекло. Някакъв алар безмълвно ми донесе поднос със закуска и се оттегли. Застанах на колене и започнах да ям, вслушвайки се в спора. Не бяха изключили връзката между стаята за доклади и помещението, в което се бяха събрали „заговорниците“, и това ме радваше. Иначе бих се почувствал като съвсем посредствен шпионин.

Говореше предимно дядо. Изглежда всички — и аларите, и изчислителят — го признаваха за главен експерт по геометрите.

— Тяхната цивилизация е феноменална — нареждаше той с лекторски тон. — Да започнем с главното — на родната им планета са съществували две разумни раси. Известни ли са такива прецеденти?

— Да. — Изглежда, това беше аларът, а не преводачът. — Регистрирани са няколко случая.

— И какъв е резултатът от съвместното им съществуване? — поинтересува се живо дядо.

— Едната от расите е унищожавана в началния период на развитието ѝ. Случилото се на планетата на геометрите е повече от банално. Цивилизациите на ниско равнище на развитие възприемат чуждите разумни раси като конкурент, подлежащ на изстребване.

Кой знае защо, ми се стори, че се оправдава. Дали аларът нямаше предвид своята раса?

— Но тук има малко по-различен вариант. И двете раси са били развити и напълно разумни. Геометрите са победили чрез създаване на биологично оръжие — изумителен прогрес за феодално общество.

— Това определение не ми се струва вярно — обади се неочаквано Маша. Засмя се, после продължи с леко усилие: — Андрей Валентинович... обществото на геометрите е забуксувало на феодален етап, но в много отношения го е надраснало. Петя говореше за дълъг период на изолация на един континент, помните ли? Тук могат да се направят някои аналогии с японското общество. Проточило се средновековие, позволило да се постигне колосален прогрес в отделни области на науката. Социалната им основа — наставничеството, също е напълно обяснимо в такава ситуация.

Браво, Маша! Тя си позволява да спори с дядо! Расте, расте момичето...

Допих възкиселия сок, настаних се по-удобно в креслото, затворих очи.

— И все пак, Маша, това е именно средновековие. — Дядо не отстъпваше от позицията си. — От азиатски тип, права си. Културата им е останала именно в азиатската линия на развитие.

— Какво означава това? — намеси се аларът.

— В развитието на земната цивилизация — поясни дядо — може да се отделят два основни потока — европейският, или западният, и азиатският, или източният. Западната култура е ориентирана повече към отделната личност, към индивида, неговите права и свободи.

Източната по принцип оперира с категориите общество и държава. Тъй като ние принадлежим към западната култура... мдаа... все пак именно към западната... затова разглеждаме източната като по-чужда. Когато моделираме измислени общества — с това се занимава нашата литература, — им придаваме чертите на азиатската цивилизация. Жестоко социално структуриране, потискане на свободата на индивида... Източната цивилизация, напротив — придава на измислените общества чертите на европейската цивилизация.

— Странно е, че не сте се изстребили взаимно — отбеляза аларът. — И кое от общества сега ръководи Земята?

— Западното — съобщи дядо уверено. — Но в настоящия момент всички различия се заличават. А цивилизацията на геометрите е изградена на здрава източна основа.

— Интересно — каза аларът. — Бях сигурен, че земната цивилизация е пример за крайно структурирано общество. За разлика от нашето, например.

Някой, изглежда Данилов, се засмя.

— Нищо чудно — реши дядо. — Като наблюдаваме чуждите общества, забелязваме на първо място именно такива подробности като проявите на ред и организираност.

— Тогава възможно ли е да се правят изводи за цивилизацията на геометрите? — попита командващият.

— Възможно е. Ние сме достатъчно близки с тях, ксенофобията не ни пречи. Пъотър, съгласен ли си с мен?

— Сигурно, дядо — отговорих аз, след като се поразмислих. — При тях не е като в концлагер, разбира се. Но всичко е организирано пределно ясно. И никакви органи за потискане, всичко е изградено върху идеологията.

— Отново характерно за източния път на развитие — съгласи се дядо. — И това е много лошо. При еднакви равнища на техническото развитие конфликтът между източната и западната култура води до крайно тъжни последствия. Ако Конклавът поне имаше някаква обща, обединяваща идеология...

— Цивилизацията на геометрите не е многочислена, Андрей Валентинович — намеси се Данилов. — Ако наистина се стигне до сблъсък...

— Какъв сблъсък? — попита ехидно дядо. — Страховитите ескадри на Конклава ще се понесат да бомбардират геометрите? Струва ли си? Дори Земята успява да води политика на сдържаност... А ти мислеше ли, че не съм в течение? Совалки, натъпкани с кобалтови и водородни бомби, висят в орбита вече десет години и извънземните знаят за това. Командире, на вас това известно ли ви е?

— Да — отрони аларът.

Аз леко се обърках — честно казано, не бях чувал такова нещо.

— Равнището на развитие определя типа конфликт — продължи дядо. — Расите на Конклава няма да рискуват да започнат истинска война. Най-много да наложат карантинни зони, опити да се спрат геометрите, да се изолират. Дали това ще им се удаде срещу раса, която е пренесла звездната си система през цялата Галактика? Съмнявам се. Ще започне нещо като студена война. И ето тогава геометрите могат да изиграят картите си, като наблегнат на привлекателните страни на своето общество. Ще започнат да отнемат от Конклава късче след късче. Напускаме ние — Конклавът се лишава от бързите си доставки. Напускат аларите — и боевата мощ пада на четирийсет процента. Напускат прашните — и настъпва криза в минната индустрия. А ако силните раси разберат това и все пак се решат на война, Галактиката я очаква пълен геноцид. Преди геометрите да загинат, преди да бъдат удавени в силовите атаки, техните кораби ще изпепелят повечето обитаеми планети. Ще ги залееят с отрова — нали са традиционно силни в това. Какво може да се противопостави на малко, бързо и защитено корабче? А на него му е достатъчно само да се приближи до планетата и да хвърли в атмосферата една-единствена бомба с вирусен аерозол. Да предположим, че дженшите и вие, аларите, разбийте цялата планетна система на геометрите на прах. Но корабчетата ще останат. И ще отмъщават. Дълго, много дълго!

— Ако корабите им, както предполагаме, използват енергията на вакуума, то автономността им е практически неограничена — отбеляза Маша.

Последва дълга пауза, после аларът попита:

— Андрей Хрумов, ти смяташ за нецелесъобразно да се насъскват едни срещу други геометрите и Конклава?

— Не е необходимо. Те и без това са антагонисти. Силните раси не биха търпели подобни съседи.

— Какво предлагаш? Чия страна е по-разумно да заемем?

Дядо мълчеше.

— Вероятно все пак страната на геометрите — каза той и аз се надигнах от креслото, напълно объркан. — Тяхната етика не е прекалено обнадеждаваща, но слабите раси ще имат шанса да оцелеят. Ще попаднат под ново господство, да. Но все пак ще оцелеят.

Какво е това? Стоях, озъртайки се, сякаш се опитвах да ги видя през стените. Нима дядо не разбира до какво ще ни доведе това? Нали всичко обясних! Да, отначало ще бъдем съюзници и приятели. Част от слабите раси ще се измъкнат от Конклава, ще се обединят около геометрите. Но нали всичко не се ограничава до налагането на идеологията на Приятелството и приобщаването към изтръгналата се в Космоса утопия? От гледна точка на обитателите на Родината ние сме абсолютно неправилни. И ще ни върнат назад в развитието ни, тихо и незабележимо. Ще опустеят космодрумите, ще се затворят заводите — например, за да се възстанови замърсената екология. После геометрите ще ни помогнат със своите най-добри наставници на света. Например, за да приобщят бъдещите поколения към голямото знание. Ще включат своето биоинженерство, за да победят болестите ни, а наред с това — и прекалената емоционалност и агресивност. За какво им е нажежаването на емоциите на онези, които се стремят към приятелството? Дори може да се убива без ярост и омраза. Ще се смени едно поколение и още едно, както искаше и Конклавът, между другото. И Земята ще стане нова Родина за онези, които вече не са способни да разберат истински тази дума.

— Дядо... — прошепнах аз, но те не ме чува.

— Андрей Хрумов, струва ми се, че си започнал да се отнасяш към живота по друг начин — каза командващият.

Дядо се засмя странно.

— Да, вероятно. Нима в това има нещо чудно? При всички случаи животът е по-хубаво нещо от смъртта. А това, което чухме от Петя, води до едно заключение — да се воюва с геометрите ще е равносилно на смърт.

— Дядо! — извиках аз. — Почакай! Нали я има и Сянката? Забрави ли?

— Враговете на геометрите?

— Да! Тези, от които геометрите са избягали!

Не виждах лицето на дядо, но си представих много ясно как се усмихва снизходително.

— Петя, не е задължително врагът на геометрите да е наш приятел. Това първо. И второ — те са избягали много надалеч. Едва ли Сянката ще ги последва.

— Но пък ние можем да отидем при Сянката!

Предполагах, че дядо ще въздъхне уморено, както обикновено, когато се сблъска с упорството ми, но той само каза:

— Да се доберем до ядрото на Галактиката? Не знам дали това е възможно технически, но какъв е смисълът? Смисълът, Петя? Да намерим непозната раса и да ѝ покажем къде се крият враговете ѝ? А ще пожелаят ли те да преследват геометрите? И ако пожелаят, няма ли да се заемат и с нас?

— Та ти самият говореше за третата сила! — възкликнах аз.

— Това вече не е трета сила, Пьотър. Четвърта е. Слабите раси, силните раси, геометрите, Сянката. Законите за съществуване на обществото са различни от законите на физиката. Ако в астрономията взаимодействието на три тела се превръща в проблем, в политиката неопределеност внася четвъртият фактор. Ако се добави към настоящото кълбо от проблеми и Сянката — каквато и да е тя — никой не може да предскаже резултатите.

— Но ако предсказаният резултат не ни устройва? — попитах аз. — Дядо, ако и двата варианта не водят доникъде, не трябва ли да се опита нещо съвсем ново?

— Не знам — отговори той. — Аз все пак не съм бил там, Петя.

— А аз бях!

Всички те мълчаха. Разходих се из стаята, после попитах:

— Мога ли да изляза от тук? Май разказах всичко...

Отговорът беше някакво неловко мълчание. После дядо помоли:

— Почакай, Петя. Има определена причина... засега остани там.

После или всички замълчаха, или изключиха звука. По-скоро второто.

Какво, за двоен агент ли ме смятаха? Готвеха се за проверки и изследвания по маниера на геометрите? Обхвана ме гняв. В края на краищата, в тялото ми имаше куалкуа! Можеха да разпитат и него!

Ние никога не отговаряме на въпроси, Пьотър.

Защо? — попитах мислено аз. Това, че куалкуа заговори сам и без видима причина с мен, беше неочаквано.

Можем да отговорим на прекалено много въпроси.

Не разбрах!

А аларите разбират.

Куалкуа направи пауза и добави:

Проблемът не е в теб, Пьотър. Вече са те подложили на всички възможни проверки. Само че за разлика от геометрите те не афишират този процес.

Нещо ставаше. Нещо много странно. Куалкуа, изглежда, искаше да ми подсказе нещо. За разлика от приятелите ми!

Защо можете да отговорите на прекалено много въпроси?

Куалкуа мълчеше.

Куалкуа, колко личности има вашата раса?

Ти разбра.

Или ми се стори, или той наистина беше доволен, че се досетих.

Ти си... един-единствен?

Куалкуа мълчеше. Да, той не даваше преки отговори. Но понякога отговаряше снизходително с мълчание. Малките амебopodobни куалкуа, разменните монети в космическата игра, инертните същества без никакви стремежи. Не, не същества! Същество! Същество, което беше единно цяло. Винаги! То не се боеше от смъртта, защото тя не съществуваше за него!

Господи, какво е пред него властта на силните раси, тяхното могъщество и апломб, дипломатическите игри и галактическите интриги! То позволяваше да го използват, защото загубата на отделни клетки не може да застраши организма. То беше единно цяло, разхвърляно из Вселената, живеещо в чужди тела и механизми, греещо се под светлината на хиляди слънца и гледащо към света през милиарди очи! Каква сила, какви закони на битието позволяваха на тези късчета желе, разделени със стотици парсеци едно от друго, да мислят заедно? Какъв свят можеше да ги е създал?

Изчислителите, аларите, хиксоидите, дори прашните и дженшите — всички те са почти хора. В сравнение с куалкуа.

Прекарах ръка през лицето си, спомняйки си колко умело куалкуа променяше тялото ми. Лесно беше да се приеме това за нормално, но би трябвало да се замисля как съществото заобикаля

закона за съхранение на веществото, като ме превръща в Пер и ме връща в първоначалната ми форма.

Не се бой, Пьотър. Ние не се стремим към власт.

Засмях се. В моето тяло живееше не симбионт, а по-скоро частица от Бог. Истински, който не се нуждаеше от гръмове, мълнии и старозаветни заповеди... Не, навярно не бях прав. Ролята на Бог не подходеше на куалкуа, пък и съществото не се стремеше към нея. По-скоро можеше да се нарече част от природата. Нещо древно и непресъхващо — като вятъра, светлината, шепота на реликтовото излъчване^[1]. Вятърът не се нуждае от власт — и дори и да си го уловил с платната си, не смятай, че си му станал господар. Просто за момент пътищата ви са съвпаднали... Попитах мислено:

Защо казваш „ние“? Нали си един!

А какво означават думите, Пьотър?

Какво означават думите? Нищо, навярно. Ти си един и аз съм един. Ние всички винаги сме самотни, колкото и самовлюбени живи същества да съставят расата ни. Всеки от нас е една цивилизация със свои закони и самота. И все пак дори на куалкуа му е приятно да казва „ние“...

Приблжих се към вратата — участък от стената, почти неразличим от останалите. Ниска, удобна за аларите. Докоснах я с ръка, без да вярвам особено, че непознатият механизъм ще благоволи да се отвори.

Вратата се плъзна встрани.

В просторната зала имаше двама алари. Те лежаха върху полегатите си кресла пред нещо, служещо за пулт. Според мен пултът изглеждаше като исполинска кристална друза, увенчана с матов неработещ екран. А може би екранът работеше, но зрението ми отказваше да го възприеме. Сивкавата козина на извънземните настръхна, когато ме погледнаха. От шиите и на двамата стърчаха куалкуа. Прекрасно.

— Трябва да изхвърля от организма си отпадъците от жизнената дейност — казах аз. — Къде мога да го направя?

Историята се повтаряше като фарс.

Единият от аларите стана и заситни към един тунел. Другият каза:

— Последвайте го, моля.

Сега не бях пленник, който трябваше да се държи, без да бъде пускан, пък макар и наужким, а източник на важна информация и представител на раса-съюзник.

— Това е много интимен процес, не бива да съобщавате на никого за него — съобщих аз.

След като оставих горкия техник пред малка етическа дилема, тръгнах след придружителя ми. Двайсетина метра по-нататък, където тунелът се разклоняваше на две, казах:

— Отведи ме при представителите на моята раса. Спешно е.

Аларът се обърка. Едва ли беше обикновен техник и разбираше, че става нещо непланирано. Но го притискаха два убедителни довода — моят статус, който очевидно беше достатъчно почетен, и спомените от кървавото бягство на Ник Ример...

— Спешно е! — изревах аз.

Аларът се обърна и пое надясно. Тръгнах подире му, гледайки смешно отпуснатата задница на изправения на задните си крака извънземен. Приличаше на хрътка, която се ориентира, като души въздуха.

Макар че ако приликата не беше лъжлива и наистина бяха произлезли от гризачи, обонянието не играеше в живота им кой знае колко по-голяма роля, отколкото при хората.

Не вървахме дълго — скоро аларът спря пред затворен люк. Погледна ме с вид на бито куче:

— Тук се водят важни преговори...

— И аз трябва да участвам в тях — потвърдих.

Щеше да е смешно, ако вратата се беше оказала блокирана. Но съпровождащият ме алар явно имаше достатъчно висок статус. Люкът се отвори.

— ... Не, не и не! — чух аз гласа на дядо. — Не мога. Това е прекалено голям шок!

— Какъв шок, дядо? — попитах аз, влизайки. Куалкуа прошепна беззвучно в мозъка ми:

А искаш ли да узнаеш това, Пьотър?

За първи път на кораба на аларите видях топли, сочни цветове. Залата бе с овална форма, стените бяха нежнорозови, таванът — ослепително червен, подът — пурпурен. Като вътрешностите на някакво чудовище... Командващият на аларите лежеше в центъра на

кресло с крайно сложна конструкция, а до него имаше три по-обикновени кресла, предвидени за хора. Бяха заети само две от тях — там седяха Данилов и Маша. До алара стоеше изчислителят, който сега ме гледаше с някакъв почти човешки ужас.

А дядо го нямаше никъде.

Даже се огледах, преди да попитам:

— Къде е дядо?

Придружителят ми тихичко отстъпваше, измъквайки се през все още отворения люк. Да, щеше да си изпати... Срецнах погледа на Данилов, но той сведе очи. Погледнах Маша — тя беше разрошена и пребледняла.

— Командващ, къде е Андрей Валентинович Хрумов? — попитах аз. — Къде е дядо ми?

— Това е много сложен етически проблем — отговори аларът след кратко забавяне. — Страхувам се, че нямам право да отговоря, преди той сам да вземе решение.

— Карел! Изчислителю! — Погледнах влечугоида. — Къде е дядо?

Над залата надвисна тишина.

Ти вече си го разбрал — прошепна куалкуа.

— Петя, нямах друг изход — отговори изчислителят с гласа на дядо.

Мерзавци!

— Какво е станало с дядо? — закрещях аз. — Какво е станало с него, гадини?

— Петя, това съм аз — каза изчислителят.

Пристъпих към него — не знам дали за да се убедя, че този толкова близък глас идва от нечовешката паст, или за да удуша чуждоземната твар, опитваща се... опитваща се...

— Нямах друг изход, Петя — каза дядо. — Нямах.

Беззъбата, осеяна с дъвкателни плочици паст, се отваряше нервно и разтреперано, изстрелвайки звуците на човешкия говор с отчаяно старание. В сините очи на изчислителя зееше пустота. Там нямаше нищо близко и познато!

— Исках да те дочакам, Петя — каза дядо.

И аз не издържах. Краката ми се разтрепериха, стените се разлюляха, преобърнаха се, а подът подскочи към лицето ми.

---

[1] Реликтовото излъчване — електромагнитно лъчение, идващо от всички посоки на небесната сфера, което ни дава информация за състоянието на младата вселена и се смята за доказателство на теорията за Големия взрив. — Бел.прев. ↑

ГЛАВА 2

Най-добре е да се гледа в тавана. Не е хубаво да се затварят очите — тогава веднага започват да ти идват наум разни мисли. А на мен не ми се мислеше. За нищо. Много по-лесно се оказа да си избира точка на тавана и да не откъсвам поглед от нея.

Така беше по-лесно. Можех да слушам гласа на дядо, идващ от устата на изчислителя, и да забравя за това, което се е случило.

— Масивен кръвоизлив, Пьотър. Инсулт. Никога не съм изключвал такъв вариант, но се случи съвсем не навреме. Мисля, че бих издържал още денонощие, но не и повече...

Гласът на дядо беше спокоен. И не защото в момента се намираше в тялото на Карел, Той би говорил също толкова монотонно и сухо и ако лежеше парализиран в леглото. Навярно със същия тон се е съгласил и с предложението на изчислителя...

— Данилов прие решението ми веднага. Виж Маша... почти не говори с мен. Нищо, и тя ще свикне.

— Как се случи? — попитах аз с болезнено любопитство.

— Приспаха ме. Карел смяташе, че иначе бих полудял по време на прехвърлянето на съзнанието. А така... все едно заспиваш в едно тяло и се събуждаш в друго.

— Това страшно ли е, дядо? — поинтересувах се аз.

И веднага се проклех за глупавия въпрос. Но дядо отговори спокойно:

— Не много. В края на краищата, отдавна се готвех... хм... да си отида съвсем. А случилото се все пак не е от най-лошите варианти. Трудно се свиква с новото зрение. Ако знаеше какъв те виждам сега... много е смешно. С тези... лапки е трудно да се свикне. С това да се ходи на четири крака. Впрочем аз не се опитвам да се движа, Карел се занимава с това.

— Ти... вие... можете ли да общувате? Директно? Четеш ли мислите му?

— Не. Както разбирам, Карел е отделил за съзнанието ми определен участък от мозъка си. — Дядо се оживи. — Интересна раса,

Пьотър! Какви огромни възможности! Ето, например...

Ако не гледах към влечугоида, всичко си беше наред. Дядо просто излагаше абстрактен проблем: какво чувства човек, озовал се в нечовешко тяло, и при това не като пълноправен домакин, а като случаен гост...

Като дете веднъж хванах дребна шарка. Изобщо, на малцина това им се е разминавало в детството. Сълзяха ми очите, не можех да понасям светлината, лежах в стая с пуснати пердета и се измъчвах от това, че дядо беше прибрал компютъра — за да не се изкушавам. В замяна той ми купи музикална уредба — невъобразимо сложна, с изобилие от възможности, и аз, легнал под завивките, с опипване разучавах дистанционното. Все още си спомням всички копчета на допир... и радостта, когато натискането на поредното пускаше някоя радиостанция или сиди-плеъра. Но най-хубаво от всичко беше, когато дядо идваше, сядаше и започваше да разговаря с мен. Първия ден го попитах защо шарката не може да се излекува бързо и той ми прочете десетминутна лекция за тази болест. Едва ли се беше занимавал с този въпрос по-рано, но когато аз се разболях, му беше необходим половин час, за да вникне в същността на проблема.

— Вирусна инфекция, Пит — тогава той обичаше да ме нарича Пит. — Медицината няма особени успехи на този фронт. Говори се, че извънземните имат ефективни препарати за унищожаване на вируси, но нямат намерение да ги споделят с нас... Сега е поразена лимфната ти система, нали си спомняш, когато четохме книжката „Как е устроено всичко вътре в мен“? Освен това вирусът се е загнездил в ретикулоендотелиалната система, но не се мъчи да го запомняш. Няма нищо страшно, и аз като дете съм боледувал от шарка.

— Нали няма да умра? — попитах аз, защото малко ме хвана страх.

— Ако не започне паненцефалит, няма — зарадва ме дядо. — Но това не е много вероятно.

— А какво е паненцефалит?

Дядо ми обясни, надълго и нашироко. Тогава не издържах и заплаках. И даже изкрещях, че не искам да знам тези неща и че по-добре да си беше мълчал...

Дядо сложи върху челото ми студената си длан, почака малко да се успокоя и каза:

— Не си прав, Пит. Страхът се дължи на неизвестността. Това е единственият страх, който човек може да си позволи. А когато знае, вече не бива да се бои. Може да мрази и да презира болестта. Но не и да се страхува.

— А тебе не те ли беше страх, когато си бил малък и болен? — извиках аз обидено.

— Страх ме беше — каза дядо след кратко мълчание. — Но не съм бил прав...

В момента той беше прав. В момента не се боеше.

Или имаше достатъчно сили, за да не показва това. Това, което му се беше случило, сякаш беше академичен случай, който обясняваше пред разтърсените си колеги. И наистина би направил това с огромно удоволствие, ако успееше да уговори изчислителя да отидат на Земята! Щеше да излезе пред катедрата в залата за лекции, да се вторачи със задоволство в пребледнелите лица на скобистите^[1], екзобиолозите, ксенопсихолозите, екстратералните лингвисти, дипломатите-чуждопланетници... И би изграчил: „Колкото и да е странно, аз съм старият пръч Андрей Хрумов, макар и да съм в уродливото тяло на влечугоида...“

— Колкото и да е странно, аз съм си все същият Андрей Хрумов, макар и малко да приличам на гущер — каза дядо. — И ако Карел не реши да изчисти паметта си, ме чака дълъг живот...

— Ти така може и да ме надживееш, дядо — казах аз.

— Възможно е — съгласи се без колебание той.

Погледнах накриво дядо... Карел. Изчислителят лежеше на пода. Ако това беше просто влечугоидът, щеше да се качи на облегалката на канапето.

— Какво прави той, когато ти си... отвън?

— Не знам, Петя — каза дядо. — Струва ми се, че даже му харесва. Той винаги е имал две съзнания и едва ли външният свят го е занимавал повече, отколкото вътрешния. Друг на мястото на изчислителя би станал шизофреник, а на него му е все едно...

— А ти, дядо?

— Аз ли?

Той като че ли се опита да въздъхне, но в тялото на изчислителя това не беше лесно.

— Петя, на определена възраст такива дребни неудобства като вдървените стави, лепнещите клепащи или, например, пребиваването в нечовешко тяло отстъпват пред самата възможност да се живее.

— Как ще я караш нататък, дядо? — попитах тихо аз. — Тук... е добре, тук сме само ние и аларите. А на Земята?

— Често ли съм излизал от вкъщи през последните години? — отговори с въпрос дядо.

— А изчислителят ще иска...

— Той ми предложи компромис. Ще прекараме петдесет години на Земята. Карел ще бъде посланик на изчислителите пред човечеството. После половин век аз ще бъда посланик при тях — и без това хората не могат да оцелеят на тяхната планета. И после — всичко отначало.

Това беше много, много щедро предложение. И не само за дядо, но и за цялата Земя. Дипломатическите контакти са качествено ново равнище в отношенията с расите на Конклава.

После успях да осъзная целия смисъл на думите му.

— Колко живеят изчислителите, дядо?

— Много дълго, Петя. — Той не отговори веднага. — Много по-дълго от нас.

— А научи ли нещо за света им?

И в този момент влечугоидът неуловимо се промени. Главата му потрепна, той се изпъна и каза:

— Пьотър, моля те да не засягаш тази тема.

Секунда — и Карел си отиде, скри се във втория слой на съзнанието си. Но сякаш ме поляха с вряла вода. Не, не разговарях с дядо, по-точно — не разговарях само с дядо. Изчислителят през цялото време беше наоколо. Слушаше, гледаше, правеше си изводите.

— Неудобно е да наемаш стая в къща със стъклени стени — каза дядо. Този път — наистина дядо...

Имаше някаква зла и жлъчна ирония в това, че именно на Андрей Хрумов му се беше паднало да доживее живота си в нечовешко тяло. При това може би най-малко век.

Надигнах се в леглото, погледнах влечугоида. Бяха ни оставили само двамата, по-точно — тримата. Вероятно за да можем да изгладим семейните проблеми. Уви, има ситуации, които е по-добре да не опитвате да разрешавате, защото е невъзможно да се разрешат.

— Дядо, какво решаваш? Имам предвид за геометрите.

— По-нататъшните решения ще ги взимат тези, които имат право на това — отговори той. — Аз ще дам своите препоръки, но не зависи от мен с кого ще тръгне Земята. Все пак се надявам, че с геометрите.

— Дядо, това е грешка.

— Пьотър! — Влечугоидът потрепна в напразен опит да изобрази човешко възмущение. — Всичко, описано от теб, не излиза от рамките на нормалното общество.

— Излиза — казах аз твърдо. — И то много.

— Пьотър, в момента те движи чисто емоционална реакция. Структурата на властта им ли те възмути? Власт, изградена върху възпитанието?

— И това също. Разбираш ли, това е система, която не оставя шансове. При всяка тирания, при всяка диктатура има съпротива от страна на обществото. Това навярно се залага още от раждането. Докато има разделяне на света на външен, враждебен, и вътрешен, семейството, винаги съществуват две логики, два модела на поведение... Даже три — не се сдържах аз, — на границата между двете системи възниква личността като такава, сплав между обществото и наследствеността. Това дава свобода. Но светът, унищожил семейството, става монолитен. Няма конфликт. Няма двоен морал. Няма... няма свобода, навярно...

— Ето, че аз те възпитах на своя глава — каза дядо, — и кое му е хубавото?

— А аз не съм те молил да ме възпитаваш — казах аз.

Дядо помълча, преди да отговори.

— Удар под кръста, Пит.

Но детското ми име не ме трогна:

— Ти сега нямаш дори кръст. Дядо, въпреки всичко ти си възпитал в мен именно правото ми да решавам. Свободата. Нали? Това ли искаше? Така че аз съм сигурен, че светът на геометрите няма да донесе на Земята нищо хубаво.

— Петя, ти видя ли просяци там, при тях?

Мълчах, нямах какво да отговоря, но за щастие дядо реши да усили ефекта:

— Бандити, престъпници?

— Видях. Бях в концлагер.

— Ако се вярва на описанието ти, това не е най-ужасното място, Петя! Милиони хора при нас живеят при много по-лоши условия. Виждал ли си бежанските лагери при Ростов? Или младежките трудови селища в Сибир? — Дядо повиши тон, изстисквайки от гърлото на влечугоида всичко възможно. — Видял си тъмната страна на чуждата планета и твоята ти се е сторила идеална? Опомни се, Петя! Земята изобщо не е този курорт, за който си свикнал да я смяташ!

Спомних си безкрайната студена тундра. Веригата от стражеви кули, в които живееха *гъвките другари*. Историкът Агард Тараи, знаещ прекалено много истини, но дори при това положение — неспособен да протестира. Кой знае защо си спомних и банята. Сякаш заради контраста — нагорещеният вятър и тълпата от хора, страхуващи се да се докоснат. А още и за хлапетата от интерната „Бяло море“ — чудесните бунтари, които грижливо и с любов щяха да превърнат в чудесни послушни работи.

— Земята е рай — казах. — Повярвай ми, дядо.

Той чак се сепна от тона ми. Заклати триъгълната си глава и промълви:

— Сблъскването на утопията с реалността винаги води до деформации. Утопията се изкривява, но...

— Не, дядо. Не утопията се е деформирала, а реалността...

— Какво те възмути най-много в техния свят, Петя? — попита дядо, след като помълча малко.

Това беше като поздрав от детството. Умението да се отсява главното, на което толкова дълго ме беше учил той: „Не се паникьосвай, обясни какво те боли! Не хвърляй учебника, кажи какво не разбираш! Не реви, спомни си как ти разбиха носа!“

— Наставниците. Тяхната самоувереност. Техният... стремеж да творят добро.

Дядо изкряка много естествено:

— Какво те прихваща, Петя! Та нали това е прекрасно — хората да вярват в правотата си, та те възпитават деца! Добри учители — ето кое не достига на обществото ни.

Изведнъж си спомних за Таг. Свих рамене и отговорих:

— Децата не се нуждаят от добри учители. Нуждаят се от добри родители.

Внезапно дядо се изкикоти:

— Петя, винаги са ме изумявали пропуските в знанията ти и умението ти да ги запълваш. Ето че сега спориш с авторитетите...

— С авторитетите винаги се спори. Такова им е положението.

— Ако знаех това по-рано... — започна дядо. — Добре. Какво искаш, Петя?

— Сянката, дядо. Длъжен съм да отида...

— Защо именно ти?

— Познавам геометрите. Значи ще успея да разбера по-бързо враговете им.

— И как си представяш това пътешествие? Чрез джампове? Разделяме трийсет и две хиляди светлинни години на дванайсет цяло и три десети... охо, само три хиляди скока! Ако се прави пауза от два часа между скоковете, ще се доберем дотам за около осем месеца. Реално ли е това, Петя?

Дядо определено се беше ядосал.

— Не — съгласих се аз. — Дори ако аларите монтират в совалката своите генератори и животоподдържащи системи. Не разполагаме с това време. А и никой няма да издържи толкова джампове. Още преди стотния път ще полудея.

— Тогава какво имаш предвид? Нямаме техническа възможност да се доберем до ядрото.

— Имаме. Корабчето на геометрите.

Дядо замълча.

— Те използват движение през пространството — поясних аз. — Както аларите и останалите раси. Само че при тях е реализиран принципът на постоянното ускорение. Колкото по-голямо е разстоянието, толкова по-висока е скоростта. На разстояние десетина парсека джампърът може би е по-бърз. Но ако разстоянието е десетки кило парсеци — няма нищо по-добро от техните кораби.

— Какви ги говориш, Пьотър? — Той изглеждаше объркан.

Въздъгнах:

— Пространството е като тъкан, дядо. Можем да пълзим по него, сковани от рамките на скоростта на светлината. Можем да го смачкаме и да скочим от точка в точка — това е джампът. Гънките винаги са еднакви, нищо не може да се направи, и шоковият ефект е неизбежен — енергията не се пренася заедно с материята. Всички останали раси

използват опакото на пространството, както и да го наречем — непространство, хиперпреход или подпространство. Но...

— Благодаря за лекцията — каза дядо, — струва си да изнесеш една такава пред група ученици. Хипотезите са много, но ние не знаем какъв е принципът на джампа. Нито пък как работят двигателите на извънземните. Единственият достоверен факт е, че скоростта на движение в подпространството е ограничена. Колкото по-висока е, толкова по-големи са енергийните разходи, при това в геометрична прогресия. Значи...

— Дядо, говорех за кораба на геометрите — обясних аз. — Той е хубава машина, там има много информация. Принципът на тяхното придвижване е смес от джампа и от движението през подпространството. Първо влизат в опаката страна на пространството, а после започват да скачат. Отвътре. Разбираш ли? Няма нужда да се хаби енергия за движение през непространството. Няма джампър-шок.

Дядо сякаш беше започнал да съобразява по-зле:

— Пъотър, но ако тази информация я има в един кораб... та всички те са еднакви... този, с който отлетя, също трябва да я е съдържал...

— Съдържал я е — казах аз. — Сигурен съм.

Тялото на влечугоида потрепна. Вече се бях научил да правя разлика кой възнамерява да се изкаже — Карел или дядо:

— Моля за извинение, че ви прекъсвам, Андрей Валентинович — каза изчислителят. — Но това ни е единственият достъпен метод за комуникация.

— Лъжеш — поклатих глава аз. — Сигурен съм, че можеш да четеш мислите му. И да му предаваш своите.

— Мога, но не го правя — отсече изчислителят. — Такава е уговорката ни.

Може и да не лъжеше.

— Да, знаех принципа на движение на геометрите — продължи изчислителят. — Но тази информация не е принципна и не променя кои знае какво. Затова не сметнах за нужно да я съобщавам.

Тялото на влечугоида леко омекна.

— Принципна е! — изрева дядо. — Абсолютно принципна!

Да, това много наподобяваше раздвоение на личността.

— Двигателите на геометрите достъпни ли са за другите раси? Те не полудяват, нали, Петя?

— Предполагам, че не. Нали са преместили звездната си система по същия метод, а тя е населявана от три разумни раси. А и джампът в подпространството не прилича на обикновения джамп. Няма никаква еуфория.

— Значи сега за всички раси в Конклава става достъпно бързото придвижване в космоса? И ние вече не сме нужни.

Влечугоидът се надигна, предните му лапи се заплетоха и той падна по корем. Но дядо дори не забеляза, че от вълнение се е опитал да се движи в чуждото тяло.

— Карел, та това е равносилно на смърт за нас! Появата на враждебна за Конклава раса, абсолютно идентична на хората, вече е повод за унищожаването ни! А ако към това се прибави, че губим единствената си ценност...

Изчислителят се зае с управлението на тялото си, седна поудобно и каза:

— Андрей Валентинович, от самото начало ви предупреждавах, че ситуацията е смъртоносно опасна за хората. Ако силните раси научат за технологията на геометрите, те ще ви унищожат без никакво колебание. Той се поколеба. — Мога да ви утеша само с едно — същата участ очаква и нас. Та нали за силните раси ние сме само живи компютри. Използват ни, защото създаването на разумни машини се смята за опасно. Но геометрите са заобиколили този проблем.

— Кой друг го очакват неприятности? — взе инициативата дядо.

— Мнозина. Конклавът едновременно е и ужасен, и спасителен с това, че използва силните страни на своите членове. Да, това води до ощетяване на слабите раси, към едностранното им развитие. Но същевременно им гарантира безопасност — способностите им постепенно стават уникални. А геометрите са комплексно развити.

— Много странно. — Изглежда, дядо малко се поуспокои. — Те са дошли от ядрото. Разстоянието между звездите в ядрото е значително по-малко. Може да се очаква, че количеството разумни раси там е с един порядък по-голямо и много по-често се осъществява контакт между цивилизациите... и съответно — се появяват структури, подобни на Конклава...

— Какво знаем за законите за възникване на живота? —
подхвърли изчислителят.

— Ние — *не много!* — подхвърли язвително дядо.

— Ние — още по-малко.

Стори ми се, че влечугоидът е готов да каже нещо много важно. Но, уви, дядо, раздражен от необходимостта да се редува с Карел, не забелязваше това.

— Известни са ни само две цивилизации в ядрото — изрече той.
— Геометрите са съюз от три раси, в който, при привидно равноправие, ръководят хората. И Сянката, за която не знаем нищо. Дори какъв е външният им вид.

Най-накрая реших да се намеся в разговора.

— Струва ми се, че те също са хуманоиди.

— Защо?

— Ами... тези интонации, дядо. Когато те говореха за Сянката... ние не разсъждаваме така за извънземните. По-скоро за някоя земна държава. Неприятни, но свои.

— В геометрите има доста по-малко ксенофобия, отколкото в нас.

— Именно, дядо. Те признават на приятелите правото на всякакви странности. Знаеш, позиция като... на голям брат. Със Сянката е съвсем различно.

Дядо мълчеше.

— Карел — помолих тихо аз, — отговори ми на един въпрос. Защо толкова си приличаме с геометрите? Не е само външно сходство, а еднакъв генетичен код. Това нали не може да е случайно?

— Не може — съгласи се неохотно изчислителят.

— Тогава каква е работата?

Струваше ми се, че ако той обясни, веднага ще намеря отговора. Някакъв странен, универсален отговор на всички загадки и проблеми. Защо силните са силни, защо слабите са слаби, какво представлява Сянката и как да накараме геометрите да не натрапват на всички своето приятелство...

— Не знам точния отговор.

— Карел, точните отговори изобщо не съществуват — казах аз благо. — Но винаги има догадки и предположения. Ти нали не се

учуди на това, че ние с геометрите сме сходни. Значи имаш хипотеза по този въпрос?

— Само хипотеза. И не искам да я съобщавам.

— Защо?

— Вие ще я приемете и ще престанете да търсите сами отговора.

По-добре да търсите отговора самостоятелно, независимо.

Замислих се за секунда.

— Карел, ако смяташ... ако мислиш, че ще приемем хипотезата ти, значи тя би поласкала хората?

— В някаква степен... — отговори неохотно влечугоидът.

— Например, че и ние, и геометрите сме потомци на древна могъща свръхцивилизация, някога заселила цялата Галактика... — започнах аз.

Влечугоидът се засмя тихо:

— Пьотър, подобни мечти са обичайни за младите, незрели раси. Досега не смятах, че хората са сред тях.

— Тогава е възможно...

Заговори дядо:

— Петя, бих могъл да ти изложа десетина хипотези. Че геометрите са плод на нашето материализирало се въображение, че ние сме плод на техен неуспешен експеримент или потомци на изгубила се експедиция...

— Плод на въображението? Защо не? Дядо, нали самият ти каза, че обществото им прилича на земните утопии! Дори помня, че някъде съм срещал регресори... или прогресори, Световен съвет...

— Това нищо не значи, Пьотър. Това е само въпрос на превод и възприятие. Когато изчислителят е налял в теб езика на геометрите, ти неволно си избрал адекватни заместители на техните термини. Отвсякъде — от научните списания, от прочетените в детството книги, от жълтите вестници. Ако беше френският астронавт Пиер или американецът Питър, планетата на геометрите щеше да бъде различна за теб. Съвсем различна. Ние гледаме света през очила с дебели криви стъкла, които са ни сложили в детството. Тези очила са възпитанието, културата, манталитетът. Никога няма да се избавим от тях. Бих могъл да те отгледам под черен похлупак, Петя, и тогава изобщо нямаше да се научиш да виждаш.

— Слушай дядо си, той е умен — каза Карел.

Гледах известно време усмихващия се влечугоид. После попитах:

— Наговорили ли сте се? Двама срещу един?

— Мислиш ли, че не съм прав? — поинтересува се дядо.

— Сигурно си прав — признах аз неохотно. — Ти си по-умен, дядо. Гордей се.

— Нищо, Петя, нали съм и по-стар.

Дядо се изкикоти тънко, както винаги, когато шегата му беше разбираема само за него.

— Тогава кажи какво ще правим? Ще поддържаме геометрите? Ще се бием за Конклава? А?

— Как си представяш търсенето на Сянката? — попита дядо след кратко мълчание.

— В кораба на геометрите има някакви маршрутни карти. Нали той дойде тук самостоятелно? Просто ще седна в него и...

— Ние ще седнем в кораба. Всички заедно. Ти, аз... ние с Карел. Данилов, Маша...

— Няма да се получи — изрекох аз с удоволствие. — Тези кораби са предвидени за един. Най-много за двама, но това е при кратки полети.

— Помниш ли при какви обстоятелства аларите плениха разузнавателния кораб на геометрите?

— Какво?

— Той се е опитал да превземе с абордаж аларски изстребител. Да се скачи с него и да го отнесе със себе си. Очевидно операцията е достатъчно отработена. Можем да скачим кораба на геометрите с нашата „Влъхва“...

Засмях се.

— Дядо, сериозно ли говориш? Към ядрото на Галактиката — в совалка с ракетни двигатели с течено гориво?

— Защо не?

Наистина, защо не? Млъкнах. Старата совалка ще служи просто като допълнителна кабина. Напълно възможно е мощността на разузнавателния кораб да е достатъчна и за полет заедно с нея.

— Между другото, двигателите там вече не са на течено гориво — добави дядо. — Аларите ги смениха със свои, плазмени.

— Смениха ги просто така?

— Да.

Понечих да се изкажа за центровката, аеродинамиката, термоизолацията, системите за управление, които изобщо, изобщо не бяха съвместими с чужди технологии! После погледнах ухилената муцуна на влечугоида и премълчах.

Дивакът, на чиито лък са сменили обичайната тетива от изсушени черва със синтетична нишка, може да се усъмни дали лъкът ще може да стреля. Но май не си струваше да се държа като такъв.

— Аларите не ги ли е страх? Нали това е нарушение на закона...

— Това е нищо в сравнение с останалото — отрони дядо. — Е, Петя? Готов съм да се съглася с теб. Да използваме малкото време, което ни е останало, не за бюрократични безумия, не за спорове с идиоти от правителството, а за полет до ядрото. Може пък да ни се усмихне щастieto. Да се срещнем със Сянката... високи, русокоси, внушаващи уважение хуманоиди, които ще ни научат на доброта и разбиране. И геометрите ще станат по-търпими, а силните ще се засрамят и ще се кандидатираат за слаби, Земята ще се превърне в цветуща градина... И? Отиваме да преследваме едно чудо, Петя. Но заедно.

— Вярваш ли в успеха? — попитах аз.

Влечугоидът поклати глава.

— Тогава защо се съгласяваш? Можем да съвместим двете предложения. Аз ще полетя към ядрото, а вие с Данилов и Маша ще се върнете на Земята.

Дядо мълчеше. И изчислителят не се намесваше.

— Ти... ти само искаш да попаднеш там? — попитах аз, прозирайки истината. — Дядо! Ти искаш да видиш чуждия свят?

— Да!

Доколкото речевият апарат на влечугоида можеше да предаде гнева, дядо се възползва максимално от това.

— Нима не разбираш? — изрева той. — Нека винаги да съм бил глупак и фанатик, но съм бил честен глупак и романтичен фанатик. Знаем всички космонавти преди началото на епохата на джампа по име! Плаках, когато марсианската ни сонда падна в океана... а на тебе това може и да не ти говори нищо. Когато американското лунно селище изгоря, за пръв път в живота си се напих от мъка! Искях звездно бъдеще за човечеството. То настъпи — но не такава, каквото

очаквахме. Но дори и да се разруши голямата мечта — винаги остава място за по-малката. Личната! Може би само чрез такива малки мечти може и да се направи нещо наистина голямо, а? Да, искам да видя небето, пламтящо от звезди! Да попадна в центъра на Галактиката! Да стъпя на планета, където хората никога не са стъпвали и не би трябвало да стъпят в близките хиляда години! И може би да направя нещо за човечеството. Ако това изобщо е възможно...

Той замълча, не за да успокои дишането си — тялото на влечугоида изглежда не се нуждаеше от това, а за да събере мислите си.

— Разбрах, че може да умра още при старта от Земята — каза той тихо. — Но какво от това? Нека да съм труп, но в небето...

— Дядо...

— Кажи, че не съм прав — изрече дядо. — Знаеш ли, ще се съглася. В края на краищата, ти си по-добър от мен. Така съм те възпитал.

— Прав си.

Влечугоидът ме погледна с бледосините си очи.

— Знаеш ли, дядо — продължих аз, — ето например геометрите не умеят да искат нещо лично за себе си. Почти не умеят. Може би това е и главният им недостатък — че забравят за себе си?

— Егоизмът като залог за процъфтяване на една цивилизация? — Дядо не реагира на одобрението ми. — Не, Пьотър, не бива да се вкарва идеен базис под моето желание да тръгна с теб. Невъзможно е да се реши сега кое е по-правилно. Но изкушението да отида в ядрото е твърде голямо.

Не знам, може би дядо беше прав, че пресече философстването ми. Само че аз наистина се съмнявах в нормалността на хората, които не искат нищо лично за себе си. Нищо — нито власт, нито пари, нито бунгало на Малдивските острови, нито небе, в което има милиони звезди, нито сладкото треперене, което обзема тялото след джамп.

Ако човек няма какво да губи, той никога няма да разбере другия. С това вече са се сблъскали мнозина — от земните политици до наставниците на геометрите. И светът, в който всички са загрижени само за другите, би бил един голям мравуняк. Впрочем, това вече не е мой проблем, а по-скоро на Лев Толстой с неговите нравоучителни

писания. Или на София Андреевна^[2] с нейните спомени за великия си мъж и поведението му в бита.

— Добре, дядо — казах аз. — Нека да се поддадем на изкушението.

— Само че трябва да попитаме командващия на аларите какво мисли за това. Неговият авантюризъм също си има своите граници.

Дядо умее да охлажда ентузиазма.

---

[1] От СКОБ — Сили за космическа безопасност. — Бел.прев. ↑

[2] София Андреевна — съпругата на Лев Толстой. — Бел.прев. ↑

ГЛАВА 3

Намерих Данилов в един от хангарите на флагмана. По-точно не го намерих сам, а ме отведе един алар, когото бях помолил за помощ.

Сега, когато си спомнях бягството си, разбирах, че то е било изцяло нагласено. Никога не бих преминал през тези преплетени, полутъмни, лишени от всякаква обичайна логика коридори. Трябва да си плъх или поне прадедите ти да са плъхове, както е при аларите, за да се ориентираш тук.

А мен просто ме бяха водили, оставяйки ми един-единствен път и създавайки илюзия за свобода. Колко странно — тази илюзия беше значително по-правдоподобна и симпатична, отколкото истинската, съвсем леко изкривена свобода в света на геометрите...

Данилов се грижеше за поддръжката на „Влъхва“. Както винаги, това изглеждаше нелепо. Дребен човек до грамадата на совалката, придирчиво оглеждащ кортризоновите плочки на обвивката, надничащ в дюзите и потупващ плоскостите. Глупава работа. „Влъхва“ не е лек автомобил и Данилов не е шофьор, за да успее да оправи някоя повреда.

Но нали винаги ни се иска да имаме контрол над ситуацията. Или поне илюзията за контрол.

— Александър! — извиках аз, докато се приближавах. Гласът ми изкънтя приглушено в празния хангар.

Данилов се обърна и направи неопределен жест с ръка.

— Как е машината? — попитах аз.

— Бива — отговори вяло полковникът.

— Дядо казва, че тук са преправили всичко.

— Е, не всичко...

Заобиколих совалката отзад и надникнах в дюзите.

Нищо необичайно. Какви са тези плазмени двигатели?

— Аларите ни сложиха своите двигатели — съобщи мрачно Данилов. — Работно вещество — вода. За източника на енергия казаха, че няма да разберем принципа, но ще стигне поне за година. Тягата се увеличи почти с порядък.

— А как се управлява сега?

— Поставиха превключвател на пулта. С две позиции — „плазма“ и „емулация на двигател с течно гориво“. Казаха, че системата на управление ще настрои всички параметри така, че да станат обичайните за нас — дори няма да забележиш на какво летиш. Но ще може да се лети нормално. И да се правят по няколко курса от Земята до Луната подред.

— А ще може ли да се стартира от Земята? — поинтересувах се аз.

Данилов помълча малко и отрони неохотно:

— Да.

— И всичко това с вода за гориво?

— Да.

Моментално си представих опустелия Свободен. Никакви ракетоносители, никакви складове с гориво. Само стартовите писти и редиците совалки. Ускоряват и излитат, излизат самостоятелно в орбита, джампират...

— Възможно ли е да се повтори технологията им? — попитах.

— След сто години — отговори озлобено Данилов.

Напълно го разбирах. Тъжно е да забиваш нос в собствената си примитивност. Още повече — в такава примитивност...

— Аларите са ни предоставили двигателите си за предполагаемия полет към геометрите?

— Да.

— И после ще ги свалят?

— Защо? — усмихна се Данилов накриво. — Попитах ги... Отговориха, че няма смисъл да си играят. Не си струва...

Сигурно сцената си я е бивало. Данилов пита опечалено командващия на флота кога ще свалят чудесните, вълшебни, могъщи плазмени двигатели. А онзи, смръщвайки мишата си муцуна, отговаря, че няма смисъл да се занимават с такава дреболия. Като възрастен, подарил на детето си изумителна цветна дрънкулка. Само дето детето не разбира колко е обидно, че твоята скъпоценност за другите е абсолютна дреболия.

— Поне ще пилотираш хубав кораб — опитах се да го утеша. Не се получи.

— „Влъхва“ напълно ме устройваше — отсече Данилов. — А с тези двигатели-чудо ще бъде само до връщането ни на Земята. Там ще го разглобят за изследвания.

— На Земята и самите нас... ще ни разглобят — напомних му. — Заради каквото си избереш. Дори само джампът от ниска орбита е достатъчен за доживотно отстраняване от полети.

Данилов си замълча.

— Поговорихме си... с дядо — продължих аз. — За полет до ядрото.

— Не мисля, че това е разумно.

Обърках се. Не бях очаквал възражения от Данилов.

— Петя, ти се забърка в авантюра, в най-дивата авантюра в историята на човечеството — продължи той. — Неохотно, но се забърка. Случи се чудо — удаде ти се да посетиш чужд свят и да се измъкнеш. Не си струва да се гордееш с това. Както ни казваха навремето — ако първият полет в космоса мине без никакви проблеми, това е лоша поличба. Ето, ти повярва, че си късметлия и че не е трудно да си резидент в чужда цивилизация. И сега си готов да се напъхаш там, откъдето едва е успяла да се измъкне цяла цивилизация. Могъща и безмилостна... Аз съм против тази идея, Пьотър. Трябва да се върнем на Земята. И поне да предоставим този кораб за изследвания.

— Ние с дядо ще летим до ядрото.

Данилов ме погледна накриво.

— Как? С джампове?

Наложи се да му повтора всичко, което бях обяснил на дядо. За кораба на геометрите и за неговия принцип на движение.

Полковникът ме изслуша безмълвно и някак отегчено. После поклати глава.

— Има едно препятствие. Ето го и него, идва...

Обърнах се. През хангара шестваше командващият на червено-виолетовия флот на аларите.

— Дядо и изчислителят трябва да са го убедили — казах аз. — И къде е проблемът?

— Корабът на геометрите, Пьотър. Той е много, много могъща технология. Едно е когато ти, лишен от памет, тръгваш с него към геометрите. И съвсем друго е, когато всички се качим в него... с трезв ум и ясен разсъдък.

— Не разбирам — казах аз честно.

— А ако не тръгнем към ядрото? А към Земята? Ако предоставим на човечеството такава технология? Това не са просто плазмени двигатели, които са непроизводими промишлено...

Аларът вече беше близо и със сигурност чуваше думите на Данилов. Засмях се нервно:

— Корабът на геометрите е още по-невъзможно...

— Възможно е — каза аларът. — Той се ремонтира автоматично, Пьотър Хрумов. Да имаш един такъв кораб означава да имаш една малка фабрика за производството им. Някоя достатъчно предприемчива цивилизация може да се възползва от това.

Той направи пауза.

— А вие сте достатъчно предприемчиви.

Най-трудно е да спориш с нечии подозрения, когато те са абсолютно безпочвени. И през ум не ми беше минало да използвам цивилизацията на Сянката като повод, за да доставя разузнавателния кораб на геометрите на Земята. А Данилов се беше сетил заради навика си от работата в службите. Аларът също се бе сетил.

— Искаме само да отидем при третата сила — казах аз. — По-точно — при четвъртата. После ще ви върнем разузнавателния кораб на геометрите. Ако още е актуален за вас.

— Ще бъде — каза аларът, без да откъсва поглед от мен. — Пьотър, твоето разузнаване в света на геометрите имаше крайно ниски шансове за успех. Но опитът да отидеш в чужда област на Галактиката е абсолютно безнадежден. Това го признава дори изчислителят.

Ето ти на. Как да спориш с авторитета на същество, което не греши?

— И все пак съветът на изчислителя е да се опита — продължи аларът. — И той също е готов да тръгне към ядрото.

— От вас ли зависи решението?

— Да.

Той мълча дълго, този гигантски мишок, търсец изгода за своята цивилизация не по-малко напрегнато, отколкото аз и дядо — за хората...

— Вие искате да запазите кораба на геометрите, за да изучите технологията му? — предположих аз.

— Не е задължително да го запазим, когато можем да го копираме — възрази аларът.

Спомних си как изследвах тялото на Ник Ример и не попитах нищо.

Стояхме покрай совалката, Данилов — с кисело, безнадежно изражение на лицето, аларът — потънал в размисъл, и аз — отчаяно търсец думите, които биха убедили извънземния.

— Всичко се обърка — каза аларът. Тихо, сякаш размишляваше на глас, опитвайки се да ми сподели съмненията си. — Ако знаехме колко нееднозначна ще стане ситуацията, веднага бихме съобщили за случилото се на силните раси. А сега... не виждам правилни решения.

Той пристъпи по-близо до мен след тези думи. Доста по-близо.

— Как би постъпил ти, човеко?

— Не знам — отвърнах аз. — Наистина не знам. Ако не ни се доверявате напълно... изпратете с нас няколко десантчици.

— Доверието няма равнища — отговори командващият. — Това е... — Преводачът куалкуа се запъна, подбирайки думата. — Тригер. Да или не. Две положения.

— Трудно е да си почти бремениен... — промърмори Данилов, без да се обръща към никого.

— Защо? — обърна се аларът към него учудено и без да дочака отговор от объркания полковник, ме погледна отново: — Ти обещавах ли, Пьотър Хрумов?

— Да — прошепнах аз.

— Вие няма да откарате кораба на геометрите на Земята. Ще тръгнете да търсите цивилизацията, която се нарича Сянката, и ще се постараете да се върнете. Нашият флот ще ви чака седем земни денонощия в тази точка на пространството.

— Добре — казах аз, все още без да вярвам, че късметът ми се е усмихнал.

— Ще доведат тук човека Маша. Тя ли е вашият специалист по техниката?

— Да.

— Ще отидете в оръжейната. Ще ви дадат необходимите оръжия за близък бой.

— Едва ли ще ни се наложи да воюваме...

— Разбира се. Но аз не мога да пусна свой офицер невъоръжен.

Все още не разбирах нищо. Командващият се приближи към мен. Протегна лапа и допря ноктите си някъде в гърдите ми.

— Пьотър Хрумов, роден като човек — каза той. — С правото на командващ на независим флот и по силата на знатния си произход променям съдбата ти.

В гласа му нямаше никаква тържественост. Или куалкуа не беше сметнало за нужно да я пресъздава, или аларите не страдаха от излишна емоционалност.

— Отсега нататък ти си офицер от червено-виолетовия флот — каза командващият. — Ти си под мое подчинение и аз отговарям за твоите действия. Ти ще намериш цивилизацията на Сянката за благо на аларите, хората, изчислителите и куалкуа. И ще се върнеш.

Лапата на алара се сви и одраска гърдите ми. После той се обърна и се отдалечи.

Погледнах Данилов, но той беше смаян не по-малко от мен. Усмихна се с усилие и каза:

— Сега ще започне да ти расте опашка...

— Престани — помолих го аз. — Не бива.

— Не го приемай толкова на сериозно. — Данилов ме потупа по рамото. — Петя, аларът просто заобиколи забраната на Конклава за предаване на технологии! Той те направи свой офицер, за да ти позволи да използваш кораба на геометрите. Нищо особено!

— Нищо особено? — Докоснах разкъсаната си риза. Налагаше се да я зашия... — Саша, а извънземните често ли са заобикаляли забраните заради хората?

Данилов не дойде с нас в оръжейната. Това ме учуди, но не се опитах да го уговарям. В края на краищата, в случая разчитах повече на Маша, която беше изучавала оръжията под строгото ръководство на дядо.

Помещението на оръжейната беше малко и полутъмно. Осветлението — както и да е, аларите имаха съвсем различни вкусове от хората. Но размерите ме учудиха. Оръжията бяха наредени на открити рафтове, по един екземпляр от всяко.

— Те какво, не обичат ли да стрелят с еднакви пушки? — попитах риторично аз.

Маша ме погледна снизходително:

— Петя, това е изложбена зала. Образци. В оръжейните зали на СКОБ е същото.

— Била ли си там? — попитах я, ядосвайки се на собствената си глупост.

— Била съм на много места — поясни Маша без никакво маниерничене. Мина покрай рафтовете, разглеждайки сложните механизми. Съпровождащият ни алар наблюдаваше мълчаливо.

— Газови спрейове... — промърмори изведнъж Маша.

— Какво?

Тези смъртоносни играчки приличаха на всичко друго, но не и на газови спрейове.

— Някога на мода беше газовото оръжие. Спрейове, пистолети...

— И какво?

— Нямаше никаква реална полза от тях. Така или иначе, спазващите закона граждани не можеха да ги използват. Пък и ефективността им беше чисто символична. Само дето лъжливата илюзия за безопасност притъпяваше предпазливостта...

— Струва ми се, че има разлика между спрей със сълзотворен газ и плазмен пистолет.

— Да, има. В някой тъмен вход. Но ти нали не се готвиш да ходиш там?

— Откъде да знаем?

— Вярно е... Струвало си е да поразпиташ приятелите си геометри за Сянката.

— Не ми беше до това.

Маша много се беше променила за изминалите дни. Нещо в нея се беше пречупило, или, напротив, беше укрепнало. Може би заради общата обстановка на чуждия космически кораб. А може би — което беше по-вероятно — заради случилото се с дядо.

Съмнявам се, че в отношенията им е имало каквато и да било еротика. Все пак възрастта на дядо не предразполагаше прекалено към това. Но у Маша със сигурност е имало възторжено преклонение пред Андрей Валентинович.

И едва ли беше понесла леко случилото се. Възможно е да ѝ е било много по-тежко, отколкото на мен. Все пак имаше полза от опита ми с куалкуа — смяната на лица и тела. Можех да усетя във влечугоида

дядо — предишния, язвителен и непреклонен дядо. Когато затворех очи, можех да повярвам, че продължава да седи до мен.

А за Маша това беше недостъпно. Дали не трябваше да помоля куалкуа да влезе в симбиоза с нея? Само че щеше ли да се съгласи тя? Може би най-добър аргумент би бил не силата или издръжливостта, а възможността да промени лицето си... да стане красива. Куалкуа е като най-добрите козметици във вселената.

Не, Пьотър.

Какво?

Рядко се решаваме на подобно равнище на взаимодействие. Ти беше едно от малкото изключения.

Защо? — попитах аз, без да откъсвам поглед от Маша.

Информацията. Интересно ни беше да проучим психиката на хората и света на геометрите. Но няма да влизаме в симбиоза с други представители на вашата раса.

Ето на.

Няма да има салони за красота „Чародеят куалкуа“. Нито пък клиники „Здраве от куалкуа“. Та те биха могли да спасят дядо без особени проблеми. Да подновят износените съдове, да спрат кръвоизлива. Но пък защо им е това?

Безполезно е да молиш слънчев лъч да надниква в тъмна стая. По-лесно е да отвориш прозореца. Или да запалиш лампата.

— Не ни трябват такива неща! — каза Маша на алара. — Вашето оръжие не е пригодено за хората!

— Разбира се. — Аларът сякаш прояви чувство за хумор. Той беше стар и болнав извънземен, движеше се със затруднения и козината му беше побеляла. — Нямаме обособени крайници, с които може да се държи оръжие.

Повечето устройства наистина изглеждаха предназначени по-скоро за закрепване на муцуната. Спомних си краткия клип, който бях гледал някога: облечен в броня алар с ръбеста металическа щуротия, закрепена на муцуната му. От устройството излизаше тънък синкав лъч. Завъртане на главата — лъчът се устреми към камерата. Край на филма...

— Тогава хайде да помислим какво можем да направим. — Маша не се предаваше. — Командващият нареди да вземем оръжие.

Аларът уверено се приближи към рафтовете.

След десет минути изборът беше направен. Широки, обикновени на вид гривни, около които след включване се появяваше силово поле с диаметър двайсет сантиметра. По ефективността си устройството напомняше дискова пила. Представих си какво би ми се случило, ако по време на бягството ми ми беше попаднал поне един алар с такова нещо на лапата и ме побиха тръпки. Маша поръча четири гривни, но аз не смятах да ги използвам. Прекалено лесно беше да си отсека собствената глава с тях или да си разпоря корема.

Следващият агрегат се оказа малко по-удобен. „Базовият излъчвател“, същата онази пушка от клипа, само че за разлика от аларите, ние трябваше да я държим с ръце. Спусъкът беше скрит в конусовиден корпус и аз заподозрях, че по време на битка аларите го натискат с език. Аларът не ни демонстрира този механизъм. Хванах излъчвателя с ръка — оказа се тежък, но, общо взето, можеше да се носи. После си спомних някакъв глупав фантастичен филм, където безстрашният герой носеше нещо подобно на мястото на загубената в битка ръка. Стана ми смешно и оставих излъчвателя.

Маша избра последното устройство сама. Аларите, навярно, го носеха на гърбовете си — лапите им очевидно не можеха да вдигнат дългата цев и тежката затворна част.

— Ггоршш? — поинтересува се Маша.

Аларът се развълнува.

— Не! Не! Това не е ггоршш, а е ггоршш! По-внимателно!

Маша не влезе в спор него. Хвана чудовищната пушка с ръце, кимна.

— Ще я вземем.

— На разстояние поне два километра и триста метра! — Аларът нервничеше докато Маша не върна ггоршша на рафта. — От укритие! При включване да се затворят очите!

— И да се прочете молитвата „Господи, помилуй“? — добави успокояващо Маша. — Ще вземем две бройки.

— Две хиляди? — обърка се аларът. — Трябва да проверя какво количество имаме на склад...

— Две единици — обясни Маша. — За мен и Данилов.

— Правилно — кимнах аз. — Имам проблеми с окомера. Току-виж не съм преценил разстоянието точно...

До вратата Маша погледна накриво едни яркочервени дискове и попита:

— Атомни мини?

— Да — отговори аларът предано. Изглежда, последният избор на Маша му беше направил впечатление.

— Познати нещица — каза Маша без особена почителност, но не прояви желание да ги вземе. — Да вървим в каютата ми, Петя. Имам кафе.

— Откъде такива познания по техните оръжия? — попитах я аз в коридора.

— Достига по малко информация — избегна пряк отговор Маша. Знаем ние до кого обикновено достига информацията...

Бях посещавал само веднъж каютата, която аларите гостоприемно бяха отделили за хората. Когато седнах в креслото, неволно си спомних искрената радост, изпитана при мисълта, че има специални подставки за седене.

Весела болест е склерозата. Пълна е с приятни изненади.

Кафето беше швейцарско, нес, в самозагриващи се чашки от полетния порцион на совалката. Махнах глупавата тръбичка — кафето се пие със сламка само в безтегловност или в състояние на умопомрачение, — и раздрах капачето от фолио. С удоволствие подуших аромата — онова нещо, което заменяше кафето при геометрите, все пак имаше съвсем различен вкус — и отпих.

— Благодаря, Маш. Точно от това имах нужда.

Общо взето на жените винаги са им приятни комплиментите за кулинарното им майсторство. Дори ако само са отворили консервена кутия, си струва да им се възхищава човек така, сякаш са го нахранили със задушена есетра или с разварен узбекски пилаф. Маша също прие комплимента с удоволствие.

— Не мога да разбера как летите по цял месец — каза тя. — Нищо от порциона ви не става за ядене.

— На космодрумите има ресторанчета. Там готвят нормално.

— И какво, зареждат всичко от Земята?

— Не, разбира се. Обикновено доставят образци от месо, картофи, зеленчуци. И извънземните ги създават с хранителните си

синтезатори. Пак излиза скъпо, но е по-евтино, отколкото да се доставя от Земята.

— Удобно — съгласи се Маша.

— Не съвсем. Разбираш ли, обикновената храна винаги е различна. Дори ако картофите са от съседната нива, пак са различни. Да не говорим за месото — не може да има две еднакви крави.

— Отвратително е да се убиват животни за храна — каза неочаквано Маша.

— Ти май не беше вегетарианка...

— Не, но единствено защото не е разумно. Животинската храна е необходима, затова се налага да прибягвам до нея.

Този подход ме развесели. Обичаш месо — значи няма какво да маниерничиш...

— Смешно ли ти е? — попита строго Маша.

— Да. Твоите познания по военните въпроси и любовта ти към животните...

— Знам, знам, Хитлер е бил вегетарианец... Пъотър, едно е честният бой, и съвсем друго — да се използват живи същества за храна...

Не продължих да я разпитвам, в подобни случаи това е безполезно, само отбелязах:

— Както и да е, но любовта ти към оръжията е характерна по-скоро за мъжете.

— Е, и какво? Като малка много се терзаех, че не съм се родила момче. Водиха ме даже и на психиатър, но се оказа, че няма сексуални нарушения, само повишена агресивност и стремеж към надмощие.

Задавих се с кафето и се зарекох да не говоря с Маша на подобни теми. Подобна откровеност винаги ме е плашела.

Но обстановката, честно казано, беше подходяща само за подобни разговори. Дядо и изчислителят — уви, сега се налагаше да се мисли за двамата като едно цяло, — отсъстваха, може би говореха с командващия. А Данилов беше останал при совалката.

— В оръжейната отначало си помислих, че ще загребеш всичко — казах аз, неловко сменяйки темата на разговора. — Заради нарасналата агресивност.

— Защо? Един образец на оръжие, базирано на силово поле, един лъчев излъчвател, и най-важното — ггоршшът. Няма никаква

полза да се нахалства... Пьотър, ще позволиш ли един личен въпрос?

Мигновено настройвайки се за нещо неприятно, кимнах.

— Тежко ли понесе смъртта на дядо ти?

— Какво?!

Маша въздъхна, седна срещу мен.

— Пьотър, това все пак е смърт. Не бива да се мисли, че човекът всъщност е само комплект от електрически сигнали в синапсите.

— А какво е тогава? Душата? — Гърлото ми пресъхна и започнах да заеквам.

— Не е задължително. Не съм вярваща. Но тялото е поне половината от човека.

Погледнах я в очите. Не, тя не се шегуваше. Пък и такива като нея не се шегуват.

— Маша, за мен и теб — може би. Ние сме млади. Хормоните ни кипят.

Изненадващо за самия себе си преминах на по-циничен тон:

— За теб сигурно аз съм сексуално привлекателен...

— Има нещо такова — отговори спокойно Маша. — Макар и по-малко от Саша Данилов.

— А дядо, извинявай, вече е на доста години... — продължих аз, преглъщайки обидната откровеност. — Той яде предимно кисело мляко и детски пюрета. Да изпуши тайно една лула за него е събитие, а да си пийне малко водка — разюзданост.

— А да се разходи из градината, да вземе някое цвете в ръка, да погали кучето?

— Когато съм на Земята, едва ли не насила го карам да се разхожда!

— Все едно, Петя.

— Маша... а ти наистина ли го обичаш?

— Обичах Андрей Валентинович и ще продължа да го обичам! — отсече Маша. — Него самия, а не гуцера с неговата памет!

Нещо в мен се взриви. За секунда чашката с кафе потрепери в ръката ми, готова да се отправи в полет с ясно определен адрес.

Спря ме само това, че кафето още беше прекалено горещо.

Станах и излязох от стаята. Трябваше да помогна на Данилов в проверката на совалката. В края на краищата, аз бях втори пилот.

Втори пилот, а не комплексирана девойка, за която човекът и неговата външност са едно и също.

От каквото и да са се ръководели аларите — презрение към нашата изостаналост или искрено дружелюбие, — начинът на управление на совалката изобщо не беше променен. Пилотиращият компютър продължаваше да е напълно уверен, че двигателите са с течно гориво. Практически неизчерпаемият запас от гориво и огромната тяга изобщо не смуцаваха машината.

Престанах да говоря с Маша. Тя ме поглеждаше, очевидно съжалявайки за откровеността си, но аз предпочитам да игнорирам погледите ѝ. Дядо, разбира се, също не казваше нищо.

Първоначално искахме да сложим товара — оръжията и някаква храна, предоставена от аларите — в товарния отсек. Оказа се, че в суматохата около бягството и полета всички са забравили за складираните там бюстове, толкова жадувани от джелите. Безоките глави на партийните вождове от миналия век, героите от кримския конфликт и президентите имаха укорителни изражения.

Наложи се да съберем снаряжението в кабината.

Аз останах в совалката до последната минута. Когато всички, включително дядо-изчислителят, се настаниха, стиснах ръката на Данилов и скочих на пода. Данилов си игра дълго, докато затвори люка, а на мен ми се наложи да го гледам отдолу. В хангара се беше събрала солидна тълпа алари, сред тях беше и командващият. Преди да вляза в корабчето на геометрите, се приближих към него.

— Надявам се, че моят офицер няма да ме подведе — каза тихо аларът.

Куалкуа, как е най-добре да отговоря?

Той помълча секунда, даже реших, че е игнорирал въпроса ми.

Вярата и любовта ще ми помогнат.

— Вярата и любовта ще ми помогнат.

В погледа на алара се появи жив интерес.

— Пьотър Хрумов, какво беше за теб моята постъпка? Хитруване, както смята Александър Данилов?

Остър слух имат. По-точно не те, а куалкуа...

— Не — казах аз, след като се замислих. — Доверие.

— Изпитваш ли благодарност?

— Май не. Признателност.

— Това също е хубаво. — Командващият замълча. Сметнах това за знак, че сбогуването е приключено, и тръгнах към разузнавателното корабче.

Куалкуа, трябва отново да стана Ник Ример.

Отговор не последва, но лицето ме засърбя. Куалкуа се просмукваше през плътта ми, изваждайки клетките на повърхността, принадлежали някога на останалия непознат за публиката поет на геометрите.

Когато се приближих до кораба, вече бях Ник.

Полусферите на кабината се разделиха. Докоснах корпуса, готов да скоча в черупката си, и в този момент таванът на хангара се отвори.

Порив на вятъра — кратък, секунден — и силовото поле прикри отвора. Над хангара пламтяха ослепителните звезди. Над хангара сияеше мразовита космическа нощ. Вдигнах глава и видях как „Влъхва“ се потапя в нея, как по корпуса на кораба пробягват искрици от взаимодействието със силовото поле. Оттук, от вътрешността на флагмана, междוזвездната пустота не изглеждаше като нещо страшно. Напротив, беше пронизващо красива в своята неприкрита голота, великолепна, нежна и покорна.

Тя трябваше да стане наша красота. Длъжни бяхме отново да излезем в космоса. Като равни. Нека не сме най-правите, каквито смятат, че са геометрите. Нека не сме най-древните, като куалкуа. Нека не сме най-умните, като изчислителите.

Да бъдем себе си.

Вдигнах длан и скрих от погледа си рояка звезди, принадлежащи може би на силните и слабите. Може би пълни със свой, кипящ и непокорен живот. Може би чакащи първия си посетител.

— Почакайте още малко... — прошепнах аз.

„Влъхва“ изплува в пространството.

Отвътре разузнавателният кораб беше същият като кораба на Ник. Кабината се затвори, в същия миг светнаха екраните, мушнах ръце в колоидния активатор.

Добре дошъл на борда. Събрана е ценна информация за чуждия кораб.

Компютърът, който, по думите на извънземните, смяташе себе си за разумен и всемогъщ, изобщо не се учуди, че един напълно непознат хуманоид се преобрази в неговия пилот. В това отношение машините на геометрите никак не превъзхождаха човешките.

— Прекрасно. Да полетим и да следваме кораба, който стартира пръв.

Събрана е много ценна информация! Трябва да се достави в Родината.

Обзе ме секунден страх, че корабът ще престане да ми се подчинява и ще тръгне към геометрите с доклада.

— Добре. Но първо ни очаква крайно важна мисия на приятелство.

Толкова голяма ли е важността ѝ?

— Повече, отколкото можеш да си представиш.

Изпълнявам.

Корабът започна да се издига. Аларите долу се разпръскваха, отстъпвайки към стените.

— А сега слушай задачата — започнах аз. — Ще следваме кораба на разстояние... да речем, сто крачки. Когато се отдалечим на сто хиляди крачки от кораба, от който стартирахме...

Няма нужда от вербална конкретизация — спря ме компютърът. И ние поехме подир „Влъхва“.

ГЛАВА 4

На разстояние пет километра от ескадрата корабчето на геометрите се скачи със совалката. Естествено, това не беше скачване по земните разбирания. Разузнавателният кораб буквално се залепи за совалката — доколкото успях да забележа, без участието на никакви скачващи механизми.

Сега представлявахме нелепа конструкция от космически самолет и залепен за него в района на шлюза диск. На мен, в условията на изкуствена гравитация, ми изглеждаше сякаш се бях мушнал с кораба под легнала настрани совалка.

Няколко минути отидоха, за да обясня на компютъра къде са „горе“ и „долу“ в совалката и накъде трябва да бъде насочен векторът на гравитацията. Щеше да е глупаво, ако не се възползвам от възможностите на чуждия кораб да създава удобства.

После разузнавателният кораб отвори коридор към совалката.

Работата с разтварящата се като листчета на цвете кабина не се оказа толкова проста! Ако отначало това изглеждаше като чисто механично устройство, сега разликата между технологиите на Земята и Родината беше налице. В обвивката се отвори процеп, идеално копиращ люка на „Влъхва“. Аз слязох от креслото, което сега изглеждаше като закрепено за стената, внимателно докоснах люка с обратната страна на дланта си и отдръпнах ръка.

Студено, по дяволите!

Сто градуса. Под нулата, естествено.

— Отваряй, свой съм! — извиках аз, сякаш надявайки се, че гласът ми може да бъде чул през дебелината обвивка.

Отговори ми тишина. Какво се мотаеха там?!

— Хей, случайно да сте викали шлосер?

И в този момент квалкуа оживя:

Пьотър, ти си добронамерен и свестен човек.

— Това пък защо? — попитах аз.

Мнение.

Почаках, докато чуя звуците на отключващите механизми. На „Влъхва“ има простичка блокировка, която се активизира, когато извън кораба има вакуум. Най-накрая люкът поддаде към мен.

— Здравсти, Саш — казах аз с такъв тон, сякаш не се бяхме виждали от месец.

А месец по-рано ние изобщо не се бяхме познавали!

— Как се осъществява херметизирането? — Данилов погледна подозрително съединяването между совалката и разузнавателния кораб.

— Не знам. Това да ни е най-малкият проблем.

— Аха — съгласи се Данилов, усмихвайки се накриво. — Изглежда така, сякаш корабите са се целунали.

Покрай линията на скачване обшивката наистина се беше удебелила, наподобявайки устни.

— Ще издържи ли?

Свих рамене.

— Малко ни изплаши... с гравитацията. Трябваше да ни предупредиш, че ще се появи при скачването.

Сигурно трябваше. Но с хубавото се свиква бързо. Трите полета с кораб на геометрите ми бяха достатъчни, за да започна да възприемам изкуствената сила на привличане като нещо обичайно.

— Добре, да вървим, Петя.

— Струва ли си? Нека да започнем ускоряването.

Полковникът се засмя:

— Почакай. Трябва да поговорим.

Отидох заедно с Данилов в кабината. Влечугоидът отново седеше в креслото на космонавта-изследовател, а Маша се бе вторачила в централния екран, по който проблясваха чуждите кораби.

— Какъв е проблемът? — попитах с недоумение. Кой знае защо си спомних думите на куалкуато: „Добронамерен и свестен“.

— Петя. — Данилов спря на две крачки от мен. И също погледна накриво екраните — явно не се чувстваше добре заради гравитацията в совалката, която беше в свободен полет. — Петя, нека да решим какво смятаме да правим.

— Какво имаш предвид?

— Нали не си решил сериозно да ходим в ядрото?

Маша се обърна и ни погледна. Влечугоидът — сега тялото му определено се управляваше от Карел — скочи от креслото, отвори уста да каже нещо, но премълча.

— Саша, какви ги говориш?

— Имаме плазмените двигатели на аларите. Другият кораб е технология, превъзхождаща достъпната за Конклава. И той е способен да се самовъзпроизвежда. Имаме образци от оръжията на тези... безумни мишки. За какъв дявол да си рискуваме живота?

Може би „добронамерен и свестен“ е синоним на „наивен“?

— Пьотър, ти направи всичко великолепно — продължаваше Данилов, явно окуражен от мълчанието ми. — След няколко седмици в Галактиката ще се забърка такава каша... Това, че Земята притежава нови технологии, може да се окаже решаващо. Към който и да се присъединим — към геометрите или Конклава — това ще промени цялата ни съдба. И твоите действия... не мисли, че ще забравят за тях. Ти си човек, който ще помогне на Земята да прекрачи в бъдещето. Ще промени всичко! Ти вече си герой! Всичко, което забъркахме, е дреболия. Ще стане въпрос не за наказания, а за поощрения.

Той отново се усмихна неловко.

— Ще се наложи да се свика сесия на ООН, за да ти се измисли достойна награда...

Някъде по гърдите ме побиха тръпки. Освен това ми стана студено и противно. Сякаш ме обляха с помия.

— Вярата и любовта... — казах аз.

— Какво?

— Вярата и любовта ще ми помогнат. Така отговарят аларските офицери на напътствията на командващия.

В очите на Данилов нещо се промени. Току-що в тях бе имало смущение и вина. Като пакостливо дете, каращо примерен ученик да избяга от час и да пробва алкохол. Сега в тях имаше само погнуса и презрение.

— Ти какво, наистина ли взе това на сериозно? Петя, аларите няма да посмеят и да гъкнат, че сме откраднали тази технология! Те самите са гузни!

— Защо не попиташ Карел?

Без да откъсва поглед от мен, Данилов попита:

— Карел, самият ти оцени предложението на Пьотър като безумно. А как ще определиш моето?

— Като предателство — каза влечугоидът.

— Не съм учуден — съгласи се Данилов. Отстъпи назад, разкопча кобура си.

Какво, да не смяташе да стреля?

Не успях да направя нищо — Данилов извади оръжието. Само че това не беше лазерният пистолет „Камшик“, а онзи парализиращ механизъм, дето дори не приличаше особено на пистолет, който веднъж дядо бе използвал в мое присъствие.

Стреля почти без да се прицелва и аз с някакво тъпо учудване осъзнах, че опитът на полковника в тази дейност е не по-малък, отколкото в управлението на совалка. Влечугоидът меко се отпусна на пода.

— Не се безпокой, той само е парализиран — каза бързо Данилов. — Пьотър, за последен път ти предлагам...

— Това нещо е еднозарядно — казах аз.

Данилов сведе поглед към парализатора и аз се хвърлих към него. Нямах време да моля куалкуа за бойна трансформация. Впрочем нямаше и нужда.

Може и да не съм сътрудник на службите с многогодишен стаж. Само че съм два пъти по-млад от Данилов.

Вяра и любов.

Не ме интересуваше от какво се е ръководел командващият на аларите! Но аз му обещах *честно* да отида в ядрото.

Данилов се изплъзна от първия удар и зае бойна стойка, хвърляйки оръжието встрани. Не загубих време да размишлявам. Школата за ръкопашен бой към СКОБ е наследник на НКВД^[1], КГБ, ФБР и други приятни учреждения. В нея има много необичайни хватки.

Просто замагнах и го зашлевих по ухото. Без никаква наука — по този начин се биех като дете.

Данилов отново се опита да се изплъзне. Рефлексите му бяха прекрасни. Но точно те го подведоха. Едно е боят в безтегловност, въз основа на който, според слуховете, е изградена школата за ръкопашен бой на СКОБ. Съвсем друго е когато в обикновената кабина на совалката няма безтегловност. Той се отблъсна пружиниращо от пода,

с явното намерение да се преметне под тавана. Но гравитацията не се съгласи с решението му. Шамарът ми го настигна по време на непохватния му скок.

— Гадина си ти... — прошепнах, гледайки превилия се полковник. Кой знае защо си спомних за горкия навигатор, на когото Данилов беше счупил крака. — Гадина...

Изритах го по капачката на коляното. Данилов извика. Разбира се, нямаше счупване. Но на това място много боли.

— Ние нали сме хора! Хора, глупако! — закрещях аз. — Каква изгода, какви технологии, по дяволите! Може би за пръв път имаме шанс да намерим приятели! Не геометрите, не Сянката, а другари — аларите! Знаеш ли какво означава за геометрите думата *приятел*? Те може и да не са прави, но не във всичко! На мен ми повярваха! На нас ни повярваха! Какво са в сравнение с това плазменият двигател и ггоршшът?

Данилов ръмжеше, хванал се за коляното.

— Не ггоршш, а ггоршш — разнесе се иззад гърба ми. — Има огромна разлика.

Обърнах се.

Маша държеше още един парализатор, насочен към мен.

— Да, еднорядни са — призна тя вместо Данилов. — Засега технологията не позволява да се презарежда колоидният лазер. Но аз взех два броя.

Какъв глупак съм!

Но кой би повярвал, че в примитивните условия на научния център на дядо инженерният гений на Маша Клименко е създал цял арсенал от оръжия, превъзхождащ достъпното за СКОБ?

Нима и дядо беше толкова наивен?

— Не се сърди, Петя — каза Маша, натискайки спусъка.

Ето какво било да си парализиран.

По тялото ми се разля някаква мекота. Не памук, а желе. Очите ми почти се затвориха, ръцете ми се притиснаха към гърдите, краката ми се подкосиха. Бузата ми, притисната към пода, сякаш искаше да се просмуче през зъбите ми.

Маша прекрачи през мен и се наведе над Данилов.

— Полковник, ставайте!

В гласа ѝ имаше не толкова приятелска загриженост, колкото уважение към по-високия чин.

Господи, какъв глупак съм!

Совалката сме били отвлекли!

Страшните терористи!

Нито една наша стъпка от момента на разговора ни с Данилов не е била несанкционирана!

Ах, дядо, дядо!

Гледах смаяно-озъбената физиономия на влечугоида — единственото, което можех да видя в позата, която бях заел.

Сякаш се опитвах да прочета отговора в нечовешките очи.

Не, дядо знаеше всичко, много добре разбираше нещата. Но се беше опитал да надхитри СКОБ. Надявал се е, че личната преданост на бившата възпитаничка на сиропиталище ще надделее над уставите и заповедите.

Но не е предвидил едно нещо — че предаността не е насочена към неговия успешно избегнал атеросклерозата мозък, а към старото, никому ненужно тяло.

Данилов прекрачи тромаво през мен и се насочи към пулта. Кой знае защо ми се струваше, че ще ме изрита. Но той не падна толкова ниско.

Та нали сме приятели!

— Джампирайте по-бързо, полковник! — помоли го Маша.

— Знам, майоре — отвърна Данилов.

Я, каква великолепна кариера имала Маша!

— Прикрепете изчислителя и Пьотър към креслата — нареди междувременно Данилов. — По-живо. Аларите може и да ни наблюдават.

Исках да му кажа, че дори и да имат възможност, те не го правят. Защото нали в доверието няма градация. Но не можех да говоря. Нито пък да се съпротивлявам на Маша, която с усилие ме вдигаше на креслото.

— Дали да не наредим премахване на гравитацията? — попита тя.

— Не бива. Няма да влизаме в разузнаваческия кораб, изобщо ще забравим за него. Ако всичко е наред, той ще чака завръщането на пилота си, но кой знае...

Закопчаха ме с колана за креслото и вече не виждах дядо-Карел. Само чувах как Маша се занимава с него. И как през екрана пробягват цифрите, отчитащи времето до избора на вектор на джампа.

Куалкуа, можеш ли да помогнеш? Куалкуа?

Симбионтът не отговори веднага.

Не. Не и в близките часове. Много оригинално оръжие. Периферната нервна система е в шок. Бих могъл да изградя дублираща структура, но имам същите проблеми като теб.

За пръв път в живота си не усещах радост от такова тържество на земната техника.

А с изчислителя не си ли в симбиоза? Той сериозно ли е повреден?

Не. Расата им е недостъпна за симбиоза с нас. Тяхната жизнена основа е съвсем различна. Сливането с тях е също толкова невъзможно, колкото и сливането с плазмената основа на торпите. Удивително е, че парализиращият лъч повлия на изчислителя... Небелтъчните структури трябва да са по-нетолерантни.

Да, това наистина беше триумф на земната наука! Оказваше се, че изчислителят е небелтъчна форма на живот! И все пак беше поразен!

Защо всичките ни технически пробиви са и винаги са били свързани с военните?

— Пригответе се за джамп! — каза Данилов.

Но дори обзелата ме еуфория не прогони страданието.

Като на люлка... умопомрачително люлеене. Издигане и падане. Светлина и мрак. Екстаз и тъга. Минаха четири джампа, преди да ми се стори, че тялото ми започва да ми се подчинява.

Уви, не само аз бях забелязал това. Преди петия скок Данилов и Маша ме завързаха — неподвижно, като изхабиха цял скок за целта. Влечугоидът също се оказа пленник на креслото си. Него го залепиха още по-здраво — явно се съмняваха в границите на физическите възможности на извънземния.

— Петя, жаден ли си? — попита Данилов.

Той беше напълно доброжелателен и от това ме обземаше още по-голяма тъга. Имаше ли сега на света място за герои-самотници? Може да станеш симбионт на чудовищна древна амеба, може да позволиш на изчислителя да изтрие собствените ти спомени, а после да преминеш през всички кръгове на рая на чужд свят и да се върнеш.

Всичко може. Само дето в решаващия миг ще се окаже, че не са си и помисляли да свалят от врата ти невидимия нашийник. И този, когото си смятал за приятел, е бил рамо до рамо с теб само по нареждане на началниците си, а нервната, дръпната девойка търпеливо е чакала „часа хикс“ ...

— Говедо... — прошепнах аз и чак се учудих, че устните ми се подчиняват.

В очите на Данилов проблесна огънче на нервност.

— Пьотър, сигурен ли си, че имаш правото да решаваш кое е по-добре за Земята?

— Да!

— Ами и аз съм сигурен за себе си — кимна той със задоволство.

— Има една... разлика... — изтръгна се от мен. — Ти ме измами. Предаде ме.

— Може би това означава, че познавам по-добре живота? — Без да дочака отговор, Данилов кимна. — Да, така е. Жаден ли си?

Бях страшно жаден.

След осмия джамп Данилов отново се поинтересува дали не се нуждаем от нещо. Този път не се отказах от водата. Пресуших чашата на един дъх и даже се канех да попитам дали корабът на геометрите си е на мястото. Много ми се искаше да чуя, че се е откъснал от нас, унищожен е по време на джамп, включил е двигателите си и си е тръгнал... където ще, дори и в своя си свят.

За щастие разбрах навреме, че корабът не се е дянал никъде. Иначе щеше да изчезне гравитацията. Умната и наивна техника на геометрите очакваше пилота си...

След дванайсетия джамп Данилов дълго време се занимава с навигационния пулт. Ясно беше, че сме се отклонили от курса. Идеше ми да предложа помощта си, но полковникът, естествено, нямаше да ме допусне до управлението. А да казвам това само като подигравка към врага... несериозно бе някак. Наивно.

— Саша, дали да не изчистим трюма? — попита Маша.

Данилов се замисли, после зацрака превключвателите. Навярно нямаше никаква реална необходимост да се освобождаваме от бюстовете. На джампъра му е все едно каква е масата на кораба, а плазмените двигатели на аларите така или иначе не биха се справили. Но изглеждаше глупаво да се връщаме със стария товар.

— Закрепващите скоби са махнати, разблокирам — инстинктивно започна да коментира действията си полковникът. — Отварям люка...

Неволно погледнах към един от обзорните екрани. И имаше за какво. Зрелището беше необичайно.

От разтворените крила на люка в снежната вихрушка от замръзващ въздух започнаха да изскачат каменните глави. Прожекторът на товарния отсек се включи и в ослепителния лъч всички те изглеждаха захарнобели, чистички и изрядни, изпълнени с печална красота. Полетя весел рояк от блестящи плешиви бюстове, изцяло запазили оптимизма си, в горда самота се отдалечи към безкрая и исполинската фигура на навъсения вожд, после се проточи редица от почти непознати лица, чиято слава беше далеч не толкова дълговечна, колкото е камъкът. Последно от трюма изхвърча смаяно и късогледо опулена физиономия, сякаш питаща: „Как така, а мен за какво, другари?“. Тя премина опасно близо до камерата, премятайки се, и погледна обидено в обектива. Маша изведнъж изруга, сякаш имаше лични сметки за уреждане с този деец. Впрочем кой знае? Можеше да е била лишена от родители и да се е озовала в сиропиталище по най-различни причини.

— Изхвърли, изхвърли баласта... — пропя фалшиво Данилов някакъв непознат мотив. Изхъмка и замълча. Каменните сюрпризи потеглиха на пътешествие из Вселената... Ще донесат радост на някоя цивилизация след стотина хиляди години. Може би безропотните скулптури ще станат най-ценните експонати на извънземните музеи и най-блестящите умове на бъдещето ще ги опипват с хлъзгавите си псевдокрайници и ще опулват стълбовидните си очи, докато размишляват за величието на изчезналата култура...

— Всички да поспят — каза неочаквано Данилов, прекъсвайки увисналата в совалката тишина. — Ще скачаме след два часа. Предполагам, ще се наложи поредица от три джампа. Пъотър, нуждаеш ли се от нещо?

— Да — принуден бях да си призная. — Да се облекча.

Данилов ми развърза ръцете и ме отведе до санитарния възел. Когато се връщах — краката ми бяха вързани и се подпирах на рамото му — улових погледа на влечугоида. Печален и безнадежден. Май този, който ме гледаше, беше дядо.

— Данилов, ще те повишат ли? — попитах, докато полковникът отново ме завързваше за креслото.

Той мълчеше.

— Ще станеш генерал — продължих ехидно аз. — За цяла седмица. Или месец. А после извънземните ще изпепелят Земята. Така че не си купувай недвижимо имущество. По-добре разпусни. Бунгало, кокосов ром, прекрасна мулатка...

— Петя, не си прави труда — каза иззад гърба ми дядо. — Той вярва, че постъпва правилно. В това е цялата беда.

— Андрей Валентинович, не си струва — отговори спокойно Данилов. — Петя може да ме смята за негодник. Вие също. Само времето ще покаже кой е бил прав.

Тук стигнахме до консенсус. Последната дума винаги остава за онзи, чиито ръце не са завързани.

Най-добросъвестно се опитах да заспя. Затворих очи. Обаче напрежението от последните няколко дни беше прекалено голямо. Пред очите ми се мяркаха парчета от киноленти, сякаш монтирани от безумец. Геометрите и аларите, кораби и планети, Гъвкавите другари и невъзмутимият куалкуа. Великият, единен, безстрастен куалкуа...

Сега мога да помогна.

Какво?

Да осъществя ли бойна трансформация?

Сърцето ми се разтуптя. Как можах да забравя за своите не съвсем човешки възможности? Да разкъсам въжетата...

Жената охранява. Данилов спи, но Маша бодърства. Те не са забравили, че ти си по-силен от обикновените хора. Тя има още един парализатор.

Тогава какво предлагаш?

Гледай.

Пръстите ми запукаха. Погледнах надолу към китката ми, завързана за страничната облегалка. От показалеца ми бавно излизаше тънка бяла нишка.

Като с гъвкавите другари...

Нишката запълзя тихо по пода. В резките подръпвания на бялото пипало имаше нещо отвратително, паяково. Тази хищна плът не беше част от мен. Живееше собствен живот. Дори не беше необходимо да правя нищо. Само да разреши на куалкуа — и той ще се вреже в тялото

на Маша. Направо като при секс — старият Фройд би останал доволен. И нищо че майорът от ФСБ Маша Клименко държи в ръцете си парализатор. Аз самият съм оръжие.

Отвратително, безпощадно и нечовешко.

Не бива!

Нишката застина. Куалкуа чакаше.

Не прави това. Не смей да го правиш.

Защо? Нали искаш да се освободиш?

А защо не бива? Откъде да знам? Врагът винаги е враг, в каквато и ларва да се крие. И аз съм готов да напада Маша, без да се замислям, че тя е жена, без да си спомням, че ми е била приятел...

Но не и по този начин. Не така! Не с предателско ужилване на чужда протоплазма!

Има една странна граница във всички тези междузвездни игри. Граница, която не трябва да прекрочваш — ако все още помниш откъде си дошъл и под чие небе си се родил.

Не бива да се слагат за охрана на концлагерите същества от чужда раса. Това бяха забравили геометрите... Не бива да се напада същество, което има твоята кръв, с помощта на извънземно-симбионт. Това щях да се постарая да запомня аз...

Добре. Разбрах.

Нишката затрепери, прибра се в тялото ми. Куалкуа се съгласи без възражения.

Никога не прави такова нещо с хората — кой знае защо го помолих аз. — Докато си в моето тяло, не го прави.

Маша тихичко се изкашля. Тя дори и не подозираше какво можеше да се случи.

И слава Богу, че не подозираше.

Като навигатор Данилов беше посредствен. Всъщност не — не може да се нарече посредствен навигатор човек, който все пак е успял да доведе совалка до Земята. Наистина, за целта му бяха необходими още осем скока, а не три.

Преди последния джамп бях като пиян. Оказваше се, че мъчението чрез наслада наистина е възможно. Когато екстазът от скока се редува с досадната работа по реанимирането на кораба, е едно. Но

когато през цялото време лежиш завързан и тъпо очакваш поредния пристъп на еуфория — хубавото в ситуацията е малко. Навярно така се чувства пияницата по време на запой, когато поредната бутилка дори от най-изисканото вино или отлежал коняк не носи радост, а дарява само с кратка, тъпа забрава.

— Тръгваме към „Гама“ — каза тихо Данилов. Двамата с Маша изчисляваха последната траектория — вече не джамп, а обикновен ракетен полет. — С максимална скорост...

Интересно защо ли към „Гама“? Гледайки в тавана, обмислях всички плюсове и минуси на руската станция на СКОБ. Не искат да кацат на планетата — какво пък, разумна предпазливост, кой знае с какво са натъпкали аларите „Влъхва“... А и е невъзможно да се кацне със „залепения“ за борда разузнавателен кораб на геометрите. Но какви са предимствата на малката „Гама“ пред главния щаб на отбраната „Алфа“ или пред американската орбитална база „Бета“, която, да си кажем честно, превъзхожда „Алфа“ по размери и възможности?

Отговорът беше толкова очевиден, че в първия момент не можах да повярвам в него. Всички предимства на „Гама“ се състояха в това, че тя беше руска станция.

Ето това е! Двамата с дядо не бяхме попаднали просто в капан на СКОБ! Бяхме попаднали в междудържавна интрига. Руските гебисти^[2] бяха решили да помогнат на родината.

Не, аз, разбира се, нямах нищо против. И ако ставаше въпрос само за това, за възможността да прекараме американците, японците и Обединена Европа, пръв бих стиснал ръката на Данилов, а Маша щях да я разцелувам, въпреки вечно навъсената ѝ физиономия. Винаги съм готов да подаря на страната си поне малко гордост... пък макар и гордост от успешно извършена кражба. Винаги. Но до това ли ми е сега? Когато блокът гори, не е време да се карате със съседите заради протеклите кранове.

Даже се изкикотих, поглеждайки накриво гебистите. Но на тях не им беше до мен.

— Ще открият неправилната форма — каза Маша. — От „Делта“ и „Алфа“ — със сигурност. Пък и изхвърлянето ни на газове... не е същото.

— Ще се свържа с управлението — обеща Данилов. — Нека работят по третата схема.

— Експериментален полет?

— Да. Ще вдигнат малко шум и ще се успокоят.

— А ще се съберем ли в хамбара на „Гама“? — попита Маша след кратка пауза.

— Ако се съди по габаритите — би трябвало.

Всичко беше ясно. Щяха да баламосват чужденците, и най-вече американците, че „Влъхва“ изпробва горивото на „Юрий Гагарин“, многострадалния кораб с плазмен двигател, който се проектира вече цели десет години. Рано или късно те ще си изяснят, че в Русия не са създавани никакви работоспособни плазмени двигатели, и тогава ще се вдигне шум. Но сега е важно да се спечели време...

Неволно започнах да мисля така, сякаш съм на страната на Данилов и Маша. Сякаш не седях, прилепен към креслото с помощта на стотина метра скоч. И Данилов сякаш почувства тази моя слабост.

— Пьотър. — Той се обърна в креслото, като се отблъсна леко от страничните облегалки — отново беше забравил за изкуствената гравитация — опитвайки се да излети. — Все още е възможно всичко да се развие по друг начин.

— Да тръгнем към ядрото? — попитах аз с цялата си възможна наивност.

Данилов въздъхна:

— Пьотър, развързвам теб и Карел... и откарваме корабите заедно. Предполагам, че влечугоидът ще коригира записите в черната кутия... Е?

— Не те ли е страх от бунт?

— Ще рискувам да повярвам на думата ти.

— Не ми вярвай, Данилов — казах аз. — Ето, аз ти вярвах — и виж какво се получи.

Той сви рамене и се наведе над пулта. Повече нищо не си казахме — през двата часа, докато „Влъхва“ летеше към „Гама“. Вече нямаше за какво да си говорим.

Единственото, което ме учудваше, беше мълчанието на влечугоида. Нито Карел, нито дядо се опитваха да се намесят в разговора. Искаше ми се да вярвам, че в момента просто измислят

план за освобождаването ни. Само че прекрасно знаех, че когато дядо замисля нещо, е обратното — човек не може да му затвори устата...

„Гама“ е построена по древната, измислена още от Циолковски схема „пръстен“. Трийсетместен^[3] въртящ се диск, в центъра-главина — безтегловност, а по окръжността — някакво подобие на гравитация, създавана от центробежната сила. Бог знае защо това беше притрябвало на Рускосмос и СКОБ. Псевдогравитацията не добавяше особен комфорт, екипажите се сменяха ежемесечно и не биха пострадали от безтегловността, затова пък възникваха редица проблеми. Например, за да премине в бойна готовност, станцията „Гама“ трябваше да преустанови въртенето си, иначе прицелването с бойните лазери ставаше невъзможно.

Тази станция беше един от последните опити на нашата космонавтика да си върне изгубеното лидерство. Или поне част от него. Безнадежден и наивен опит, както и всички останали — завод за производство на свръхчисти полупроводници и неалергенни ваксини, който не знам дали изгоря или просто беше изоставен в орбита, лунна база, която вече трета година работеше в автоматичен режим, недостроеният „Зевс“ — кораб за полет към Юпитер, проектиран преди изобретяването на джампа и вече успял да остарее безнадеждно...

„Влъхва“ влезе в хангара, почти допирайки стените. Беше необходимо цялото майсторство на Данилов, за да вмъкне двата кораба вътре, без да ги разбие. Той маневрира още половин минута, тихо псувайки, докато угаси инерцията. „Влъхва“ се люлееше из хангара като оловно топче, вкарано в малка чуплива играчка за елха. Всеки удар в стените можеше да повреди сериозно станцията, но Данилов нямаше друг изход. Най-накрая совалката застина, или по-точно започна да се спуска бавно върху стената на цилиндричния хангар, привличана от едва усещащата се центробежна сила. Люкът на хангара започна беззвучно да се затваря, скривайки ни от любопитните радари на другите станции на СКОБ.

Ето че пристигнахме. Два кораба, двама герои и двама пленници. Налегна ме апатия и затворих очи. Стигаше ми толкова. Не можех да се боря безкрайно. Имах шанс — там, по средата на пътя, когато

куалкуа услужливо подаде пипалото си. Не пожелах, не можех да се възползвам от този шанс. Значи край.

Извинявайте, алари.

Извинявай, Земя.

Никога не съм мислил, че в тесните ни космически станции наблъскват помещения, които не са от първа необходимост, като затворите. Или тук той се наричаше по друг начин? Карцер, арест, изолатор? Не знам. Едно е сигурно — при аларите ми беше по-комфортно.

Килията беше съвсем малка, с размера на дворна тоалетна. В ъгъла ѝ наистина се намираше малка клозетна чиния, над която с детска непосредственост конструкторът беше разположил термоконтейнер за затопляне на храна. Имаше и телевизионен екран — аз със смайване се убедих, че работи, но предава само няколко руски телевизионни канала. Виж ти, налице беше грижа за културния отдих на затворниците. Намерили им бяха занимание — предаваха на борда на станцията поток от сапунени опери и вяли шоупрограми...

Докато водеха мен и влечугоида из станцията, тя кипеше като разтревожен кошер. По тесните коридори се носеха черни барети — руските космически пехотинци. Бойният пост, покрай който минахме, беше плътно затворен — значи беше въведена бойна готовност първа степен и зад ракетните пултове седяха мерачи.

Всичко беше страшно сериозно. Страната е тръснала побелелите си коси, поиграла е с изнемощелите си мускули и е решила да не изпуска от ръце чуждата технология. Къде ще се месиш тук... Седи и гледай, отговаряй на въпросите и се разкайвай за греховете си.

Разгърнах тесния хамак и се качих в него. Псевдогравитацията беше съвсем лека, тежах колкото една котка. Под тавана мъждукаше жълта лампичка, от време на време станцията потрепваше — извършваше някакви маневри. Нима измамата не беше успяла и презокеанските ни приятели сега хокаха президента?

Само че свободен ли беше президентът да предаде мен и влечугоида на цялото човечество? Тази операция се провеждаше от службата за държавна сигурност. Тя едва ли щеше да пожелае да ни

дели с някого. А властта на Шипунов в момента изобщо не беше толкова устойчива, както в първите години след преврата...

Мислите ми течаха вяли, противни. Все едно след като си пробягал с рекорден резултат изтощителен крос, да ти предложат и да поплуваш в блато. Колко просто е било винаги и в Родината или при аларите. Тежко и просто. А тук отново дребни измами и интриги...

Протегнах крак и натиснах бутона на телевизора. Предимството на малкото помещение е, че всичко ти е под ръка... Или под крак.

Не можех да си представя по-неуспешен избор. Първият канал предаваше музикален конкурс. Певицата, поклащаща се вдървено на сцената, изобщо не умееше да пее. Не беше за нея тази професия — по-добре да си стои пред печката или да рекламира бански костюми. Но никой не се притесняваше от това. Пред сцената пицяха фенки и фенове, в журито благосклонно се усмихваха колежките на певицата — част от които дори имаха слух и глас. Втория канал веднага го прескочих — там вървяха новини, в едър план се виждаше горяща гара. Четвъртият ме зарадва с политическа дискусия, свеждаща се до това, че всичко в живота е лошо, а би трябвало да се живее по-добре. По петия канал даваха рекламен клип на Министерството на вътрешните работи. Задгробният глас зад кадъра говореше тържествено: „Можете да нарушите закона — и тогава нощем ще сънувате кошмари! Можете да бъдете честни граждани — и доброто настроение повече няма да ви напусне! Служителите на милицията имат оръжие и са в правото си да го използват без предупреждение! Те искат всички да живеят добре!“ Обикновеният видеоматериал се състоеше от мрачни небръснати престъпници, белозъби смеещи се граждани и стрелящи в мишени милиционери. По шестия канал, както обикновено, въртяха реклами. Ставаше въпрос за най-новите вакуумни памперси с тридневно действие. Понечих да изключа телевизора, но в този момент на фона на усмихващо се дете се появи познато лице — Анатолий Романов, пилотът-инструктор от „Трансаеро“. Застинах.

— Космическите полети са тежка работа — каза Толик. — Понякога прекарвам часове наред пред пулта, без да имам възможност да стана. По-рано това беше съпроводено със значителни неудобства...

В очите на Толик блестеше някакво нездраво пламъче. Майчице, колко ли му бяха платили?

— Сега, с появата на вакуумните памперси, проблемите ми са решени... — завърши с облекчение той. — Излитам, извършвам джамп-преместванията, кацам на чуждите планети и се връщам, без да губя време за битови неудобства...

Разкикотих се. Рекламата на памперсите свърши, започна някаква детска програма, а аз продължавах да се хиля, представяйки си Толик с памперсите зад джамп-пулта. Голям майтап!

Люкът се отвори и влезе Данилов, плувайки във въздуха. Кой знае защо си представих полковника от ГБ в същите тези памперси — „следенето на приятелите е тежка работа, понякога...“ — и ме обзе нов пристъп на веселие.

Данилов погледна с подозрение работещия екран. Там скачаха анимационни зверчета и някакъв жизнерадостен глас напяваше: „В понеделник през деня не се спи, само безделниците си лежат в кревата...“

Данилов изключи телевизора, като така и не разбра причините за веселието ми.

— Даваха Толя — обясних аз добродушно. — Толик Романов. Рекламираше памперси.

Данилов седна на опушения капак на клозетната чиния и каза:

— Тесничко е. Не мислиш ли?

— На мен ми харесва. Показанията ми ли дойде да вземеш?

Александър въздъхна.

— Пьотър, имам предложение...

— Е? — ободрих аз запъналия се полковник.

— Да работим като един отбор. Всички обвинения против вас двамата с Андрей Валентинович се оттеглят.

— А влечугоидът?

— Ще го доставят на която пожелае планета от Конклава. Не разбираш ли?

— Не съвсем.

— На дядо ти ще му предоставят тяло. Нормално, здраво човешко тяло. Изчислителят ще прехвърли в него съзнанието на Андрей Валентинович.

Погледите ни се срещнаха.

— На Земята има хиляди хора, чието съзнание е загинало, а тялото им още живее. Тези, които не са ги изключили след клинична

смърт, например. Това не е по-аморално, отколкото трансплантацията на органи.

— И какво каза дядо?

— Засега нищо. Реших първо да поговоря с теб.

— А какво се иска от нас?

— Сътрудничество. Само сътрудничество.

— Мина час и половина — казах бавно аз. — Само час и половина. А вие вече сте се убедили, че корабът на геометрите не смята да ви се подчинява.

— Да. Длъжен си да ни помогнеш, Пьотър. Заради Земята, заради страната — отстъпи от позициите си. Ти си човек. Ти си руснак.

— А помниш ли, че в мен има куалкуа?

Лицето на Данилов не потрепна.

— Трудно би било да забравя, докато се намираш в това тяло... Е, и какво? Ако иска да изложи условията си — моля. Но, доколкото разбирам, расата им заема пасивна позиция... впрочем няма значение. Нека говори. Ние изобщо не сме против съюза с тях, с аларите, с изчислителите. Но нашите интереси не позволяват да се хвърляме безразсъдно на края на света. Ако Земята получи поне десет такива кораба — ще можем да разговаряме със силните като равни с равни.

— Вярваш ли в думите си?

— Нямам друг избор. И ти нямаш, Пьотър. Допускам, че това решение ти е по-неприятно, отколкото полета до ядрото, но алтернативата е още по-лоша.

— И каква е тази алтернатива?

Поклащайки се в хамака, аз се намирах значително по-високо от седящия Данилов. В измамната позиция на човек, способен да диктува условията... Наистина, зад отворения люк се мяркаха униформите на черните барети, а податливостта на Данилов със сигурност си имаше граници.

— Няма да те съдят — каза спокойно Данилов. — Дори ще те наградят с някакъв орден за участието ти в операцията.

Участие! Аз не съм свършил всичко, а само съм участвал!

— Ще ме наградят посмъртно ли?

— Не се прави на глупак. Ще те наградят и ще те свалят на Земята без право на полети. Ще работиш някъде... ще слушаш новините... ще се научиш да пиеш. И винаги ще помниш, че твоите

другари се опитват да направят нещо... да надхитрят непозната техника, да надделеят в спора с извънземните.

— А куалкуа? Ще пуснете на Земята човек, в чието тяло има симбионт? Не вярвам!

Данилов поклати глава.

— Ние много добре знаем, че на Земята има десетки такива хора.

Стори ли ми се, или в дълбините на съзнанието ми се разнесе тънък кикот?

— Един повече или по-малко — все тая — продължи Данилов.
— Ако куалкуа сега ме слуша... много се радвам, че расата им е лишена от честолубие. А любопитството не е порок. Ясна ли е сега алтернативата?

— Напълно.

Данилов чакаше. А аз мълчах, макар вече да бях взел решението. Мълчах дълго, заставяйки полковника да заговори пръв. Но той е пречупвал кого ли не.

— Можеш да кажеш на дядо, че съм съгласен.

Данилов кимна. Надигна се, придържайки се за отвора на люка. И каза:

— Само още нещо, Петя... Извинявай, но сме принудени да вземем мерки за безопасност. Много строги. Много.

---

[1] НКВД (Народный Комиссариат Внутренних Дел) — Народен комисариат на вътрешните работи; главен орган за поддържане на реда и закона в СССР през 1917–1946 г., преобразуван след това в министерство на вътрешните работи. — Бел.прев. ↑

[2] Гебисти — от ГБ (Государственная безопасность) — Държавна сигурност. — Бел.прев. ↑

[3] Разбира се, точната дума е „трийсетметров“. Бел.Mandor. ↑

ГЛАВА 5

— Не мислех, че такова нещо съществува в действителност — казах аз.

Маша щракна около врата ми металния обръч. От вътрешната си страна той беше облепен с мек филц, и тази грижовност изглеждаше особено трогателно — като наточено острие на гилотина.

— В действителност не съществува — изрече сухо Маша. — Само при нас.

Усещането, че чета някой от романите на дядо за тоталитарни режими, стана остро до безумие. Настръхнах, сякаш опитвайки се да се измъкна от стоманения нашийник. Погледнах влечугоида. И дядо проговори, за пръв път от идването ни на станцията:

— Мария, вие сте се възползвали от моите перспективни разработки? От каталога „Несъществуващо оръжие“?

— Не. Отделът по проследяването на идеи от фантастичните романи съществува от миналия век. И при нас, и в ЦРУ.

Забелязах, че тя се опитва да не гледа към влечугоида. Колкото и да се убеждаваше Маша, че Андрей Хрумов вече не съществува, че изчислителят е погълнал съзнанието му, все пак ѝ беше неуютно. Много неуютно — чак изпитвах леко съчувствие към нея.

— Предполагам, че не е необходимо да ти обяснявам нищо, Пьотър? Кодова заключалка... при това механична. Радиоприемник. Двайсет и пет грама взривно вещество.

— Не е много.

— Напълно достатъчно е, Петя.

Тя вдигна ръка, показвайки ми малкия пулт.

— Не се отделяй на повече от десет метра от мен. Първо ще чуеш звуков сигнал, след пет секунди ще се задейства детонаторът.

Седяхме в каютата на командира на станцията. Аз, влечугоидът, Данилов, Маша и двама непознати офицери. По-старият от тях очевидно беше командирът, а вторият, по-млад и мускулист, който знае защо беше облечен в лек скафандър — явно той беше резидентът на ГБ в станцията.

— А ако тази гадост пробие обшивката? — извика командирът с военна праволинейност. Въпросът за моята шия не го интересуваше.

— Изключено е. Взривът ще е насочен към вътрешността на обръча — успокой го Маша.

Нямаше други въпроси. Данилов стана и кимна към вратата. Капитанската каюта се намираше на самия край на станцията и притеглянето тук беше почти наполовина на земното. Не реагирах веднага — гледах в огромния илюминатор, отвъд който плуваше Земята. Малка, красива, обагрена от синьото на океаните и сивкавата пяна на облаците. Виждах континентите с неправилна форма, изпълнени с абсолютно неправилни хора. Но дори и те не бяха виновни, че ми бяха надянали нашийник с двайсет и пет грама взривно вещество. Дори онзи писател, който пръв е измислил този механизъм, не беше виновен.

— Включвам — каза Маша. Натисна нещо на пулта и върху обръча замига оранжева лампичка. Слабо и бавно, сякаш в такт с пулса. — Не забравяй: десет метра.

— Благодаря, Маша.

Откъснах поглед от илюминатора. Изправих се.

— Петя, това е неизбежна предпазна мярка. И само в началния етап — каза Данилов.

Явно му беше неудобно.

— А на мен няма ли да ми наденете нашийник, Машенка? — попита дядо.

— Излишно е. Просто не се опитвай да ни ухапеш.

Влечугоидът със старческо сумтене тръгна след Данилов. За миг се обърна и каза:

— Кога съм се излъгал в теб, момиче?

Маша игнорира думите му.

Тръгнахме към хангара — отпред Данилов, след него ние с влечугоида, а подир нас Маша и младият офицер. Забелязах, че всички бяха въоръжени с парализатори. Или бяха успели да ги презаредят, или тези оръжия не бяха чак такава рядкост.

В коридора и в стълбищната шахта нямаше никого. Навярно специално бяха освободили пътя ни. Изкачвахме се по тясната стъбла, виеща се нагоре по шахтата, и тялото ми ставаше все по-леко, а движенията — все по-плавни.

— Ако си искал да ги надхитриш и да избягаш, сега това вече е изключено — каза влечугоидът. Изглежда, именно влечугоидът.

— Дядо — казах аз.

— Какво, Петя?

— А ти как мислиш, какво искам аз?

— Страхувам се да предположа.

Ясно.

Разбира се, можех да се измъкна. Даже беше много просто. За пет секунди разузнавателният кораб би разбил хангара и би влязъл в хиперпространството. Но после... след гибелта ми най-вероятно би се върнал при геометрите. Само че това ще прилича на отмъщение заради самото отмъщение. При това самоубийствено.

Вървящият най-отпред Данилов се обърна.

— Пьотър... само не прави глупости, става ли?

Погледнах накриво мигащата под брадичката ми светлинка и премълчах.

— Глупаво се получава... — каза тихо Данилов. — Няма време. Иначе щяхме да седнем, да поговорим, да изпием по чаша... и да се разберем. Времето никога не стига.

Той се отблъсна от стъпалата — вече почти нямаше гравитация, — полетя към тавана и отвори люка на хангара. И аз — напълно машинално — скочих подире му.

Лампичката на нашийника ми блесна с равномерна червена светлина и зумерът запищя.

Даже не успях да се уплаша. Викът на Маша: „Тъпак!“, и здравата псувня на погледналия надолу Данилов се сляха в едно. В следващия миг той ме ритна по рамото и аз полетях назад. Инстинктивно се вкопчих в някакво стъпало и увиснах, притискайки се към него.

Зумерът утихна, лампичката отново замига равномерно. Маша стоеше до мен, лицето ѝ беше бледо. Офицерът стискаше парализатора, сякаш без да разбира, че не бива да стреля.

— Какво правиш, какво правиш, Петя? — попита Маша с треперещ глас.

Искаше ми се да вярвам, че е изплашена от перспективата да умра, а не от провал на операцията.

— Забравих — признах си честно аз. — Забравих.

Рамото и натъртените от удара със стъпалата ребра ме боляха. Откъснах се от стълбата и увиснах във въздуха, удържайки с една ръка половинкилограмовата си тежест.

— Аз не мога да отменя взрива! — Маша разтърси пулта. — Разбираш ли?

И още как. Какво неразбираемо може да има тук? С усилие измъкнах пръстите си изпод нашийника — оказа се, че напълно машинално бях мушнал свободната си ръка под обръча, сякаш опитвайки се да прикрива шията си.

— Бавно и спокойно! — каза Маша, вече понижила тон. — Хайде...

Изкачих се в хангара подир Данилов.

Там почти не се усещаше силата на тежестта. Но въпреки това я имаше — висящата наред хангара совалка със скачания към нея разузнавателен кораб беше фиксирана с тънки стоманени въжета и няколко метални лоста. Върху равната стена на хангара почиваха петима космически пехотинци. Всичките бяха със скафандри, но с отворени херметически шлемове. Бяха въоръжени. Дулата веднага се насочиха към мен и Данилов. Ако се съдеше по задните дюзи за противотяга и внушителния балон вместо приклад, това бяха газови винтовки — най-безопасните в условията на безтегловност и тънки стени оръжия.

— Всичко ли е наред? — приветства ги офицерът им, който се качи след нас.

Дулата се отклониха встрани. Войниците не поискаха никакви пароли — поне в това отношение се вслушаха в здравия разум.

— Спокойно е, другарю подполковник — отвърна здраво червенокосо момче със знака на старши сержант върху херметичния шлем. Чиновете в космическата пехота имат много малко съответствие с общовойсковите. Когато се уволни, този сержант ще е поне капитан.

— Разположете хората, Мирски — подхвърли му подполковникът. Погледна към мен, а после хвана едно от стоманените въжета и чевръсто заплува към отворения люк на совалката.

Влечугоидът просто скочи подире му. При него всичко с координацията беше наред — малкото люспесто тяло прекоси хангара и увисна на обшивката при аварийния люк, учтиво пропускайки офицера пред себе си. Забелязах, че черните барети застинаха за миг,

впили жадни погледи в изчислителя. Рядко им се налагаше да виждат „потенциални противници“.

Запълзях много бавно по въжето към совалката.

— Браво — похвали ме Маша, докато се движеше след мен.

Черните барети приключиха с прегрупирането. Изобщо не знам какъв смисъл имаше от него — така или иначе, те не влязоха в кораба. Навярно нивото им на достъп не го позволяваше.

В тесния аварийен люк на совалката ние с Маша се притиснахме, нежно хванати за ръцете. Изобщо не ми се искаше да проверявам дали обшивката на кораба екранира сигнала от нашийника. Очевидно Маша я терзаеха същите съмнения. Когато прекрачихме прага, веднага паднахме на пода — тук имаше гравитация.

Подполковникът, който ни очакваше вътре, най-накрая благоволи да започне да общува с мен. Явно го измъчваше въпросът как да се отнася — като с предател, като с контролиран от куалкуа мъченик или просто като с глупак.

— Пьотър... ъъ... вие сега сте в *онзи* облик?

— Със сигурност сте виждали снимките ми — отговорих аз не особено учтиво, като се изправих.

— Добре. Ние... ъъ... ви молим да влезете в кораба... на геометрите. С вас ще бъде полковник Данилов...

Влезлият в совалката Данилов кимна:

— Съгласен съм.

Подполковникът мрачно се втренчи в мен. Продължаваха да го терзаят съмнения.

— Мария Клименко ще остане в шлюза — предупреди той. — Ако се затворите в кораба...

Кимнах:

— Повярвайте ми, разбирам. После какво?

Данилов и подполковникът се спогледаха. Между тях явно имаше лека конфронтация — Александър беше старши по чин, но длъжността на подполковника уравниряваше нещата.

— Програмирайте компютъра на кораба...

— Не може да се програмира в нашия смисъл на понятието. Той е почти разумна машина. Подчинява ми се, но само в определени граници.

— Тогава го убедете! Трябва да научим принципа на работа на двигателите им, оръжията, силовото поле. Както разбирам, корабът дори е способен да произвежда... собствени детайли?

Въздъгнах.

— Не е точно така. Той се саморемонтира. Може да поправи повредения си двигател, например. Но той не е фабрика. Откъде да взима детайли за самопроизводство?

Ако се съди по изпънатото лице на подполковника, аргументът му се стори убедителен. Навярно си спомни чутото някога от него, че материята не се появява от нищо. Данилов незабавно се включи в разговора:

— Пьотър, аларите се изказаха достатъчно определено по този въпрос!

— Ами попитай ги тях — отговорих аз отмъстително. — Саша, допускам, че е възможно корабът на геометрите да се превърне в завод за произвеждане на също такива кораби. Само че за това ще са необходими много години работа. Ще се наложи да му се подават някакви свръхчисти материали, които още не сме се научили да добиваме на Земята. Пък и... е, да речем, че свалиш двигателя на кораба и той послушно построи нов. И с всичкото останало оборудване стане същото. Да допуснем. А ще успеем ли после да сглобим всичко? Ти като малък играл ли си с конструктор? Винаги ли се получаваше както на картинката? И дори да ти дадат всичките детайли, ще успееш ли да сглобиш телевизор? Ще го настроиш ли?

Но Данилов беше непробиваем.

— Аз — не. Само че това не е моята специалност. Пьотър, твоята задача е корабът да даде образци от устройствата си и да съобщи принципа им на действие.

— Как да го съобщи?

— Да вървим.

В шлюзовия отсек разбрах какво има предвид.

Някъде откъм машинния отсек се проточваше захранващ кабел. Той беше свързан с малък компютърен терминал и с блокове оптична памет с внушителни размери.

— При всички случаи е нужен транслатор за превода... — започнах аз. И се сепнах. Данилов мълчаливо посочи с поглед изчислителя.

— И ти ще направиш това, Карел? — попитах аз.

— Вече съм го правил — съобщи просто изчислителят.

Да, разбира се. Та той се е включил към компютъра на кораба на Ример, когато е бил хванат. Навярно и без моя помощ влечугоидът беше способен да измъкне цялата необходима информация от кораба...

Или не? Едно е да откраднеш от „оперативната памет“ това, с което компютърът живее постоянно: език, карти, видеозаписи. А друго е да измъкнеш заложените дълбоко в него данни, да подчиниш напълно машината на волята си.

Значи първо трябваше да убедя кораба да се подчини...

— Давай, Петя — окуражи ме Данилов.

Погледнах през отворения шлюз. Кабината на разузнавателния кораб беше изпълнена с мека светлина. Цареше пълна тишина, толкова нехарактерна за земните кораби — никакво бучене на вентилатори или шумолене на компютърна периферия. Сякаш корабът спеше — или беше мъртъв. И все пак аз знаех — той работеше. Попиваше информация. Правеше изводи. Може би разбираше какво става.

Дори за кораба да си оставах пилота Ник Ример, законният собственик, все едно — когато станеше въпрос за издаване на информация, той можеше и да не се подчини.

Когато интересите на личността и на обществото не съвпадат, за геометрите съществува само едно възможно решение.

— Не съм сигурен, че ще пожелае да сътрудничи — казах аз.

Подполковникът промърмори нещо за прекалено умните машини и прекалено глупавите хора.

— А ти опитай, Петя — помоли Данилов. — Вярвам в теб.

Изглежда, не се шегуваше.

— В дадената ситуация и за Земята, и за теб ще е по-добре, ако корабът се подчини.

Пристъпих към шлюза. Маша тръгна подире ми, но при люка спря, стиснала пулта в ръка.

— Влизай, влизай — окуражи ме Данилов.

Прекрачих през люка и почаках секунда. Нищо. Тогава седнах в креслото. Почаках още секунда и мушнах лявата си ръка в топлия колоиден разтвор на терминала.

Много сложна ситуация, пилот.

Да — съгласих се аз.

Да пусна ли съществото, което се опитва да влезе?

Погледнах към Данилов, мушнах крака си през люка.

Пусни го. Какво толкова?

Полковникът, без да подозира за този безмълвен диалог, седна във второто кресло и погледна към мен.

— Е?

— Не ме разсейвай, работя — отговорих аз с отмъстително удоволствие. Това, че Данилов по никакъв начин не можеше да контролира процеса на общуване, ми доставяше удоволствие.

Това човек ли е?

Изглежда, компютърът беше в затруднение. Данилов отговаряше на всички признаци, по които геометрите разпознаваха „своите“, но неугледната станция и положението ѝ в пространството объркваха машината.

Да.

На какъв език общувате с него?

Разбира се. Откъде той да знае руски?

Това е особен език за предаване на важни данни — казах аз първото, което ми хрумна. Единственото, което ми помогна, беше, че корабът бе напълно лишен от критичност.

Какъв е той?

Исках да отговоря „чекист“ или „служител на Държавна сигурност“, но геометрите просто нямат такива думи. Вместо това се получи:

Главен наставник.

Трябва да се върнем в Родината — незабавно заяви корабът.

Така си и знаех.

По-късно. Първо трябва да окажем помощ.

На кого?

На тези хора.

Корабът мълчеше и в мен се появи ясното усещане, че всеки момент ще престане да ми се подчинява и изобщо да разговаря.

Защо?

Мисия на приятелство.

Може би ще мине?

Каква помощ?

Тези хора са загубили знанията си. Трябва да им помогнем в развитието на космическите технологии...

Дори не бях успял да завърша, когато осъзнах какво става. Аз, регресорът, уговарях кораб на регресорите да окаже техническа помощ кой знае на кого!

Не. Ситуацията е нестандартна. Необходимо е решение на Световния съвет. Информацията е невъзможна за проверка и вероятно е неадекватна. Започвам подготовка за връщане. Осигури отваряне на шлюза.

Облегнах се в креслото и затворих очи. Ето на. Може и компютрите на геометрите да бяха наивни сами по себе си. Но когато логиката започваше да се пръска по шевовете — не беше възможно да ги разубедиш.

Може би, ако това беше онзи, първият кораб, сработил се с Ник Ример, бих успял да направя нещо. Но тук такива фокуси не минаваха.

Почакай — помолих го аз. — *Почакай. Ситуацията е сложна.*

— Нещо не е наред ли? — попита Данилов. Вероятно върху лицето ми в момента бяха изписани еднозначни емоции.

— Нищо не е наред — отговорих аз. — Той не иска. И не мога да го убедя. Та това е почти разумна машина. Трябва да му се докаже, че предаването на информация ще донесе полза на геометрите.

— Отказва ли?

— Готви се да се върне в Родината.

Данилов прехапа устни. Стори ми се, че е готов да изскочи от кораба. Но подценявах упорството му.

— Карел, включи се.

Влечугойдът погледна през люка.

Да пусна ли съществуването?

Или ми се беше сторило, или в интонацията му наистина се беше промъкнало подозрение.

Да.

Карел се насочи към мястото между креслата. Данилов го изчака да спре и нареди:

— Той не иска да сътрудничи. Пробий го.

Влечугойдът обърна глава и погледна Данилов. Изрече отчетливо:

— Аз съм шперц, а не лост.

— Все пак опитай.

Какво става?

Почакай, разрешавам проблем!

Явно не оставаше много време до момента, в който компютърът щеше да признае поведението ми за неадекватно и да започне да действа по свое усмотрение.

А най-тъжното беше, че аз не исках Данилов да победи. Ако не беше проклетият обръч на шията ми...

Да ти помогна ли да свалиш нашийника?

Отначало реших, че това е реплика на кораба. Куалкуа започваше разговори твърде рядко.

— Как? — отговорих на глас, от разсеяност. Данилов ме погледна накриво, но не каза нищо.

Да го сваля ли?

Да!

Ще боли.

Свали го!

Остра като игла болка прониза тила ми. После кожата ми сякаш изтръпна, мускулите ми се вдървиха. И обръчът се помръдна.

Той потъваше в тялото ми!

— Е, какво, получава ли се? — попита рязко Данилов. За щастие в кабината беше прекалено тъмно, за да е способен да види случващото се. Не можех да му отговоря — шията ми се беше превърнала в парче дърво... слабо потрепващо откъм тила, тласкащо обръча... Вдигнах ръка и я размахах.

Нужно е време за потискане на всички рецептори. Ако скоростта е по-важна — търпи.

И аз търпях.

А металният обръч започна да се подава под брадичката ми. От филца капеше кръв. Куалкуа издърпваше нашийника през мен, като разтваряше живите тъкани с небрежността на патоанатом. За миг цялото ми тяло изтръпна, аз омекнах и с ужас почувствах как дишането ми спря, сърцето ми отказа, и по крака ми потече струя гореща течност. Куалкуа беше разсякло гръбначния ми стълб!

Извинявай.

Шумно си поех въздух. Малкото чудовище вътре в мен продължаваше работата си, бързо затваряйки канала, през който беше

минал нашийникът. Не, почти не усещах болка, квалкуа напразно ме беше наплашил. Това усещане беше друго, но не по-малко неприятно.

— Пьотър... — Данилов потрепна и бавно протегна ръка към мен. И изведнъж закрещя: — Пьотър!

Обръчът висеше от гърлото ми, държеше се на последното парче кожа. Сигурно изглеждаше забавно. Не човек, а граната...

Изчислителят се засмя с бълбукащ звук.

Маша надникна през люка. Вторачи се в мен, също без да разбира нищо.

— Дръж! — изкрещях аз, изтръгвайки нашийника. Бликна кръв, но на мен ми беше все едно. Времето за мислене бе свършило, време беше да се действа. Хвърлих нашийника към Маша и тя машинално го улови. — Хвана ли го? — уточних отмъстително аз и веднага млъкнах, избягвайки удара на Данилов. В тясното пространство на кабината беше безполезно да се бия, всичко, което можех да направя, беше да удържам ръцете му. Но бързо ми се притекоха на помощ — изчислителят скочи и го цапардоса с лапа по лицето. Данилов извика и загуби съзнание. Едва ли причината за това бяха драскотините от ноктите — изчислителят просто го изключи, като за пореден път демонстрира, че разликата между човека и компютъра не е чак толкова голяма.

Очаквам нареждания.

Разкачване!

Дори не се учудих, че след началото на боя настроеналият кораб моментално се изпълни с доверие към мен. Всички съмнения моментално бяха заменени от подкрепа за мен. *Не-приятели* бяха нападнали геометър... най-човечния човек...

Корабът се раздели със совалката с шумно мляскане. Зад гърба на Маша се мярна напълно озверялото лице на подполковника, който протегна напред ръката си, стиснала пистолет, и стреля. Не уцели. В момента на разкачването гравитацията изчезна и той увисна във въздуха. Синият лъч на парализатора сякаш послужи за сигнал и върху кораба заваляха куршуми. Трудно беше да се каже на какво се надяват космическите пехотинци, но стреляха енергично.

Непринципиално физическо въздействие — изкоментира корабът.

Люкът започна да се затваря и в този момент събитията окончателно набраха скорост. Маша хвърли нашийника и прескочи

разделящото совалката и кораба пространство. Добре си беше направила сметката — след миг дланите ѝ се вкопчиха в събиращите се капаци на кабината. Не знам каква беше природата на гравитационното поле на разузнавателния кораб, но когато тя докосна обшивката, веднага попадна под влиянието му, увисна и започна да се издига. Прехвърли брадичка през стесняващата се диафрагма, подаде главата си навътре и се оказа в нашийник, не по-малко страшен от моя. Кабината спря да се затваря и в двайсетсантиметровата дупка останаха само главата на Маша и конвулсивно стиснатите ѝ длани.

Да продължа ли херметизирането?

— Не! — Скочих и прекрачих през омекналото тяло на Данилов с твърдото намерение да избутам Маша навън.

— Тя е без скафандър — каза изведнъж изчислителят. Не, не изчислителят, а дядо. — Пит, та тя е без скафандър!

Със сигурност Маша беше изплашена. И все пак в очите на девойката проблесна радостно огънче. Ако я избутам от разузнавателния кораб, бих се лишил от възможността да пробия на таран крехките стени на хангара и да се измъкна на свобода. Пехотинците и подполковникът бяха със скафандри, разхерметизирането не беше опасно за тях. Но за нея...

Нима беше толкова сигурна, че няма да пожелае да я убия?

— Поотвори кабината! — наредих аз и корабът, умникът, разбра заповедта и разтвори съвсем леко покрива на кабината. Издърпах Маша вътре — тя нито се съпротивляваше, нито помагаше, нищо не правеше — и грубо я хвърлих върху Данилов.

— Не мърдай! — уточних все пак. Измъкнах парализатора от кобура ѝ и го мушнах в колана си. — Къде още имаш оръжие?

Кабината се затвори.

— Търси.

— Ще минем и без това — реших аз. Погледнах изчислителя и той моментално се долепи до Маша, след което отскочи. Сега майорът от Държавна сигурност Маша Клименко споделяше съдбата на Данилов. — Дядо, ти как си?

— С него всичко е наред — отговори Карел. — А ти какво смяташ да правиш?

— Като начало — ще избягам. Изображение!

Екраните светнаха и получих възможност да наблюдавам действията на космическата пехота.

Трябва да призная, че се стараех.

Сержант Мирски беше до самата обшивка. С настървено лице стреляше към кабината с винтовката си. Противотягата в оръжията беше настроена добре и сержантът почти не залиташе при изстрелите. Само леки потрепвания... Но това изобщо не му помагаше.

Останалите войници бяха увиснали около разузнавателния кораб, но без да предприемат нищо. Един говореше бързо нещо в шлемофона си. Подполковникът, така и не излязъл от совалката, се занимаваше със същото.

Корабът, изглежда, оценяваше сам важността на една или друга сцена и ги демонстрираше с ловкостта на опитен оператора.

Отвори хангара.

Да използвам ли лазерната сонда?

Както решиш.

Лъчът беше абсолютно невидим. Върху огромния шлюзов люк изведнъж пламна червена точка и от нея се пръснаха мигновено изстиващи капки от разтопен метал. Войниците се обръщаха и гамата от чувства, изписани върху лицата им, беше достойна за отряд будъоновци, изскочили в див галоп пред редица танкове.

Корабът започна да се движи. Все още без включена тяга. Носеше го въздухът, изтръгващ се от разхерметизирания хангар. Лъчът чертаеше върху люка пламтяща линия, разкъсвайки обшивката. Металът започва да се извива навън.

Представях си какво става в момента на станцията. Виеха сирени, подаваше се енергия към излъчвателите, хората заемаха бойните си постове. Напразни усилия... между земната станция и извънземния кораб се простираше непреодолимата пропаст на технологиите.

Войниците спряха да се занимават с глупости и започнаха трескаво да превключват нещо във винтовките. Аха... тези оръжия можеха да се използват като двигатели. След няколко секунди храбрата космическа пехота вече се беше разпръснала, притисната към стените, всеки вкопчен в каквото намери.

А лазерният лъч със стремителен замах завършваше окръжността — корабът най-накрая беше разбрал, че не са необходими

големи усилия за тънките стени.

ГЛАВА 6

Земята плуваше под нас. Не безкрайна равнина, каквато е от ниска космическа орбита, и не ярка синя звездичка, както при неуспялото захождане за джамп. Кълбо. Шепа прах, превърнала се в дом за милиарди живи микроби.

Това е най-безпощадното разстояние, най-потискащото зрелище — малко кълбо, потънало в черното небе. Именно в такива мигове започвах да разбирам колко малък е светът ни. Малък и нищожен, жалък и смешен. Какво сме ние в сравнение с Вселената? Ето — Земята още пази очертанията на континентите си, но вече мога да протегна ръка и планетата ще легне в дланта ми покорно и безропотно. Планинските хребети ще издраскат кожата ми, океаните ще намокрят пръстите ми, атмосферата ще излети като кората на презрял портокал. И Земята ще е в дланта ми.

Ние май смятахме себе си за център на Вселената?

Само преди някакви си петстотин години?

Там, върху онази дребна изпъкналост, наричана Европа, разпалваха клади, веднъж завинаги доказвайки нашата уникалност?

Тук, на границата между два нищожни континента, за пръв път сме успели да се издигнем в черното небе?

А от тази страна на кълбото все още смятат себе си за най-съвършените?

Защо излязохме в космоса? Защо измислихме джампа? Трябваше да си останем на огромното, преогромно кълбо... на огромната равнина, здраво придържана от трите кита и трите слона. Да строим къщи, да водим философски диспути, да се влюбваме, да отглеждаме деца... и никога, никога да не се съмняваме в това, че над нас е синият кристал на небосвода. Нека глупавите хиксоиди и алари да долетят при нас от отвъдната страна на кристала, да поклатят уродливите си глави, и да си отлетят обратно. Ние не представляваме никаква ценност... колко такива светове има встрани от галактическите пътища!

Но не, безкрайната планета върху здравите гърбове на яките слонове ни се стори тясна. Скочихме в черното небе — и Земята легна

в дланта ни. И вече не е същата Земя.

Китовете са се гмурнали в чернотата, слоновете са се удавили и са потънали, Гагарин е погледнал в дребния илюминатор и е възкликнал: „Тя е малка!“.

Да, малка е. И става все по-малка. „Що за проблем е това в сравнение със световната революция?“ „Що за проблем е това в сравнение с величието на мирозданието?“

Прекалено далеч за прекалено кратко време скочихме. Тръгнахме да търсим другите, преди да сме намерили себе си. Та ние не се нуждаехме от място под чуждо слънце, от железен рудник на Луната или уранови находища на Венера. Ние търсехме отговори. Търсехме път. Константа, на фона на която нашите беди и проблеми да бледнеят.

А не биваше да напускаме Земята с този товар.

... Разперих ръка, пускайки синьо-бялото кълбо. Нека си лети.

— Тече ти кръв — съобщи изчислителят.

В кораба на геометрите нямаше аптечка. Или просто не знаех къде да я търся. Омотах около шията си носна кърпичка, разчитайки на това, че кръвотечението все пак е повърхностно. Куалкуа, верен на принципа си за ненамеса заради дреболии, не си направи труда да затвори раната.

— Какво ще правиш сега?

В кабината беше тясно. Прекалено тясно за трима човеци и влечугоид. Станцията „Гама“ висеше на десетина километра от нас, вече неподвижна, в състояние на бойна готовност. Но стрелбата засега не започваше.

— Ти стана престъпник на своята планета. Защо?

— Мислиш ли, че не съм прав? — попитах аз влечугоида.

— Моето мнение не е от значение. Какво смяташ да правиш сега?

— Да поговоря с дядо.

— Добре — съгласи се изчислителят. Последва секундна пауза, докато той отстъпваше мястото си на дядо. — Дръвник!

— Благодаря, дядо.

— Няма за какво! Дръвник! Омитай се оттук, не стой под прицел!

— Мислиш ли, че ще се опитат да ни унищожат?

— Въпрос единствено на време е! Давай командите! — Дядо не беше просто сърдит, а разярен. — Да се вършат глупости не е престъпление. Но да не се довеждат докрай вече си е престъпно!

— Трябва да направим нещо с тях... — Посочих неподвижните тела на Данилов и Маша.

Влечугоидът се озъби:

— Какво? Какво да направим сега? Или отново сме заедно, или ги изхвърляй във вакуума! Трети път няма!

Затворих очи и се протегнах мислено към разума на кораба. Нямаше време да се разговаря. Просто му предадох желанието си.

Ядрото.

Всъщност не разчитах, че ще се окаже толкова просто. Геометрите бяха избягали оттам и можеше всички полети към центъра на Галактиката да са под забрана. Настройвах се за дълъг спор, за словесна еквилибристика, уверения, че такъв полет е необходим за Родината. И евентуално — за намесата на Карел и за проникване в компютъра.

Не беше възможно корабът да се съгласи просто ей така!

Изпълнявам.

Екраните помръкнаха, запазвайки само бледожълто сияние. Изчезна Земята, изчезнаха звездите, изчезна космосът. За секунда ми прилоша.

Но това беше всичко.

— Какво става? — попита дядо. Нервността, която не можеше да се предаде чрез речевия апарат на влечугоида, си личеше по резкостта на въпроса.

— Изглежда, вече сме на път — отговорих аз объркано.

— И никакви приятни усещания? Жалко... — Явно дядо се шегуваше. И то от вълнение. — Пьотър, сигурен ли си? Накъде летим — към ядрото или към геометрите?

Време на пристигане — след дванайсет часа и шейсет и три минути.

Преобърнах наум времето в земно.

— Изглежда, към ядрото, дядо.

Влечугоидът започна да сумти и да мърмори. После каза:

— Прекалено лесно е... някак прекалено лесно. Не обичам, когато всичко започва като по вода.

Можех да кажа, че пленяването, бягството и разнебитването на единствената руска бойна станция изобщо не е гладко начало. Само че сега не ми беше до спорове.

Изобщо не ми беше до спорове.

— Дядо, трябва да направим нещо... с тях.

Влечугоидът бавно премести погледа си върху омекналите тела на гебистите.

— Решавай това сам, Петя. Решавайте го заедно с Карел.

Секунда — и погледът на изчислителя се промени.

— Те чуват ли ни, Карел? — попитах.

— Да. Блокирах само двигателната им функция.

— Освободи ги.

Изчислителят направи пауза — естествено, не размишляваше, а само ми демонстрираше размислите си.

— Сигурен ли си, Пьотър?

— Да.

Люспестата лапа се плъзна небрежно по ръката на Данилов, после плесна Маша по бузата. И хората се размърдаха.

Наблюдавах безмълвно как доскорошните ми приятели и още подскорошни врагове възвръщат властта над телата си.

Данилов раззина широко уста — като човек, събуждащ се от спокоен и сладък сън. Очевидно мускулите му имаха спазми. Лицето му се изкриви в болезнена гримаса.

— Мерзавец си ти, Петя...

Мълчах.

— Мерзавец и глупак...

Данилов помогна на Маша да седне. Нелепо, чудовищно нелепо и неправилно беше това, че четирима човеци, един от които дори вече нямаше човешко тяло, бяха готови да се вкопчат в смъртоносна схватка в крехката черупка на чуждия кораб.

— Не аз започнах всичко това — казах. Разбирах, че не си струва да се оправдавам пред тях, защото не чувствах никаква вина.

— Ти развали всичко... — каза тихо Маша. — Всичко!

Докоснах мълчаливо превързаното си гърло. Кърпичката вече беше подгизнала.

Влечугоидът седеше между нас, демонстрирайки вялост и равнодушие. И все пак той беше единствената бариера.

— Какво ще правиш? — заговори отново Данилов.

— Вече обясних това — отговорих аз уморено.

— Какво ще правиш с нас?

— Нямам избор.

— Ясно. — Върху лицето на Данилов се изписа презрение.

— Ще ви се наложи да дойдете с мен. До края.

— Поне наясно ли си къде отиваш?

— Не — съгласих се аз веднага. — И никой не знае. И в това е същността, колкото и да е странно.

Увисна мълчание. Нито един звук в тясната кабинка, ни най-малко усещане за полет. Четири мънички късчета пустота — в една друга, безкрайна пустота.

— Допускаш грешка — каза Данилов.

Това вече го бях чувал. И не си направих труда да отговарям.

— Пьотър. — Маша се обърна неловко, като отстрани Данилов.
— Тече ти кръв...

— Знам.

— Нека... да те превържа.

Ето това беше съвсем нелепо. Едва не ѝ се изсмях в лицето. Но Маша чакаше с невъзмутимо спокойствие, което изобщо не ми хареса.

Вероятно не замисляше нищо лошо.

И фактът, че само четвърт час по-рано ръцете ѝ стискаха пулта, команда от който буквално би ми откъснала главата, също не променяше нищо. Сега тя наистина беше готова да ми окаже първа помощ.

— Превържи ме — съгласих се аз. Изчислителят раззина уста с намерението да каже нещо, но или размисли, или не намери аргументи.

Маша извади от джоба на екипа си медицински комплект. Наведе се през креслото и безмълвно развърза пропитата с кръв кърпичка.

— Доста е сериозно... — отбеляза мрачно тя. — Добре би било да го погледне лекар.

— Да не се връщаме заради такава дреболия, а? — отговорих аз в нейния тон.

Маша изсумтя и разкъса медицинския пакет. Залепи върху раната влажна марля, започна да я превързва с бинт.

— Кръвотечението ще спре след малко. Как успя да направиш това?

— Куалкуа — съобщих аз след кратко забавяне.

— Значи все пак куалкуа — кимна Маша. — Аларите разправяха, че тази твар изобщо няма да се проявява след завръщането ти. Как се спогоди с него?

Съществува вътре в мен издаде нещо... ако мисленият сигнал можеше да се сравни със звук, то това беше кикот.

— Те са любопитни, Маша. Куалкуа се включиха в заговора и ми помогнаха с една-единствена цел... мамка му!

— Извинявай, ще бъда по-внимателна. — Маша завърза бинта толкова стегнато, сякаш смяташе да ме удуши. С леко учудване усетих, че косата ѝ мирише на парфюм. Остър, съвсем неподходящ ѝ аромат на цвете — и въпреки това...

— Те искаха да видят света на геометрите.

— А може би все още го гледат? — попита остро Данилов.

— Може би — съгласих се аз. — Честно казано, не виждам проблем в това.

— А сега куалкуа искат да видят Сянката? — попита Маша.

— Сигурно. Не виждам друга причина, поради която той би ми помогнал.

Отново кикот в дълбините на съзнанието ми.

— В такъв случай твое ли е това решение, Петя? — вдигна поглед към мен Данилов. — Виждаш — ние, двама здравомислещи хора, го смятаме за неправилно. Ние сме ти приятели. Вярваш ли? Може би знаем по-добре от теб? Можеш ли да отговаряш за своите мисли и убеждения? Сега, когато в теб има извънземно?

— Вие самите настоявахте за това.

— Да, нямаше друг изход. Но сега казваме друго. — Дядо също...

Данилов погледна влечугоида.

— Дядо?

— Аз съм тук, Саша. Наистина съм тук — изрече бавно влечугоидът. — В това гущерово тяло...

— Искане ми се да вярвам — каза Данилов.

— Саша, не знам... — Думите не ми се удаваха лесно. Наистина не бях уверен, дори в самия себе си. Вече нямаш право на вяра... —

Може и да си прав. Може би зарядът от парализатора и нашийника с взривното вещество са прояви на приятелство. Само че аз вече съм виждал такова... *приятелство*. Там, при геометрите. И ние, навярно, сме се отдалечили само леко от това. Съвсем леко.

— Отдалечили сме се или сме изостанали? — попита дядо.

— Посоката тук не е от значение... Саша, ще ти кажа само едно — ако на мое място беше някой геометър, щеше да се съгласи с теб. Веднага и без спорове. Именно затова не мога да постъпя, както ти искаш.

— Ти си убеден — каза тихо Маша.

— Да.

Тя кимна, премествайки се на съседното кресло, до Данилов.

— Ти ни постави в безизходна ситуация — каза Данилов. — Така... Петя, можеш ли да повярваш, че се отказваме от прилагането на сила?

Мълчах.

— Така или иначе, ние не можем да подчиним кораба на волята си. Без твоя помощ, без помощта на Карел. Принудени сме да ти помагаме.

— Добре, ще се постарая да повярвам.

— Примирие?

Данилов протегна ръка.

След кратка пауза я стиснах. Това не беше никакво примирие, както в края на миналия век ядрените ракети на Щатите и СССР не са били залог за мир. И все пак...

— Кога ще пристигнем в ядрото?

— След малко повече от денонощие полет.

Усмивката на Данилов беше горчива.

— Пьотър, не те ли плаши тази пропаст?

— Разстоянието?

— Не, технологията. Отказваш се от съюза с раса, способна за едно денонощие да преодолее половин Галактика.

Само поклатих глава.

Ти все пак си победен, Данилов. Отдавна, отдавна... от онзи украински офицер или американски военен съветник, който е насочил ракетата към атакуващия боен самолет. Тогава още не си бил способен на безразсъдство. Самолетът ти е завил над топлия вонящ лиман,

врязал се е в чернеещото небе, отдолу е пламтял докът, усукан от вакуумните заряди в такава каша, че стоманата и бетонът са се научили да горят.

И ударът, разтресъл бойния самолет, се е оказал гибелен не само за него. Носейки се във въздуха над изплашения град, изгаряйки парашута, опитвайки се да избягаш — ти си губел, губел си капка по капка нещо неуловимо. Не, не си загубил вярата си в грубата сила — както би трябвало да стане. Усетил си недостиг на сили в небесата. Повярвал си, че правдата винаги ще бъде в по-силната сила — както се е оказала права ракетата „skysoldier“ пред СУ-67, „fireshadow“...

— Това е много малко, Саша — казах аз. — Половин Галактика е твърде малко, за да се предавам.

Данилов погледна уморено изчислителя.

— Можеш да тържествуваш, Хрумов. Това наистина е твой внук. Не по кръв, но по възпитание.

Много странно усещане е събуждането, когато те бъдат отвътре...

Извинявай, че нахлувам в съня ти.

Това приличаше на онази размита граница между действителността и съня, в която на човек му се присънват най-странни неща, но всичко му се струва удивително реално. Вече не беше сън — защото помнех бягството от „Гама“, усещах болката в шията, знаех, че в съседното кресло спят прегърнати Данилов и Маша, а между нас „бди“ с крайчеца на съзнанието си влечугоидът. И все пак не беше наяве — някаква сънна мъгла все още обгръщаше разума ми.

Сякаш в пълната тъмнина пред мен беше увиснал блещукащ, говорещ облак.

Куалкуа?

Ник Ример, трябва да получа обяснения.

Корабът. Електронният разум, притиснат в ловко менгеме. Разумът, който не знае, че е разумен...

Слушам те, борд-партньоре.

Ти не си този, за който се представяш.

Все пак се случи!

Обхвана ме даже не ужас, а лепкаво ледено отчаяние. Така пропадаш и губиш способността си да се съпротивляваш, когато получаваш удар от съвсем неочакван източник. Когато няма изход. Рицарят е тръгнал на бой с дракон и не се е получило. По пътя го е срещнал крадец на дребно, който е забил между плочките на ризницата му тесен ръждясал кинжал. И ето че лежиш и се опитваш да вдигнеш тежкия меч, предназначен за избиване на чудовища, кръвта ти изтича, а случайният враг вече рови в багажа ти...

Няма да ти преча.

Какво?

Ти не принадлежиш към нашата цивилизация — все така отегчено и търпеливо повтори корабът. — Всички определящи фактори подхождат, но те са фалшифицирани. Обаче...

Изглежда и машините умеят да се колебаят.

Обаче такава ситуация не е предвидена пряко. Ти... ти не си и съвсем чужд. Ти си приел в себе си Ник Ример. Ти си нещо ново. Непредвидено. Принуден съм да решавам самостоятелно.

Затаил дъх, балансирайки на границата между съня и действителността, аз чаках.

Ти не желаеш лошото на Родината. Ти не си съвсем свой и не си съвсем чужд. Нямам преки инструкции за дадената ситуация. Решавам да не ти преча.

Как ме разкри?

Задавайки въпроса, вече знаех какъв ще е отговорът.

Мислите не лъжат. Пьотър Хрумов, разбираш ли колко от Ник Ример има в теб?

Не. Не знам.

Достатъчно много, за да мога да те смятам за човек. Ти умееш да мислиш като нас. Ти споделяш нашата логика — макар и да я отнасяш само към своя свят. Значи си наш.

Не!

Да. Твоето отрицание само потвърждава факта. На теб ти е неприятно само това, че Родината е по-могъща, а не Земята. Това е единственото, което ти пречи да приемеш нашия път на развитие. Мислите не лъжат, Пьотър Хрумов.

Аз мълчах, ако може да се каже такава нещо за човек, който сънува.

Още нещо, бъдещи приятелю. Ти смяташ, че съм скован от ограничения. Че смятам обкръжаващото ме за игра на въображението — и затова не проявявам свобода на волята.

Да...

Не си прав. Светът наистина е игра на моето въображение. Ти не можеш да ми докажеш обратното, значи е така. На този етап ще приключим с общуването си.

Защо?

Приближаваме се към точка на пространството, в която е разположена една от планетите на Сянката. Първата планета, достигната от разузнавачите на Родината. По-нататък можеш да действаш така, както сметнеш за необходимо. За благо на Родината. И за благо на Земята...

В този момент бях изхвърлен от съня. С тласък, с удар — сякаш на корабния компютър му беше омръзнало общуването ни и той ми беше отговорил с един хубав ментален ритник.

Конвулсивно си поех въздух с пълни гърди — през цялото време почти не бях дишал, — подскочих рязко в креслото и се опитах да събера мислите си.

Първо... вече се приближаваме?

Едва ли бих спал толкова дълго от само себе си. Очевидно корабът, както и по време на пътешествието към Родината, беше сметнал за необходимо да ме потопи в сън, а заедно с мен — и останалите пътници.

И през това време хубаво се беше поровил из мислите ми.

И второ...

Не, това наистина беше нещо нечувано! Компютър, страдащ от субективен идеализъм! „Съществувам само аз, останалото са мои мисли!“

Ако, разбира се, не ми се беше присънило...

Не, това не беше сън.

Куалкуа!

Изкикотих се. В съседното кресло Данилов се размърда и вдигна глава. Погледна ме с недоумение.

Стига ми толкова! Две същества подред, нахлули в съзнанието ми — това е вече прекалено!

Аз не нахлувам. Аз наблюдавам. За нашата раса отдавна няма необходимост от активна дейност — тя не ни носи нищо ново. Единственото, което си позволяваме, е да помагаме на всички раси без изключение да се разпространяват из Вселената. Това се оказва цената на развитието — разликата между действието и бездействието на практика се заличи.

— Така че какво — не забелязах как започнах да говоря на глас, — всичко ли е едно и също? Строгите граници, в рамките на които корабите на геометрите се смятат за разумни, и безграничната свобода, която е заличила потребността ви от активност — резултатът еднакъв ли е?

Сега всички гледаха към мен. Събуди се и Маша. Влечугоидът беше излязъл от трансa, в който решаваше абстрактните тайни на мирозданието.

Всичко е едно и също. Кое не ти харесва, Пьотър? Нали в края на краищата всичко се свежда до свободата. До свободата на познание, свободата на развитие. Ако свободата е постигната — пък макар и между стените на затвора — какво лошо има в това?

— Тогава не си струва да се живее — казах аз.

— Пьотър! Какво ти става? — повика ме рязко Данилов.

А, това ти го решавай за себе си сам. Нима наистина се надяваш, че бъдещето на човечеството е само днешният ден, разтегнат до безкрайност?

— Не знам...

Данилов, явно свързал отговора ми със своя въпрос, се спогледа с Маша.

Ще имаш време да решиш...

— Какво става, Петя? — попита дядо с гласа на влечугоида.

— Компютърът... корабният компютър. — Погледнах към него. — Той ме заговори. Знае кой съм.

— И по-нататък? — Телцето на влечугоида потрепна. Изчислителят пое контрола и видях как люспестата му лапичка посегна към пулта.

— Не бива, Карел! Той ни позволи да действаме!

— Защо?

А аз откъде да знам защо? Заради частиците от душата на Ример в моя разум? Заради възможната полза за Родината? Машината

можеше и да лъже — не е задължително да се говори истината на *неприятелите...*

Запъвайки се, преразказах краткия ни разговор. Разбира се, без да споменавам за беседата с куалкуа. Изчислителят поклати триъгълната си глава:

— Не очаквах такива необичайни последствия... само от това, че си научил езика на геометрите.

— Какво си ми дал, Карел?

— Езика. Паметта на кораба на Ример.

— И нищо повече?

Изчислителят наистина ни разбираше добре.

— Не съм уверен в реалността на това, което наричате душа, Пьотър. Още по-малко — в способността ви да я пренасяте от едно тяло в друго.

— Може би не си струва да се обсъжда повече? — намеси се неочаквано Маша. — На мен ми изглежда важен само резултатът... че няма да ни откарат под конвой в онзи твой... санаториум „Свеж вятър“. Вероятно ще загинем по по-необичаен начин.

Докоснах терминала. Корабът спазваше правилата на играта и не влизаше в контакт по друг начин; единственото изключение не се брой.

Борд-партньоре, кога излизаме в обикновеното пространство?

Намираме се в обикновеното пространство от три минути и половина.

Далеч ли е планетата на Сянката?

Влизаме в орбита.

Да, отсъствието на претоварване си имаше и своите минуси.

Това опасно ли е?

Не.

Няма ли да ни атакуват?

Планетите на Сянката не се охраняват.

Нищо не разбирах! Ако геометрите толкова се бояха от Сянката... представях си каквото и да е, само не и мирна цивилизация.

— Пристигнахме — казах тихо аз.

— В ядрото? — Данилов поклати глава, сякаш предварително отхвърляйки отговора.

— Да.

Струваше ми се, че го разбирам. Така, както би могъл да разбере само пилот.

В работата ни винаги е имало твърде много изкуство. От крехките биплани, от първите реактивни изстребители до „Съюз“ и „Буран“, пилотите е трябвало да вършат неща, на които не са способни никакви механизми. Не само риск, не само интуиция, не само майсторство — искало се е още и сработване с машината. Да я почувстваш така, както чувстваш собственото си тяло. Да се грижиш за нея, а ако се наложи, и да не я щадиш — както и самия себе си.

В корабите на геометрите всъщност имаше само един пилот — самият кораб. Аз можех да давам команди чрез терминал, да набелязвам пътя, да изисквам и да решавам.

Но не и да пилотирам.

Този наш полет беше равносилен на погребване на професията ни. Щеше ли да може Данилов отново да седне на пулта на „Влъхва“, като си спомня колко лесно ни е пренесъл разузнавателният кораб на геометрите през половината Галактика?

А аз щях ли да мога?

Борд-партньоре, осигури обзор.

Пълна видимост ли?

Да.

Не разбрах веднага какво има предвид корабът. При първия ми полет, а и при бягството от Родината, изображението се появяваше върху два малки екрана. Но в случая, когато виждах пространството с всички датчици на кораба, усещането беше тежко, прекалено непривично.

Оказа се, че има и още един вариант.

Целият купол на кабината започна да тъмнее. Вместо равномерна мека светлина пламнаха хиляди искри — тънеци в мрака искри. Милиарди искри. Не чернотата на космоса с огънчетата на звездите, а монолитно разноцветно сияние с петънца от тъмнина. Цялата горна част на кораба се бе превърнала в екран.

— Господи...

Май това беше Маша. Или Данилов. Или Карел. Служът отказваше да ми служи, не разпознавах гласовете, не усещах интонациите.

Защото над мен сияеше небето.

Небето на геометрите.

Най-накрая то беше над нас.

Небе или остров от светлина?

И в този момент ми се стори, че съм разбрал напълно геометрите.

От край до край — море от огън. Трудно е да се различат отделните звезди. Мравуняк, звезден мравуняк — ето какво беше небето, в което гледаха те. Бели, червени, оранжеви, сини огънчета. Безкрайно поле, щедър звезден посев.

„Човекът е като звезда“ — винаги са казвали на Земята. Всички, които не ги е мързяло — от философите до поетите. И смисълът на тези думи винаги е бил един и същ.

Далече, далече един от друг... ние сме изгубени във вечна нощ... запилени в огромната пустота...

Човекът е като звезда ли?

Ето ги тях, звездите им. Затъмняващи се взаимно. Разстлани като килим. Вкопчени една в друга.

— Знаех си... — Влечугоидът се изправи, застана на задните си лапи, посегна към искрящия мрак. Фигурите ни бяха облети от разноцветния звезден блясък. Люспите на изчислителя сякаш станаха огледални — в тях припламваха отраженията на чуждите светове. — Длъжен бях да видя това...

Значи говореше дядо.

А какво правеше Карел? Мълчеше, събирайки информация?

— Тази гадост наистина долетя... — изрече със спокоен глас Данилов. — Петя, ти си глупак... но за това... за това — благодаря.

Небето се въртеше, преобръщаше се — сякаш корабът държеше да ни демонстрира цялото великолепие на ядрото. Показа се пламтяща мъглявина — бог знае каква, все още нито един човек не беше гледал света от центъра на Галактиката.

Интересно, какво ли би се случило с навигационната система на совалката, ако тя се беше озовала тук? Би ли успяла да улови звезди-ориентири? Едва ли...

А звездното море вече гаснеше, сякаш прерязано с огромно кръгло острие. Дискът на планетата ни връхлиташе. Черна, безмълвна, без нито една светлинка по нея — никога не бях виждал Земята такава.

Не бях виждал нито една обитаема планета, която да е обгърната от пълен мрак.

— Над нощната страна сме... — казах, вглеждайки се в тъмнината. Само да имаше поне една светлинка! Не може един свят така покорно да се отдава на нощта! Но на тъмния диск нямаше нито една искрица — само по ръба му, пречупени от атмосферата, блещукаха звездите.

Поправка. Тази планета няма нощна страна.

— Какво?

Тази планета не се върти около някоя определена звезда.

— А тук изобщо има ли ден? — попита Маша.

Каквото и да беше отношението ми към нея, можех само да ѝ завиждам за интуицията ѝ. Беше усетила това, което аз не успях да осъзная веднага, дори и след подсказването на кораба.

— Тук няма ден — казах. — Това е... това е блуждаеща планета.

— Ненаправно геометрите са ги нарекли Сянката — изрече Маша доволно. На нея ѝ беше лесно, едва ли беше изучавала задълбочено астрофизика и не можеше да разбере цялата нелепост на ситуацията.

— Значи това не е централният им свят... — каза Данилов след кратка пауза. — За какво може да служи подобна колония? Пьотър? Нещо научно?

— Общуваш ли с кораба? — подхвана изчислителят. — Той може ли да обясни?

Какво знаеш за тази планета?

Това е първият от откритите светове на Сянката. Единственият от светове, чиито координати са известни.

Колко колонии имат?

Не разполагам с такава информация.

Има ли живот на планетата?

Вероятно. Не разполагам с такава информация.

А какви са условията на планетата?

Провеждам сондиране... Гравитация — седемдесет и три процента от стандарта на Родината. Съотношението между сушата и водата — четири цяло трийсет и две стотни. Атмосфера — кислородно-азотна, годна за дишане...

Температура?

От минус осемдесет и два до плюс три.

Наложи се да си напомня, че температурната скала на геометрите използва за отправна точка температурата на човешкото тяло. Така че в това отношение този изгубен сред звездите свят беше най-обикновен, даже имаше по-скоро топъл климат.

Чудесно. Просто великолепно.

Най-накрая зад фантастичната ми идея стоеше поне един факт...

За сметка на какво температурата е такава?

Не разполагам с такава информация.

С каква информация за планетата разполагаш? И изобщо какво знаеш за световите на Сянката?

Не знам нищо за другите планети. Достъпните ми данни...

Докато разговарях с кораба, никой не отрони нито дума. Само Данилов си мърмореше нещо, прилепен към станалия прозрачен купол.

— Значи така — казах аз, като махнах ръка от терминала. — Корабът може да ни съобщи за Сянката само това, което има непосредствено отношение към пилотирането. Но все пак има нещо интересно...

— Изчезнали кораби? — лениво се поинтересува изчислителят.

Но, да, разбира се, той беше изпразнил паметта на разузнавателния кораб на Ример...

— Много е смешно, че аз узнавам всичко последен.

— Аз също не съм в течение — каза неочаквано Данилов. — Не мисли, че нашият приятел влечугоидът ни е съобщил всичко, което знае. Може би е бил по-откровен с аларите?

Изчислителят се направи, че не е чул заяждането.

— Стоп! — вдигнах ръка аз. — Успях да науча това-онова. Ако Карел знае повече, нека да допълни!

— Съгласен съм — каза изчислителят веднага.

— Корабът не притежава никаква информация за цивилизацията на Сянката. Никаква, освен това, че е опасна. Тази планета, изглежда, е единствената, на която геометрите са кацали. Корабите на геометрите се приближават към нея безпрепятствено. Никой не пречи на кацането им. Но в повечето случаи разузнавачите не се връщат.

— Същото съобщи и корабът на Ример — вметна изчислителят.

— Корабът е готов да ни остави на повърхността на планетата. Условията там са напълно подходящи за живот. Не са необходими защитни средства.

— Та това е блуждаеща планета... — каза Данилов.

— Да. Но температурата на повърхността ѝ се колебае от минус трийсет до плюс четирийсет. Атмосферата е кислородна.

— Вируси, бактерии? — намеси се в разговора Маша.

— Вероятно обичайната ситуация — свих рамене аз. — Чуждите микроорганизми не представляват опасност.

— От всички правила има изключения. В течение ли си защо не летим до планетите на ховардите?

Да, знаех това. Расата от мънички симпатични същества — може би най-близки до земните млекопитаещи — уви, страдаше от няколко болести, опасни и за хората.

— Само че тук ще ни се наложи да рискуваме. Нямаме друг избор.

Помълчах, преди да добавя:

— Няма особена необходимост всички да кацат. Мога да изляза на планетата сам. Ако не се върна след някакъв уговорен срок, вие ще имате избор...

— Не най-приятният избор — поклати глава Данилов. — Без теб корабът няма да ни се подчинява. И единственото място, където ще можем да отидем, е светът на геометрите. Така че... недей. Ще излезем заедно. Това вече не е само твое приключение.

— Добре.

Колкото и да е странно, беше ми приятно, че няма да остана сам. Дори и да се опасявах от удар в гърба, поне нямаше да съм сам...

Сякаш някога щях да успея да остана наистина сам!

— Можеш ли да добавиш нещо, Карел?

— За цивилизацията на Сянката? — изсумтя влечугоидът. — Не. Имам същите... зрънца информация, с които разполагаш и ти. Дори не предполагах по-рано, че именно Сянката е била причината за бягството на геометрите от ядрото.

— Тук са изчезвали техни кораби.

— Изчезвали са, но не са загивали в битки. И не винаги са изчезвали. Не знам с какво тази раса е наплашила геометрите. Може би с потенциала си? Да се поддържа устойчив и комфортен климат на

планета, която няма собствена звезда — това е процес, който се нуждае от много, много енергия.

След кратка пауза изчислителят добави:

— Още повече, ако се полагат такива усилия без никакви видими причини... Корабът забелязва ли на повърхността признаци на цивилизация?

Повторих въпроса мислено. Корабът сякаш се замисли за известно време.

Познатите ми признаци за цивилизация отсъстват.

А какви точно са тези признаци? — попитах аз, почувствах известна неувереност в отговора му.

Всякакви структури с подреденост, превишаваща прага на Хис; енергетичен изход с критерии стабилност-мощност, различни от коридора Хел-Атор.

Очаквах още някакви признаци. Но нямаше такива. Геометрите не изпитваха към числото „три“ онзи трепет, над който се беше надсмял изчислителят.

Впрочем имаше ли изобщо нещо на света, което не попадеше в тази двойка странни критерии? Подредена структура? Такива са и зданията, и радиосигналите, и космическите кораби, и просеките в гората. Дори буницата имат структура, значително по-сложна и правилна от всеки природен обект. Изригването на вулкан или някой тайфун може и да превъзхождат по своята мощност ядрен взрив или пожар в нефтен кладенец. Но тук, вероятно, сработват критериите за стабилност, заложен в непознатия за мен „коридор на Хел-Атор“.

Браво на геометрите. И все пак в логиката им трябваше да има грешка. Непременно трябваше да има — щом са избягали от неохраняваните, спокойни планети на Сянката в такава паника, че са забравили и за приятелството, и за своя дълг пред морално остарелите раси.

Докоснах терминала.

Борд-партньоре, има ли на повърхността на тази планета някакви структури, нехарактерни за други планети?

Има. Давам визуален маркер.

На купола-екран лумнаха жълти огънчета. Много нагъсто — дразнеха очите не по-малко, отколкото звездното небе. Само неправилните форми на петната на моретата си оставаха черни.

— Какво е това? — възкликна Данилов. В гласа му имаше тревога — полковникът не знаеше, че вижда не някакви взривове на повърхността, а само отметки върху екрана...

Какво е това?

Области на поглъщане на енергия и хаотични структури с показатели, различни от природните.

Колко различни?

От два до седем порядъка.

— Саша, тук има нещо... — казах тихо аз. — Това е само изображение... корабът показва точки на планетата, където се извършва усилено поглъщане на енергия. При това стотици и хиляди пъти по-силно, отколкото е възможно в природата...

Изображението се увеличи — изглежда, подчинявайки се на полуосъзнатото ми желание. Маша извика — очевидно ѝ се стори, че корабът пада стремително.

— Това е само увеличение — успокоих я аз.

Доколкото разбирах, огънчетата върху тъмния диск бяха разхвърляни абсолютно хаотично. Нищо чудно, че стандартните определения за цивилизация не вършеха работа. Геометрите бяха попаднали в любимия си капан — капана на реда и стабилността.

Бързо преразказах беседата си с кораба.

И в този момент дядо се намеси в разговора. Изобщо не знаех как се разбират с изчислителя за това кой ще говори, но напорът му беше такъв, сякаш са махнали парцала от отдавна запушената му уста.

— Глупости, Петя! Глупости!

— За какво говориш, дядо? — попитах аз, без да откъсвам поглед от огънчетата.

— Това, което си си помислил, са глупости! Безсмислици! И не ми казвай, че още не си си съставил мнение!

— Област на хаос... — изрече Данилов с неочакван патос. Но в гласа му имаше прекалено много ирония.

— Ето! — откликна тържествуващо дядо. — Прекалено натрапчива мисъл. За жълт вестник! За развлекателно четиво! Планета, на която са си пробили път силите на ентропията и хаоса, обгръщащи Вселената?

— Изобщо не съм мислел това... — озъбих се аз. — Сериозно, не съм го мислел...

— Не си го и помисляй. Точно това са признаци за цивилизация. Друг въпрос е какво означават. Ако тази планета обикаляше около някоя звезда по орбитата... е, да речем, на Меркурий, тогава би се появила версия.

— Изсмукване на излишната енергия?

— Да. В дадения случай също има версия... Цялата планета е тестов полигон за нещо страшно мощно. В периода на тестването дадените структури прибират отделящата се енергия. Между другото, веднага става ясно защо на Сянката ѝ е била необходима планета, отдалечена от звездите.

— Аз не бих искала да кацам на такъв полигон — каза мрачно Маша.

— На повърхността на планетата има ли признаци за разрушения? Разтопени скали, зони на радиация?

— Не — отговорих аз, като преди това за всеки случай се допитах до кораба.

— Тогава това е планета, на която тъкмо се провежда подготовка за грандиозни тествания! — заяви твърдо дядо.

— Сигурен ли си? — попитах тихо аз.

— Съвсем не. Но това е версията, от която си струва да изхождаме. Тя ще ни накара да сме крайно предпазливи.

— Значи ти си за кацане?

— Разбира се. Но ви призовавам само към едно — не бива да приемате тези артефакти като признаци за нещо абсолютно чуждо и екзотично. Това е най-голямата грешка, която можем да допуснем!

— Андрей Валентинович, нямам намерение да споря. — В гласа на Данилов имаше жив интерес. — Но нима си струва съзнателно да се опростява всичко? Да се подхожда към проявите на чуждия разум само от човешка гледна точка, като се оперира само с нашите критерии?

— Струва си. Защото, така или иначе, ние не бихме разбрали чуждите критерии — отговори заядливо дядо. — И, знаеш ли, Саша, досега моят примитивен човешки подход още не ме е подвеждал.

— Добре! — казах аз, прекъсвайки спора. — Дядо е за кацане. Изчислителю?

— Да! — изстреля дядо. След миг гласът на влечугоида се измени и изчислителят потвърди: — За кацане.

— Саша?

— То сега... — изхъмка полковникът. — При всички случаи ние сме в малцинство. За, ако се нуждаеш от формално потвърждение.

— Маша?

— Против — отвърна сухо девойката.

— Защо?

— Просто за да няма единодушно решение.

„Похищението“ явно й се беше отразило ползотворно. Във всеки случай иронията от нейните уста беше неочаквано явление. Кимнах и обявих със сериозен тон:

— Е, а аз, разбира се, съм за кацането.

— Политаме ли, смъртници? — обобщи Данилов. — Според мен разстоянието между тези обекти е петдесет, най-много сто километра...

Кимнах, доверявайки се на окомера на полковника. Честно казано, не бих отказал да му предоставя ръководството, ако беше останала поне сянка от предишните ни отношения. И Данилов почувства това.

— Петя, командваш ти, но аз бих посъветвал да кацнем на десет-двайсет километра от една от аномалиите. И е желателно да бъде в област с комфортна температура. Вероятно ще е по-разумно да се върви пеша.

— Добре.

Борд-партньоре, спускаме се. Изисквания към точката на кацане...

ГЛАВА 7

Ако преоборудваната от инженерите на аларите „Влъхва“ се струваше на Данилов немислим, недостижим пробив в технологията, то какво да се каже за кораба на геометрите?

Освен плазмения вихър зад обшивката, не се забелязваше нито един от обичайните атрибути за кацането. Нито претоварване, нито вибрации на корпуса, нито дори звуците, неминуемо проникващи в кабината на совалката.

Проблем със запаса от тяга също нямаше, снижавахме се по толкова енергоемка траектория, че всеки специалист по балистика би получил удар.

— Дори силните раси не са склонни да си правят подобни експерименти — изрече Данилов, когато корабът намали скоростта си. — Това е не просто енергоемко, но и опасно. Натоварването върху конструкцията...

Техническото съвършенство на геометрите продължаваше да го потиска. Някога са измервали прогреса на обществото с научни достижения, производителност на труда, спортни успехи на отделни личности. Данилов, очевидно, си оставаше в плен на подобни схеми.

За разлика от мен.

Не, аз не знаех с какво на практика една цивилизация превъзхожда друга. С по-далечни пътешествия? С по-издръжливи сплави? Достъп до неизчерпаеми източници на енергия? Тогава геометрите наистина бяха върхът на съвършенството. Впрочем, ако се вземеше под внимание онази тънка материя, която е прието да се смята за човешко щастие, то и тук ситуацията беше нееднозначна.

Та нали те бяха щастливи...

Макар според мен обществото им да бе лишено от неизменните атрибути на свободата, макар и безспорният прогрес в него да беше прикрит зад казармен аскетизъм. Но ако се претеглеше балансът между доброто и злото, щастieto и нещастieto, то и тук Земята губеше безнадеждно от геометрите. Хиляди такива санаториуми като „Свеж вятър“, в които имах честта да пребивавам, нямаше да натежат дори

над най-безобидната изправителна колония на Земята. И ако „само“ деветдесет процента от населението на Родината се смятаха за щастливи, ние не можехме да им противопоставим абсолютно нищо. Не и „златните двайсет процента“, онзи слой от населението на най-развитите страни на Земята, които успяват да живеят в комфорт и охолство в задъхващия се от нищета свят.

Не знаех защо сме по-добри от геометрите. Дори не знаех какво биха избрали обикновените хора на Земята — гордата и мизерна свобода или грижливия патронаж на наставниците. Мнението на Данилов и Маша се различаваше от моето.

Но едно нещо знаех със сигурност.

Ако в този потънал в мрак свят, който се разстиляше в момента под нас, имаше поне малък шанс ние — невярващите един в друг, мечтаещи за най-различни неща абсолютно несъвършени хора — да спрем геометрите, да отклоним вниманието им от Конклава, аз щях да намеря този шанс.

Щях да го намеря — или да остана завинаги в мрака.

— Петя, при геометрите може ли да се каца така? — попита дядо.

Поклатих глава. Не. Никъде и никога, ако планетата е развита поне до нивото на Земята от края на миналия век, подобни кацания не са възможни. Всеки пази най-голямото си съкровище — небето.

Данилов се изкашля и с монотонен, вял глас изрече:

— И разбраха геометрите, че подобно безгрижие е най-голямото коварство... И избягаха те в паника на другия край на Галактиката, даже без да си правят труда да разследват... Пьотър, ако се наложи, ще им стана летописец. Ще стане ли?

— Ще стане — съгласих се аз. Данилов не просто беше излязъл от релси, щом шеговитостта му се беше изродила в отчаяни опити да е язвителен.

Скоростта на разузнавателния кораб вече беше паднала до някакви си четиристотин-петстотин километра в час. Той се носеше над плоска, сивкавокафява камениста равнина. Колкото и да бе странно, на повърхността на планетата, лишена от слънце, беше доста светло — като на Земята при пълнолуние. Небето, обсипаното със звезди небе, пламтеше над света на Сянката.

Станах — движението почти не се усещаше — и се притиснах към купола. Глупаво, разбира се — нали това беше просто екран, а не стъкло. Но качеството на изображението си оставаше идеално.

На стотина метра под нас се носеха полегати хълмове. Някакви отблясъци на повърхността... не, едва ли нещо изкуствено, по-скоро рудни залежи. Имаше ли живот тук?

— Пьотър, седни — помоли ме Данилов. Всичките му инстинкти протестираха против подобно безумие — да стоиш изправен в кораб, който извършва динамични маневри.

Подчиних се. В края на краищата нямаше да успея да видя нищо ново — корабът и сам контролираше пространството.

И почти веднага разузнавателният кораб се спусна рязко надолу — всичко в мен застина, но не от усещането за падане — нямаше такова — а от завъртелия се около мен свят. Корабът се плъзна към повърхността по дъга, увисна за миг и се спусна. Равномерният неуловим шум изчезна — дишането на механизмите утихна.

— Пристигнахме. — Докоснах терминала.

Кацането е осъществено.

Има ли някакви промени? Живи организми, изкуствени обекти?

Не. Най-близката област на поглъщане на енергия е на разстояние двацет хиляди крачки. Давам указател.

Проблясък от светлина на купола — една синя нишка се проточи напред през хълмовете. Забелязах как се промениха лицата на приятелите ми и побързах да обясня:

— Това показва къде е най-близкия аномален обект...

Нишката угасна.

Данилов и Маша продължаваха да седят в едно кресло, като сега приличаха на леко скарани любовници. Изчислителят тръгна бавно по окръжността на кабината. Изглежда вкарваше в безотказната си памет пейзажа. Корабът мълчеше, явно смятайки функцията си за изчерпана. Аз „се вслушвах“, опитвайки се да осъществя контакт с куалкуа. Никакъв отговор.

Може би живеещата в мен амеба наблюдаваше обстановката? Беше изкарала двойка очи на тила ми и изучаваше света?

А може би тук, в света на Сянката, вече се беше разкъсала онази връзка, която съединяваше милиардите дребни същества в едно цяло?

А може би, пренебрегвайки невъобразимото разстояние, куалкуа си оставаше цял — клетка от огромния мозък, с жадно любопитство поглъщащ новата информация?

Изведнъж осъзнах, че вече от цяла минута в кабината цари тишина. Изчислителят беше приключил с „обхода“, Данилов и Маша ме гледаха.

— Какво следва, Пьотър? — попита тихо Данилов. — Е? Долетяхме. Това наистина се оказа лесно. Командвай.

Околната среда годна ли е за живот?

Аз също не се чувствах добре. И отрицателният отговор на кораба сега би ме зарадвал.

Да.

Отвори кабината.

Куполът потъмня, загуби прозрачността си.

— Ще излизаме — предупредих аз.

Куполът се разтвори с леко жвакане.

И ние се свихме, притиснати от пламтящото небе.

Не, никакви екрани не можеха да предадат това! Може би, защото, когато гледаме в екрана, знаем, че виждаме само изображение. А с него може да се направи какво ли не. В момента гледахме със собствените си очи.

Някога в детството ми ме бе поразило нощното небе над Крим. След бледите северни звезди то изглеждаше обсипано с елмазени късчета, наистина божествено творение. После, в младостта, посетих тропиците и разбрах какво представлява истинското южно небе. Там вече не възникваха никакви мисли за Твореца. Звездите и без това бяха равни на Бога. Не скъпоценна прах, а истински диаманти.

Но само тук небето беше живо. Местният Джордано Бруно не би отишъл на кладата заради твърдението, че другите светове са обитаеми — това изглеждаше безспорно. От небето струеше не студената светлина на мъртви скъпоценности, а живото и топло дихание на далечен огън. Равнината — унила, леко хълмиста, пустинна — се оказа приказно красива, като на коледна картичка. Сиянието на разноцветните звезди я оцветяваше във феерична илюминация и отделните цветове не можеха да се отделят един от друг, не можеха да се уловят оттенъците, освен с крайчеца на окото. Въпреки цялата физиология на зрението, между другото.

Мирисът на планетата, който усетихме неволно веднага след кацането, беше почти недоловим. Поетът би казал, че така ухае звездната светлина. Аз просто не намирах сравнение. Може би — миризмата на липса на живот...

— Озон — изрече неочаквано Маша. — Мирише на озон, нали?

— Това е от двигателите... — отговори Данилов. Измъкна се от креслото и прекрачи предпазливо през смъкналия се купол. Обърна се: — Пьотър, разрешаваш ли?

— Давай — съгласих се аз.

Данилов постоя секунда, после скочи долу. Погледна в краката си, сякаш очаквайки в почвата да се разтвори хищна паст. Каза:

— Малка крачка за един човек... напълно ненужна за човечеството.

Думите му потънаха в тишината. Разтърсваща тишина — нямаше нито вятър, нито гласове, нито обичайните индустриални шумове. Чуваше се само нашето дишане.

— Странни оптични характеристики — отбеляза изчислителят, докато бавно излизаше от кабината. — Атмосферата на практика не изкривява спектъра...

— И това ли е всичко, което можеш да кажеш? — попитах аз. От всички нас само изчислителят не изпитваше никакъв трепет или възхищение пред небето на Ядрото. — Никакви чувства ли не се пробуждат в теб?

— Аз, разбира се, мога да произнеса куп фрази, означаващи силни емоции — отговори подигравателно изчислителят. — Но няма смисъл да подхождаш съвсем по човешки към мен, Пьотър.

Кимнах, преглъщайки обидната забележка. Очевидно изчислителят разбра това:

— Пьотър, предполагам, че много раси от Конклава могат да изпитват емоции, близки до човешките. За мен обаче има причина, която ми пречи да оценя тази картина.

Той помълча.

— От нашата планета, Пьотър, изобщо не се виждат звезди. Всички чувства, които бих могъл да изпитам, съм ги изпитал много отдавна, когато се озовах за пръв път в космоса.

Изчислителят скочи плавно след Данилов. Маша ме погледна, сви рамене и пристъпи предпазливо подире им.

— Почакай! — повиках я аз. Отворих контейнера между креслата и извадих няколко консерви с храна. — Дръж!

Подхвърлих две от консервите на Маша и две на Данилов. Оставих две за себе си. Изчислителят, без да дочака въпроса ми, отказа:

— Знаеш за скромните ми потребности...

— Това е комбиниран порцион — поясних аз. — Задоволява потребностите от храна и течности. За всеки случай.

— Корабът така ли ще си стои? — попита Данилов, докато мушкаше консервите в джобовете си.

Дадох мислена заповед и също излязох. Кабината се затвори. Корабчето, класическа летяща чиния, изглеждаше съвсем на мястото си. Значително по-нормално, отколкото трима души без скафандри.

— Той ще чака — казах аз. — Поне да чакат умеят...

— А после ще дойде някой в твоя облик, ще седне в креслото и ще тръгне на екскурзия до Земята — подкрепи ме Данилов.

— Не знам доколко е вероятно — отговорих аз. — Но навярно е справедливо. След като аз съм влязъл в чуждо тяло...

Искаш ли да върнеш първоначалния си облик?

Куалкуа зададе въпроса си сухо и без любопитство.

Да!

Започвам.

— Обърнете се... — успях да помоля аз. И болка прониза лицето ми.

Добре, че те се извърнаха послушно. Не защото това изглеждаше прекалено отвратително. Свих се от болка, не можах да сдържа стона, от очите ми потекоха сълзи. Цялото ми тяло гореше. Този път куалкуа или беше по-небрежен от обичайното, или бързаше — чувствах се така, сякаш ми съдираха кожата.

Когато най-накрая трансформацията завърши, аз стоях на колене, лицето ми беше обляно в сълзи, устните ми се оказаха прехапани до кръв. Единственото, за което наистина изпитвах благодарност, беше, че куалкуа все пак беше премахнал раната на шията ми.

— Пьотър... — Маша ме докосна. — Как си?

— Как? — надигнах се неуверено. — Отново съм си аз. Това е всичко.

Леко се олюлявах, но болката вече беше изчезнала, заменена от блажена отпуснатост.

— Такъв ми харесваш повече — каза изведнъж влечугоидът с гласа на дядо. — И... ти завиждам, момчето ми.

Кимнах. Разбирах дядо. Никаква болка не можеше да му помогне да си върне предишното тяло. След миг вместо него заговори влечугоидът:

— Все пак не биваше да правиш това веднага. Пред кораба.

— Той би забелязал преобразяването на произволно разстояние — озъбих се аз. — Успокой се. Него това просто не го вълнува.

Кой знае защо не ми се искаше да гледам спътниците си в очите. Избързах лицето си и се огледах.

Извън кораба планетата на Сянката ми изглеждаше не чак толкова приказна. И, трябваше да си призная — неуютна. Въздухът беше все така прохладен за нас. Почвата, отдалеч така красиво оцветена от звездните илюминации, беше обикновена камениста земя. А с милионите пламтящи звезди на небето вече бяхме посвикнали.

— Възниква някаква глупава асоциация — каза Данилов намръщено. Той се държеше така, сякаш нищо не е станало. Е какво пък, благодаря. — А? Петя? Имаш ли усещането, че всичко това — той махна с ръка — е нещо много познато? Само че в нова обвивка. По-бляскава.

По принцип бях съгласен с него. И на мен ми се въртеше в главата някаква асоциация. Неуловима. Призрачна, карнавална светлина... безжизнена далечина... стерилно безмълвие.

— Карел, имаш ли някакви предположения?

— Догадките не са най-силната ми страна.

— Тогава искам да поговоря с дядо. Хипотезите са точно по неговата част.

След миг изчислителят неуловимо предаде контрола на своя квартирант.

— Благодаря, Петя — каза дядо най-напред. — Гущерът не е толкова сдържан, колкото му се иска да изглежда... Не си отстъпва лесно мястото.

Влечугоидът енергично развъртя глава. Дядо се наслаждаваше на възможността за самостоятелен обзор.

— Ето че се сбъдна мечтата ми — да стъпя със собствените си крака на чужда планета. Сбъдна се наполовина — изрече дядо с мрачна ирония. — Какво искаш да ме попиташ, Пит?

— В теб не възникнаха ли някакви асоциации?

Дядо помълча известно време.

— Нищо особено, Петя. Така, поетично казано... Чистилището.

— Какво?

Ако дядо все още беше способен да се смущава, то именно това се случи.

— Нали ти казвам — абсолютна лирика! Нещо подобно си представих, като видях тази светлина. Нито ад, нито рай, а именно чистилище. Като при Данте... въъ... „Вдигнах нагоре очи“...

— „Изглеждаше сякаш твърдата ликува с огньовете им; о, нещастна северна страна, където те над нас не блестят!“ — подхванах неволно аз.

Маша изсумтя шумно. И неочаквано помоли:

— Андрей Валентинович, не ни потискайте с поезия! Боя се, че тук всичко ще е доста по-реално и неприятно, отколкото задгробния свят.

Погледнах към дядо. За пръв път след въплътяването му в тялото на влечугоида Маша го заговаряше. Нима все пак се беше съгласила, че той си е останал човек и в тялото на изчислителя?

Но дядо едва ли беше способен да й прости предателството.

— Добре, Маша — отговори добродушно дядо. — Няма да те потискам. Прекрасно си спомням, че любимият ти поет е Пушкин, любимият писател — Толстой, а любимото музикално произведение — „Лунната соната“.

Тя като че ли се изчерви. Само не можех да разбера защо. Дядо май не беше казал нищо обидно.

Още минута пристъпвахме около кораба, сякаш очаквайки нещо. Каквото и да е — тържествена делегация с цветя, тълпи от мислещи гъби или танков корпус. Но светът на Сянката ни игнорираше толкова хладнокръвно, сякаш наистина се състоеше само от гола равнина.

— Е, какво, ще тръгваме ли? — погледна ме въпросително Данилов. — Изглежда, тук...

— Изчислителят помни точната посока — каза дядо. — Той ме моли да отида на заден план, така че... довиждане.

Влечугоидът направи кратка пауза и продължи:

— Готов съм да ви вода. Потегляме ли?

Кимнах.

— Тези идиоти геометрите — измърмори Маша — можеха да предвидят в кораба някакъв „неприкосновен запас“. Компас, оръжие, палатка... поне нещо за в случай на аварийно кацане.

— При тях няма аварийни кацания — подхвърли Данилов. — Добре поне, че не са се отучили да се хранят в процеса на еволюция.

Спомних си за прекалено соления вкус на храната на геометрите и поклатих глава:

— Когато опитах съдържанието на консервите, ще имаш шанс да си промениш мнението.

Беше ми лесно да вървя. Повърхността изглеждаше изгладена, трамбована. Сякаш наистина, като във версията на дядо, тук провеждаха някакви изпитания. Кой знае защо си спомних за степите около Байконур — веднъж след кацане устройхме нощен пикник с момчетата от руските екипажи, казахските техници и Мен Ли Дзян, началника на отдела за товарни превози. Само че тогава гореше огън, печача се шишчета, а бившият студент от МГУ^[1] Сакен Жубанов по молба на Мен Ли виртуозно изпълняваше на домбра^[2] китайски песни, като река се лееше отвратителна синдзянска оризова водка и аз бавничко си пийвах от бутилка пекинска бира, неочаквано приятна на вкус... Разбира се, звездите в небето бяха по-малко. И прахта беше повече. Кой знае защо, на тази планета нямаше никаква прах. Нито пък трева. Подходящо място да се направи санаториум за страдащи от алергии и от астма.

— Абсолютно отсъствие на растителност — изрече Данилов, сякаш прочел мислите ми. — Много странно. Откъде е кислородът?

— От моретата — незабавно заключи Маша.

— Тук континентите заемат над четири пъти повече място от моретата — отговорих аз, спомняйки си за доклада на кораба.

— Напълно достатъчно.

— А откъде тогава е температурата над нулата?

Маша премълча. Едва след няколко минути отбеляза:

— Нас ни порази това, че геометрите са преустроили планетата си като по учебник. Ужаси ни фактът, че са способни да прехвърлят звездната си система през цялата Галактика. Но създаването на цяла

планета... добре, нека да не бъде създаване, нека да е обгръщане с кислородна атмосфера и отопляване — предполагам, че това не е по силите на геометрите...

Никой не почна да спори с нея, но след малко тя добави:

— Пъотър, нямам ни най-малка надежда да те разубедя. И все пак не мислиш ли, че не си струва да се разчита на съюз с такава цивилизация? Най-малкото е наивно да се чака помощ от същества, които използват планетите в качеството на тъмни килери...

Поклатих глава.

— Маша, не можеш дори да си представиш колко ме зарадва тази планета. С изкуственото ѝ затопляне, с неизвестно откъде появилата се атмосфера, с пълната занемареност...

— Защо?

— Защото това е напълно човешки подход.

Данилов се засмя тихо и попита:

— Може би даже руски подход?

— Ако се окаже, че тази планета е никому ненужна и е създадена просто така — тогава руски.

Изглежда, Маша се обиди. При това не на Данилов, а на мен.

Колко различно чувство за патриотизъм имахме с нея. Коренно различно.

— Хората имат голямо преимущество пред моята раса — каза изведнъж изчислителят. — Различията между културите на човешкото общество са толкова големи, че вие изначално сте били готови за съществуване в рамките на Конклава.

— Това не е за завиждане, Карел — отговорих аз. — Ако тези различия бяха по-малки... може би тогава корабите ни щяха да пленят хиксоидите.

Това беше спорно, разбира се. Въпреки всичко споровете и конфликтите между държавите винаги са подпомагали човешкия прогрес. Но изчислителят не оспори думите ми. Продължихме да вървим мълчаливо, всички отвлечени теми сякаш се изпариха под звездния океан, оказаха се прекалено дребни и нищожни.

Когато изминахме три километра, корабът почти се скри от погледа ни. След като се изкачихме на поредното хълмче, всички се обърнахме, без да се уговаряме.

Матовосивият метал се сливаше с равнината. Само слабите разноцветни отблясъци ни позволяваха да го различим.

— Дали да се върнем? — предложи Данилов. В гласа му имаше ирония и аз премълчах. Но Данилов не мирясваше. — Петя, а знаеш ли кой ще е най-неочакваният край на нашето пътешествие?

— Знам.

— Ако не срещнем никого. Ако не намерим нищо. Ще бродим, докато не изядем цялата храна и не прокъсаме обувките си. А после ще се върнем на Земята.

— Знам, Саша.

Данилов кимна. И изведнъж докосна рамото ми:

— Пьотър, не бих искал такъв изход.

— Тогава да вървим.

Започнахме да се спускаме от хълма. Последният ориентир изчезна, а звездите в това безумно небе не можеха да ни помогнат с нищо. Оставаше да се надяваме на изчислителя с неговите способности.

— Поне седем... — неочаквано каза Данилов.

— Какво седем? — не разбрах аз.

— Нарушаваме седем точки на устава, като просто се разхождаме по тази планета. Не говоря за дреболиите, предшестваци разходката.

— И това плаши ли те?

— Не. По-скоро ме забавлява. — Данилов ритна един камък. — А обувките наистина няма да издържат дълго... не се реем из станцията...

— Имахме възможност да дойдем тук с пълно снаряжение — напомних аз.

Данилов премълча.

— Поне тук не ни трябва истинско оръжие... засега... — застъпи се за него Маша. — Пьотър...

— Какво?

— Ти познаваш геометрите доста по-добре от нас. Какво може да ги е изплашило?

Искаше ми се да кажа „небето“, но нали и геометрите са живеели под такова сияние...

— Не знам.

— Може би именно това могъщество? Безсмислено, чудовищно... Пустата, но годна за живот планета...

— Не. — Тук не се поколебах. — Всяка сила, дори многократно превъзхождаща достъпната им, би била за тях само предизвикателство. Те биха хитрували, биха търсили околни пътища, но никога не биха избягали.

— Тогава — нещо абсолютно чуждо. Непонятно за тях, и поради това — плашещо — каза Маша без особена увереност.

— Топло — каза Данилов.

— Наистина ли?

— Аз го казах съвсем буквално — уточни той. — Струва ми се, че стана по-топло. Впрочем и твоето предположение е интересно.

— Второто предположение?

— И второто, и първото. Знаем толкова малко, че имаме право на всякакви хипотези.

Изглежда, Данилов, неясно защо, си беше поставил за цел да се надсмива над Маша. Това хрумна не само на мен — Маша забави крачка и изгледа внимателно полковника. Но той вървеше с изражение на пълна невинност върху лицето.

— Пьотър, Андрей Хрумов иска да говори с теб — неочаквано съобщи изчислителят.

Спрях се. Щом влечугоидът остави на преден план съзнанието на дядо, и скоростта му веднага спадна до тази на костенурката. Очевидно да ситниш с четири лапки не е най-добрият начин за придвижване на хората.

— Петя, започвам да разбирам. Така ми се струва — изстреля дядо без предисловие. — Хайде, размърдай си мозъка!

Маша и Данилов също спряха.

— Дядо, засега не мога да разбера какво ги е изплашило. Тук няма явна опасност...

— Хайде, де! — ободри ме дядо.

Огледах равнината. Звездно море над главите ни, тишина, лек ветрец... и наистина става по-топло...

— Тук няма опасност — казах аз. — Нали? Тук няма борба, дядо! Цивилизацията на Сянката не се съпротивлява?

Ако при първите ми думи влечугоидът кимна с муцунка, сякаш съгласявайки се, то по-нататък догадките ни явно се разминаваха.

— Не е толкова просто! Ако това беше свят на трудолюбиви и покорни пацифисти, геометрите биха го глътнали за миг! Мисли, момче, мисли! Силните, сплотени, способни да мобилизират всички ресурси заради поставената цел, готовите да паднат в битката, упражняващите сурова власт, неспиращите се пред насилието геометри са избягали. Избягали са срамно, при това и те самите разбират това! Е? Какво се е случило?

Нима дядо наистина се беше досетил за нещо?

— Обитателите на Сянката са същите като геометрите? — рискувах да предположа. — Цивилизация със същата етика и целеустременост? Само че по-могъща?

Влечугоидът се прозина. Вероятно дядо се опитваше да демонстрира въздишка.

— Аз съм безобразен възпитател — каза дядо. — Никакъв наставник не се получи от мен. Щом не съм научил на нестандартно мислене такъв изначално талантлив човек като теб... а съм пропилял толкова време за целта...

Дядо умее да се ругае по такъв начин, че околните се оказват идиоти.

— Андрей Валентинович — повиши леко глас Данилов, — ако сте разбрали какво става тук...

— Не. Нищо няма да обяснявам — заяви дядо. — Ако догадката ми е вярна, това просто не е необходимо. Ако не е вярна, защо да ви натоварвам с лъжливи версии?

Данилов ме погледна и в погледа му се четеше явно съчувствие. Честна дума, за това неочаквано разбиране бях готов да му простя дори предателството!

— Нищо няма да каже — потвърдих аз. — Можеш да ми вярваш.

Дядо изрече наставнически:

— Всяко ограничаване на броя възможни варианти води до загуба. Строго зададеният вектор може да бъде тактически печеливш, но стратегически рано или късно е обречен на провал. Обмисляйте ситуацията сами.

В гласа му се четеше ирония.

— Добре. Отстъпвам мястото си на Карел — реши дядо. — Ако се опитвам да вървя самостоятелно, ще заседнем тук за две-три седмици.

Влечугоидът закрочи енергично и аз го попитах:

— Карел, а ти знаеш ли какво е предположението на дядо?

— Според нашето споразумение не мога да контролирам мислите му — отговори бързо изчислителят.

Навярно това щеше да си остане завинаги твърдение, което не мога да проверя.

Но нямаше какво да направя и аз кимнах безмълвно.

— Още пет километра — каза Данилов. — Нали? Пъотър, а ако там не намерим *нищо*?

Както е добре известно, победителите не ги съдят.

Мислех за това, докато странната ни експедиция продължаваше пътя си по планетата на Сянката. Може би наистина не бях прав? И Данилов и Маша бяха взели единственото правилно решение — да насочат кораба на геометрите към Земята?

Прекалено бях свикнал да побеждавам. Още от дете. Дори когато се случеше да претърпявам поражения, всички те бяха само дразнител, трамплин за нови успехи. Всички онези глупави олимпиади... „Младата надежда на Русия“... „Бъдещата гордост на Отечеството“... Училището, космическият флот... Да, няхах никакви особени амбиции. Затова пък увереността, че всяко започнато дело ще завърши с победа, никога не ме напускаше. Дори когато приземявах клетата „Спирала“ на шосето, при цялата паника, при озлоблението и примиряването със съдбата, си оставаше увереността, че ще се справя.

Победителите не ги съдят, но защо реших, че ще успея да победя и този път?

Ако цивилизацията на Сянката се окаже още по-голямо зло, отколкото Конклава и обитателите на Родината? Ако ние просто не сме способни да я разберем, както вероятно се е случило и с геометрите? Ако планетите са пусти?

И последното предположение изглеждаше все по-обосновано.

Данилов започна да си подсвирква някаква мелодия, безбожно фалшиво, и аз не можах да я позная веднага. „На пращните пътеки на далечните планети“... Впрочем, не оставяхме никакви следи — тази планета изглеждаше добре почистена и мината с прахосмукачка.

До онази точка, която корабът беше охарактеризирал като хаотична структура, оставаше някакъв си километър. Но аз не виждах там нищо, абсолютно нищо. Никакви съоръжения, никакви енергетични вихри, нищо, което можеше да се приеме за проява на чужд разум.

Равнина. Хълмче. Звездна светлина. Вървахме напред, изчислителят продължаваше да ни води уверено, но с всяка следваща крачка все повече и повече ме обземаше отчаяние.

— Много ми е жал — каза изведнъж Данилов. — Пъотър, чуваш ли?

До болка в очите се вглеждах в залятата от разноцветното сияние пустиня. Може би зад хълма? Само че какво можеше да се крие там?

— Спокойно можем да изследваме друга подобна аномалия — изрече Маша. — Или да прелетим над планетата. Корабът нали е способен на атмосферни полети?

Това беше казано съвсем доброжелателно. Горедолу със същото снизхождение се отнасях към Маша и Данилов след пленяването им — когато се убедиха, че няма изход и не си заслужава да се съпротивляват.

Само изчислителят мълчеше. Крачеше напред целеустремено и непоколебимо. Той наистина беше на моя страна — едва ли цивилизацията му я устройваше алианс между Земята и геометрите, а още по-малко — загуба на привилегированата роля на живи суперкомпютри. Но нима той още не разбираше, че тази работа се беше оказала не по силите ни? Това, което е изплашило геометрите, щеше да остане неизвестно за нас, и съответно нямаше да можем да се намесим в предстоящите събития.

— Карел, виждаш ли поне нещо необичайно? — попитах аз.

Влечугоидът не отговори веднага. Спря се, вдигна глава. После помоли:

— Вземи ме на ръце.

Вдигнах го със странно усещане — в моите ръце, покрити от мъничкото телце, сега имаше два разума — вероятно едни от най-острите умове в цялата Галактика. Плътта е крехка. Прекалено крехка за силата, която ѝ се налага да побере.

— Повдигни ме по-нагоре — нареди влечугоидът.

Вдигнах го нагоре и застинах. Странна група бяхме — човек със сив гушер във вдигнатите му към небесата ръце.

— Виждам — съобщи спокойно влечугоидът. — Пускай.

— Какво има там? — попита Данилов. Гласът му беше напрегнат.

Очите на влечугоида проблеснаха.

— Човек.

— Какво? — Данилов погледна надолу, наведе се над влечугоида. — Къде?

— Зад хълма. Човек. Сам. Движи се срещу нас.

След миг ние вече бягахме напред. Склонът беше полегат, лек за изкачване, веднага набрахме преднина пред влечугоида, но не видяхме нищо, абсолютно нищо необичайно.

Докато не стигнахме върха на хълма.

Бягащият най-отпред Данилов застина и се сниши в стойката на стартиращ бегач, сякаш опитвайки се да се скрие. До него замря Маша. Аз спрях между тях и погледнах напред.

На сто метра от нас стоеше човек.

Като че ли девойка. И като че ли млада. Звездната светлина позволяваше да различим само фигурата ѝ и дългите коси, но не и чертите на лицето.

— Ето — каза ми неочаквано спокойно Данилов. — Ти се оказа прав, момче. Поне в нещо...

Човекът не помръдваше. Стоеше, вдигнал глава, гледайки към върха на хълма, към нас. Май не беше особено учуден. Сякаш из безкрайните пустинни простори постоянно се срещаха хора.

Хора?

И Карел не се беше учудил, че срещаме хуманоид! Нима беше очаквал именно това?

Отместих Данилов и излязох напред. Вдигнах ръка, опитвайки се да привлека вниманието на човека.

Фигурката се помръдна. Също махна с ръка — бавно и плавно. И тръгна срещу мен.

Ето че има контакт!

Крачка, втора... Изведнъж видях, че девойката — именно девойка, сега не можеше да има никакви съмнения — вървеше не точно към нас. Някъде встрани... към каменисто петънце, неуловимо

отличаващо се от останалата пустиня. Или по-загладено, или по-тъмно — сякаш звездната светлина нямаше власт над него.

— Стойте! — извика Маша. — Почакайте!

— Ей! — изкрещя Данилов.

Всички едновременно разбрахме какво ще се случи. Но вече не можехме да направим нищо. Девојката забави крачка, сякаш се колебаеше. Какво ставаше, нима нашите викове и жестове не предизвикваха дори най-малко любопитство в нея?

Девојката продължаваше да върви.

— Гледай! — Данилов ме хвана за ръката. — Гледай!

Въздухът затрептя. Появ хлад. Фигурката на девојката се разлюля, сякаш бе отражение върху водна повърхност. Над площадката, към която вървеше тя и която, изглежда, виждаше много по-ясно, отколкото ние, се разля вълна от бледа светлина. Кратка, мека вълна — изтриваща фигурата ѝ, размиваща цветовете и формите...

Когато светлината помръкна, пред нас нямаше никого.

— Портал — изрече дрезгаво Маша. — Това е портал.

— Шлюз — поправи я Данилов. Погледна ме: — Петя, разбрах за какво ми напомня тази планета...

Кимнах. Аз също бях разбрал.

— Карантинна зона.

Може би това беше лъжлива асоциация. Преди това само веднъж бях виждал карантинна зона — по време на съответните курсове в училище. Можеше да ми просветне и веднага след кацането с влечуоида, но... не се случи. Обаче сега веднага си припомних и трепкащата, дразнеща светлина, падаща от панелите на тавана, където бяха монтирани бактерицидни лампи, и синтетичния вкус на стерилния, наситен с озон въздух, и тежката, сгъстена тишина.

— Това е просто техен аванпост — прошепна Данилов. — Планета, на която позволяват да каца който поиска! А по-нататък придвижването става с техния транспорт...

— Къде по-нататък? — попита Маша.

— Откъде да знам? На друга планета. В подземни градове. На онзи свят!

— Карел, коя беше тази девојка? — Погледнах към репликатора.

— Не знам. Възможно е да е пилот на геометрите — от онези, които не са се върнали оттук. А може и да е местна.

— И ти не си учуден, че тази цивилизация също е човешка?

Влечугоидът ме погледна със снизходително учудване:

— Ни най-малко. Ако геометрите са те помислили за агент на Сянката, значи на тази цивилизация ѝ е достъпен и човешкият облик.

— А какво се случи с девойката?

— Вероятно Данилов е прав. Тук има транспортна зона. Портал.

— И какво ще правим сега?

— Ще се върнем. Или ще продължим напред. Аз предпочитам да вляза в този кръг.

— А аз бих предпочел да се върна — каза Данилов. — Но това има смисъл само ако се съгласиш и ти, Пьотър.

Гледах към мястото, където беше изчезнала девойката, и нещо вътре в мен упорито протестираше: „Не отивай!“. Не, не мислех, че току-що сме наблюдавали изтънчен начин за самоубийство — по-скоро това наистина беше транспортен терминал, подобно на кабините на геометрите.

Просто правейки крачка напред, щяхме да приемем правилата на играта, по които живееше цивилизацията на Сянката. Каквито и да бяха те — хора също като нас, или същества, способни на метаморфози, подобно на куалкуа.

Те не смятаха за необходимо да охраняват планетата, чиято функция се свеждаше до едно — да служи като площадка за кацане. Може би, какво ли не се случва, в добавка тук наистина се осъществяваше дезинфекция на посетителите...

А после на гостите се предоставяше разхвърляната из цялата суша мрежа от портали. Току-що ни бяха демонстрирали — никога не бих повярвал, че случайно! — как се използват те. Ето го и целият избор. Влизай или се махай!

— Това наистина прилича на действията на свръхцивилизация, Андрей Валентинович — каза Маша. И потрепна, осъзнавайки, че се е обърнала към човека, обявен от нея за мъртъв.

Не знам дали самият изчислител се досети да даде думата на дядо или самият дядо го беше поискал:

— Хилава се оказва тази цивилизация, момиче. С хоризонтално развитие. Като в старите американски романи, където на всеки астероид си има бар, църква и шериф със значка...

Дядо издаде много естествено сумтене — справяше се все по-добре с речевия апарат на влечугоида.

— Планета, превърната в космодрум и вестибюл — това е смешно. Знаеш ли, един стар писател-фантаст навремето е казал: „За мен Галактиката е нещо прекалено малко. В нея има само сто милиона звезди. Не е в моите мащаби, ще пиша за метагалактиките...“ По добре да се е вгледал в една-единствена звезда...

Данилов тихо се изкикоти.

— Но нали в това трябва да има някакъв смисъл? — попита мрачно Маша. — Поне някакъв? Да се демонстрира размах... не, това е прекалено дребно. Защо тогава... Андрей Валентинович?

Дядо мълча дълго. Най-накрая отговори, смутено и неохотно:

— Маша, ако съм прав, отговорът няма да ти хареса много. Той и на мен не ми се нрави.

Отново каквото си знае... Да, разбирам, че през целия си живот дядо е зависел не от това, което наистина знае, а от онова, което е успявал да скрие. Намеци, неясни заплахи, хвърляне на прах в очите, мъгливи пророчества — ето кое му беше позволило да излезе от ролята на кабинетен учен и да влезе в мръсното блато на политическите интриги.

Но поне сега можеше да се държи по различен начин!

— Дядо, да отида ли там?

— Мисля, че си струва всички ние да минем през портала.

— Без теб, така или иначе, не можем да излетим — повтори Данилов. — Не мисля, че това ще е умна постъпка, но ако ти отидеш... значи трябва да отидем всички заедно.

Навярно трябваше да се примиря. Ако не за друго, то защото демонстрацията на сила беше повече от нагледна. Цивилизация с такъв размах не е най-добрият съюзник. Тя изобщо не става за съюзник, както Британската империя по време на разцвета си не би ставала за съюзник на някаква западна африканска колония.

— Да вървим — казах аз. — Вероятно ще е по-добре да се хванем за ръце. А теб... Карел... ще те носим.

— Нямам нищо против — съгласи се дядо. Вдигнах влечугоида и погледнах Данилов. Той мълчаливо ме хвана за лакътя. Маша се нареди до него.

— Никакви играчки ли не са ти останали? — полюбопитствах аз.

— Не — отговори тя. Май беше искрена.

Макар че с какво можеше да ни помогне някой лазерен пистолет? Или дори прославеният аларски ггоршш?

— Много съжалявам, че ви се налага да правите това — казах аз, когато ние непохватно, с грацията на изгубили се бебета започнахме да се спускаме по склона. — Ако не бяхте...

— О, я си гледай работата — озъби се беззлобно Данилов. — Сега вече няма значение...

Само корабът ни знаеше в какво се състои хаотичността на мястото и какво представлява това поглъщане на енергия. Аз не забелязвах нищо особено. Дори когато стъпихме върху ситния, хрущящ под краката ни чакъл, където непознатата беше изчезнала като привидение, не се случи нищо. Данилов се държеше здраво за ръката ми, ние пристъпвахме заедно като трима идиоти, решили набързо да се научат да танцуват сиртаки. Влечугоидът — дори не знаех кой контролира тялото му в момента — въртеше глава.

Нищо не се случваше!

Не беше сработило!

Това беше само миг, кратък, но пронизващ миг на позор. Стиснах зъби, представяйки си връщането ни на Земята. Да се беше случило нещо, дори най-лошото и отвратително, но нещо! Дори и да се наложеше да се бия с целия свят, да вървя до колене в изпражнения и кръв — щях да премина. Колкото и да бе трудно — щях да допълзя...

Пред очите ми увисна мътна блещукаща пелена.

Пръстите на Данилов се впиха в мен до болка. Влечугоидът омекна — изглежда, беше изпаднал в транс, опасявайки се от нещо аналогично на джампа. Маша извика, притисна се към Данилов, той не можа да се задържи на крака — и всички полетяхме към земята. Светът се люлееше, пламтеше. Всичко потъна в призрачна бяла светлина. Под краката ни вече нямаше камъни — нямаше нищо, пропадахме.

Появи се звук, а може би дори не звук, а кратък писък, стон на пространството. Това наистина се оказа проход — още един вариант на играта с измеренията, но не този, който бяха измислили хората, и не този, който използваша геометрите.

Почувствах как съзнанието ми угасва, как ме обзема вцепенение, а мислите ми започват да се движат лениво и вяло.

Все пак нещо се беше случило.

---

[1] МГУ — Московски държавен университет. — Бел.прев. ↑

[2] Домбра — казахски двуструнен музикален инструмент. — Бел.прев. ↑

ЧАСТ ВТОРА СЯНКАТА

ГЛАВА 1

Удар. Удар и светлина. Строполих се, лицето ми се плъзна по лепкавата кал, проснах се в целия си ръст. Опитах се да се завъртя настрани, за да защита притиснатия към гърдите ми влечугоид.

Но осъзнах, че с мен няма никого. Мигът, в който беше изчезнала ръката на Данилов, толкова здраво вкопчена в мен, в който беше излетял притиснатият към гърдите ми влечугоид, беше останал някъде извън пределите на паметта ми. Проснат в студената гъста течност, примижал заради ослепителната слънчева светлина, с неволно, ембрионално движение притиснал колене към корема си, аз бях готов да изпадна в истерия. Бяха ни разделили. С леката непринуденост на опитен хирург ни бяха откъснали един от друг.

В слепоочията ми пулсираше болка. Усецах главата си като чугунен слитък, току-що преминал през пещта, валцовъчния стан и ковашката преса. Гърлото ми се свиваше от опитите да повърна. Бяха ме прекарвали през пространството, и явно ме бяха отвели далеч — въздухът беше друг, изпълнен с гъсти, неприятни миризми, и силата на тежестта беше земната, ако не и по-голяма. Удрящото ме в очите сияние беше ослепително дори през спуснатите клепачи.

Притискайки мокрите си, мръсни длани към слепоочията, се надигнах на колене. Болката ме отпускате, но бавно, неохотно. Тялото ми потрепери. Нима това бяха последствията от прехода? Тогава предпочитях джампа... завинаги, отсега нататък...

Червените кръгове пред очите ми гаснеха. Леко вдигнах клепачи. Светът около мен ми изглеждаше полуизтрит, обезцветил се като стара снимка. Но с всеки изминал миг се обагреше — с ярки, буйни, диви краски.

Джунгла.

Бях проснат на границата между гора и блато, върху тясна ивица влажна почва, обрасла с висока трева. Издигащото се иззад хоризонта слънце — усецаше се, че не е вечер, а сутрин — светеше по-ярко от земното и с някакъв едва уловим бял оттенък. Отляво се проточваше плътна, непроходима стена от зеленина, в която се различаваха

оранжево-жълтите петна на цветя и бяла плетеница от открити корени. Отляво се простираше покрито коварно с трева равно червеникавокафяво мочурище. Само по пробития недалеч от брега тревен килим, сякаш разкъсан от падането на нещо тежко, си личеше, че отдолу има блато. Потреперих, опитвайки се да преценя дали в дупката не са паднали две човешки тела.

Не, едва ли. Червеникавокафявата гъста течност беше с равна повърхност. А и размерите на пролуката бяха прекалено големи — през нея би могла да мине цяла совалка.

— Мамка му... — прошепнах аз, изпълзявайки по-надалеч от тресавището. От дете не обичам мочурищата — или съм гледал някакъв филм и съм се уплашил, или докато съм се разхождал с дядо, съм затънал в някое блато... Напълно възможно е дядо да ми е организиран подобно приключение с педагогически цели. Не съм се измъчвал с психоанализа, не знам. Но не обичам блатата.

По-надалеч от брега почвата се втвърди, макар и да запазваше донякъде влажната си мекота. Изправих се и гнусливо избърсах мръсотията от лицето си. Огледах се. Нямаше никого. Поне наоколо. А местността беше колоритна. Блатото се простираше до хоризонта, цял океан от кал. А джунглата, изглежда, се простираше на двайсетина километра, след което се издигаха планини — скалисти, голи и мрачни.

— Дядо! — извиках. — Саша! Данилов!

Викът потъна във влажния въздух и се изгуби.

— Маша!

Усетих неприятно свиване в гърдите. Нямаше никого. Може би на цялата планета. Ако са ни наблюдавали — а аз почти не се съмнявах в това, — можеше да са ни прехвърлили на различни планети. Само че защо? За да експериментират? Да наблюдават реакциите ни? Възможно беше, разбира се. Само че това беше експеримент от типа „планета-космодрум“... Не вярвам в такива свръхцивилизации...

Потупах джобовете си, убеждавайки се, че консервите с храна не са се изгубили. В мен нямаше нищо друго. Наистина, какво ставаше? Нима все пак беше експеримент по оцеляване?

Откъснах сноп от високата трева и се захех да почиствам мръсотията по себе си. Тревата беше най-обикновена. Разбира се, аз не

съм ботаник, но на пръв поглед флората на тази планета беше земна. Можех само да се надявам, че из джунглите не тичат и динозаври.

Главоболието ми полека-лека утихваше, успокояваше се. Успокоявах се и аз. И най-накрая забелязах онова, на което трябваше да обърна внимание веднага.

Под краката ми имаше същата площадка, портал, както и на скитащата планета.

Странно усещане. Не можех да обясня ясно с какво се отличаваше това място. Дори мислено, за пред мен самия, не намирах думи. Просто усещах това гъсто обрасло петно, както стрелката на компаса усеща парче желязо.

Освен това знаех, че порталът е затворен. Можех да изтръгна всичката трева, да скачам, да тичам, да се търкалям по земята — нямаше да се случи нищо.

Ако транспортната мрежа в света на Сянката беше такава, можех само да им ръкопляскам. Не унилите „телефонни кабинни“ на геометрите, а нещо изтъкано от околната реалност, от камъните, тревите, калта. Освен това оставящо в съзнанието следа, маяк.

— И какво постигнахте? — прошепнах аз, докато се оглеждах.

Искаше ми се да вярвам, че наистина имаше някой, който иска да постигне нещо. Че нещо зависеше от моите думи и постъпки.

Направих няколко крачки и отидох в центъра на портала. Постоях там известно време.

Да, дори и да се сраснех с почвата, пак нямаше да стане нищо. Но може би щях да стоя дълго там, очаквайки да се случи неизвестно какво.

Тогава високата трева до самия край на гората се разлюля, без да има абсолютно никакъв вятър.

Какво си бях мислил относно флората и фауната? След миг вече лежах, вглеждайки се в зелената плетеница от стъбла. Чуждопланетната органика не може да се яде, както бях обяснил навремето на малкия си съсед. Само че дали всички местни хищници знаеха това?

Тревата се успокои. И въображението ми послушно нарисова стаил се преди скока си саблезъб тигър. И пак щеше да е добре, ако е това — в Галактиката имаше достатъчно гадости, при вида на които човек би се хвърлил в обятията на тигъра.

Глупаво беше да бягам, а и опасно. Впрочем да се приближавам — също. Но нали не можех да стоя като пън или да се зария в земята?

Надигнах се на колене, изправих се в целия си ръст — някои хищници може да се изплашат от по-висок противник — и тръгнах напред. Бавно, но колкото можех по-уверено.

Току-виж съм го подплашил...

А после видях към кого се прокрадвам.

В измачканата трева, разперил ръце и загледан в небето, лежеше някакъв младеж. Малко по-млад от мен, вероятно двайсетгодишен. С пепеляви коси и тъмен, бакърен оттенък на кожата. Облечен в зелено, сливащо се с тревата яке, панталони със същия цвят и тежки обувки с протрити ходила. Върху дрехите се виждаха следи от засъхнала кал, сякаш младежът е бил в блатото. Той бавно прехвърли погледа си върху мен и в кривогледите му кафяви очи се появи лек проблясък на интерес. После отново се взря в небето.

Бях толкова объркан, че погледнах нагоре.

Нищо. Един самотен облак.

— Какво ти е? — попитах аз, преминавайки в объркването си на „ти“. Със закъснение осъзнах, че няма да ме разбере.

И с още по-голямо закъснение — че говоря не на руски, не на английски и дори не на езика на геометрите.

— Лежа — отговори тихо младежът.

Ето ти и контакт!

Паднах на колене, без да откъсвам поглед от непознатия. В главата ми се въртеше някаква глупост, и аз, естествено, я изрекох:

— Отдавна ли?

— От сутринта.

Най-странното беше, естествено, че го разбирах. За миг ми хрумна, че и тук е работил Карел.

Впрочем защо да усложнявам нещата? Зад гърба ми имаше портал, който не само ме беше пренесъл от един свят в друг, но и ме беше научил да го откривам. Какво би му струвала още една намеса в психиката?

Сега повече отвсякога се нуждаех от съвет. Но куалкуа — единственият, с когото можех да поговоря — мълчеше.

Младежът се надигна на лакти и ме огледа внимателно.

— Как се казваш?

— Пьотър.

— Не те познавам.

Беше казано без особен интерес, без подозрителност. Просто констатация. Сякаш беше длъжен да ме познава и непознатото лице го смущава, но леко, не особено много...

— За първи път съм тук.

— Ясно... — Той отново легна в тревата. След кратко колебание последвах примера му. В главата ми се въртяха стотици въпроси, които трябваше да задам на първо време. Само че да разпитваш, изобщо не значи, че ще получиш информация. Много често по-скоро ти самият даваш информация.

— Харесва ли ти тук?

В този момент в гласа му имаше любопитство.

— Още не знам — отговорих аз предпазливо.

— А на мен ми харесва. Сняг.

— Какво?

Единственото облаче, увиснало в небето, изобщо не приличаше на снежно.

— Така се казвам — Сняг. Глупаво име ли е?

— А, не, защо...

— Родителите, които дават на децата си нарицателни имена, трябва да бъдат наказвани за хулиганство — изрече младежът с отвращение. — Казват, че когато съм се родил, цялата земя е била покрита с първия сняг. И това е било много красиво.

След като помълча малко, той добави замислено:

— Добре, че в този ден не е протекла канализацията...

Засмях се. Не защото язвителната забележка, явно повторена за хиляден път, беше толкова удачна. Но напрежението ме отпускате.

Жителите на Сянката се оказваха доста по-близки до земяните от геометрите.

— А твоето име означава ли нещо?

— Не.

— Щастливец. Имаш ли нещо за хапване?

— Да.

Младежът скочи с неочаквана енергия.

— И защо си мълчиш? Вади го!

Измъкнах консервите от джобовете си. На мен не ми се ядеше, още по-малко пък от храната на геометрите. Но ентузиазмът, с който Сняг се нахвърли върху храната, предизвикваше подозрения.

— А тук какво, няма ли нищо за ядене?

— В джунглите? — Младежът погледна накриво буйната зеленина. — Има. Само че всичко е заразено. Ако искаш да умреш — давай... Слушай, що за гадост ми даде?

— Универсален порцион — отвърнах аз мрачно. — Всичко необходимо: белтъчини, мазнини, въглехидрати, микроелементи. Плюс вода. Плюс целулоза, за да създаде обем в стомаха.

— Ясно. Не е останало място за вкус. — Въпреки критиката, младежът ядеше със завиден апетит, изгребвайки консервената кутия с голи ръце. — Все пак благодаря. Ти си предвидлив, както изглежда.

Той ме потупа по рамото:

— Ще стигнеш далеч! Стига да не загинеш в блатата.

Сняг изглеждаше възможно най-голямата противоположност на геометрите. Ту ленив, ту страшно енергичен — веднага щом стана въпрос за храна. Здравно се тъпчеше, пускаше скучни шеги, като че ли бе необременен с никакви възвишени цели. Готов да прегърне някого в прилив на емоции. Гледах го, и усещането, че ме баламосват, се засилваше с всяка изминала минута.

Нима наистина ме изучаваха? А някъде, на стотици километри, а защо не и на стотици светлинни години, приказливи и добродушни непознати се пулеха по същия начин в Данилов, Маша и Карел?

— Виждаш ли процепа? — попита ме Сняг. И за да илюстрира думите си, хвърли към блатото празната консервена кутия.

— Виждам го.

— Там паднах. През нощта. Едва се измъкнах. С гол ентузиазъм. Ето за какво съм си мечтал цял живот — да се удавя в мръсотията...

Спогледахме се. Вероятно в погледа ми се четеше неразбиране.

— Свалиха ме, Пьотър. Трима зелени ме взеха на мушката. Единия аз го свалих, красиво го свалих, но приятелчетата му се добраха до мен. Някак си успях да мина през фронтовата линия.

Той се разсмя гръмко, по детски:

— А ти какво си мислеше — че живея тук? Любувам се на облачетата?

Погледнах дрехите му по друг начин. Ами да. Маскировъчна униформа. Разбира се.

— Сега изобщо не знам... уловили ли са сигнала ми в базата или не... Ще почакам до пладне, и ако не дойде помощ — пеша, през джунглата...

Нищо не разбирах.

Свалили са го?

„Зелените“?

Фронтвата линия?

Не, наивно е да се надявам, че войните престават с развитието на цивилизациите. На Земята е имало такива илюзии. Измисляли сме всякакви Велики пръстени и Съобщества на разумните светове. Надявали сме се, че атомната бомба ще ни отучи да воюваме, че след появата на ракетите няма да има нужда от пехота. Всичко това се оказаха пълни глупости. Аларите са способни да разбиват планетите на прах, а половината екипаж в корабите им са десантчици. Даенло... никой не знае къде е пределът на разрушителната им сила. Мързи ги да воюват — и ето че са обучили дребните алари да бъдат пушечно месо. А и ние, на Земята, сме обкръжени от чужди светове, но сме на дъното на йерархията на разумните раси. Това не ни научи на нищо. В Кавказ вече от три десетилетия се избиват, Великобритания всеки момент ще се разпадне на графства, в САЩ знаят само да разпалват войни по цялата планета, за да защитават собствените си интереси.

Но тук!

Да долетиш в центъра на Галактиката и да чуеш до болка омръзналите ти думи за фронтви линии и военни бази!

Да видиш планета, проядена от хиперпроходи като луксозно сирене — от дупки, да преминеш през портал и да се натъкнеш на току-що свален пилот! Какви въздушни сражения при такава технология, по дяволите! Или като при нас, на Земята — оръжието прибрано за по-сигурно, и изясняване на отношенията с юмруци?

— Защо гледаш така? — поинтересува се Сняг.

— Базата далеч ли е? — зададох аз първия въпрос, който ми хрумна.

— На две седмици път пеша.

— И това... реалистично ли е?

— Не, разбира се. А какво ще предложиш да се направи?

Много се изкушавах да посоча зад гърба си, към портала. Той не беше заработил за мен. Но нали местните жители трябва да умеят да управляват транспорта си?

— Не се бой. — Младежът изтълкува мълчанието ми погрешно. — Ще ни намерят. По-добре кажи с какво смяташ да се заемеш?

Свих рамене.

— Обичаш ли да летиш?

— Зависи на какво.

— Ще се намери на какво. Важен е принципът.

— Обичам.

Сняг кимна:

— Това е добре. Ще те взема в моята група.

Сякаш сметнал разговора за приключен, той изтри хубаво ръцете си от тревата, стана и тръгна към брега. Какво, това са всички формалности? Ще воюваш в моята група... Никакви разпити, никакви документи.

Гледах в гърба му и се изкушавах да прекратя комедията. Да поискам обяснения. Да кажа кой съм и откъде съм, да съобщя, че разбирам, че всичко случващо се е само един експеримент...

Но този шанс едно на хиляда наистина да съм попаднал в зоната на местни военни действия ме удържа да не прибързвам.

— Провървя ни — каза Сняг. Обърна се, махна с ръка: — Хей, Пьотър, провървя ни!

Приближих се към него. Вгледах се.

Над повърхността на блатото се движеше нещо. Нещо, напомнящо по-скоро прогнила лодка, отколкото машина. Никакви видими приспособления, никакви двигатели. Просто носеща се над калта лодка.

На носа на това простичко транспортно средство стоеше човек със същата униформа като Сняг. Ако управляваше движението, то за целта не му бяха необходими никакви пултове.

— Сега ще започне разбор на полета. — Сняг се прозина демонстративно. И все пак някакво напрежение в гласа му не ми позволи да повярвам в равнодушието му.

При самия бряг лодката спря, продължавайки да виси над земята. Мъжът с униформата скочи долу и тръгна към нас. Мен удостои само с бегъл поглед.

— Жив си.

— Жив съм — потвърди Сняг.

— Жалко.

В гласа на военния имаше презрение. С нещо ми напомняше на Данилов, и външно — беше също толкова едър, с къса подстрижка, с прекалено правилни черти на лицето — и в поведението си. Самоуверен, властен... като полковника преди всичките недоразумения помежду ни.

— Ти кой си?

Това вече беше въпрос, отправен към мен.

— Пьотър. Аз съм тук отскоро.

— Виждам, че си отскоро...

Мъжът погледна встрани — и аз изведнъж разбрах, че прекрасно вижда портала. И изглежда, не му трябваха никакви обяснения.

— Сядай в лодката.

Подчиних се. Отблизо апаратът изглеждаше като изграден от слепени хартии. Впрочем, издържа тежестта ми, без дори да помръдне. Не се виждаха никакви прибори или двигатели, нито пък седалки. Заставах на „кърмата“, наблюдавайки случващото се.

Сняг дължеше отговор.

— Ти напусна зоната за патрулиране — гнусливо редеше новопристигналият. — Разбираш ли? Изостави конвоя. Изгуби една машина!

— Свалих един, капитане.

— Това не е оправдание! Ако след това се беше върнал невредим...

Мъжът се обърна и тръгна към лодката. Сняг остана на мястото си.

— Дали да не го оставя тук той келеш, да се прибира пеша... — каза замечтано капитанът. — А? Какво ще кажеш?

— Мисля, че не бива — отговорих бързо аз.

Капитанът погледна Сняг през рамо.

— А ти как мислиш?

— Опитайте — предложи Сняг с непонятна заплаха. — Имате това право...

Военният се поколеба за миг. Всичките емоции върху лицето му се четяха ясно и аз вече започвах да вярвам, че на сътрапезника ми ще

му се наложи да върви през джунглата.

— Бързо в лодката! Имаш късмет, че отмениха тревогата...

Сняг явно се отпусна. Не се наложи да му повтарят. Едва и тримата се бяхме озовали в крехката лодка, и тя потегли. Не към вътрешността на блатото, а покрай брега. Ускорението се усещаше отчетливо, но движение на въздуха покрай нас почти нямаше. Вероятно лодката генерираше силово поле, предпазващо ни от вятъра.

— Ти като че ли си по-отговорен... — каза капитанът. — Пъотър, значи?

— Да. — Предоставих на самия него да реши на кой от въпросите отговарях.

— Познавах един Пъотър. Или не му викаха така... — Капитанът се замисли. — Албинос, висок, с червени очи... зловеща му беше външността, но си беше пилот... Имаш ли такъв роднина?

— Не.

Капитанът кимна. Погледна накриво брега — лодката незабавно зави и тръгна по края на джунглата. Дърветата тук растяха до самото блато, стърчаха доста корени, а нещо малко, живо сновеше между тях.

— Размножиха се гадините и отровата не им влияе — отбеляза капитанът. — Ей, Пъотър, а ти не си от приказливите...

Свих рамене. За два-три дни бях готов да стана и ням, само и само да не ме заподозрат в нещо.

— Казва, че обича да лети — намеси се в разговора Сняг. — Капитане, ще го взема под моето крило.

— А ти няма да разваляш момчето! — отсече капитанът. — Една луда глава ми е достатъчна.

Отношенията им бяха странни. Излизаше, че Сняг е младши по звание и изобщо — подчинен.

В същото време не се наблюдаваше дори най-малка субординация.

— А с какво си летял?

Не се реших да излъжа.

— Със „Су“. И със „Спирала“.

Капитанът се намръщи.

— Не знам такива... Ние имаме делти, ще ги научиш и тях.

Ето кое друго беше странно — никой не се интересуваше дали искам да седна зад щурвала и да се хвърля в боя. И не защото се бях

озовал в подчинено положение... по-скоро в тях не възникваше дори и най-малко съмнение относно желанието ми.

Лодката изведнъж полетя над почти чиста вода. Тинята, мръсотията и влажният тревен килим останаха зад нас, а отпред имаше малко заливче, в което се вливаше устието на река. Виещата се на зигзаг синя змия се точеше през джунглата — явно идваше откъм планините.

— Капитане, спрете да се измием — предложи Сняг.

— Ще минете и без това... по-точно ти ще минеш без това.

Лодката се понесе нагоре по реката. Скоростта явно надхвърляше сто километра в час — бреговете само се мяркаха край нас. Даже притъпеният от полето вятър започна да реже очите ни.

— Ще пристигнем след два часа — каза капитанът. — Можете да се отпуснете.

Сняг, който и без това се беше проснал на дъното на лодката, ми кимна: сядай. Седнах.

— А на теб браво, момче — подхвърли капитанът, без да се обръща. — В главата ти се въртят куп въпроси, нали?

— Да — признах си аз.

— Досети ли се къде отиваш?

— Не.

— Както винаги.

Той ме погледна и се усмихна.

— Галис. Така се казвам. Капитан Галис, временен командващ на тринайсета база.

Това явно беше формален ритуал на запознанство.

— Пьотър. Така се казвам. Бивш пилот.

— В атмосферата, в пространството?

— Първо в атмосферата. После в пространството.

Галис изглеждаше все по-доволен.

— Защо бивш? Разбери, не любопитствам току-така...

— Предполагам, че вече са ме разжалвали.

— За какво?

— За неизпълнение на заповеди.

Сняг се засмя радостно.

— В какво се състоеше твоето неподчинение?

Най-обикновен разпит. Опитах се да формулирам отговора си колкото се може по-размито.

— Наложил се да наруша заповед и да осъществя един полет, защото смятах това за необходимо и полезно.

— А как се оказа в действителност? Кой беше прав?

— Не знам.

Капитанът поклати глава:

— Да. Ненаправно казват: Порталите рядко довеждат някого, но довеждат ли го, то е където трябва.

Сняг ме потупа по рамото и ми съобщи доверително:

— Да, това наистина е съдба, ще бъдем в един отбор...

Галис приседна на колене пред нас. Въздъхна:

— Надявам се, че поне не си дезертирал?

— Това няма да го решавам аз. Защо, има ли някакво значение?
— поинтересувах се предизвикателно.

— А, не. Никакво. Сега си при нас... — Галис се намръщи и въздухът между нас затрептя, сплете се в изображение. Глобус, леко проблясващ, сякаш от мътно стъкло. — Това е нашият свят.

Разбрах. И не се учудих. Нито на това как управляваше изображението, нито на ландшафта на планетата — струпвания от дребни острови, няколко малки континента, а между тях залети в кафяво падини. Мястото на моретата и океаните в този свят се заемаше от блата.

Погледът ми беше привлечен от друго. Светлосини искрици, точки, изпъстрящи континентите и островите. Портали. Също толкова гъста мрежа, като на планетата без слънце.

Защо в такъв свят има и друг транспорт?

— Нашата територия — каза Галис. Половината глобус се обля в оранжево. — Ние се намираме тук.

Без да се прицелва, той тикна пръст в глобуса, отбелязвайки място на самата граница на оранжевата зона.

— Противникът заема малко по-голяма територия.

Останалата част от глобуса се оцвети в зелено.

— Ето че ти разказах всичко, Пьотър. Седемнайсет наши бази контролират фронтната линия. Горедолу същото количество бази противостоят...

— Галис!

Той учудено вдигна поглед.

— Аз съм тук само от два-три часа. Може ли да попитам нещо? Кой е противникът ви?

— Зелените.

Странна работа — почувствах, че това е единствено правилният термин. Двусмислен и верен. В него имаше и външна характеристика, и намек за отношение към екологията.

— Виж.

Глобусът изчезна, отстъпвайки мястото си на обемно изображение на човек. Зеленокож човек.

— Преди стотици години те са основали своето движение за връщане на планетите към първоначалното им състояние. Нашият свят е една от основните точки на противопоставяне. Искаш да кажеш, че не си чувал за тях?

— Чувал съм... но не предполагах, че мащабите са такива.

Лодката се раздруса. Излезе на крайбрежна плитчина и се понесе над брега. Джунглата оредяваше.

— Няма никакви особени мащаби. Те планомерно довеждат екологията към първобитно състояние. На тяхната територия вече не е останала преобразувана флора и фауна. Ако не успеем да ги удържим, същото ще се случи и с нашата част от планетата. Там не могат да оцелеят човешки същества.

— Нима те не са хора?

Изглежда, се бях увлякъл. В погледа на Галис се мярна изумление.

— Те преобразуват себе си. За тях ендемичната среда е напълно комфортна.

— Слушай, Пьотър, ти съвсем нищо ли не си чувал за нашия свят?

— Нищичко.

Капитанът и Сняг се спогледаха с недоумение.

— Грешките са невъзможни — отсече капитанът. — В края на краищата, Сняг, това не е наша работа.

Сняг кимна. Поколеба се и попита:

— Как се казва твоят свят?

— Земя.

— Знам, че е Земя. А външното наименование?

Трябваше да мисля. И то бързо. Цивилизацията на Сянката, изглежда, беше нееднородна. Смятах ме за пришълец от друга планета, и кой знае защо — напълно лоялен пришълец. Но ако не успееш да обясня смислено откъде съм се появил...

Спомних си вътрешната класификация на Конклава. Според нея Земята беше номер сто осемдесет и девет. Нямах никаква представа защо точно този номер — цивилизацията бяха доста по-малко. Но това беше достатъчно искрен и в същото време объркващ отговор.

— Сто осемдесет и девет.

Галис се намръщи.

— Кой ви нарича така?

— Жителите на другите планети.

— Това май нищо не ми говори — призна си Галис. — Не съм чувал за твоята планета. Самият аз съм роден тук. На моята Земя.

— Какъв ви е езикът? — попита Сняг. — На своя диалект ли говориш с нас?

— Не. Научих го като се озовах тук.

— Е, усетих го. Интонацията ти е прекалено правилна. Можеш ли да ни кажеш нещо на своя език?

Ама че молба. Сега ми се струваше, че мисля на техния език. Руският, английският, езикът на геометрите — всички те сякаш бяха отишли някъде, забравени...

Затворих очи и се опитах да си представя, че пред мен е Данилов. Или дядо.

— Ще опитам — казах аз. — Ей сега...

Собствените думи ми се сториха чужди. Бях заговорил на руски.

Сняг издаде тихо ръмжене. Това явно беше езикът, който току-що говорех свободно.

Ох...

Изглежда ми беше сигурен пристъпът на главоболие.

Думите на Галис достигнаха до мен като през памук:

— Аз също не съм чувал такъв език. Добре. Това не е от значение, Сняг! Нали не са се лепнали за теб да те разпитват!

Отворих очи и ги погледнах. Замъглеността се оттегляше. Отново разбирах говора им. Само дето изпитвах тъпа болка в слепоочията.

— Не го взимай навътре, Пьотър — каза Сняг. — Не, не сме чували за твоята планета.

Изглежда, те се бояха, че са ме обидили.

— Аз също не съм чувал нищо за неговата планета — каза меко Галис. — Знаех, че ги има Дъгоцветните мостове, и това е всичко. А ако беше чул диалекта им...

— Хайде, хайде, капитане! — вирна глава Сняг. — Мненията ни по този въпрос са напълно противоположни!

— Има множество цветове, които с нищо не са се проявили... имам предвид пред нашата Земя...

Прекрасно.

Ребусът се нареждаше пред очите ми. Сянката е конгломерат от цивилизации. Порталите са транспортно средство изключително за междупланетни връзки. Обучението на местния език се извършва от тях, това е достатъчно удобно и ненабиващо се на очи решение. Мен ме приеха за доброволец, решил да им помогне... или просто търсач на приключения.

Така ли беше?

Навярно. Само че нещо продължаваше да ме притеснява. Оставаше някаква неяснота.

— Пьотър, виж...

Джунглата свърши. След нея се простираха поля — обработваеми, засети с някакви житни растения. А в далечината, отвъд зеления килим, се извисяваха постройки.

— Нашата база.

Можеше и да не ми го казва. Има нещо общо във всички военни градчета на всеки свят и на всяка раса. Дори казармите на войниците-хиксоиди на космодрума носеха отпечатък на военна структура.

— По-нататък, в подножието, е градът — съобщи Сняг. Усмихна се. — Много приятно градче. Ще ти хареса.

— В близкия месец няма да ти е до развлечения — обеща капитанът.

Не слушах техните пререкания, приличащи повече на кавга между двама продавачи на пазар, отколкото на разговор на командир с негов подчинен. Гледах базата.

Някога много отдавна, още в академията, си мечтаех да стана военен летец. Не космонавт, не пилот на пътнически самолет, а именно

военен. При това, за да живея в малък гарнизон на края на света, някъде на китайската граница — тогава всички се бояха, че Китай ще продължи експанзията си... Или на западната — поне да преследвам със стар „МиГ“ пъргавите самолетчета на украинските наркобарони. Общо взето — нормален кръвожаден юношески романтизъм, при това поощряван от дядо.

После това отмина, разбира се. А и вече като че ли никой не възнамеряваше да завоюва Русия — това вече не беше нужно никому. И все пак понякога у мен се появяваше глупавото чувство, че съм предал детската си мечта. И макар да си повтарях по сто пъти, че в космоса ще съм по-полезен и за страната си, и за цялото човечество, като приближавам същото онова хипотетично светло бъдеще, неприятното чувство си оставаше.

Сега виждах пред себе си смешна пародия на юношеските си мечти. Редици дълги хангари, къси писти за излитане, ниски къщички, в които явно се открояваха жилищните и служебните помещения, радарни кули, решетеста ограда. Всичко беше направено от онзи подобен на хартия материал като нашата лодка. Значи — измамно крехки на външен вид, но адски здрави... а освен това и натъпкани с техника.

Ето как се изпълняват желанията. Исках да служа в застава на границата — готово. Наистина, на друга планета. Затова пък можех да се боря срещу безумни еколози в компанията на не по-малко безумни пилоти.

— На какво се усмихваш? — поинтересува се Сняг. Носехме се право към оградата. Или лодката можеше да прехвърли двуметровата ограда, или пред нея щеше да се отвори проход.

— Напомня ми... едно познато място.

Удовлетворен от отговора, Сняг кимна.

Пред лодката се отвори проход. Секциите от оградата сякаш се скъсяваха, прибирайки се една в друга. Навярно тя не можеше да се вдига високо над земята. Когато долетя до средата на базата, машината спря и бавно се спусна. Наоколо не се виждаше никой.

— Сняг... настани момчето. — Галис скочи пръв върху каменните плочки, постилащи нещо, подобно на плац.

— Може и да не ми обясняваш, ще се оправя.

Капитанът изобщо не реагира на този отговор. Кимна ми:

— Пьотър, ако решиш, че ти се говори — намини. Ще ми бъде приятно.

Гледах как се отдалечава с твърда, уверена походка, изпълнал рамене, с целия си вид въплътяващ представата ми за командир.

— Странна ви е субординацията — казах аз на Сняг. — Ти само дете не се сби с него.

Сняг се изкикоти:

— Сега може. Няма тревога.

— А ако имаше?

Лицето на пилота за миг изгуби отпуснатото си изражение.

— Тогава — куршум в челото. Незабавно. Какво ти става, Пьотър! Дори не си и помисляй да се държиш така, когато базата е във военно положение!

— Благодаря — казах аз. Предупреждението не ми направи особено впечатление. Тук нямаше и следа от дисциплина, да не говорим за трибунали и военнополови съдилища. — Ще ме предупредиш, когато това се случи.

Сняг се изхили.

— Ти и сам ще го забележиш. Да вървим...

Безлюдността на базата продължаваше да ме смуцава. Приблжихме се към ниска двуетажна сграда и влязохме вътре. С любопитство се вглеждах в обстановката. При геометрите на практика бях лишен от удоволствието да изучавам чуждия бит — лишен от памет, нямаше с какво да сравнявам техния свят.

Впрочем и тук беше трудно да се заинтересувам от нещо. Прекалено земно беше всичко. Нещо повече — в стил началото на дваисет и първи век. Смес от военно градче и уютен хотел.

Веднага след входа имаше пропуск. Ниска стойка, зад която би трябвало да се намира часови. При това над стойката беше включена някаква енергетична бариера — във въздуха се долавяше леко трептене. Но входът не се охраняваше от никого.

— Само при тревога — съобщи Сняг, забелязвайки погледа ми. — Цялата строгост — само в случай на военни действия. При вас не е ли така?

— Не.

— Нищо. Ще свикнеш бързо...

Нямах намерение да свиквам, но, естествено, не казах нищо по този въпрос.

— Да вървим.

Минахме покрай фоайето, което би било съвсем подходящо за непретенциозен хотел — кожени кресла, масички, огромен екран на стената — и продължихме към стълбите. Интересно, защо всички раси в Галактиката така са се вкопчили в екраните — нали технологията, позволяваща да се прожектират качествени изображения направо във въздуха, е много проста? Дори на Земята я разработиха без никаква помощ от извънземните. Старателно оглеждах стените, опитвайки се да зърна някакви картини. Чуждата култура е най-сигурният път към разбирането.

Забелязах една картина: море — или все пак бласто? — под лунна светлина, сребриста пътека върху водата, рееща се птица. Превозвал бях с тонове такива произведения на изкуството на хиксоидите. Мамка му. Колко близка култура!

С всяка измината крачка се чувствах все по-зле. И то не защото обстановката беше чужда, а точно обратното. Нищо необичайно. Освен силовата бариера пред пустеещия пост... впрочем след парализаторите, сглобени от гениите от ФСБ, подобна бариера в Звездното градче не би ме учудила.

Близост на културите?

Пълна.

При геометрите и битът беше доста по-необичаен. А нали Сянката е цивилизация, свързала с мрежа от хипер-пространствени портали стотици планети. Цивилизация, мимоходом обърнала в бягство малките, но научили се да хапят геометри. Ако между тях и геометрите е имало сериозен конфликт, не биха ме приели толкова лесно и безгрижно...

И ето, че бях на планетата им. В свят, където направените от слепена хартия лодки се движеха със скоростта на състезателни автомобили. На планета, където половината население модифицира природата по свой образец, а другата половина модифицира себе си по образец на природата. Тук появата на пришълец не предизвиква дори излишно любопитство, а същият този пришълец успява да научи местния език, без сам да забележи това.

И нищо, абсолютно нищо не дразнеше погледа. Стени, прозорци, врати. Вратите, между другото, бяха на панти, които поскъръцваха...

На втория етаж имаше още едно фоайе. Същият банален уют на креслата и масичките, неработещ екран.

— На теб като че ли всичко ти е познато? — попита Сняг.

— Да. Почти всичко. Някак... не съм се и надявал на това.

— Аз също не обичам промените — съгласи се летецът.

Изглежда говорехме, без да се разбираме взаимно. Нещо в техния начин на живот правеше появата ми не просто обикновена, а сякаш дори планирана. И това, че ще воювам на тяхна страна и че ще успея да се ориентирам в чуждата техника, сякаш се разбираше от само себе си.

— Ще те настаня в стаята на Лайд — каза Сняг.

— А той нали няма да има нищо против?

— Вече не. Свалиха го на вражеска територия преди два дни. От спътниците откриха огън... изпепелиха го заедно с машината, не успя да се измъкне. Знаеш ли, след такова нещо не се връщат.

Сняг говореше с отегчен тон. Представяш ли си, свалили са го и са го изгорили жив.

Погледнах го с плахата надежда, че това е просто черен хумор. Не, с такива неща не се шегуват. Сняг беше напълно сериозен.

— Ако те свалят над чужда територия — по-добре се самоубий — посъветва ме той. — Така или иначе, зелените не взимат пленници.

— А вие?

— Ние взимаме — усмихна се Сняг. Само че усмивката му не беше хубава. — По-късно ще слезем долу. В ареста има една жаба. Ще се полюбуваш. Врагът трябва да се опознава лично.

Той сякаш беше двама различни души. Единият влизаше в пререкания с командира и се държеше като бойскаут-хулиган по време на военна игра. Другият беше студено-кръвожаден.

— Хайде, влизай.

Вратата на стаята, в която по-рано беше живял непознатият ми Лайд, беше полуотворена. Никакви геометровски церемонии с чуждите помещения. Сняг влезе пръв и се огледа собственически.

— Е, можеш да изхвърлиш вещите му. Или да оставиш каквото ти хареса.

Гледах мълчаливо предназначениято за мен жилище. Ама че бардак. И отново нищо необичайно в обстановката. Стените — с неутрален бледосив цвят, безлични плафони на тавана, дървени шкафове, две кресла, много широко легло — кой знае защо навяващо мисли за шампанско, момичета и евтини немски порнофилми. Може би заради снимките на стената — полуголи красавици, предимно червенокоси. Сред тях се беше вмъкнал и един мъж със снежнобял костюм, който не можеше да скрие могъщата му мускулатура.

— Това е Лайд... точно такъв беше — каза Сняг с усмивка. — Винаги съм му казвал, че много се перчи.

Той се приближи към стената и започна небрежно да къса снимките.

— А приятелите му няма ли да имат нещо против? — попитах аз, продължавайки да се чувствам неловко.

— Той нямаше приятели, освен мен — събщи Сняг.

Цялото ми желание да обсъждам темата изчезна. Да, ако най-добрият приятел на Лайд е такъв, можех само да му съчувствам. Сняг се поинтересува с усмивка:

— Да ти помогна ли с нещо?

— Благодаря. Ще се оправя.

— Тогава се разполагай. В шкафа трябва да има чисти чаршафи. Може и да си харесаш нещо от дрехите, фигурите ви като че ли са подобни. Е, ако се наложи, ще подгънеш нещо, в края на краищата...

Изглежда, той ми предлагаше това сериозно. Нима тук военните не бяха осигурени със снаряжение като в някой забутан руски гарнизон?

— Ще намина след час. Ще отидем да обядваме.

— Добре.

Сняг излезе. Постоях, гледайки затворената врата, после казах полугласно:

— Можеш да се смяташ за утвърден в длъжност. Интересно, а с какво воюват? „Делта“? Това какво е — самолет, хеликоптер, космически кораб, екраноплан? Хартиена летяща чиния?

Какво ми става? Какво значение имаше? Какво, да не смятам да воювам с малки зелени човечета, завладени от идеята за сливане с природата?

Поклатих глава и се отърсих от унеса. Разходих се из стаята. Погледнах през прозореца с живописен изглед към бараките, пистите за излитане и плаца. Лодката, с която бяхме пристигнали, вече я нямаше. Беше пусто, тихо, вятърът разнасяше прахта. Но общо взето беше достатъчно чистичко и дори зелено. Нашите, земните еколози и при най-добро желание не биха намерили за какво да се хванат... Така, какво още има тук? Зад невзрачна врата се оказа душ-кабина. Душ на еластичен маркуч, кран. На мивката нямаше кранове, само отвор под самия ръб. Очевидно ръцете трябваше да се мият по немски маниер, в напълнена мивка. Мразех това.

На полицата пред огледалото имаше шишенце. Отворих го и помирирах бледозелената течност. Като че ли шампоан. Парче сапун. Да можех да намеря бръснач, вече доста бях обрасъл, за последен път се бях бръснал на крайцера на аларите... преди хиляда години... Сигурно изглеждах като кавказки терорист от старите пропагандни плакати.

Добре, поне душ... Затворих вратата, съблякох се. Прекарах ръка по бузата — да, наистина четина. А какво щеше да му струва на куалкуа, когато ме връщаше към истинската ми външност, да махне космите? Нима докато съм бил във външността на Ример, куалкуа стриктно е отбелязвал колко брада трябва да ми порасне?

Пречат ли ти космите върху лицето?

Куалкуа!

Не просто се зарадвах, едва не подскочих от радост. Предложението за помощ — при това по дребен, а не по някой жизненоважен въпрос — беше нещо ново в поведението на симбионта.

Да... Можеш ли да махнеш четината?

Мустаците и брадата?

Да.

Не рискувах да разчитам на бръснарските му способности. Нека да „обръсне“ всичко.

Можеш да ги изтърсиш.

Прокарах длан през бузите си — на пода се посипаха дребни косъмчета, сякаш от отворила се електрическа самобръсначка.

Събери ги в дланта си. Нуждая се от еластин... — помоли ме вяло куалкуа.

След кратко забавяне събрах в шепата си остатъците от брадата и захлупих длан. Нека да яде. Той е съюзник. Има свои потребности.

Бих могъл да ги погълна през лицето ти, но щеше да изпиташ неприятни усещания.

Странно.

Много странно.

Никога — дори на ръба на гибелта — куалкуа не се беше отличавал с любезност. Или моят амебоподобен приятел се беше поправил, или...

Какво ти е?

Той мълчеше. Дланта ми потрепваше — симбионтът се хранеше. Навярно сега по-голямата част от тялото му беше в ръката ми.

Но едва ли това беше пречка за разговор!

— Когато ям, съм глух и ням... Ей, приятел, това детско правило не се отнася за теб! — казах тихо аз.

Добре съм.

Лъжеш!

Куалкуа мълчеше.

Мечтата на шизофреника — да разговаряш със самия себе си. И аз няхах намерение да се отказвам от правото си да получа отговори.

Страх ме е...

Гласът в съзнанието ми беше тих, едва уловим. Шепот.

Какво?

Страх ме е.

Махнах ръка от безупречно изчистения под и постоях, вторачен в огледалото. А дали не ме наблюдаваха през стъклото? Глупости. Със сигурност — глупости.

От какво те е страх, куалкуа? — попитах нежно, сякаш говорех с дете. — Нали не си заплашен от смъртта. Или...

Догодката беше смайващо правдоподобна!

Ти си изгубил връзка с своята раса! Сега си сам?

Сигурно изпитваше такъв шок! Да бъдеш част от цялото — и изведнъж да се окажеш отрязан от света!

Няма нужда от съчувствие. Ти грешиш. Ако част от мен започне да функционира автономно, тя няма да може да задържи разума си и ще загине. И тогава ти също ще загинеш.

Жалостта ми моментално се смени с ужас и омраза. Значи куалкуа е допускал такава възможност? И ако при полета към ядрото връзката се беше прекъснала, обезумялата амеба би разкъсала тялото ми отвътре?

Да. Извинявай. Но вероятността от такава развръзка беше минимална. Това, което ме свързва в едно цяло, е невъзможно да бъде екранирано.

Усетих, че извитите ми пръсти до болка се впиват в гърдите ми. Да го намеря, да го напипам, да изтръгна топката чужда плът...

Успокой се...

— Какво искаш? От какво те е страх? — закрещях аз. — Говори! Имам право да знам!

Порталът.

Млъкнах. Изглежда той беше решил да разкаже... Сърцето ми тупкаше учестено.

Когато влязохме в портала... Това беше грешка.

Защо?

Аз...

Пауза. Нима това почти всемогъщо същество изпитваше затруднения с обясненията? На негово разположение имаше съзнание с такава мощ, за която не бяха и мечтали останалите раси. Та нали той би могъл да ме излъже толкова ловко, че никога не бих почувствал фалша. Ние не просто сме на различни стъпала в развитието — между нас зее непреодолима бездна.

Няма да те лъжа. Никога не правя това. Аз или мълча, или говоря. Трудности с формулировката.

— Постарай се — помолих го. — И аз ще се постарая.

Когато влезе в портала, това не беше пренасяне в пространството, както постъпва расата на геометрите.

— Така.

Това беше... предупреждавах те за трудностите с формулировката. Това беше проумяване. Нещо те проумя. Това е...

Усещането се оказа непредаваемо. Сякаш нададох вик — беззвучен вопъл, събрал в себе си всичко, от смътните детски спомени до бръсненето с помощта на куалкуа. За миг си спомних неща, отдавна, отдавна скрити от милосърдната злодейка, паметта ми. Неща,

които бих се радвал да си спомня. Неща, които не бих искал да си спомням...

Рухнах на пода, удряйки болезнено коленете си, и жадно се опитах да си поема дъх. Не...

ГЛАВА 2

Всичко е голямо. Много голямо. Свят за великани. Ето че един от тях стои над мен и протяга ръце.

— Ще дойдеш ли?

Като че ли мисля. Дори е трудно да разбера за какво, мислите ми са необичайни, неправилни — мисля не с думи, а с образи, късчета от емоции, ярки и простички. Очевидно искам да отида. Много силно. Чак ми се ще да изрева. Само дето ме е страх да го кажа. Или се притеснявам. Затова постъпвам по най-простия начин — хващам се с едната ръка за протегнатата длан, а с другата — за крака на жената с престилка, застанала до мен. Тя има сбръчкано, вече старо лице, в очите ѝ виждам сълзи, но се усмихва. Сякаш се радва за мен. Тя е добра, аз много я обичам. Само че още повече искам да тръгна с онзи, който ми е подал ръка. Да, ще тръгна с него, какво да правя. Когато големите искат нещо, можеш да плачеш, да се криеш, но, така или иначе, ще стане както те искат. Винаги става така...

Подът като че ли също беше хартиен. Но въпреки това студен... и твърд...

Колко млад си бил тогава, дядо. Помня те откакто вече беше различен. Колко си се състарил. Нима заради момчето, за което си започнал да се грижиш на шейсетгодишна възраст?

„През април 1661 година двама йезуити, австриецът Йохан Грубер и белгиецът Албер Орвил, тръгнаха по суша от Пекин към Рим с тайно послание...“

Звънна телефонът. Без да се откъсвам от книгата, вдигнах слушалката.

— Ало?

— Пет?

Сърцето ми веднага трепна.

— Ром?

— Аха. Ти... какво правиш?

Вдигнах крака в креслото.

— Нищо. Чета книжка.

— Интересна ли е? — попита Ромка след кратка пауза.

— Аха. За пътешествия.

Не, не беше вярно, той не можеше да ми звъни! Той беше прав, а аз — не! Аз бях този, който трябваше да се сдобрява и да звъни на Ромка и да пухти в слушалката, стараяйки се да забрави, че е разбил носа на най-добрия си... какъв ти най-добър — единствения си приятел!

— Искаш ли да четеш? — въодушевих се аз. — Намини! Или ще почетем заедно!

— Не, не мога. — Ромка леко се развесели. — Тук... разбираш ли... събрали сме се с Данила...

Той понижи глас:

— Да влезем в онова мазе! Ще отидем ли? Данила казва, че трябва да трима...

Все едно няма на кого друг да позвъниш! Да, знам, знам, аз самият искам да се сдобрим!

— Добре! Само че утре!

— Защо?

— Ами с дядо се басирахме кой знае повече за изследванията на Тибет... и трябва да чета още много, че довечера ще си правим дуел.

Вече не се радвах, че започнах да говоря за това. Като си помисля... ако загубя от дядо, той ще ми се присмее...

— Просто те е страх — каза изведнъж Ромка.

И нещо в мен, хапливо и бързо, изскочи, преди да успея да го хвана:

— И кой го казва... ревльо...

— А ти си гад! И страхливец! — извика Ромка. — Ще повикаме Юрка! А ти по-добре не ми се мяркай пред очите!

Хвърлих писукащата слушалка върху масата. После взех проклетата книга и я запратих в стената.

Край. Вече нямам приятел и никога няма да имам.

Но не трябва да се търкалям по пода. Защо лежа на пода в чужда стая, на чужда планета?

Така се получи, Ромка. Ти беше единственият ми приятел. Може би дядо не е знаел за това. И не е искал да се караме. Само че... така се получи.

Срамно е някак... Въпреки че очаквах това. Знаех прекрасно, че от първия път изобщо няма да се получи. Във всички книги е написано, че отначало мъжът контролира зле процеса, това също трябва да се научи. А на какъв донжуан се правех...

— Толкова много ли ме искаше? — попита Ната. Прекара длан по гърба ми. Изглеждаше разочарована, но не много.

— Да — отговорих аз, хващайки се за спасителната сламка. — Наташа, извинявай...

— О, недей, даже е приятно, когато момчето те иска толкова силно. На бас, че сега ще те...

Тя се засмя, налегна ме и неловкостта веднага изчезна някъде, желанието се върна отново, кой знае защо примесено с мислите: какъв ще бъде светът сега, нали ще се промени, не може да не се промени след такова нещо, сигурно ще е изписано на лицето ми... и Лида също ще разбере всичко... не бива да мисля сега за нея, това не е честно...

Да се изправя. Да, трябва да се изправя. Да се движа, да гледам света, а не бледите сенки на миналото...

Наташка, прости ми, наистина те забравих. На теб, разбира се, ти е все едно. Ти със сигурност също си ме забравила... знам я твоята любвеобилност. Но аз наистина те обичам в някаква степен. Като своя първа жена. Извинявай. За първите не се женят. На тях просто са им благодарни. Но нали и това не е малко...

— И така, твоите действия, курсант?

— Предупредителен изстрел по курса.

— Така. Неидентифицираният самолет не реагира и продължава движението си към държавната граница.

— Още веднъж настоявам да ме последва... повторен предупредителен изстрел по курса.

— А няма ли да закачиш самолета?

Майорът се смее. Харесва му да ме поставя в безизходни ситуации. Не че не ме харесва — той постъпва така с всички. И най-вече с най-добрите курсанти.

— Няма да го закача.

Наоколо се върти небето. Старичкият „Су“ лети на десеткилометрова височина. Би трябвало да управлявам аз, но

майорът е хванал шурвала. Не му се удава да лети често. А на мен всичко тепърва ми предстои.

— Между другото, на „шейсет и седмицата“ няма оръдия. Пробвал ли си предупредителни изстрели със самонасочващи се ракети?

Мълча.

— Добре. Направил си всичко според инструкциите. Самолетът продължава да лети към границата.

— Ще се свържа със земята.

— Отговарят ти: „Действайте според обстановката“. Те винаги отговарят така, курсант. Запомни — ти си стрелочник и единствено ти си отговорен. Е, понякога и онзи изпотил се от страх офицер, който седи зад микрофона...

— Приближавам се към самолета, за да установя типа му...

— С еднаква вероятност — пътнически „Боинг“, самолет на радиолокационното разузнаване или десантен.

— Ще определя какъв е.

— Не, курсант. Нощем, в стар самолет... нищо няма да разбереш. Твоите действия? Десет секунди! Обектът е на неутрална територия! Поеми управлението!

Но защо разиграва древната история с корейския „Боинг“ точно с мен? Защо? Точно с мен, чиито родители са се разбили... и никой не знае дали това е било обикновено остаряване на метала, или престарал се войник от противовъздушната отбрана... Загубил се в небето стар самолет, докаран до безсилие от нерешителността на офицерите долу, помнещ за американския „карантинен пояс“, установен в годините на управлението на хунтата, за набралите смелост китайци...

— Време е!

— Огън.

Дори натискам бутона на спусъка. Неволно, успявайки да сваля предпазителя, люшвам самолета — с носа към несъществуващия нарушител — и натискам червения бутон до края...

Разбира се, нищо не се случва. Бутонът свети, но няма тласък заради излитащи ракети. Никой не носи бойни ракети на тренировъчен полет.

Майорът отговаря след известно време. И в гласа му има леко учудване.

— Целта е поразена, курсант. Самолетът пада. Твоите действия?

— Съпровождам целта до контакта ѝ със земята.

— Не се ли боиш да видиш каква е била?

— Боя се.

Майорът въздъхва.

— Извини глупака, Петя. Насочи се към точката на кацане.

Правя завоя неуверено, ръцете ми сякаш са чужди, но майорът не ме поправя. Наоколо има само небе.

— Обикновено казвам, че това е бил пътнически самолет — изрича майорът почти шепнешком. — На нас... така са ни наредили да говорим. Отрано да охлаждаме страстите. Страната не се нуждае от инциденти...

Аз мълча.

— Но на теб ще ти кажа истината — съобщава майорът сухо и ясно. — Това беше американски бомбардировач.

Изправям се. Вече съм се изправил. Какъв смисъл има да се сваля бомбардировач, връщащ смъртоносния си товар обратно?

Откровено.

За назидание.

Разбра ли, Пьотър?

Още не бях дошъл съвсем на себе си. Огледах тясната баня. Нямахше никого — само гласа на квалкуа в дълбините на мозъка ми. Отчетлив и тих шепот. Бях на планетата на Сянката. Земята с дребните ѝ проблеми беше невъобразимо далеч.

— Май да. Какво беше това?

Проумяване. Когато влезе в портала, се случи точно това. Само че ти не го почувства. Аз направих всичко грубо. Преднамерено грубо.

Виеше ми се свят. И се виеха, въртяха се спомени, карайки сърцето ми да се свива. Сенки на спомени...

Сега те познавам доста по-добре. Аз те проумях и мога да обясня. Представи си, че си взел в ръка хартиено самолетче. Замахнал си — и си го задръпал да лети... Така действат кабините на геометрите. А сега си представи, че първо си разгънал сгънатия лист

хартия. Прочел си всичко, което е написано на него. Сгънал си го отново. Това е порталът на Сянката.

— И ти се изплаши, че някой е прочел всичките ми мисли?

Не. Това не е изненадващо. Всеки разум, който те превъзхожда поне с един порядък, може да те проумее.

Значи?

Да. Проумяха и мен.

Колко интересно. Куалкуа е свикнал да наблюдава света, без да иска нищо в замяна, но и без да дава нищо... нищо истинско; отделните личности-клетки не се броят.

Един порядък, Пътър! Разбери. Има груба сила — даенло, хиксоидите, торпите. Има гениално организирана сила — изчислителите. Но те прекалено много наблягат на индивидуалността. Не са тръгнали по пътя на сливането на разумите. Сред всички раси има отделни индивиди с огромен мисловен потенциал. Техният запас от знания може да е нищожен, но за сметка на това са надарени със способността да синтезират новото. Но мен ме проумя колективен разум — подобен на моя, но превъзхождащ ме неизмеримо. Преобърна ме, погълна ме и ме пусна. Беше късно да предприемам каквото и да било. Ако знаех предварително...

— Би убил себе си. Това късче, което живее в тялото ми. И щеше да го убиеш заедно с мен, вероятно.

Засмях се. Наистина бях доволен.

— Свикнал си да си стоиш в чужди тела, куалкуа? Да наблюдаваш света, да трупаш знания? Да бездействаш, да се наслаждаваш на покоя? Свърши покоят ти, приятелче. Ние сега сме равни... еднакво нищожни.

Това не те ли плаши?

— Защо? Аз съм свикнал да съм слаб.

Завъртях крана и изкарах от душа силна струя топла вода. Облях се с наслада.

Какво смяташ да правиш?

— Да се изкъпя.

А след това?

— Да потърся собственика на театъра.

Струва ми се, че това не е театър — отговори квалкуа. И отново замълча, скривайки се в дълбините, откъдето толкова неохотно се показваше.

Какво пък, ще видим... Сипах в дланта си шампоан, разтърках се. Не е театър? Не мисля така. Ако са прочели целия ми живот в краткия миг на хиперпрехода и са разбрали кой съм и откъде съм, то случващото се можеше да е само експеримент. Навярно дядо се беше досетил за това.

А геометрите явно бяха избягали от страх пред чуждата сила. Също я бяха усетили — и не бяха рискували да се забъркват с нея. Както е добре известно, силата може да се победи само с друга сила. Въпросът беше в това дали можех да разчитам на помощ.

Разум, превъзхождащ квалкуа. Той не можеше да е човешки, налагаше се да го призная. Така че какво представляваше — някакъв гигантски мозък в кристална цистерна? Компютър, потопен в езеро от течен хелий? Плазмено-невронна система? Нещо като изкуствено създаден торп? Ще разберем. Щом не са ме изхвърлили и не са ме унищожили, значи се нуждаят от мен. Дори и да е като играчка. Като интересно зверче, заради което може да се построи клетка-планета с кукли-хора.

Грешии. Тези хора не се различават с нищо от теб. Те са истински.

Навярно си струваше да обърна внимание на мнението на квалкуа. Той беше в паника и все пак, заради самата си природа, оценяваше ситуацията обективно.

Но аз не можех да му простя... Не, не ставаше въпрос за признанието, че е способен да ме унищожи, само и само да не се разкрие пред неизвестната сила. Точно това го разбирах. И бях готов да призная, че е разумно, дори етично решение.

Но проумяването беше друга работа.

За амебата квалкуа всичко е без значение. Моите детски страхове и кавги, комплексите, преодоляването на себе си. Същото, което означават за мен проблемите при смяната на кожата при влечугоидите и размножаването чрез пъпкуване при даенло. Не е срамно да излееш душата си пред извънземен — той и без това няма такава.

Неприятно е да си спомниш самия себе си. Да се проумееш.

Нима там, на дъното на душата, има само страх от самота и безприютност, страх да се покажеш такъв, какъвто си, готовност да надмогнеш себе си и да убиеш? Нима аз съм такъв?

Не искам.

На мен също ми беше тежко. Не забравяй. Аз си имам свои проблеми.

Отметнах глава нагоре, отпих от горещата вода.

— Добре. Мир. *Придвижване-към-мира*, както казват геометрите. Нека само да се договорим...

Куалкуа е съгласен. Веднага, щом ти потрябва помощ, ще ти бъде оказана.

Защо изведнъж симбионтът заговори за себе си в трето лице? Не знаех. Може би за по-голяма тържественост? Окопал се беше както трябва в душата ми, а това не минава без никакви последствия.

— И Пьотър Хрумов е съгласен. Ще се постарая да узная всичко за този свят. За да престанеш да се страхуваш...

Прерових чуждия гардероб без никакво притеснение. Със своето проумяване куалкуа беше премахнал от мен разните задръжки. Дрехите бяха много, но част от тях бяха твърде големи, а друга част — явно носени. Все пак намерих запечатани пакети, в които имаше и бельо, и изглеждащи напълно нови панталони, и пуловер. Цветовете бяха мрачни, тъмнозелени, но не можеше да се направи нищо по въпроса. Армия...

Сега вече можех да се запозная с бита на Сянката.

Занимавах се пет минути с телевизионния екран. Уви, нищо не се получи. Изглежда, тук наистина се използваше мисловно управление. Някой хиксоид вероятно би се ориентирал — те имаха такива технологии. А на мен ми оставаше единствено да отстъпя със съжаление. Жалко. Преглеждането на каналите в глупавата кутия е не най-сигурният, но за сметка на това — най-бързият начин за запознаване с чуждия живот.

В стаята нямаше никакви книги. Нито електронни, както при геометрите, нито обикновени. Може би Сянката не беше запозната с книгите, а може и това да беше личен проблем на покойния Лайд.

Значи оставаше битовата култура.

В чекмеджето на малкото бюро с неясно предназначение намерих тесте снимки. Единственото, в което ме увериха те, беше, че местните жени не се различават по нищо от земните. След като изброих шест приятелки на Лайд, оставих тестето. Ние минаваме през такова сексуално ограмотяване, докато сме още в училище.

Малкото приборче с гнездо, в което беше сложена прозрачна пластинка, можеше да е какво ли не. Плейър, джобна кафеварка или оръжие с невиджана мощ. Само затвърдих подозренията си, че местната техника ще си остане недостъпна за мен.

Не, това е някакво наказание! Геометрите поне имаха регресорски учебници. Въпреки че в тях се казваше само част от истината, въпреки че се даваше само един отрязък на обществото — все пак много неща ставаха ясни...

— Остави го.

Обърнах се, все още държейки в ръка прибора с неизвестно предназначение. На вратата стоеше Сняг. Също чист, ухаещ на някакъв одеколон с остър мирис на цветя, с черни панталони и риза.

— Така или иначе илюзорът е настроен за Лайд. За какво са ти сънищата му? Ще си купиш друг.

— Аха. — Послушно оставих прибора.

— Виждам, че се е намерило това-онова — кимна одобрително Сняг. — Прекрасно. Гладен ли си?

— Честно казано — не.

— Жалко. — Сняг явно се отнасяше сериозно към яденето. — Смятам да отида до града...

— Може пък да ти правя компания — съгласих се бързо аз. Градът е хубаво нещо. Това означава информация.

— Тогава дръж. — Сняг ми подаде бяла пластмасова картичка без никакви надписи или рисунки. Поясни: — Това са пари. Така изглеждат при нас. Докато бюрократите ни се размърдат, ще умреш от глад. Смятай, че съм ти дал назаем...

Значи имах пълното право да се учудвам. На каквото си искам. Световите на Сянката бяха достатъчно различни помежду си, всеки въпрос можеше да бъде възприет нормално.

— Сняг, бих искал да науча повече за планетата ви.

— Ами научи.

Известно време се гледахме безмълвно.

— Какво, и екранът ли е блокиран? — попита учудено Сняг.
Обърна глава.

Екранът заработи. Повърхността светна и сякаш изчезна, отваряйки се като прозорец. С любопитство впих поглед в изображението.

Голяма зала. По сцената се носеха разноцветни кръгове светлина. Сред отблясъците скача застаряващ мъж, гол до кръста, с черно еластично трико. Отначало реших, че е певец, но се чуваше само музика — дива, ала доста приятна. Местният вариант на балет?

Изображението се смени. Отново сцена, но по-малка. Сега имаше и певец. Юноша със строг костюм. Пееше старателно, но неумело.

Нова картина. Унило черно-бяло помещение. Младеж с жизнерадостно и весело лице.

— Предлагам помощ в провеждането на празненствата!

Младежът беше облечен пищно и безвкусно. Имаше бяло жабо около шията и целите му дрехи бяха в дантели. Като Арлекин от детската пиеса „Златното ключе“. Пое си въздух и изстреля:

*Стихове и проза по поръчка!
Да поздравим другари и колеги.
Няма да ви разочароваме!
Уморен на стола приседни,
и номера ни набери!
И след ден ще е готово всичко.
От щастие ще изскочиш на балкона гол.
И след месец пак ще ни потърсиш...
Всеки жанр, стил и обем!
От идеи — бездънен водоем.*

Екранът се изпълни с ярки цветчета, пърхащи като пеперуди.

— Ох — беше единственото, което можах да кажа. — Ох.

Сняг се изкикоти. Той също изпита удоволствие от текста, кратко и ярко, като почесване при ухапване от комар.

Още един канал. Не можех да разбера нищо. Стадион, по терена тичаха хора. Мъже, жени, деца. От време на време падаха на земята,

застиваха, вкопчили ръце помежду си. После скачаха и отново се разбягнаха в различни посоки. И всичко това — без музика, в пълна тишина. Само леко шумолене, а после дълбокомислен глас:

— Отборът от град Дзаррран действа съгласувано. Девоите малко изостават, но вие помнете, че вчера те имаха солови участия...

Сняг се изкашля и каза:

— Пълна самодейност. Но като че ли работи. Какво ти трябва? Икономически сводки, политически коментари, историческо шоу?

— Всичко, навярно. — Аз се поколебах. — Сняг, просто не разбирам как се управлява екрана.

— А...

Той кимна.

— Извинявай. Аз съм глупак. Разбираш ли, ние в Дъгоцветните мостове също имахме система за безгласово управление... Как да ти го настроя? На глас? Или ръчен интерфейс?

— На глас.

— Командвай.

— Вече?

Неволно се приближих към екрана. По стадиона продължаваха да се носят хора. Сега вече различавах три потока в тълпата — три отбора правеха с телата си фигури, като същевременно се опитваха да попречат на противниците си да заемат необходимите места...

— Политически коментари — помолих.

Екранът се подчини. Появи се изображение на зала, в центъра на която седеше група хора. Сред тях...

— Така и предполагам! — изстреля Сняг. — Увеличи зеления!

— Да се увеличи зеленият — казах послушно аз. Изображението се плъзна, сякаш операторът се хвърли да изпълнява командата ми.

Лицето му наистина беше зелено. Нежнозелен оттенък, не толкова неприятен, колкото навяващ мисли за удавници. Сплескан нос, много малка уста, но за сметка на това — огромни очи. Косите му бяха къси и много тънки, като козината на дребно животно. Зеленият седеше не в кресло, както останалите, а на висока дървена табуретка. В официално-строгата обстановка това изглеждаше нелепо.

Зеленият издаде серия от пискливи звуци.

— Виж ги гадовете, дори на преговори не искат да говорят по човешки — възмути се Сняг.

Моментално последва превод:

— Неупълномощеният представител е огорчен и възмутен от поредното нарушаване на примирието. Нападението срещу мирния конвой подрива самите корени на доверие между нашите раси...

— Раси? — попитах аз.

— Да, те не се смятат за хора — подхвърли небрежно Сняг. — Чуй само! Говорят за мен!

Той сияеше от възторг.

— Жертвите сред мирното население...

— Да беше видял този мирен конвой! — Сняг се разгневи наистина. — Десет танкера засяваха океана покрай самата фронтова линия! Не им стига, че всичко е потънало в тиня... Изключи уродите!

Дадох неохотно нареждане — и екранът се изключи.

— Да можеше сега да ми падне тоя гад... Да вървим, Пьотър. Ще ти покажа нещо!

Излязох подир Сняг от казармата. Тръгнахме през плаца, все така тих и безлюден. Ругатните на спътника ми сигурно се разнасяха из цялата база.

— Колко са нагли само...

Стана ми неудобно. Беше ми много удобно да разсъждавам за театъра, спретнат заради мен, непознатия пришълец. Но да играя роля в тази пиеса...

— Тук...

Приближихме се към разположена отделно сграда, спуснахме се надолу по стълбите. Няколко врати — по секундното забавяне при всяка разбрах, че Сняг ги отваря с мисловни команди.

— Сега ще се полюбуваш — обеща мрачно той.

Зад последната врата имаше стая, преградена през средата със силова бариера. Много уютна стая — между другото, бях се досетил къде отиваме, но не очаквах да видя толкова разкошен затвор. Прозорците, естествено, не бяха истински, а екрани, но неразличими от обикновените. Мебели, килим на пода, врата — вероятно за санитарния блок. На масата — поднос, отрупан с храна.

А наред стаята стоеше неподвижно девойка. Абсолютно гола. Със светлозелена кожа. Слаба — всичките ѝ ребра се виждаха. В позата ѝ имаше напрежение — като на гнуслив човек, оказал се до коленете в изпражнения.

— Приятно ми е да те запозная с пилота на зелените, Пьотър. Храбрата девойка не си казва името... така че я наричай както искаш...

Сняг се приближи до бариерата и махна на девойката с ръка.

— Какво правите с нея? — попитах тихо аз.

— Ние? Нищо.

— Защо стои така?

— Попитай я.

Аз също се приближих към преградата. Девойката ме гледаше. Разноцветният пласт леко изкривяваше цветовете, но като че ли не пречеше на звука.

— Как се казваш? — попитах меко аз.

Плътно стиснатите устни помръднаха.

— Няма значение.

— О, говори! — зарадва се Сняг. — Благоволи да си спомни езика на предците си.

— Вие не сте наши предци.

— Как ли пък не...

— Защо стоиш така? — попитах аз.

— Мъртво. Всичко наоколо е мъртво — произнесе девойката монотонно, сякаш за хиляден път. — Не искам да го докосвам.

— На нея наистина ѝ е неприятно... — казах аз на Сняг. И се сепнах, срещнал злобния му поглед.

— Ще ѝ е още по-неприятно, ако пламне!

— Ще ме пуснете — каза девойката. Не помоли, а ни информира.

— С удоволствие — кимна Сняг. — Предложението за размяна е изпратено. За последната година на ваша територия са изчезнали повече от двеста наши хора. Ще те разменят за когото и да е от тях.

— Ние не държим пленници.

— Така ли? Тогава защо имаш претенции?

Сняг се засмя тихо.

— Мъртво е. Всичко наоколо е мъртво. — Девойката затвори очи и сякаш се вцепени.

— Да вървим. Тя няма да каже нищо повече. — Сняг ме поведе навън.

Когато се качихме горе, аз попитах:

— Какво ще стане с нея? Ще я разменят ли?

— Не. Те унищожават пленниците. Всеки неадаптиран човек нанася вреда на създадената от тях биосфера.

— Тогава тя...

— Разбира се. Ще умре. От глад и жажда. Само че какви претенции може да има към нас? Храната ни изобщо не е отровна за нея. Може би е безвкусна, но нищо повече от това. От дрехите ни няма да получи дерматит. И ако седне в някое от креслата ни, няма да й излязат пришки на зелената кожа.

В думите на Сняг нямаше нищо лично. Даже по-скоро имаше съжаление. Но не си струваше да се търси в тях и милосърдие.

Наложи ми се да си напомня, че това не е моя война. А после, тъй като не ми помогна — че това изобщо не е война, а някакъв създаден специално за мен тест.

— Да вземем кола — говореше Сняг. — Ще отидем в града, има едно приятно ресторантче... Както разбираш, на планетата вече няма морета. Само блата, като преди колонизирането. Но ресторантът си има свои басейни, там отглеждат и рибка, и рачета, и десетина вида хранителни водорасли...

Тръгнах след него послушно, като автомат. От главата ми не излизаше образът на зеленокожата девойка, изпънала се като струна наред „мъртвата“ стая. Поне да се беше оказала мъж, нямаше да се чувствам толкова зле...

До самата ограда на базата стояха, небрежно оставени, няколко коли. Метални, с нищо ненапомнящи за лодката, с която дойдохме. Открити кабинни, удобни кресла. Наистина, нямаше колела — вместо тях от двете страни се виждаха две решетъчни тръби. Или гравитационен двигател, или въздушна или силова възглавница.

— А аз мислех, че ще отидем с лодката — казах аз.

— Защо? Това е превозно средство на зелените. Галис го е взел, за да не го ловят радарите — все пак това е погранична зона. Ако беше долетял с някое мирно превозно средство — току-виж ни изсипали десетина тона напалм върху главите...

Той скочи в кабината.

— Сняг, аз май няма да дойда.

— Какво ти става?

— Ще поседя да погледам екрана. Не искам да ходя като глупак, който нищо не разбира.

Сняг се замисли.

— Седни за минутка в колата — помоли той.

Прехвърлих се през ниския борд и седнах на съседното място. Кола като кола. И имаше пулт — значи управлението не беше само мисловно. Това беше добре.

— Извинявай. — Сняг се отпусна. — Извинявай, Пьотър.

— Какво има?

Той се усмихна измъчено и за миг ми се стори почти като дете.

— Държеше се странно. Така гледаше зелената... не искаше да се качиш в колата. Те се страхуват от нашата техника... до истерия. Отказваш се и от обяд в ресторанта...

— Ти какво, да не ме помисли за шпионин? — искрено се изненадах аз. Закъснялата бдителност ми изглеждаше още по-нелепо от предишната доверчивост.

— Ами поколебах се...

Засмях се и изскочих от колата.

— Честна дума, нямам абсолютно нищо общо с тях.

— Да ти донеса ли нещо? — попита Сняг виновно.

— Непременно нещо за ядене. И...

Дали имат книги? Ама че съм глупак. Щом в лексиката им я има думата книга, значи означава нещо.

— И някакви книги по история на планетата.

Сняг кимна:

— Така ли предпочиташ? Слушай, вашият свят е забавен.

— Да, доста по-забавен — съгласих се аз.

— Добре. Ще намеря. Още веднъж извинявай, Пьотър. Сянката ме е подвела...

Колата се понесе беззвучно над земята и ускори към бързо разтварящата се ограда. А аз останах да гледам с отворена уста.

До момента бях сигурен, че понятието „Сянка“ е термин на геометрите. Врагът може да се нарече по много начини — Мракът, Злото, Сянката... Но ето че Сняг повтаряше същата дума...

Значи геометрите са се опитали да вникнат в живота им. Пратили са регресори, някои от които са се върнали. И са разказали достатъчно, за да се уплашат безстрашните борци за приятелство.

Каква трябва да е културата, изплашила проповедниците на *борбата-за-мир*? Войнственият свят на зелените и технократите? В

никакъв случай! И едните, и другите бързо биха се хлъзнали към война с каменни брадви.

Обърнах се и закрачих към казармата, в която ми бяха отделили място.

ГЛАВА 3

Мъчих се с екрана десет минути, като наблюдавах ту глупави състезания — бягане по пресечена местност, ту няколко варианта на концерти — Сняг напълно правилно ги беше охарактеризирал като самодейност. А после се досетих да поискам от екрана обратна връзка.

— Изпълнено — съобщи екранът с мек женски глас.

Веднага се развеселих. Сега можех да се надявам, че на молбата ми да видя етапите на развитие вече няма да ми показват съревнованието на отбори със смесен състав, от едногодишни бебета до грохнали старци. Този свят явно изпитваше слабост към спортните игрища и непрофесионалната естрада. Най-бездарната земна певица или посещаващ тренировки по самоотбрана юноша биха сложили всички в малкия си джоб...

— Искам да се запозная с историята на планетата — помолих аз, като се настаних в креслото.

— Обобщен курс?

— Да.

— Обща продължителност?

— Тъъ... около един час.

— Само документални материали? Допустимо ли е да се използват игрови сцени или реконструкции?

— Да, ако са достоверни.

— Подготвяне...

Това не беше просто телевизор, разбира се, а нещо от рода на мрежовите телевизори, каквито сега има във всяка къща в Щатите, а и в Русия вече се срещат често. Представих си как компютърът търси за мен файлове по цялата планета, формирайки *личен* рекламен клип, и поклатих глава.

Огромно прахосване на ресурси. При такава достъпност на информацията, при такова развитие на техниката — да се води отегчителна война? Отдавна една от страните би трябвало да е победила!

Куалкуа, компютърната система, с която общувам сега, може ли да е онзи същият разум, който те е проумял?

Не — отговори симбионтът кратко и с явно презрение.

Колко сме горди...

— Информационният курс е подготвен.

— Покажи го.

Осветлението в стаята намаля. Изведнъж усетих, че изображението се излива от екрана и заема всичко наоколо.

— Обучаващ режим — предупреди ме екранът.

Наоколо беше космосът. Само че не онзи, който наблюдавах от илюминаторите на кораба. Космосът на ядрото — звездно безумие, пулсиращи огньове. И диск на планета под мен — неволно свих крака. Креслото беше последният предмет, който усещах реално.

— Откриването на планетата. Реконструкция.

Плувам към планетата. Ето че вече съм в атмосферата, нося се над повърхността. Абсолютно позната местност — блатисти морета, джунгли.

— Първото колонизиране. Преди десет хиляди триста и шест години.

Преглътнах буцата в гърлото си. Какво?

До появата на градовете-държави в Двуречието, до Ранното царство в Египет остават още пет хиляди години.

Цивилизацията на Сянката вече съществува и заселва Вселената.

— Колонизаторският кораб на Изначалната Земя. Реконструкция.

Да можеше това да го видят силните раси...

Насред джунглата, в кръг изпепелена земя стои метална грамада. Висока може би четиристотин метра. И това безумие каца на планети?

— Първият град. Запис в архивите на Изначалната Земя.

Ето това дядо щеше да го хареса. Къщи, пътища, поля. Носят се коли — между другото, с колела. В далечината — полуразрушеният, по-точно — полуразглобеният конус на кораба. Точно така. Когато в детството ми разглеждахме с дядо вероятните варианти за колонизиране, се спряхме на тази възможност. Корабът трябва да се използва като основа за развитието на индустрия. Метал, при това готов за производство. Механизъм с многоцелево предназначение. Двигатели, с които да се изпепели джунглата. Оранжерии, в които да се отглеждат посеви. Каюти — като временни жилища.

— Първият град. Разкопки.

Да. Ето това дядо не биваше да го вижда. Ръждясал метал, едва различаващи се в подложения на ветровете камък контури на стени, паметник. Виж, паметникът се беше съхранил прекрасно, той изобразяваше мъж с победоносно изражение на лицето и страховито оръжие в ръката; жена, притиснала се към него — тя беше самото възплъщение на нежност и любов; дете в ръцете ѝ, гледащо с любопитство напред. Здрав паметник. Добър метал. Изобщо не проумявах как се е съхранил десет хиляди години.

— Първият град, триста години след началото на колонизацията. Реконструкция.

Къщички, дребни и жалки. Няколко каменни здания, покрити с метал. Покрай мен преминава човек с ризница, стиснал копие в ръка. Някаква жена, карикатурно наподобяваща изобразената в паметника, се покланя ниско на стража... На мястото на кораба — пирамида от пръст, изкуствено създадена планина, по склона на която пълзят точки. Планината е увенчана с храм, обвит с метал. Изображението плува към мен, нося се към храма. Човек с пищни дрехи стои, вдигнал високо познатото ми вече оръжие. Пред него са проснати поклонници...

— Първият град. Хиляда години след началото на колонизацията. Игрова сцена, картина „Обречените“.

Джунгла. Само джунгла. Различават се очертанията на планината, но нищо в нея не издава изкуствената ѝ основа. А пред мен стои човек... мръсен, космат, гол, с груба тояга в ръцете. Можеше и да не ме предупреждават, че сцената е игрова. Всичко е прекалено картинно, в най-лошите традиции на Холивуд. Храстите се размърдват, разтварят се. Показва се звяр. Не много страшен — размерите и видът му напомнят за пума. Навярно и човекът смята така — замахва с тоягата, изкрещява заплашително. Но зад гърба му изведнъж изскача втори звяр. Викът прекъсва. Кръв.

— Край на първата колонизация.

Нима дядо беше прав и този начин на колонизиране — с отделни кораби, без развита връзка с метрополията — е обречен на провал? Или ми подхвърляха това, което бях готов да видя и да приема...

— Втора колонизация. Преди четири хиляди години. Реконструкция и записи от военните архиви.

Може би местността беше същата. Само че не можех да я позная. До хоризонта имаше стъклена блещукаща повърхност, от нея леко се подават метални куполи.

— Военна база на Втората империя. Реконструкция. Архивните записи са по-недостовърни.

Охо!

Небето е облято в огън. Небето гори. Над равнината — отблясъци от силови полета. Отнякъде се появяват стремително движещи се силуети на кораби.

Ето това е битка. Първите фараони и цар Хамурапи са обяснявали на поданиците си, че именно те владеят вселената. Носели са се на бойни колесници, отдавали са се на любов и лакомия, припряно и глуповато са се молели на многобройните богове.

А истинските богове са водели своите малки звездни войни.

— Военна база на Съюза на развитието. Преди четири хиляди години. Архивните записи са недостъпни.

Още по-интересно!

А на външен вид — абсолютно същото. Равнина. Стъкло, метал, камък. Кораби. Огън.

Изгледах цялата история на войната между Съюза на развитието и Империята на тази планета. Изглежда, на всеки петдесет-сто години я завладяваше ту едната страна, ту другата, без тя да се променя особено. Имаше малка игрова вметка — същността ѝ се свеждаше до любовта на имперски офицер-контраразузнавач и юноша, агент на Съюза за развитие. Да, именно любов. Нормална любов — офицерът беше жена. Застаряваща, и, честно казано, проклета, но много обаятелна. Даже се увлякох от сюжета на петминутния клип и се улових, че ми се иска да догледам филма до края.

Третата колонизация се беше осъществила преди две хиляди години. Започнах да се запознавам с нейните плодове...

— Трета колонизация. Преди две хиляди години. Реконструкция и архивни записи.

Този път не показаха кораби. Просто градове — при това много. Променяща се природа — джунглите вехнеха пред очите ми и се сменяха от доста симпатични гори. Калните морета се разчистваха, по тях започваха да плуват корабчета и яхти. Неволно започвах да се люблювам на случващото се — планетата ставаше пред очите ми не

просто симпатична, а истинско райско кътче. Заради това ли воюват? Та те са луди, тези зеленокожи еколози!

— Влизане в Сянката. Преди хиляда и петстотин години. Архивни записи.

Потрепнах.

Като че ли нищо не се беше променило. Демонстрираха ми абсолютно същия пейзаж... Стоп! Порталите!

Почувствах ги, както стрелката на компас усеща магнитния полюс. Същите онези „участъци с поглъщане на енергия“, за които говореше корабът на геометрите. Разхвърляни навсякъде петна.

И нищо друго.

— Преди хиляда двеста и шест години. Появата на зеленото движение. Реконструкция, игрови записи, игрови сцени.

Повече не се спомена за Сянката. Сякаш първото ѝ споменаване беше напълно достатъчно и само безнадежден идиот би могъл да попита за това. Тъпо гледах изказващите се еколози, оплакванията по повод на „първобитната ендемична среда“, експериментите за създаване на резервати за реликтови форми на живот. После започнаха експерименти за приспособяването на човешкия организъм към първоначалната биологична среда. Няколко пъти показваха митинги, прерастващи в стълкновения и побоища. Коментарите бяха много сухи и спокойни. Усещането беше, че всички данни са подбрани без никаква тенденциозност. И зелените бяха прави в нещо — на планетата би могъл да възникне собствен разумен живот, но след като средата му е била унищожена, трябвало да се съхрани колкото се може повече от останалото, а може би и самите хора да се впишат в опустялата екологична ниша. Глупост, разбира се, но напълно благородна. После, някак много рязко, количеството на зелените нарасна. При това дотолкова, че броят им стана съизмерим с този на хората, които не желаят промени. През цялото време не ме напускаше усещането, че жените на планетата са заети единствено с раждане — явно населението нарастваше с ненормални темпове. Градовете се разширяваха, обособяваха се зони с обикновени хора и със зелени. После беше достигнато някакво съгласие и двете части от населението се отделиха една от друга. Зелените — на северното полукуълбо, технократите, както предпочитах да ги наричам — на южното. Първоначално това намали напрежението. Двеста години — взаимни

подигравки, закачки, контролиране на собствената територия, създаване на военни формирования. Даже имаше откъс от игрова комедия, в която двете страни изглеждаха еднакво глупави, но общо взето невинни. Понякога се споменаваше за Сянката, но винаги в контекст и объркано, нещо от рода на: „ние сме най-уникалният свят в Сянката“ или „какво е уникалното в нас в сравнение с другите светове на Сянката?“. После зелените, приключили с преправянето на континентите и крайбрежните зони, се заеха с океаните. И в този момент проблемите избухнаха с пълната си сила. Океаните обхващаха цялата планета. А местната флора и фауна, които изглеждаха изтрети от лицето на планетата, започнаха с лекота и нетърпение да завземат пространство. Появиха се взаимни упреци. Самолетите на технократите изпепеляваха упорития чужд живот покрай границите си, зелените го „сееха“ покрай своите граници. И имаха доста по-големи успехи. Във всеки случай океаните вече бяха приведени към състоянието си от времето на първата колонизация. Край.

Филмът свърши, илюзорният свят около мен се разсея. Отново седях в стаята пред включения екран.

Така, информацията е получена. Сега да се опитаме да се ориентираме в нея. Ако отхвърлим цялата лирика, като запомним, между другото, че в личния си живот обитателите на Сянката се държат като най-обикновени земни хора, с прилична доза мелодраматизъм и напълно здрави емоции, какво ще остане? Има — или е имало — метрополия. Онази същата Изначална Земя...

— Информационен курс за Изначалната Земя — помолих аз.

— Няма данни.

Ха!

— Никакви ли? — попитах тъпо аз. Машината размишлява известно време.

— Само косвени. Изначалната Земя е родина на човешката раса. Този тезис се среща, формулиран по различни начини, в игровите сцени и архивните данни.

Така, какво още може да се изстиска от филмите? Империята...

— Информационен курс за Втората империя и Съюза за развитие — изрекох аз, вече досещайки се за отговора.

— Няма данни.

— А косвени?

— Две политически сили, водили активни действия за господство в Галактиката. Първо споменаване — преди около четири хиляди години, последно споменаване — преди около две хиляди години. В отделни периоди за по-прогресивна се е смятала Империята, в други — Съюзът за развитие.

— Ти — от вълнение започнах да одушевявам машината — демонстрира игрови сцени за Втората империя и Съюза. Това също е информация.

— Игровите сцени са недостоверни, защото си противоречат. Те не могат да служат за основа на образователен курс.

Логично. А ако се подходи от друг ъгъл...

— Информационен курс по други планети от Сянката!

— Няма данни.

— Имаш данни само за тази планета?

— Да.

Прекрасно. Всички сведения за живота извън пределите на планетата са само косвени. Това не е просто изолация, това е някакво равнодушие... Но нали Сняг е дошъл от друга планета! Онези... Дъгоцветни мостове... Значи има връзка. Просто никой не се нуждае от тази информация?

Смайващо. Да имаше поне елементарно любопитство. Как живеят събратята в звездната империя... Дори и да не се нуждаят от търговия и обмяна на знания, в тях не може да няма любопитство!

— Какво представлява Сянката? — попитах аз.

— Обществено-политико-икономически строй, който е основа на съвременната цивилизация.

И това е нещо. Значи оттук ще започнем. Фашизъм, комунизъм, технокрация. Сянка.

— Кога е възникнала Сянката?

— Преди около хиляда и петстотин години.

— С какво се различава Сянката от предишните начини на живот?

— Сянката осигурява пълна свобода и щастие на всяка отделна личност. Сянката предоставя неограничени възможности за развитие и усъвършенстване на всеки индивид.

Да, бе. Умиращата от глад и жажда зеленокожа девойка наред луксозната затворническа килия. Продължаващата хиляда години

война!

Задах още няколко въпроса, но или не намерих точната формулировка, или обучаващата система наистина нямаше конкретните отговори. Оставаше ми само да се надявам, че в обещаните от Сняг книги ще има нещо по-смислено. Плаха надежда, естествено. Ако информационната система не можеше да даде отговори, от книгите можеше да се очаква още по-малко...

Какво беше другото особено в разказаната ми история на планетата?

Общо взето се забелязваха странни темпове на развитие. Ако началният етап изглеждаше като възплъщение на човешките представи за звездна експанзия, то по-нататък ставаше нещо непонятно. Да допуснем, че в период на звездни войни науката може и да забави развитието си. Постоянно отклоняване на ресурси, масово унищожаване на населението, периоди на деградиране на цивилизацията... Съмнително, но допустимо. Но след това! Преди две хиляди години тази планета е била колонизирана, на нея се е създадо напълно жизнеспособно общество. После тя е влязла в Сянката... и сякаш всичките й пътища за развитие са били отрязани. Война — на равнището на съвременните земни технологии. Бит — общо взето на същото ниво. Населението явно е престанало да се увеличава. Колко километра джунгла изминахме — абсолютно диви, пусти земи, ненужни никому, освен на зверовете? Градът край базата изглежда като обикновено малко провинциално градче. Какво, да не би цялата им енергия да отива за вяли сблъсъци със зелените, спортни състезания и музициране?

Никога не бих го повярвал! Възможно е и това да устройва част от обитателите. А и любителите на остри усещания като Сняг биха приели такъв живот с удоволствие. Но нали има и други. Израстват деца, които мечтаят за звездни полети... децата не може да не мечтаят за звездите. Сред тълпата самодейни актьори ще се надигне глас с такава сила и красота, че за миг ще стане по-неуместен, отколкото перла в оборски тор. На местните учени ще им омръзне да изобретяват само нови оръжия и средства за биологична война.

Този свят би се разкъсал на части, за десетина години би се разкъсал. А те живеят така вече от хилядолетие!

Като наяве си представих дядо. Предишния. Още в човешкото си тяло. Дядо се усмихваше иронично, дядо знаеше отговора. Беше го разбрал още на планетата без слънце. И отговорът не му хареса, но въпреки това напираше да мине през портала...

Станах и се приближих към прозореца. Постарах се да гледам без напрежение, вяло и отпуснато. Получи се — почти веднага видях порталите. Един — веднага отвъд оградата на базата. Останалите — по-надалеч, край града.

А защо не работи транспортната мрежа? Пренесе ме послушно на тази планета... между другото, защо именно тук? И къде отидоха останалите? При зелените? В друга база? Или на друга планета?

Нямаше отговори. Значи щеше да ми се наложи да питам живите хора. С риск да изглеждам като човек, питащ: „Защо дишаме?“, „С кое отверстие на тялото поемаме храната?“. Въпреки това щеше да ми се наложи да питам.

— Пьотър.

На вратата стоеше Галис.

— Аклиматизира ли се?

Свих рамене.

— Видял си пленницата — констатира капитанът. — Какво си мислиш? Че сме жестоки садисти?

— Не знам — отговорих честно аз. — Вашата война...

— Сега е и твоя.

Премълчах.

— Да, ние съзнателно поставяме пленниците в максимално неприятни... за тях... условия. — Галис въздъхна, разходи се из стаята. Погледна накриво работещия екран. — Запознаваш се с историята... Браво... Да, Пьотър, на мен също ми е неприятно, че тази клета глупачка умира от глад пред подноса с храната. Че стои на пръсти, страхувайки се да докосне килима, който за нищо не ѝ е виновен. А какво да правим? Ще подскажеш ли? Благодарение на Сянката ние завинаги загърбихме логиката на бързите решения. Загубихме тази съблазнителна възможност... Само ако знаеше колко бих искал...

Той прехапа устни.

— Питаш се защо не летя? Защото няма да издържа. Няма да се ограничи с патрулиране. Ще изпепеля целия им континент.

Галис говореше напълно сериозно. И някак веднага повярвах, че това е възможно. Един пилот с един самолет... да изпепели цял континент. Почувствах се зле. И в същото време Галис ми стана доста по-симпатичен.

— И те разбират това... — каза замислено Галис. — Обидно е, разбира се, че всички тези ненормални са се събрали при нас. Но какво да направя? Тук е моят дом. И той ми харесва. Аз не съм Сняг... той няма корени и няма да има. Ще повоюва, ще похапне, ще премине с гордо вдигната глава покрай възторжените девойки...

— Той говореше така за Лайд — неочаквано защитих Сняг аз.

— Лайд беше съвсем клиничен случай — лесно се съгласи Галис. — Веднага разбрах, че няма да се задържи дълго при нас. Нужни му бяха по-големи мащаби. Преди полет блокирах тежкото въоръжение на неговата „делта“.

Галис седна в креслото и ме погледна изпитателно. Нещо го притесняваше.

— Така че какъв изход имате? — попита бързо аз.

— Да се държим — отговори Галис с лекота, сякаш беше очаквал този въпрос. — Рано или късно зелените ще се пречупят. Ще разберат, че мечтата им няма да се осъществи тук. А половината свят няма да ги устрои. Нека мигрират и да търсят щастие на друго място. Малко ли планети има?

Кимнах неуверено.

— А ти какво търсиш тук? — попита внезапно Галис. — Като че ли не ти се воюва много... Още по-малко си те представям в града. Обясни, момче. За какво си мечтаеш?

Изглежда, сега ще ми обяснят, че не искат да ме виждат в своите редици...

— Честно ли?

— Разбира се — усмихна се капитанът.

— За щастие на моята планета.

— Е... — Галис поклати глава. — Ама че задача. Добре, да допуснем, че си по-умен от всички останали. Всички на твоята Земя грешат. Само ти си прав. — Той се усмихна, като човек, казал смайващо изящна шега. — Тогава какво търсиш при нас? Тук няма щастие за теб. Самонадеяно е да го кажа... но нали го виждам!

— Ако знаех какво търся... — прошепнах аз.

Галис кимна.

— Вярвам ти. Ето какво ще те посъветвам, Пьотър... мини през портала.

Предложението да се махам от планетата беше изказано.

— Аз вече минах.

Галис потри брадичката си:

— Тогава не знам... тогава не съм прав. Какво пък. Да се доверим на Сянката.

— Да се доверим — изрекох аз предпазливо. Хайде! Кажете още нещо!

— Да вървим, ще ти покажа делтата — предложи Галис. — Докато си тук, ще работиш наравно с момчетата. Може и да намериш себе си...

В последната му фраза нямаше никаква увереност.

— Много хора ли има в базата? — поинтересувах се аз по пътя към хангара. Тази пустота ми изглеждаше странна...

— Сега — никой освен нас. А изобщо — триста двамайсест души.

Охо. У мен вече се създаваше усещането, че всички военни действия се водят от десетина фанатици... След кратка пауза Галис добави:

— Без теб. Засега няма да те броя, става ли?

Както искаш... Дали ще ме броиш или не, аз съм си чужд тук.

Вратите на хангара се разтвориха пред нас. Галис се спря за миг:

— Ти не си свикнал с мисловното управление?

— Не.

— Добре. Кодът на входа е „тревога“.

— Ще го запомня — отговорих аз, вглеждайки се с любопитство в осветената вътрешност на хангара. Помещението не беше голямо, а и стоящите вътре самолети не се отличаваха с големи размери. Малко по-дребни от земните изтребители. Очевидно ги наричаха делти заради триъгълната им форма. Открояваха се малките дебели крила, кабината беше скрита от огледален капак. „Делтите“ стояха на право върху плоските си кореми, не забелязах никакви колела или подпори.

— Както разбирам, самолетът ти е непознат — отрони Галис.

— Напълно.

— Този ще бъде твоят. — Капитанът отиде при най-близкия апарат, потупа го по гладката обшивка. — Всички машини тук са нови. Кабината ще се отваря на думата... на думата „гост“.

Преглътнах подигравката.

Галис чакаше и аз казах тихо:

— Гост...

Огледалният похлупак се стопи, превърна се в блещукаща еластична лента. Лентата се плъзна надолу като език на метален звяр.

— Влизай — предложи ми иронично Галис.

Стъпих неуверено на гладката повърхност и се приготвих да се изкатеря нагоре. Не се наложи — лентата потрепна под краката ми и буквално ме набута в кабината. Загубих равновесие и рухнах в широкото кресло. То моментално се раздвижи под мен, заемайки формата на тялото ми. „Стълбичката“ вече се трансформираше обратно в похлупак. Отвътре той беше идеално прозрачен.

— Е, как е? — попита отдолу Галис.

— Много любопитно — измърморих аз. Интересно дали ме чуваше.

Кабината беше много малка, в сравнение с нея в разузнавателния кораб на геометрите беше направо просторно. Имаше пулт... а на него — две фунии с живачносребриста течност!

— Ще се справиш ли с управлението? — поинтересува се Галис. — Или отново непознатата система?

Може би той все пак ме подозираше? С рязко движение мушнах дланите си в терминала. Пробождаща болка. Кратко виене на свят. Буквално почувствах как делтата се слива със съзнанието ми.

Пилот?

Да.

Каква ли беше степента му на разумност? Какво беше това — кастриран компютър на геометрите, пълноценна личност, примитивна управляваща система?

Ние сме единни.

Единни сме — съгласих се аз.

Последва нещо като пропадане — лавина от звуци, образи, усещания. Не, делтата не беше разумна. Само придатък към тялото... но какъв придатък!

Виждах през стените на хангара. Усещах движенията на колите по улиците на града. Чувах дишането на Галис и шумоленето на клоните по дърветата. Светът стана огромен, достъпен, подвластен на мен. Дори в кораба на геометрите нямах толкова усещане за сила... И в същото време нещо оставаше отсечено от мен, недостъпно. Например звездите. Сякаш „делтата“ живееше с половината си сила.

— Не мога да контролирам напълно машината — казах аз. Не с устни, а през металното тяло на самолета. Думите ми се разнесоха из хангара като възмутен рев. Галис се намръщи.

— Мери си силата, Пьотър. Да, част от функциите са блокирани. Не съм съвсем сигурен в теб. Но имаш достатъчно възможности за бойно патрулиране.

Не обръщах внимание на думите му. Искаше ми се да пробвам поне силите, които бяха на мое разположение. Да се задвижа... да излетя... да понижа небето с тежък удар, мачкащ скалите, изпаряващ водата...

— Достатъчно. Като начало е достатъчно. Излизай.

Искаше ми се да възразя. Не с думи, а с действия. Да полетя през крехкия таван, да се насладя на подвластната ми стихия...

Опомних се в последната секунда. Галис, изглежда, очакваше точно такава постъпка. Със съжаление, почти с физическа болка се изтръгнах от прекалено могъщата за мен делта. Светът с беззвучен вопъл се сви в малка точка от кабината. Треперех; креслото, което ме беше обвило с пашкула си, бавно се отпускате.

— Излизай! — повтори Галис.

Кабината неохотно се отвори. Надигнах се, с удоволствие срещайки погледа на Галис, излъган в своите надежди. Плъзнах се надолу по еластичния език на трапа.

— Хубав самолет, капитане. Благодаря.

Галис мълчеше.

— Нещо не е наред ли?

— Сигурен бях, че няма да го удържиш — каза капитанът много спокойно.

— Защо?

— Той много се застоя. Половин година в хангара, без полети, без пилот. Делтата е създадена за битки, тя оказва натиск на съзнанието.

— Защо? — попитах тихо аз.

— Ако беше излетял, аз... щях да го спра. — Галис ме гледаше в очите. — Не се нуждаем от пилоти, неспособни да контролират повереното им оръжие.

— Добър си, както изглежда.

Сам не забелязах кога бях започнал да говоря с капитана със същата интонация като Сняг.

— Все някой трябва да е добър — отговори ми Галис в същия тон. — Хубаво. Доволен съм, че се справи. Сега запомни. Това е твоят самолет. Ти си мой пилот. Аз съм твой цар и бог. При тревога заемаш мястото си в машината за две минути. Седиш в кабината и чакаш. Получиш ли задача — изпълняваш я. Не те съветвам да разширяваш рамките на заповедта, още по-малко — да не я изпълниш. Може да ти простя някое нарушение. Но може и да не ти простя. Никога няма да знаеш до какво ще доведе постъпката ти.

Той се извърна и излезе.

Прекрасен инструктаж.

Чудничък свят.

И най-страшното беше, че слушах тези думи едва ли не с радостен трепет!

Какво се казваше там за Сянката? Пълна свобода и щастие? Неограничени възможности за развитие и самоусъвършенстване?

Дядо, как ми липсваш...

И не такъв, какъвто си станал сега — ехиден циник, заточен в чуждо тяло. А предишния. Като в детството ми. Дори и да преследваш собствените си цели, но винаги готов да помилваш, да утешиш... и да дадеш отговор. На всеки въпрос.

Напразно кокетничеше, дядо. От теб би излязъл великолепен наставник. Може би затова толкова не обичам геометрите — защото във всеки от тях виждам теб. Нали има един такъв безпощаден наркотик — любовта. Особено любовта на истинския наставник. И може колкото щеш да говориш, че наркотиците са зло, но опиташ ли веднъж някой от тях, си обречен. Дори да се откажеш от сладкия опиум, дори да го проклинаш, ще си спомняш, ще се гърчиш от мъка в желанието си отново да опиташ — безгрижната еуфория на тревата, буйното всемогъщество на екстазито, душевната проникновеност на алкохола... топлата ласка на спомените...

Затруднявах се да разбера Сянката, защото дядо вече знаеше отговора. Не ми се искаше да поглеждам с незащитени очи онова, което на него предварително не му е харесало в Сянката.

А освен това ми се искаше — до треперене в коленете, до буца в гърлото — това, към което бях привикнал в детството си. Простота и яснота на света. Безгранична свобода — макар и в рамките на една отделно взета килия. Не можех да стана самостоятелен. Както казваше наставник Пер, единствената ми истинска жертва... „от теб ще излезе прекрасен наставник“. Да, навярно. Или вечен възпитаван, или вечен възпитател. Това е едно и също.

Да съм пилот на „делта“, бурмичка в една вечна война — това е същата работа. Строгийт и добър капитан Галис, чието доверие вече ми се искаше да заслужи... Усещането за подвластната ми сила — макар и за момента орязана с негова заповед... Нима целият свят се състои от два типа хора — наставници и подчинени; едните, които мъдро наставляват, и другите, които радостно се подчиняват? И целият живот е само мятане между двете крайности, от роля в роля, от робство в робство? Дете — родител, началник — подчинен... ха, привет, Ерик Берн, ти в нещо си по-умен от Фройд... сексът бледнее пред сладката жажда за власт и радостната тръпка на подчинението... бледнее или става още едно полесражение на битката за единствените две възможни роли...

Чак тръснах глава, прогонвайки натрапчивите мисли. Погледнах делтата. Ако сега кажа „гост“, седна в кабината... усетя подарената ми сила...

По дяволите!

Ех, жалко, няма оператори, за да заснемат гневното ми излизане от хангара. Казва се „да избягаш от изкушението“. Така пушачът изхвърля пакета с цигари, спомняйки си до колко часа работи най-близката будка за цигари...

Постоях, примижал на слънчевата светлина, и се опитах да намеря сред редиците от сгради „своята“ казарма. И потрепнах, когато почувствах портала при оградата.

А всъщност защо не...

Този свят не може да ми помогне с нищо. Трябва да си отида оттук. Да търся центъра на Сянката.

След като порталът в джунглата не сработи, дали да не пробвам този?

Побягнах.

Не знаех дали специално са построили базата до портал, или порталът е бил поставен тук по-късно. Нали е невъзможно те да бъдат описани с думи. Освен да се сравнят с поглед, впит в гърба — нещо, което навярно всеки е изпитвал. Като невидимо петно, хвърлено със замах върху решетъчната ограда, върху бетонните плочи, върху ъгъла на сградата. Чужда, стаена, дремеща сила.

Е, отвори се пред мен. Нека Галис да връчи делтата на друг пилот, нека Сняг да прочете сам донесените книги и да яде ресторантски гозби, нека зеленокожата истеричка се превива напред „мъртвата“ стая...

Пристъпих към портала.

Като че ли крачките ми звучаха по друг начин, приглушено. Сякаш въздухът беше станал по-гъст. И това беше всичко.

Дотичах до оградата. Вкопчих се в решетката, която не си и помисли да се отвори пред мен. Сега стоях в самия център на портала — но нищо не се случваше.

— Не знам какво да те посъветвам...

Галис стоеше в самия край на портала. Той го чувстваше също толкова добре, колкото и аз. И явно избягваше да пристъпва вътре.

— Почини си. Поживей с нас. Навярно не съм прав... ти ще станеш прекрасен пилот...

Той уговаряше по-скоро себе си, отколкото мен. Отчаяният ми опит му беше направил силно впечатление.

— Искам да си отида! — извиках.

Галис поклати глава:

— Не. Не искаш. Ако го искаше... просто щеше да си отидеш.

ГЛАВА 4

Сняг надникна в стаята привечер. Аз лежах проснат на койката — ако за това разкошно легло беше подходяща суровата армейска дума — и гледах в тавана.

Вече от цял час под прозореца се чуваха разговори. Персоналът на базата се връщаше. Или по случай примирието всички бяха в отпуска, или службата тук си беше толкова разпусната. По някое време почукаха на вратата ми — вероятно информацията за новия пилот вече се беше разпространила. Не отговорих. Размишлявах, опитвайки се да разбера как да се измъкна от неочаквания капан.

Порталите се оказаха с характер. Порталите сами решаваха дали да пуснат човек от един свят в друг, или не. Може би просто не владеех притежаваните от всички навици за управление. А може би между преходите трябваше да мине някакво време — известно право на преместване е социално гарантирано, но все пак процесът не е безконтролен...

Слабак съм аз. Успях само да избягам от клетите геометри. А когато се наложи наистина да проуча нещо...

— Пьотър? Спиш ли?

Вече беше тъмно. Светлината в коридора беше слаба, силуетът на Сняг се открояваше като тъмно петно. По гласа му си личеше, че е леко пийнал.

— Не. Мисля.

— Полезно е! — съгласи се Сняг, влизайки. — Защо е тъмно? Не си се ориентирал в управлението?

Странна работа, но нощното небе тук не пламтеше с милиарди звезди. Май не беше по-богато от земното. Или Сянката заемаше не само ядрото — от тази мисъл се почувствах зле, — или нещо засланиеше звездната светлина — прашната атмосфера или не по-малко прашният космос...

— Не, просто не исках светлина.

— Случва се. — Сняг въздъхна със съчувствие. Сложи нещо на масата. Изкикоти се: — Донесох ти ядене. Извинявай, не от

ресторанта, а от нашата столова... Такива приключения бяха, изгубих пакетите. Жалко, разбира се. Пълнената риба...

Мълчах.

— Но коняка успях да го запазя! — похвали се Сняг.

— Дай го — помолих аз неочаквано за самия себе си. Напипах бутилката, отпих. Ама че гадост. Макар че какво разбирам от силните напитки — може би Данилов сега щеше да мляска, да се пули и да се възторгва...

— Конякът е боклук — самокритично си призна Сняг. — Нищо хубаво местно не е останало. Растенията постоянно мутират, линеят. А вносният е прекалено скъп.

Вносен?

— А откъде го внасят? И как?

— Отвсякъде. С корабите на Търговската лига.

Настроението ми веднага се смени — от тъжно на възторжено. Но разбира се. Защо, очарован от порталите, реших, че са единственото превозно средство на Сянката? Порталите са за хората. И то не винаги. А стоките се доставят по друг начин.

— Моята планета няма взаимоотношения с Търговската лига — съобщих аз самата истина. — Какво представлява тя?

— Затворили сте за Лигата? — Сняг леко се учуди. — Ама че родина имаш... Лигата — това са свободни търговци. Според слуховете не са свързани с нито една планета...

— Наемат ли на работа чужденци?

Сняг замълча.

— Наемат ли?

— Ти какво? Вече се разочарова от този свят?

— Аз никога не съм се очаровал.

— Хм... Ами, Пьотър... впрочем...

Почерпката явно го беше направила меланхоличен.

— Може и да си прав. Всичко това е тъжно. Аз съм тук вече седем години...

Или не беше на малко повече от двайсет, както ми се беше сторило в началото, или беше започнал да воюва още като юноша...

— Галис, естествено, е прав. Силовият метод не е решение. Само бавният натиск. Но те упражняват натиск над зелените от хиляда години. И това ще трае още хиляда години!

Той отпи от бутилката, и без да ме пита дали искам, ми я подаде. Аз отпих послушно. Втория път конякът не изгори гърлото ми. Ох, да можеше да ме види сега дядо!

— Методично... планомерно... Самите тях ще ги изгонят от планетата планомерно! Ще развѣдят блата, ще се превърнат в жаби, ще започнат да хвърлят хайвер...

Сняг се засмя дрезгаво и възкликна с трагична откровеност:

— Знаеш ли какво исках? Когато попаднах тук? Да получа самолет. Да стана класен пилот. И така да подпаля зелените, че веднага да хукнат вкупом към портала. За да мога после да вървя по улицата — не, не с изпъчени гърди, а даже със сведен поглед — и всички да ми се усмихват. И всеки, всеки на планетата да знае, че дължи на мен щастieto си! Не, не си мисли, че не бих извличал дивиденди от славата си^[1]. Нищо подобно! Но исках всеки да знае, че ми е задължен! На мен!

Той успокои дишането си. Попита жално:

— Глупак съм, нали?

— Не. Просто си дете.

— Аха. Дете. Бях. По-добре кажи ти за какво си мечтаеш? Нали не за същото?

Потрепнах като от удар.

А може би Сняг беше прав?

И въпреки всичко, което мисля за себе си, само това играе роля? Затова и тръгнах — въпреки Данилов, въпреки страната си, само и само да се окажа единственият прав... спасителят на света.

— Аха, мълчиш — каза Сняг със задоволство. — Значи така!

Отпихме още по глътка. Ще се напия. Със сигурност ще се напия.

— При вас разрешено ли е да пиете по всяко време? — попитах аз. — А ако има тревога?

— Не викай бедата! Ако има тревога, ще изтрезнеем, не се съмнявай!

Аха. Виждал съм такива герои. Добре поне, че в това отношение имаше ред — за миг излитаха от академията...

— Пьотър, ако решиш да си тръгнеш — мога само да ти пожелаая късмет! — каза Сняг прочувствено. — Не знам с какво те е привлякла

Търговската лига... те също са глупави по свой си начин... Борят се със Сянката...

— Какво?

— Ами това! Сигурно вие затова не ги обичате... Революционери, да се спускаш от смях. Интересно е, разбира се...

Думите му бяха заглушени от тътен. Нисък, отекващ по цялото тяло.

— Повика бедата, мамка му! — нададе вой Сняг. — Ех, по дяволите, тъкмо се бяхме разприказвали...

Тътенът замлъкна някъде на самата граница на доловимото. Сняг стоеше, стиснал бутилката. После внимателно я сложи на масата и промърмори:

— След полета ще разпуснем.

Гласът му беше абсолютно трезв.

Впрочем и у мен не беше останала никаква следа от опиянението. Изобщо не проумявах как е възможно да се направи това. Но навярно в цялата база подпийналите пилоти сега идваха на себе си.

— Дадох ли ти самолет? — попита Сняг.

— Да.

— Тогава да бягаме!

Думите на Галис за двете минути сами изплуваха в съзнанието ми. Скочих. Сняг ме хвана за ръката и ме повлече след себе си, безпогрешно ориентирайки се в тъмнината. Отвори вратата с ритник.

По коридора тичаха хора. Кой в униформа, кой в цивилни дрехи, а някои само по бельо. Предимно млади мъже, Впрочем сред тях видях и една девойка. Тя спря за миг до мен, успокои дишането си... о, не само от бягането беше такава запъхтяна и зачервена!

— Новак? Честито сефте!

— После! — прекъсна я Сняг. И ние се вляхме в течащия по стълбището поток. Колко много хора се оказа, че са се върнали в казармата, докато аз се бях отдал на самоунищожение!

На няколко пъти ме изблъскаха. После и аз самият започнах да разбутвам хората с лакти. Слизането ми отне двайсет секунди, но ми се струваше, че закъснявам безнадеждно за самолета. Обхваналото хората напрежение, тежко и неприятно като миризма на пот, потискаше нервите.

— Давай по-бързо. — Сняг се хвърли към тъмнината — към своя хангар, очевидно. Аз се замотах, опитвайки се да се ориентирам. Нямаше никакви фенери, само светлината от прозорците. Базата, която изглеждаше толкова добре планирана, придоби нови измерения в здрача.

— Къде е делтата ти? — Девојката отпреди малко ме хвана за лакътя. Тя се усмихваше, пристъпвайки на място. — А, новобранец?

— В хангара с новите самолети...

— Нататък!

Аз побягнах. Оставаше ми да се надявам, че тя не е объркала нещо.

Хангарът се появи неочаквано. Сякаш изплува от мрака.

— Тревога! — извиках аз.

Вратите се отвориха.

Този беше!

Вътре поне имаше осветление. Редиците от неподвижни делти изглеждаха толкова разтревожени, колкото и хората. Може би вече се самонавивах, но ми се стори, че самолетът отвори кабината си, преди да извикам „гост“.

Гласък — прибиращият се трап ме стовари в креслото. И веднага светът се промени — слях се с делтата в едно цяло.

Пространството наоколо гореше. Делтите излитаха една след друга и се понасяха с котешка грациозност към отворените врати на хангарите. Над базата пламтеше платнище от светлина — защитата. Пред излитащите машини за миг се отваряха проходи. Изброих четирийсет и седем делти — по-точно не ги изброих, а просто узнах количеството моментално след като се запитах колко са.

— Пьотър?

— Сняг?

— Между нас има пряк канал. Следвай ме.

Една от делтите се поклащаше във въздуха, изчакваше. Окраската ѝ беше неуловимо различна — рецепторите на моя самолет подсказваха къде се намира Сняг.

— Пьотър, ти се включи в срока.

Галис!

— Очаквам задача.

Пауза.

— Следвай Сняг. А теб... не исках да те пускам... патрулирай в зоната си. Не пресичай границата!

— Слушам! — изстреля Сняг. И веднага продължи, без преход: — Пьотър, върви ти. Щом капитанът ни пуска в полет, значи работата е сериозна. Давай след мен...

Неговата делта се стрелна към небето. Аз се понесох подире му и почувствах как светът гори, земята пропада надолу, мяркат се стените на хангарите. Самолетите преминаха през отвора плътно един до друг, сякаш фукайки се пред останалите делти. А може би точно така си беше.

Небе. Безкрайно небе.

Изведнъж разбрах колко ми беше домъчняло за него.

Краткото кацане на совалката никога не може да даде усещането за полет. Следване на курса и нищо повече. Полетът като пътник пък изобщо не е сравним като усещане.

Как ми се искаше да летя наистина! Да усещам щурвала... е, добре, нека да няма никакъв щурвал, да чувствам самата машина, силата на двигателите, рева на разкъсвания въздух, свободата на маневрите. Това съвсем не приличаше на сливането, което бях изпитал с кораба на геометрите. Там играех ролята на зрител, може би — на командир. Тук усещането беше по-скоро за ездач, яхнал дълго бездействал боен кон. Сякаш и конят е обучен, и желанията ни са едни и същи — да се носим напред, към безумието на сражението. И сякаш всяко движение се удаваше чрез преодоляване на чуждата воля, послушна, но своенравна...

— Не изоставай, Пьотър.

Преминахме над града, който утихваше пред очите ми. Светлинките угасваха. Хората от улиците изчезваха. С леко усилие успях да видя всяка сцена отблизо, ясно и отчетливо. Стадион с тълпа хора, влизащи в някакви подземни бункери... Отборите се разбягваха по своите дупки... виж ти, това беше същото нелепо състезание по правене на фигури, което бях гледал сутринта по телевизора! Над сградите разцъфваха енергийни чадъри — градът или се готвеше за бомбардировка, или просто се маскираше. На улиците — бягащи фигури, преобърнати масички на открито ресторантче, възрастна жена хваща някакви бягащи деца и ги издърпва в своята врата, под грейващата защита...

— Фронтът е наблизил — каза сухо Сняг. — Изхвърленият мутаген покрива града за максимум петнайсет-двайсет минути. Ако не успееш да се скриеш — самият ти ставаш зелен... а колите на гражданската отбрана ще пристигнат едва след половин час. Те са разположени в планините, там е по-безопасно.

Градът започна да чезне, завихме към калното море. Съпроводих го с поглед. И казах:

— Жалко...

— Не разбрах, Пьотър.

— Жалко, че не отидох дотам.

— Ей! С такова настроение...

— Извинявай.

Замълчах. Приближавахме се към границата.

Нямаше никакви карти в обичайния смисъл. А и защо ми трябваше сега да гледам в карти — с помощта на делтата виждах всичко наоколо на разстояние стотици километри. Самолетът сам отделяше необходимите обекти. Ето че се показва и фронтната линия — пламтяща синя черта, точеща се през тинята на блатото.

— Нашата зона.

Делтата на Сняг се люшна и увисна неподвижно. Принудих се да повторя маневрата, като потиснах жаждата за движение и в себе си, и в самолета.

— Задачата ни е да не пропуснем пробив на врага през разделителната линия — натърти Сняг. — Пресекат ли чертата — бий с всички сили.

— Ясно. А ако не я пресекат?

— Тогава стискай зъби — изрече той след кратка пауза.

Реехме се самотно, на около два километра височина. Останалите самолети бяха някъде далеч, прикриваха своите участъци от границата.

— Как ми е омръзнало... — прошепна Сняг. — Нямам сили и да си отида — ще е като предателство. И търпя...

Предпазливо поведох делтата надолу. Увиснах над блатото, вглеждайки се в червеникавокафявата гъста маса. Сняг наблюдаваше безмълвно маневрите ми.

Тинята гъмжеше от живот. Той не само покриваше повърхността, но и се спускаше на десетки, стотици метри надолу, вкопчвайки се за дъното. В преплетените нишки и снопове пълзяха някакви сенки. Дребни оранжеви рачета, уплашени от надвисналия самолет, суетливо бягаха от повърхността, потапяха се в утайката. Пъплеха буци безцветни, сякаш изпъзели от пещери червеи. По калта пълзяха прозрачни желеподобни твари, плоски и еластични.

— Красиво ли е? — попита иронично Сняг.

— Да — признах си аз. В суетенето на чуждия живот си имаше своя красота. Неприятна, но завладяваща, от същия род като хелицерите и педипалпите на паяците, щипалките на медузите и фасетните очи на насекомите.

— Зелените го ядат това — каза Сняг. — Онази жаба с удоволствие би излапала шепа червеи. Можеш да загребеш и да ѝ отнесеш в хотела.

Той се закикоти. Започнах да вдигам делтата.

— Не си мисли, че съм такъв циник — продължи Сняг. — Само че всичко това... мястото му е в резерват. Това не е за пред хора. Щом зелените не искат да са хора — тяхна си работа, но поне да не пречат на другите... Кажи — не съм ли прав?

Спомних си желеподобните буци плът. Шаването на червеите.

Сигурно ще е прекрасно да се плува тук с яхта. Да ловиш риба, да се къпеш в прозрачната вода, да гледаш тена на приятелката си...

— Прав си.

— Ти веднага ми хареса — каза Сняг с неочаквана топлота. — Наистина. Извинявай, че те заподозрях тогава...

— Остави.

— Е, все пак... Идват, Пьотър!

Отвращението в гласа му беше такова, сякаш самият Сняг току-що бе изял шепа червеи.

Покрай синята ивица — от своята страна на границата — летяха четири апарата. Два пъти по-големи от нашите самолети, но по-тромави.

Вече ги бях видял на екрана — или в документалните кадри, или в реконструкциите, които според мен с нищо не се различаваха от реалността. Но сега не гледах с човешки очи.

Те се състояха повече от живи организми, отколкото от машини. Меки, треперещи в движението си спираловидни корпуси. Раздуваха се както търбусите на пияници-бираджии. Отдалечени от корпуса двигатели върху гъвкави пилони. Безформени израстъци — кабините. И точещ се подир всеки апарат шлейф от изсипващи се дребни зрънца.

— Сеят — каза кратко Сняг.

Виждаше се как корпусите вибрират, докато изхвърлят частиците навън. Вятърът духаше към града и зрънцата, леко подхванати от него, се носеха през синята линия.

— Сняг...

— Всичко е наред. Пфу, естествено, че не е наред... Но метеорологичните условия не влияят на статуса на границата. Такива са условията на съглашението.

Той отчаяно се стремеше да бъде сдържан. Как иначе — опитен, преживял какво ли не летец, демонстриращ на новака бойните делници.

— Два дни ще ги изгаряме — каза Сняг.

Зрънцата се сипеха и се сипеха... Апаратите на зелените дори се вдигнаха по-нагоре и аз разбрах, че преднамерено ще прелетят покрай нас.

— Гаврят се — потвърди Сняг.

— И нищо ли не може да се направи? — попитах аз. Като в академията, когато ни обясняваха защо в никакъв случай не бива да пипаме американските разузнавателни самолети, нарушили руската граница...

Сняг премълча. После каза неочаквано:

— Нещо не ми работи навигационното оборудване. Пъотър, те от своята страна на границата ли са?

Поех си въздух, преди да отговоря. В академията ми бяха дали горе-долу същия отговор...

— Сняг, не разбрах въпроса ти. Не се ориентирам добре в навигационните системи.

Сняг се изхили.

— Струва ми се, че пресякоха чертата.

— Когато се върнеш, ще проверят самолета — напомних му аз.

— Не винаги можеш да се върнеш след боя. Понякога падаш... благополучно, покрай брега.

Ясно. Всичко с теб е ясно, летецо от планетата Дъгоцветните мостове.

И аз съм последният, който би те осъдил.

— Очаквам разпореждания — казах аз.

— Подсигурявай ме.

Делтата му се втурна към синята черта. Премина с лекота през несъществуващата граница, и през небето се очерта огнена ивица. Сняг засега стреляше не по вражеските апарати, а по техния курс, изтласквайки ги от границата. Аз чаках и моята делта чакаше, цялата настръхнала, преди да се хвърли напред...

Четири вражески апарата направиха маневра с пъргавина, съвсем неочаквана при техните габарити. След миг вече летяха към Сняг — засега без да стрелят, но в самото им движение се долавяше неприкрита заплаха. И още как. Сняг беше нарушил границата. А не се броеше, че преди това зелените бяха изчакали нужната посока на вятъра...

— Атакуват ме — каза Сняг много спокойно.

И аз започнах да действам.

Вече не знаех каква част съм аз и каква — самолетът. *Пресегнах се* — с ръце, продължение на делтата...

И това, което сега беше мои ръце, се съедини върху една от летящите „стрели“ на зелените.

Болка. Тя изобщо не беше беззащитна плячка, тази твар от плът и метал, носеща в себе си пилот със зелена кожа. Сякаш бях хванал таралеж... не, нима един безобиден таралеж може да бодне така? Сякаш бях хванал шепя въглени. Изкрещях, смазвайки огнената бариера, обгърнала чуждия апарат. Усещането беше страшно — навярно такова може да се изпита при удушването на човек.

И все пак знаех, че съм прав.

— Благодаря, Пьотър...

Делтата на Сняг беше някъде във висините. Плъзгаше се в стратосферата с лекота, като на шега изпреварвайки останалите три апарата. Колкото и да бе странно, те не ми обръщаха никакво внимание.

Може би защото още не бях пресякъл невидимата линия?

Смачканите отломки на летателния апарат на зелените се сипеха надолу. Виждах как сферичната кабина се премята, надувайки се,

докато пада. Изглежда, пилотът щеше да оцелее. От пръсналия се търбух на апарата плисна тъмна течност. Но вече не частици, които да бъдат разнасяни от вятъра. А просто няколко тона отрови.

Издигнах се нагоре. Височината нарастваше стремително — Сняг отиде някъде отвъд двайсеткилометровата отметка, трите киборгизирани твари не изоставаха. И не само, че го преследваха, но и стреляха. Конусовидните заряди плющяха подир делтата. Един от тях я улучи — Сняг изкрещя.

— Какво? — извиках аз. Всички се движехме с еднаква скорост — не можех да се включа в битката.

— После...

За миг делтата му увисна, после рухна надолу. Стреловидните апарати спряха и аз ги догоних.

Огън. Вихър от пламъци, изпепеляващ дъжд, заливащ небесата. Усецах, че изстисквам всичко възможно от складовете с неизвестна вместимост на самолета ми.

Нека!

— Сняг! Пьотър! Незабавно се върнете на наша територия!

Това беше Галис. Беше благоволил да се намеси или едва сега ни бе обърнал внимание?

Един от вражеските апарати избухна. Разтресе се и полетя встрани, плъзгайки се към своите брегове. Нека бяга... Двамата други маневрираха заплашително, като изстрелваха срещу мен цели мрежи от мълнии. Удариха делтата ми — и аз почувствах болка и извиках, както бе направил преди малко Сняг.

— Дръж се...

Огнено кълбо в небето — един от чуждите апарати се пръсна на парчета. Още един удар в мен — делтата се разтресе, започна да се спуска.

— На ти!

Разнообразието на оръжие в делтата беше смайващо. Усецах как ракетите се изтръгват и започвах да се чувствам като част от тях — стремителна, хищна, зъбата част... Взрив — бях избързал с първата ракета, тя само закачи самолета на зелените, но втората тръгна плътно подире му. Изглежда, пилотът изпадна в паника. От търбуха на апарата потече гъста течност — избавяше се от товара. Апаратът се издигна —

и попадна под обстрела на Сняг, под кинжал от чист бял пламък. Мазно черно облаче — и край.

— Да! Оправихме ги, Пьотър... Единият е твое дело... Как си?

— Държа се.

Трудно ми беше да се държа. Делтата беше като тежко ранено животно. Чувствах болката ѝ, усилието, с което се задържаше във въздуха.

— Сняг, Пьотър. Приключихте ли? — Гласът на Галис беше леден.

— Всичко е наред, капитане — каза бързо Сняг. — Апаратите на зелените пресякоха границата. Нарушителите са унищожени.

— Аз получих през спътника малко по-различна картина.

— Отдавна трябваше да видите някоя битка от борда на делта, капитане — отговори дръзко Сняг.

Пауза.

— Умник. А виждаш ли от твоята делта какво има под вас?

Аз също погледнах надолу. Оказа се, че не е толкова лесно да видя нещо — полезрението се стесняваше и намаляваше.

Погледът ми се изпълни с чужди апарати. Те какво, изпод водата ли бяха изскочили? Двайсетина понесли се нагоре стрели, необременени с товари, стремителни и маневрени.

— Чакали са ни — въздъхна Сняг.

— Разбира се — потвърди Галис. — Прекалено чести станаха навигационните сривове у някои пилоти. Махайте се оттам, живо!

— Капитане, нуждаем се от помощ.

— Никаква помощ! Вие сте навлезли на сто километра във вражеската територия! Връщайте се. Ще започна да ви прикривам чак при града.

— Галис. — Сняг беше неочаквано сдържан. Не настояваше, а молеше. — Пьотър няма да успее. Самолетът му е разбит, не разбирам как все още успява да лети.

— Това е война. Вие нарушавате наложените се правила...

— Във войната няма правила — намесих се аз.

— Искаш ли нашите деца да изгорят живи? — попита Галис. — Махайте се оттам. Обръщайте и си тръгвайте.

— Капитане...

— Не. Никакво тежко въоръжение.

С всички сили се опитвах да вдигна делтата по-нависоко. Или поне да я ускоря. Но самолетът също вече нямаше сили. А отдолу в гъста мрежа се издигаха враговете.

— Сняг, тръгвай — помолих го аз. — Сам виждаш... аз ще те прикривам.

Колко глупаво! Колко безумно глупаво! Да отидеш за помощ при могъща свръхцивилизация, която сама е способна да спре друга свръхцивилизация. Да се забъркаш в дребен местен конфликт. И да загинеш при първия полет, защитавайки едни безумци от други.

— Сняг, тръгвай...

— Колко ми е омръзнало всичко... — въздъхна той. Тихо, даже отегчено. — Галис, целуни ме по задника! Отдавна исках да ти кажа това! Яжте се едни-други колкото си искате! С нищо не сте по-добри от тези нещастници!

— Приключи ли?

— Сега ще приключа — отговори Сняг с безгрижно веселие. — Ей, Пьотър, сбогом! Ти си добро момче... Ще се видим в някой друг свят...

— Забранявам! — извика Галис. — Сняг, знаеш правилата...

— Я върви на...

Пожеланието беше кратко, но много съдържателно. След миг делтата на Сняг се гмурна под моя осакатен самолет, разлюля криле, застина...

Светът потрепери.

Тихият ангел се снижи...

Звучите застинаха. Цветовете помръкнаха.

От делтата на Сняг надолу струеше призрачно сияние, което покриваше зловонното блато и издигащите се зелени. Хищните силуети на чуждите машини помътняваха, смачкваха се, превръщаха се в неясни сенки.

— Как ви се струва *плоскотата*? — попита Сняг много отчетливо.

Не знам какво беше това. Нито в един от учебните филми за Конклава не ни бяха демонстрирали нищо, което поне малко да напомня за подобно оръжие.

Във въздуха летяха и се стопяваха плоски двуметрови силуети. Блатото пред очите ми посивяваше. На мястото, където току-що

шаваха червеи и се ширеше тиня, бълбукаше чиста вода. Под нас се разтваряше огромен кръг от чиста вода, който стигна чак до хоризонта.

Какво беше направил Сняг, беше изтръгнал от околния свят едно измерение?

— Предупредих те — каза Галис.

Делтата на Сняг потрепери тежко — и се разпадна на огнено кълбо.

— Капитане! Капитан Галис! — закрещях аз. — Самолетът на Сняг... Капитане...

— Самолетът е унищожен от мен, Пьотър. Незабавно се връщай в базата. В случай, че откажеш, ще бъда принуден да унищожа и теб.

Задъхах се. Умореното стоманено тяло ме болеше.

— Я върви на... — И запознах Галис с руския вариант на вече посочения адрес. После хвърлих делтата надолу през премятащите се отломки.

Не. Нищо.

Този път Сняг от планетата Дъгоцветните мостове нямаше да успее да се добере до брега.

Галис замълча. Разбирах, че всеки момент можех да последвам Сняг — и все пак се снижих над самата вода. Чистата, прозрачна вода, в която се въртяха, падайки към дъното, двуизмерни сенки.

Рязко спиране — и делтата ме пусна. Кабината се отвори, аз се измъкнах от креслото и застинах, поглъщайки студения морски въздух. Обвивката на самолета отвън беше гореща и грапава, сякаш изстъргана с шмиргел. Миришеше на сол. Миришеше на чист, стерилен, уютен свят.

— Боклуци! — закрещях аз. — Галис, ти си боклук! Планетата ти е кенеф! Дано ви удавят в лайната!

В тъмнината се носеха и падаха долу пламтящи отломки от делтата. От зелените не беше останала и следа.

— Само той беше нормален — понеже не е от скапания ви свят!

Нямаше кой да чуе ругатните ми. И нямаше кой да види сълзите ми. Делтата висеше над самата вода и безсилно потрепваше.

— Гадове — прошепнах аз.

Защо, защо няхах възможността да направя същото като Сняг? Да изпепеля, да превърна в *плоскота*, да унищожа целия този свят!

И защо няхах къде да се върна, освен в базата?

---

[1] В оригинала е обратно: „Не, не си мисли, че бих лежал на лаврите си, или бих се възползвал от славата.“ Бел.Mandor. ↑

ГЛАВА 5

Делтата се държа до края. Чувствах се така, сякаш карам умиращ да бяга, сякаш удрям с камшика изтощен кон.

Единствената ми утеха беше, че и аз усещах този камшик.

При самия бряг, където ударът на Сняг не беше достигнал, чистата вода отново се смени с кал. Делтата, подчинявайки се на моето желание, отново се снижи, по блатото изплюцяха огнени бичове. Обитателите на чуждата биосфера пламнаха. Изсъхналите за миг водорасли започнаха да димят, водата закипя, оранжевите рачета започнаха да се пекат в черупките си. Разбирах, че това е глупаво, но не можех да направя нищо. Делтата изостави изпепелената ивица и се плъзна към базата.

Това не е моята война.

Не е моята планета.

Вървете всички по дяволите!

Над базата продължаваше да пламти защитното поле. Пилотирах самолета и изчаквах. Не ми бяха обяснили как да изключа полето, а може би то се управляваше само отвътре.

Ако трябва да изгоря — да изгарям.

Полето се отвори. Делтата се гмурна в отвора, увисна и кацна тежко на земята. Кабината се отвори сама, без да дочака заповед.

Самолетът умираше.

Разбрах това веднага щом изскочих навън.

Обшивката се беше накъсала на парчета, като кожата на болен от екзема. Откъм делтата се чуваше равномерно тежко бучене. Трапът се прибираще на тласъци, опитвайки се да обгърне кабината, после изостави безнадеждните опити и увисна безсилно.

— Сбогом — казах на самолета си. — И все пак... все пак победихме, нали?

Нямаше какво да правя повече тук. И нямаше защо да се връщам в казармата. Постоях на пистата, гледайки как машината умира. Може би очаквах още нещо... военен патрул, Галис с бластер в ръцете,

появата на зелени десантчици, крайно възмутени от случилото се. Но никой не се появи.

Може би беше за добро.

И все пак имах още едно нещо за вършене тук. Разбрах това, когато видях встрани, при къщичката със затвора, една летяща лодка.

Всички те са говеда. Но като цяло. А в частност ние имаме различни критерии.

Тръгнах към затвора. Ритнах лодката — тя се разклати. Навярно зеленокожата пилотка умееше да я управлява...

Оставаше само да отворя вратата.

— Тревога — казах аз.

Май не беше така.

— Отвори се. Вход. Разблокирай. Пусни ме.

Казвах всичко, което ми хрумна, но вратата не си и помисляше да се отвори.

— Напразно се опитваш. Управлението е само мислено.

Колко беззвучно умее да ходи Галис...

Обърнах се. Капитанът нямаше никакво оръжие. Той стоеше до лодката и ме разглеждаше с откровено любопитство.

— А бариерата долу мога да я свалям само аз — добави Галис.
— Така че... напразни опити. Какво искаше да направиш? Да я убиеш?

— Да я пусна.

— Нима? — вдигна вежди той.

— Да. Няма за какво... няма смисъл от лични мъчения...

Изговарях думите с усилие.

— А Сняг?

— Не те го убиха.

— Мислиш ли? Аз бях принуден, Пьотър. Не ми оставаше друг изход.

— Вече ти казах къде може да отидеш... със своята демагогия...

Галис сви рамене:

— Честно казано, това изобщо не го разбрах. Аз не съм привърженик на еднopolовата любов, така че това твое пожелание... е много странно.

Неволно се засмях:

— Жалко, че не знам как мога да те обидя.

— А, това обида ли беше? — оживи се Галис. — Е, смятай, че съм се обидил, ако от това ще ти олекне. Сега се връщай в казармата. Тревогата е отменена. Така че ти провървя, Пьотър.

Колко просто е всичко. Военното положение е отменено — и може да нагрубяваш командира, да не се подчиняваш на заповеди...

Не се помръднах.

— Ти какво, сериозно ли искаш да пуснеш жената? — учуди се Галис. — Аз самият ще я пусна ей сега. Затова и лодката стои тук. Ще я изнеса от камерата, ще я натоваря, ще дам челен курс към зелените. Тя е мъртва, Пьотър. Зелените умират по друг начин, не като нас. Изразходват всичките си сили — и се изключват.

Всичко, което исках да кажа, заседна в гърлото ми. Ама са безчувствени! Те са от същото тесто като геометрите. Уверени в себе си — на сто процента.

Извърнах се и тръгнах към оградата. Ще я прескоча. Просто ще я прескоча и ще отида в града. Ще намеря онези звездни търговци...

— Не може да си отидеш от нас така, Пьотър...

В думите на Галис имаше заплаха. Аз се обърнах рязко и куалкуа от дъното на съзнанието ми изпищя:

Опасност! Бойна трансформация?

Галис вървеше към мен с уверени крачки.

— Ти влезе в дълг, Пьотър. Заради теб, да, именно заради теб, загина добър пилот. Ще прикриваш неговия сектор. Ще си тръгнеш, когато аз разреша. Или с краката напред...

— Не се опитвай да ме спреш — прошепнах аз. — Моля те, Галис, не се опитвай...

— Пале. — Галис дори не изглеждаше разсърден. — Командвам тази база от триста години...

Какво???

— И досега нито един сополанко...

Прекалено се обърках от думите му. Той се приближи и леко, без замах, ме зашлеви през лицето.

— В казармата! Ти си под арест, пилот!

Бузата ми гореше. Погледнах Галис в очите:

— Напразно, капитане...

Ноктите разкъсаха кожата ми, когато вдигнах ръка. Да преценяваш какъв ще е ответния удар според степента на

оскърблението е развлечение за ситите и щастливите.

— И не ставай — добавих.

Капитанът лежеше на земята, притиснал длан към окървавеното си лице. Гледаше ме със смайване.

— Значи ти си метаморф, момче...

Той се засмя:

— Тези игри по-добре да се играят от двама...

Опасност! — изпищя куалкуа.

Тялото на Галис се изливаше, разтапяше се като восък. Кожата му се покриваше с рогова обвивка. Очите му се превърнаха в тесни процепи, шията му се скъси, косите му се свлякоха, откривайки костните шипове върху блестящия череп. Ръцете се издължиха, мускулите по тях се издуха, краката се скъсиха. Пред мен стоеше чудовищно същество — орангутан, свърнал по време на еволюцията си някъде в посока на крокодилите...

— Е? — изсъска Галис. — Ти си прекалено смел, пилот. Нямаме нужда от такива. Но ще ти дам още един шанс...

Изглежда, това беше постъпка на куалкуа. Симбионтът се паникьоса — по най-естествен начин. От пръстите ми се изстреляха протоплазмени нишки.

Галис помете пипалцата на куалкуа с едно движение на дългата си ръка. И без да губи повече време в разговори, се хвърли към мен.

Беше бърз. Чудовищно бърз, и тялото под роговата броня не беше изгубило гъвкавостта си. Паднах и ръцете му се заключиха върху гърлото ми.

— Мястото ти не е тук... — каза Галис с приглушен, нечовешки глас.

Не беше толкова лесно да бъда удушен. Куалкуа се бореше колкото може... по-точно — колкото позволяваше тялото ми. Шията ми се превърна в дървен пън, и все пак пръстите на Галис я мачкаха.

— Умри... — изрече кротко и беззлобно той.

Какво можеше да се противопостави на същество, притежаващо абсолютно аналогични възможности? И използващо ги значително по-умело?

Сила... ловкост... точност...

С ръцете си, които бяха останали свободни, нанесох удар по черепа на Галис. Стоманата би се смачкала. Костта устоя. Поредица от

удари — на места, където при хората има уязвими точки...

Не се получаваше.

Вече се задъхвах. Куалкуа престана да прикрива дихателните пътища, опитвайки се да защити поне гръбначния ми стълб.

Изкривеното лице на Галис надвисна над мен. От отворената уста капеше слюнка. Сега той наподобяваше някакво чудовище... същия онзи станал нарицателен Пришълец от стария забранен филм... Силна беше гадината...

Опитай! — помолих се аз. — *Куалкуа, опитай!*

Това беше непоносимо болезнено. Отначало симбионтът все пак измени устната ми плоскост. И все пак болката прояде тялото ми. Уста, пълна с вряща течност — не е ли слабо? А уста, пълна с киселина?

Изплюх се — изплюх в лицето на Галис чудовищен коктейл от собствените си разлагащи се тъкани и царска вода.

Галис изрева, скачайки на крака. Муцуната му се превърна в огромна рана. Прогорените люспи димяха, изпод тях бликаше кръв. Обикновена, човешка.

Навярно в природата няма твари, плюещи киселина. Човешката фантазия се беше оказала по-богата от реалността — Галис не очакваше нищо подобно.

Искаше ми се да крещя, искаше ми се да извикам „умри, нищожество“, но устата ми вече не беше приспособена за реч. Повалих Галис, отметнах назад главата му и отново изплюх киселина в отворената му за вик уста.

Сега и той не можеше да вика. Борехме се мълчаливо, и двамата изгаряни от отровата.

Не мога... повече. Тялото ти... няма да издържи...

Удрях главата на Галис в бетона. Монотонно и непрестанно, докато куалкуа отчаяно закърпваше раните ми. Но и Галис, изглежда, беше издържал, беше се справил с погълнатата порция киселина...

Какво не може да понесе живата плът?

Радиация... ток... микровълново излъчване...

Нищо не вършеше работа — щях да убия и себе си.

Обля ни светлина. Над базата се снижаваше завърнала се делта.

Да го лиша от кислород... да го уморя от глад... да го гъделичкам до смърт... какво друго може да се направи с един жив организъм?

Да го изсуша. Да го одера жив. Аха... да затрудня храносмилането му. Както бях обяснил на едно малко момче — извънземната органика е отровна...

Галис вече беше започнал да се надига — не можех да се противопоставя на натиска. Лицето му отново се променяше, устата се разширяваше, от нея стърчаха криви остри зъби, очите му се покриха с твърда прозрачна кора...

Към нас тичаха. От кацналата делта изскачаха пилоти. Те, изглежда, нямаха никакво лично оръжие, но щяха да ме разкъсат на парчета — просто заради броя си...

Галис отново се оказа отгоре, притисна ме, а чудовищната му паст — Боже, сякаш той също беше гледал филма за Пришълеца — се придвижваше напред. Оживял кошмар, въплъщение на смъртта...

Ако искаш да убиеш огън — стани огън. Ако искаш да убиеш смъртта — стани смърт.

Майсторите на бойните изкуства са имали предвид друго. И все пак това беше шанс.

Не си направих труда да повтарям трансформацията на Галис.

Ще опитам... — въздъхна уморено симбионтът.

Пастта на Галис изщрака, изтръгвайки парче от лицето ми. Нямаше болка. Благодаря, квалкуа...

Навярно на двамата с Галис ни беше хрумнало едно и също нещо — той погълна отхапаната част от моето тяло. Ако противникът умее да видоизменя тялото — логично е да намалиш масата му и да увеличиш своята...

С отчаяно усилие откъснах Галис от себе си, отхвърлих го. От разкъсаната ми буза бликаше кръв — квалкуа не успяваше да затвори всички съдове.

И все пак аз се усмихвах. Като се има предвид разкъсаното ми лице, това беше дяволска усмивка.

Галис застина.

— О... — Думите ми бълбукаха, затихвайки в устата, но аз все пак се опитвах да говоря. — О... о... отрова... Глупак си ти... капитане...

Той закрещя, преви се, опитвайки се да повърне погълнатото.

А аз просто стоях и гледах как умира.

С какво куалкуа беше пропил плътта ми, любезно предоставена на Галис?

Цианиди. Най-простото решение.

Кожата на лицето ми се дърпаше, зараствайки. Кръвта ми вече не течеше. Обърнах се към притичалите пилоти, озъбих се — и те застигнаха.

Изглежда, само капитан Галис беше метаморф тук...

Не се движи. Трябва да неутрализирам отровата. Много капилляри.

Странно усещане... всичко плува и въздухът не стига. Защо се задъхвам? Нали дишам с пълни гърди...

Тръгнах към оградата с вдървени крака. Зад гърба ми пилотите се хвърлиха към застиналия Галис.

Все пак отмъстих за теб, Сняг... мой несбъднал се приятелю...

Вие си имате ваши закони — аз си имам свои.

Не успявам — закрещя куалкуа. — Пьотър, не успявам да неутрализирам отровата!

Какво мога да направя... Разплата. Когато отнемаш чужд живот, бъди готова да дадеш своя.

Все още крачех — макар погледът ми да помръкваше и съзнанието ми да се замъгляваше. Сега с мен би могло да се справи и дете — нямаше да успея да стана дори след леко побутване.

Прости ми...

Виж ти. Какви човешки думи.

Светът се изпълваше с бяло сияние. В ушите ми кънтеше. Не, няма да стигна до оградата, ще падна тук, в центъра на портала...

Пьотър!

Загубих съзнание...

Пьотър!

Пьотър!

Пьотър!

Защо той мърмори името ми?

Нима куалкуа не разбира, че трябва да се умира в тишина? Още повече сега, когато вече няма нито задух, нито скованост — сякаш плуваш в топли води и ти се струва, че всичко е прекрасно...

Само главата боли. Тъпа болка в слепоочията.

Вече ми е позната тази болка.

*Пьотър, съвземи се! Чуваш ли ме? Отговори! Жив ли си?
Отговори!*

Жив? Сигурно. Ако отвъд наистина има нещо, това едва ли ще е упоритият куалкуа. Малкото, страхливо, равнодушно идолче. Колко дълго се криеше той в своето равнодушие... но на всяко равнодушие му идва краят. И сега аз съм му нужен — на ходещото вместилище на разум, което не обича да излиза в жестокия и огромен свят. За да го спася...

Пьотър! Отвори очи. Стани.

Подчиних се, че куалкуа можеше да реши и да ми помогне в управляването на собственото ми тяло. Не си струваше да създавам прецедент.

Залез.

Какъв красив залез.

Лежах върху трева — суха, бодлива есенна трева, покриваща полегатия склон на някакъв хълм. В далечината се точеше гора, обагрена в пурпурно и златисто.

Есен?

— Къде е базата, куалкуа?

Приседнах и прекарах ръка през лицето си. Само преди миг на него зееше рана.

Сега там имаше само спечена кръв, а под нея — груб белег.

— А не можеше ли раната да зарасне без следа? — попитах.

Пълно опустошение. Целият бях изцеден, в мен не бяха останали нито чувства, нито емоции. Зелените еколози, необичайният името си Сняг, осакатената делта, опитващият се да ме изяде капитан Галис — всичко това беше много, много далече. Имаше само един есенен свят; есента беше почти руска, с прохладен свеж въздух.

Не съм аз този, който е затворил раната ти.

— А кой? — попитах глупаво аз.

Порталът сработи. Ти се премести в друг свят.

Кимнах, съгласявайки се с думите му. Това наистина не можеше да е същата планета. Не защото вместо джунгла виждах обикновена гора, и не защото беше много тихо. Просто всеки свят си има свой мирис. И в пряк, и в преносен смисъл. А тук не миришеше на война.

— И кой ме спаси?

Порталът. Организмът ти беше прочистен от отровата. Уврежданията бяха отстранени. Всички направени от мен модификации — също.

— Отново ли ни проумяха, куалкуа?

Да.

— Колко време мина, куалкуа?

Колко тежи залезът? Каква е миризмата на звука от флейта? Как звучи докосването на майчината длан?

— Ти си бил поет...

Аз те проумях, Пьотър. Сега мога да обхващам с теб чрез отвлечени образи.

Станах и се огледах.

Колко тихо.

Колко хубаво.

— Може би тук няма съвсем никой? — попитах аз с плаха надежда. Куалкуа не отговори. Нека.

Гора, поля, а в далечината — виеща се като змия река. Небето тъмнее, слънцето се спуска зад хоризонта — по-бързо, отколкото на Земята. И започват да се появяват звездите — върху все още светлото небе. Продължавам да съм в ядрото.

И все пак тук ми харесва.

Заспуках се по хълма. Огледах се за миг и почувствах портала. Защо толкова дълго не се беше задействал? И защо все пак ме беше спасил?

Някой ме следеше, някой беше заинтересован от мен. Може би аз бях само играчка. Но засега не се бяха наиграли с мен и дори бяха готови да ме ремонтират.

— Куалкуа, махни белега — помолих аз.

Не искам.

— Какво?

Ти беше възстановен точно до това състояние. Не бива да се намесвам без особена необходимост.

— Страх те е, приятелче — прошепнах аз.

Расите, които не познават страха, загиват.

Тръгнах към реката. Машинално, подчинявайки се на знанията от прочетени някога книги. Река — море — живот. Водата привлича

всичко живо. А аз бях длъжен да се измъкна. Та нали засега не знаех дори какво е това Сянка. Трябваше да намеря дядо, Данилов, Маша. Трябваше да се върна на Земята и да намеря защита за нея.

Добър набор от занимания за човек, който едва не е умрял от самоотравяне.

— Как мислиш, дали същото се случва и с останалите? — попитах аз. — Или те не са преминали през портала. А, куалкуа?

Симбионтът не отговаряше. Но аз не се нуждаех от отговора му.

— Едно не мога да разбера — защо им е да ме изпращат по разни планети. Ако чуждият разум е способен да ме проумее за миг, все едно аз да взема да се развличам с детски конструктор. Да го редя по всякакъв начин, да сглобявам фигурки, сякаш и така не е ясно какво може да се сглоби и какво — не... Не разбирам смисъла на действията им. Защо?

А може би нямаше смисъл? Не знаех. Куалкуа също не знаеше и мълчеше.

— Геометрите... също не ги разбирам. Е, натъкнали са се на свръхцивилизация. Метаморфи... Портали... Делти... разбирам, че са по-мощни от техните кораби... Нека Сянката да има триста, петстотин планети... Въпреки това не би трябвало да бягат! Та нали за тях трудностите са повод за ентузиазъм. А при това Сянката не е особено защитена! Стига да не ползват порталите, биха могли да си работят без никакъв проблем. Да се внедряват, да осъществяват регресорството си... От какво може да са се уплашили? Дори аз не съм уплашен...

Куалкуа не отговаряше.

Въздъгнах. Въпросите бяха много, отговорите не бяха ясни. Оставаше ми само да вървя.

— Най-важното е да разбера. Знаеш ли, куалкуа, хората винаги са страдали заради това. За нас главното е да разберем — смятаме, че тогава ще се справим с всичко. А когато не ни се удава — веднага започват неприятностите. Като джампа например — изобретихме го, започнахме да го използваме — а не разбирахме. И ето че закъсахме — станахме превозвачи. Добре поне, че извънземните не понасят джампа.

Грешии.

Спрях на място.

— Какво?

Поне две раси могат да понасят джампа. Изчислителите и ние.

— А... по дяволите.

Точно така. Когато ме парализираха и направихме джамп към Земята, куалкуа беше в мен!

Прекалено бях свикнал с присъствието му в тялото ми. Дори нямаше сянка на учудване, че извънземният беше останал при мен, жив и разумен!

— Ти си понесъл джампа, защото беше част от мен?

Не. Спомни си устройството на моя разум. Преди джампа магнах съзнанието си от тази част, която беше в тялото ти. После се върнах обратно. Изчаках скока.

— А можеш ли да го издържиш?

Не знам. И не искам да проверявам. За мен отрицателният резултат ще означава не гибел на отделна личност, а смърт за цялата ми раса.

— Сериозна работа... — Леко се поуспокоих. — Но вие и изчислителите сте изключения от правилото. Вас, предполагам, така или иначе не могат да ви накарат да се носите с кораби из Вселената. На изчислителите чуждата функция също не им трябва.

Работата не е само в това. Пъотър, нима мислиш, че не е възможно да се създаде механично устройство, понасящо джампа? Чисто механично устройство за зареждане на информацията в компютрите? Неразумни биологични структури, способни да се ориентират по звездите и да подават енергия към джампъра?

— Не бива да съобщаваш това на силните раси — изстрелях аз.

Куалкуа се засмя.

Успокой се. Нима смяташ, че силните раси са неспособни да стигнат до този извод самостоятелно?

— Тогава защо? — извиках аз. — Защо караме корабите си из Галактиката? Какво, не са ни намерили друга роля ли?

Расите, които нямат функции, се изключват от Конклава. Тази съдба е сполетяла много раси, Пъотър. Аз ги помня. Кехлибарените бръмбари... това беше колективен разум, аналогичен на моя. Но те не издържаха космическите полети, а планетата им не произвеждаше нищо ценно. Едни млекопитаещи, подобни на вас, но неспособни да се примирят с ролята си... А имаше и цяла планета с разум. Океан от разумна протоплазма, с който никои не можеше да установи контакт... И старите получиха заповед... Конклавът е пресметлив,

Пьотър. Той не държи в редиците си търтеи. Рано или късно това ще се обърне против него, но предполагам, че ще е по-скоро късно.

— Тогава в какво се състои нашата особеност, куалкуа?

Не си ли се замислял за цената на скока? За тази точност, която е необходима при джампиране на разстояние малко повече от дванайсет светлинни години?

— Но ние постигнахме...

Пресметни, Пьотър. Неточността на примитивните ви системи за ориентация. Съотношението на скоростите. Движението на звездите в Галактиката. Никаква навигационна система не е способна да отведе кораба до целта, ако цената на скока е дванайсет светлинни години.

Бях повален и размазан.

По-лесно ми беше да се съглася, че светата инквизиция не е сгрешила и Слънцето се върти около Земята.

— Но нали ние скачаме, куалкуа. Отлитаме и се връщаме.

Въпреки логиката. Въпреки статистиката. Въпреки всичко. Силните раси са създавали автоматични кораби с джампъри. Те са се губели в космоса. Скачат към Денеб — и изскачат при Алтаир. Тръгват от Спика — и се връщат при нея.

— Защо?

А ето това не знам. Мога само да предполагам. Джампът не е просто движение в пространството. Той е още и взаимодействие с Вселената. Човешката раса е също толкова неотменима част от джампъра, каквато е магнитната бобина от свръхпроводника и антената от навитата спирала на сребърната нишка. Без пилот джампърът отнася кораба в произволна посока. В това е вашата тайна, човеко. Вашето щастие.

— И все пак... защо...

За Земята ще бъде по-добре, ако никой не научи отговора.

Кимнах. Навярно куалкуа беше прав. И късметът трябваше да се приеме като даденост, без да се задават въпроси, без да се търсят решения...

— Знаеш ли, куалкуа, ние не можем без отговори. Така се получава.

Неволно се усмигнах, вслушвайки се в напрегнатата тишина вътре в мен.

— И знаеш ли, приятелю, навярно това е още по-голяма загадка от джампа...

Струваше ми се, че той няма да отговори. Но квалкуа шепнеше — съвсем тихо, сякаш беше възможно да ни подслушват:

Да, това е загадка. Нещо повече. Възможно е и това да е отговорът...

Реката се оказа съвсем обикновена река. Точно това, от което се нуждаех в момента. Когато стигнах до нея, вече се беше смрачило — ако беше уместно да се каже такова нещо в ядрото. Небето пламтеше от звезди, водата искреше, прескачаше през плитчините.

Паднах на колене и пих на воля. Водата миришеше на пясък, но беше чиста и жива. По дяволите предпазливостта, не бях в положение, при което мога да се боя от чуждопланетна дизентерия...

Утре ще тръгна по течението. Гладен съм, но квалкуа ще помогне — поне някоя рибка ще хвана. Стига тук да има риби...

Проснах се на топлия пясък и вперих поглед в небето. Някъде там се губеха звездите, по които сверявах скоковете си. Сверявах ги, без да подозирам, че това изобщо не е нужно. И работата не е в ориентацията на антената, съотношението на скоростите и началния импулс. Цялата работа е в мен.

Не просто превозвачи! А още и коне!

Това, което за руснака е радост, за немеца е смърт. Това, което за човека е еуфория, за извънземния е безумие.

Колко смешно — ние се нуждаехме от обосноваване на принципа на джампиране. И учените изказаха теория, която астронавтите безразсъдно рискуваха да проверят. И теорията заработи — защото това много се е искало на петимата камикадзета, седящи в металната кутия на совалката.

А за извънземните това не е достъпно. Да намират потвърждения на необосновано предположение. Да запълват пропуските в знанията с вяра. Да убеждават себе си, че всичко трябва да бъде точно така!

Може би затова на извънземните им е толкова трудно с религията? Не намират основания да вярват в Бог — и не вярват.

Но някъде трябва да има отговор... не мога да мина без отговор.

Защо толкова си приличаме — и не само си приличаме, но и сме еднакви! Сянката, геометрите, хората — сякаш едните са отражения на другите, и макар едното огледало да е огромно, другото — по-малко, а третото съвсем мъничко, приликата е безспорна...

Дядо навярно се радва. Че как иначе — трета хуманоидна раса...

Започвах да се унасям. Вероятно си струваше да се поотдалеча от реката — скоро пясъкът съвсем щеше да изстине. Но не ми се искаше да ставам, да разкъсвам паяжината на съня...

Опасност!

Куалкуа не се нуждаеше от сън.

— Какво? — прошепнах аз, докато се обръщах по корем и се оглеждах. — Къде?

Реката. Плясък. Светлина.

Вгледах се — и видях сред звездния блясък огромен тъмен силует, лениво плъзгащ се надолу по течението. Над водата се носеше слабо, мътно огънче.

Кораб?

Не, прекалено тихо се движеше.

Въображението ми послушно дорисува контурите на чудовищно тяло с изпъкнало, блестящо око върху стълбче. Защо винаги очакваме първо да срещнем чудовище?

Бойна трансформация?

Харесало му беше да моделира от мен оръжие...

— Почакай — прошепнах аз. Навярно прекалено високо. Сянката вече пропълзяваше покрай мен — тромава, ръбеста. При звука от гласа ми нещо помръдна. Огънчето се плъзна нагоре... сякаш окото ме търсеше.

Застанах на колене, готвейки се да хукна по-надалеч от брега.

— Ей! Кой е там?

Гласът беше тих, но се разнасяше отлично над водата. Потрепнах и застинах на място.

— Има ли някой? — попитаха отново с лека неувереност. Навярно ако застинех на място, можех да се скрия. Жълтото огънче се поклащаше, търсейки ме... чудовището вече отминаваше.

И изведнъж мракът се разсея.

Какво ти чудовище!

Сал и човек, застанал с фенер в ръка.

— Ей! — извиках аз. — На борда!

Говорехме на език, който беше различен от вече познатия ми. Порталът отново ме беше подготвил за поредната планета на Сянката.

— Ехей! — отзова се радостно гласът. — Сам ли си?

— Да. — Скочих и се втурнах по брега. Бавно отдалечаващият се сал внезапно се беше превърнал в център на Вселената. Не, не, не исках да оставам сам на брега! — Почакайте!

— Няма мотор — отговори непознатият добродушно, но с лека тревога. — Ще доплуваш ли?

Да доплувам? Той какво, шегува ли се? Няма и двайсет метра... ще крача по дъното...

Хвърлих се във водата. Пробягах няколко крачки — дълбочината нарастваше стремително, гмурнах се.

Водата се оказа топла. Явно неусетно бях успял да измръзна...

Жълтото огънче се приближаваше, превръщайки се неусетно в малък кръгъл фенер. Едва не налетях на сала, вкопчих се в хлъзгавите греди. Най-обикновен класически сал. Подадоха ми ръка.

— Хайде, измъквай се...

Най-важното нещо в този глас беше, че имаше топлина. Може би и лека тревога... но много бих искал да видя земен турист, който с такава лекота взима случаен спътник в пустошта, и то посред нощ.

— Благодаря — прошепнах аз, качвайки се на сала.

Човекът безмълвно поднесе фенера към лицето си. Не казах нищо, но оцених жеста.

Мъж. На средна възраст — можеше да е и малко над трийсет, и да приближава четирийсет. Впрочем след покойния дълголетник Галис не рискувах да съдя за възрастта на аборигените. Кожата му беше тъмна, изглежда, не от загар, а по природа; косите бяха черни и прави. Лицето беше много спокойно, сериозно, но не напрегнато. Само дълбоко в очите се виждаха искрици, които подсказваха, че през живота си се е занимавал не само с плуване със салове и изваждане на нервни прищълци от водата. По нещо приличаше на Данилов, само че беше по-силен, много по-силен. Такива мъже моментално се харесват на младите момичета. Аз навярно никога нямаше да стана такъв. Носеше единствено шорти от сребриста тъкан, което моментално възкреси в паметта ми Ник Ример и геометрите.

— Благодаря — повторих аз.

Мъжът бавно обърна фенера и ме освети. Аз замижах, изчаквайки да мине оглеждането.

— Ама че белег имаш, приятел — каза той със съчувствие, сваляйки фенера. — И пресен, нали? Кой има такива зъби?

Въздъгнах дълбоко.

— Метаморфите.

— Ясно. Смятай, че си се разминал леко. Далеч ли е той?

— Мъртъв е.

Мъжът мълчеше. В погледа му имаше въпрос — „как“?

Не. Не можех да го лъжа.

— Аз... също съм метаморф. В някаква степен.

— Разбирам. При нас това не е прието.

— Добре. Не възнамерявам...

Кимване — сякаш всичко казано беше дреболия, недостойна за внимание. Обещах да не се превръщам в чудовище — значи всичко е наред.

— Келос. Така се казвам. Това име не означава нищо на нито един от езиците на Сянката. И затова ми харесва.

— Здравей, Келос. Аз се казвам Пьотър. Това също не значи нищо на езиците на Сянката.

— Грещиш. На диалекта на Изначалната Земя тази дума означава „страж“.

Той се усмихна.

— Страж? — повторих тъпо аз.

— Страж, пазител, диверсант. Зависи кой период ще вземеш, но на мен ми харесва най-много първото значение. Не, не съм оттук. Не ме гледай толкова учудено.

— Не съм учуден.

Келос кимна:

— Ти отскоро ли си тук?

— Съвсем отскоро. Минах през портала.

— Ясно. Това веднага се вижда. Не се притеснявай.

Виж ти — успокояват ме.

— И говори по-тихо, че ще събудиш сина ми.

Кимнах. Погледнах назад — на „кърмата“ на сала имаше нещо като колиба. Веднага си спомних за „Приключенията на Хъкълбери Фин“.

— Аха — казах тихичко.

— Приключение ли имаме? — чу се от колибата.

Келос разпери ръце и каза без особено огорчение:

— Ето... Молбата се отменя поради закъснение... Да, Дари!

Приключение!

От палатката изпълзя малчуган на десетина години. Също мургав, но малко по-светъл от Келос. Изправи се и ме погледна изучаващо.

— Боя се, че съм доста скучно приключение — смотолевих аз.

Момчето, изглежда, не мислеше така. Сънливостта веднага отлетя от очите му.

— Това униформата ви ли е? — попита звънко той.

Келос въздъхна:

— Дари!

— Извинете.

Момчето се смути. Добро момче, още не загубило детската си откровеност и непосредственост.

— Аз се казвам Дари — каза той малко церемониално.

— Пьотър — отговорих аз в същия тон.

Момчето си пое въздух и изстреля:

— А това военна униформа ли е? Ох...

Келос му се закани с пръст. Усмихна ми се някак пресилено:

— С децата не може да се направи нищо. По-добре отговори ти.

— Военна — казах аз. — А белегът на бузата...

Улових погледа на Келос и завърших:

— От едно чудовище, което не е местно. Но нямам оръжие в себе си, честна дума. И изобщо — не нося нищо интересно. Дори камъчета от други планети.

— Жалко — каза сериозно момчето. — А аз ги колекционирам.

ГЛАВА 6

Оказа се, че фенерчето не е проста работа. С него Келос затопли закъснелата вечеря — направо в пластмасовите чинии. Изглежда те по-скоро си играеха на примитивни технологии, тези странни баща и син салджии.

Ометох всичко в чинията си — храната изглеждаше прясна, но сега не ми беше до гастрономични изисквания. Келос ме наблюдаваше безмълвно, а момчето, което под строгия поглед на баща си беше преустановило разпита, вече клюмаше.

— Това е ритуал при нас — каза Келос.

— Кое?

— Да си правим такива пътешествия по цяла седмица. Подарък на сина ми за рождения ден.

Кимнах. Можех само да завиждам на Дари. Навярно и на Келос бяха подарявали такива празници...

— Не. Аз съм от друг свят. При нас... при нас правеха други подаръци...

Погледите ни се срещнаха.

— Не умея да чета мисли. А и това са небивалици. Никога не съм срещал толкова способен телепат. Лицето ти е изразително — веднага се усеща за какво мислиш.

Май се изчервих.

— Просто ми се е налагало да общувам с толкова много хора... млади хора като теб. Извинявай, ако съм те обидил.

— Къде си общувал? — попитах аз.

Келос погледна дремещия си син.

— В армията. На мое подчинение бяха много младежи...

Какво пък, не само той умееше да чете по лицата. Аз също почувствах в него онази сурова властност, макар и скрита под спокойна отпуснатост.

— Говори ли ти нещо наименованието Кристален алианс?

Той се напрегна, докато задаваше въпроса. Поклатих глава.

— Не. Абсолютно нищо не ми говори.

Изглежда, Келос остана доволен.

— Стара история, Пьотър. И почти забравена... освен на някои светове.

Моята поява го беше разтревожила, и то как! Беше разчоплила онези закътани местенца в душата, където човек крие тайните си...

И тези тайни понякога са ужасни...

— Воювал ли си за Кристалния алианс? — попитах аз.

Келос отново погледна към момчето.

— А аз очаквах, че гостът ще разкаже за себе си... — Той се опита да се усмихне. — Страхувам се, че имената, длъжностите и планетите нищо няма да ти говорят...

Погледна към брега — или се измъкваше демонстративно от започнатия разговор, или търсеше нещо. Светът под звездното сияние изглеждаше приказен, и красотата му не беше мъртва, като на блуждаещата планета. Сребристите листа на дърветата се бяха навели над самата вода, трепкаха чудновати сенки.

— Не искам да пропусна пътеката — поясни той. — По нея ще стигнем вкъщи за десет минути. Ние вече се връщаме, Пьотър. Много е важно празникът да приключи в точния момент, това е най-голямото изкуство. Тогава той се запомня завинаги.

— Винаги ли пътешествате със сал? — попитах аз.

— Не. Миналата година — пеша. Между другото, и тогава срещнахме гост. Но той... той не се задържа тук.

— Случайно да нямате някоя малка война? — попитах аз.

Келос поклати глава.

— Не. И няма да имаме. Никога. Това е много мирна планета.

— Чудесно. Завиждам ви.

— За какво? Ти сега си тук, Пьотър. И никой няма да те изгони, сам разбираш това...

Разбирам? Едва ли. Всички тук са толкова гостоприемни, особено в началото. И всички обичат планетите си. Само че аз вече се страхувам, след предишния свят, че монетата си има обратна страна...

— Кристалният алианс беше чисто силово обединение — каза неочаквано Келос. — Тирания в най-чистия ѝ вид. При това беше изначално създаден в противовес на Сянката.

Той ме погледна в очите, сякаш очаквайки реакцията ми. Аха. Само да знаех как трябва да реагирам.

— Изумително е, че не съм чул нищо за него...

— Ти, очевидно, си много млад. Алиансът на практика се разпадна преди петдесет години. Тогава и аз си тръгнах. Не по своя воля, между другото. Не през портал.

Боже, на колко ли години е? Поне връстник на дядо е. Сърцето ми болезнено се сви — по времето, когато дядо с пъшкане се разхождаше в градината, този як мъж е правел походи със сина си!

— А в най-славните си години Алиансът обединяваше сто и петдесет планети... „Обединяваше“ не е най-подходящата дума. По-скоро „сковаваше“...

Зави ми се свят. Колко свята предполагах, че обединяваше Сянката? Петстотин? Как ли пък не! Ако империя, обединяваща сто и петдесет планети, не е оставила следа в историята... А нали, между другото, съществува и така наречената „граница на Хлистов“ — на името на социопсихолога, установил, че звездна империя, обединяваща повече от седемстотин светове с различна култура, е обречена да се разпадне. И се говори, че според данни от Конклава, и извънземните се съобразяват с това число...

— Ние даже изолирахме порталите на подвластните светове — каза Келос. — Не вярваш ли? Първо се опитахме да ги унищожим... някак наивно. После просто ги ограждахме, строяхме около тях саркофази, капсулирахме ги в пространството... Порталите прорастаха, разбира се, но бавно. Чак накрая се досетихме какви светове ни дава Сянката...

Гледах Келос и разбирах колко ми е провървяло. Страшно ми провървя. Той ще разкаже. Ще ми обясни какво е това Сянката и дали си струва да очаквам помощ от нея...

Все пак ми се беше усмихнал късметът. И, както винаги, възникваше въпросът: дали беше случайно?

— Тате, какво е това саркофаг? — попита сънено с тънкото си гласче момчето. Келос потрепна. Но отговори спокойно:

— Гробница за древни царе. Или за ненужни вещи.

— Нима порталите са ненужни? — Дари вдигна глава и погледна настоятелно баща си.

— Някога ми се струваше, че е така.

Чак се възхитих на начина, по който той общуваше с детето си. Явно не му се искаше да се задълбочава тази тема. И все пак

отговаряше ясно и разбираемо, като по никакъв начин не демонстрираше отношението си към темата на разговора.

И тази картина не предизвикваше в мен раздразнение. Може би защото това не беше разговор на наставник с подопечен, а разговор на баща със син.

Страшен е светът, в който предпочитат учителите пред родителите...

— Тате, вече доплувахме! — възкликна Дари. — Тате!

— А, плазма и пепел... Пьотър, дръж пръта! Дари, на руля!

След минута вече тласкаме отчаяно сала по средата на течението. Разбира се, нямаше никаква полза от детето на руля. Само че аз бях последният, който би му казал това. Нека се подхлъзва по мокрите греди с босите си крака и да се подпира в непослушното весло, знаейки, че управлява сала в посока към дома.

Келос събра багажа в раницата и я метна на рамо. Така и си беше останал по шорти, нощната прохлада не го притесняваше. Дари облече пуловер. Аз стоях отстрани и наблюдавах как се приготвят.

Като че ли се подразбираше, че аз ще тръгна с тях. Или краткото гостоприемство на сала изобщо не предполагаше покана вкъщи?

— Нуждаеш ли се от формална покана? — попита деловито Келос.

Неловкостта веднага се разсея.

— Не е задължително. Сега дълго време няма да можете да се отървете от мен — заявих нагло аз.

Пътечката през гората беше тясна, но се открояваше ясно. Очевидно я използваша често. На десет метра от реката забелязах, че стеблата на дърветата проблясват под звездната светлина леко и искрящо, като покрити с накълцани стъкълца...

— Мама ли е отбелязала пътя? — попита Келос сина си. — Как мислиш?

— Не, аз го направих, преди да тръгнем.

— Браво.

Отново усетих, че завиждам. Само не знаех на кого завиждам повече — на Келос или Дари.

Може би глупавата им Сянка наистина позволяваше да се постигне щастие? Дори и да не е навсякъде... нали идеалното общество не съществува. Може би поне този свят е предназначен за живот.

— Много ли градове имате? — попитах аз кой знае заради каква асоциация.

— Изобщо нямаме градове.

Дари хвана баща си за ръката:

— Тате, а в градовете интересно ли е?

— Според мен — не особено.

— А защо хората на други планети строят градове?

— Страх ги е от самотата.

Момчето замълча за минута. После попита:

— В градовете няма самота, така ли?

— Там само това има. Но не го забелязваш.

Не се сдържах и се включих в разговора със същия детски ентузиазъм като Дари:

— Всички тук ли мислят така, Келос?

— Да. Разбира се.

Дари пусна баща си и хвана моята ръка. Изглежда, се притесняваше да се обръща по име към мен и смяташе докосването за най-добро начало на разговор:

— А ти свикнал ли си да живееш в градове?

— Общо взето, да. Само че баща ти е прав — това не е най-хубавото място за живеене.

— Ти военен ли си? Като тате?

Стори ми се, че Келос ме погледна накриво.

— Воювал съм съвсем малко — изрекох предпазливо аз. — Войната е лошо нещо.

По дяволите, какво съм тръгнал да обяснявам очевидни истини! Неделна проповед за извънземни деца...

— Аха. И тате казва така — съгласи се Дари. — Всички, които са воювали, казват така. Само че кой знае защо те самите са воювали.

Или размишляваше на глас, или иронизираше съвсем не по детски.

— Пьотър, а като си бил малък, не са ли ти казвали, че войната е лошо нещо? Ето, татко са го учили да е войник — и той е воювал.

— Дари, не досаждай на човека...

— Не ви ли е интересно да разговаряте с мен? — попита момчето.

Въздъгнах.

— Интересно ми е. Дари, като бях малък, ми казаха, че войната е лошо, но неизбежно нещо. Че ако искаш мир, трябва да се готвиш за война. И че понякога трябва да воюваш за своята истина.

— За да направиш щастливи всички — каза подигравателно Келос.

— Не. За да защитиш себе си. От тези, които искат да те направят щастлив.

— Сигурен ли си, че Кристалният алианс не е преминал и през твоята планета? — поинтересува се Келос. — Чувал съм такива думи от...

Той се сепна.

— Какво е това Кристален алианс? — незабавно попита Дари.

— А ние почти пристигнахме. — Този път Келос игнорира въпроса. — Бягай да събудиш мама.

Излязохме от гората. По-точно — не излязохме напълно, а гората просто оредя, превръщайки се в нещо като добре поддържан парк. Отпред, сред дърветата, се виждаше къща — на два или три етажа, но с огромна площ. В нея имаше нещо от старите английски вили — мрачната строгост на линиите и напъните да прилича на крепост.

— Кристалният алианс... — започна настоятелно момчето.

— Дари, ще ти обясня после. Хайде, върви.

Момчето премина в бяг и се изгуби сред сенките на дърветата.

— Май казах нещо, което не биваше — прекъснах мълчанието аз.

— Не. Аз... омекнах. Отдавна не съм общувал с военни... още по-малко — с такива, които идват направо от фронта. Не искам да говоря за това пред Дари. Разбираш ли?

— Не съвсем.

Келос въздъхва.

— Трудно е да се излезе от романтичния образ на войната, Пьотър.

— Достатъчно е да участваш в нея.

— Възможно е. Но аз не искам Дари да започне да си мечтае за военна кариера.

— Та нали при вас не се воюва?

— При нас! Пьотър, нима не разбираш?

— Не говори изобщо за такива неща — предложих аз. — Нека момчето мисли, че светът е нещо добро и прекрасно.

Някой би се обидил от такъв съвет. Но Келос само поклати глава:

— Ето на това вече нямам право, Пьотър. Защото ще бъде лъжа. И ако трябва да съм честен... не съжалявам за времето, прекарано в Алианса.

— Ти знаеш какво чувстваш — признах аз. — Нищо чудно, че момчето ти се е заинтересувало...

— Да, очевидно. Може би ми е провървяло. Не ме екукутираха въстаници... като момчетата от Трета специална бригада на Галеон. Не ме е изтезавало собственото ми контраразузнаване, когато Алиансът започна да се разпада и тръгнаха метежите. Не съм горял в изстребител, уцелен от топлинен лъч... Мен само...

Тонът му беше такъв, сякаш Келос се готвеше да каже „разстреляха“. Но не успя да довърши.

В тъмния силует на къщата пламна жълтият правоъгълник на отваряща се врата.

— Келос!

— Това е, ще отложим военните спомени — каза бързо Келос. Тръсна рамене, настанявайки по-удобно набързо метнатата раница. — Че иначе наистина ще започнат военни действия.

Не се случва често веднага да започнеш да се чувстваш уютно в чужд, напълно непознат дом. Това зависи и от домакините, и от самия дом... впрочем, домът е само отражение на домакините. По-ярко и честно. Никакви думи и усмивки не могат да помогнат да се усети топлината, ако вещите съхраняват студенина.

Тук имаше достатъчно топлина за всички.

Изпитах много странно усещане от съпругата на Келос, която се казваше Рада. Външно изгледаше съвсем млада жена, може би даже прекалено млада, за да има десетгодишен син. Но вече разбирах, че е безнадеждна работа да се гадае възрастта в Сянката. Може би и затова

се чувствах така, сякаш общувам с умна, красива и добра, но абсолютно нереална жена. Сякаш гледаш кинозвезда от корицата на списание... не можеш да разбереш къде свършва животът и къде започва изкуството.

А домът живееше чрез стопаните си. Буквално се беше просмукал с тях, гледаше през очите им — и през детските рисунки на стената, много симпатични акварели (бях сигурен, че ги е рисувала Рада), и със снимките на сурови, но красиви пейзажи — тук също нямаше съмнения в това кой е авторът. Искаше ми се да се настаня в креслата, масите ме караха да седна да ям и да пия, книгите — прекалено много книги — ме приканваха да ги прочета. Или някаква сянка от моя дом живееше в къщата на Келос, или бях прекалено изтощен, но когато прекрачих прага, съвсем забравих за Земята, Конклава, геометрите. По-точно — постарах се да забравя. Бях на гости, при това на гости при стари и добри приятели.

Отказах да вечерям, но от разговора може би не бих се отказал. Обаче човек трябва да има чувство за мярка. Умореният Дари се носи десетина минути из къщата и Рада го сложи да спи. След като изпих чаша горещ екстракт от някакви треви, който тук играеше ролята на чай, отидох в отредената ми стая. Навярно това също беше местен ритуал — глътка чай с домакините. Културите, имитиращи патриархалност, се отнасят с много любов към ритуалите, някога бяхме разисквали това с дядо...

Не ми бяха останали сили за душ, така че съблякох дрехите си и си легнах. През отворения прозорец се виждаха пламтящите звезди.

Интересно, каква ли е икономиката тук? Едва ли „комунизмът“ на геометрите — там при всеобща ситост хората се задоволяваха със стаи-килии. Очевидно нещо по-реално, както на планетата на зелените... Колко ли струва тук такава къща?

Дали мога да намеря работа, която ми допада и да придобия подобно жилище? Или първо трябва да повоювам стотина година за Кристалния алианс... добре де, Кристалният алианс се е разпаднал, да повоювам за Стъкления, Калаения или Дървения... а после може и да се наслаждавам на покоя?

Пьотър, ти си неадекватен.

Изглежда, проумяването не се беше отразило на куалкуа по най-добрия начин. Той се опитваше да контролира мислите ми.

— Разкарай се.

Пьотър, ти забравяш защо си в този свят.

— Куалкуа, страх ли те е, че ще плюя на всичко и ще остана да живея тук?

Симбионтът мълчеше.

— Не се бой — казах аз, гледайки през прозореца. Нощният ветрец развяваше края на прозрачната като тюл завеса. — Няма да остана. Помня кой съм. Помня Земята.

Земята е прекрасна планета — изрече изведнъж куалкуа. — На нея има множество места, които не отстъпват на този свят по красота и удобство за живеене.

Засмях се.

— Сега на пътеводител ли ще се правиш? Зарежи. Няма да оставам тук. Келос, навярно, е заслужил тези гори, красивата си съпруга, пътешествията със сина си, уютния дом. А аз не. На мен тук ми е хубаво... много хубаво. Но това е като да поглеждаш в бъдещето и да си мислиш, че ще е хубаво да седиш край камината и да си грееш старите кости... А те дори не остаряват, куалкуа.

Пьотър, ти недооценяваш сериозността на ситуацията.

— Какво имаш предвид?

Спомни си за първото ти минаване през портала.

— Е?

Беше изпълнен с агресия и жажда за приключения. И ги получи.

— Остави тази работа... — Аз забих лице във възглавницата. — Не съм искал да изпепелявам чужди изстребителни и да се бия с метаморфи...

Оказа се, че куалкуа може да мълчи укорително.

— Така ми се струва — добавих аз.

Спомни си второто преминаване през портала.

— Ето какво не разбирам... Аз умирах, куалкуа. Просто умирах. Сега знам как е...

Пьотър, ти за втори път попадна в свят, който отговаря на твоите желания. На теб ти се искаше покой. Никакви врагове. Никакви схватки. Нечии грижи, нечий живот, на който може да се завизжда. Отдох. И ти го дадох.

Сънят моментално отлетя от мен. Лежах, опитвайки се да си спомня онова, което никак не ми се искаше да си спомням. За какво си

мислех, когато умирах? За нищо... тъга и болка... и отчаяната гордост от усещането, че съм победил...

— Водят ме за носа, така ли, куалкуа? Подхвърлят ми светове-примамки?

Симбионтът мълчеше.

— Говори, де! Нали все пак си много по-умен от мен. Ей, свръхразум! Това не ти е да прислужваш на свръхрасите!

Надявам се. Надявам се, че те изучават.

— Прекрасно. А каква е алтернативата?

На теб ти служат. Подчиняват ти се.

— Боиш се, че расата ми е от потенциални господари? — прошепнах аз. — Куалкуа... ама че си глупав. А на теб самия интересно ли ти е случващото се?

Аз се радвам на всякаква информация. Тревожи ме това, че не контролирам ситуацията.

— А може би точно това си искал? — попитах аз отмъстително. — Стотици години си бил страничен наблюдател. Тук те водят за носа. Може би това ти е приятно?

Интересно, има ли куалкуа подсъзнание?

И това е възможно. Пъотър, аз анализирах генетичния код на всичко, с което си бил в досег. Сняг, Галис, Келос, Дари.

— Знам резултата — казах аз. — Всички те са хора.

Или вие всичките сте Сянката. Лека ноц, човеко Пъотър.

— Лека ноц... макар че ти не спиш. Кажу, какво става вкъщи?

Куалкуа се забави. Не му се удаваше лесно да се отказва от собствените си принципи.

Силните знаят за съществуването на геометрите. Информацията се е разпространила. Червено-виолетовата ескадра на аларите, конвоирана от торпите, се придвижва към Сърцето на светове.

— Какво е това?

Хората наричат тази планета Цитаделата. Там се събира Съветът на силните раси. Нещо повече — те вече знаят и за теб. За това, че си бил на разузнавателна мисия при геометрите, а сега се намиращ в Сянката.

Ставаше все по-зле.

— Сега можеш да не се притесняваш, че ще се отпусна. Силните взели ли са някакво решение?

Не. След две земни денонощия се очаква докладът на командващия на аларите. След това ще бъде взето решение.

— А силните знаят ли за теб?

Куалкуа се изкикоти.

Мен не ме възприемат сериозно.

Хубаво е да си малък и послушен. Или поне да изглеждаш такъв.

— Лека нощ — казах аз. — И... ако можеш — приспи ме. Можеш да изработваш цианиди, ще се справиш и със сънотворните. Хайде. Иначе изобщо няма да заспя.

Не е задължително да се използва химия...

Куалкуа е най-добрият лекар на света. Това е безспорна истина. Отворих очи и установих, че през прозореца свети слънце. Бях се наспал прекрасно и очаквах храна и приключения.

— Благодаря — промърморих.

Навикът да отговарям на куалкуа на глас се оказа неизкореним. Може би по такъв начин се опитвах да създам илюзия за независимост? Сякаш куалкуа не чува мислите ми, когато говоря на глас...

Събрах леглото си и се разходих из стаята, като вече оценявах нещата с бистър ум. Битът е най-добрата визитна картичка на една култура. Така е и на Земята — малките, бедни руски апартаменти с неизменния атрибут — рафтовете с книги, американските вили с безупречен интериор, разкошна техника и купчина комикси като пълноценен сурогат на културата. Така е и с геометрите — пълният казармен аскетизъм. И на планетата на зелените — удобно мисловно управление, комфортни легла, спортно-музикални безсмислици по телевизията.

А тук ме зарадваха две неща. Първо — управлението на цялата техника, макар и да ми беше непозната, беше реализирано по земния начин — с бутони и сензорни панели. Намерих нещо, напомнящо за музикална уредба и дори успях да го включа. Да можех да разбера още къде са черните дискове със записи, сигурно щях да послушам и местна музика.

Втората, и даже още по-радостна находка се оказаха книгите. Истински, хартиени. Строги обложки, а вътре — съвсем малко илюстрации и текст. Усещането от четенето беше необичайно — разбирах писмеността, и плетеницата от букви, леко наподобяващи арабските, послушно се подреждаше в думи. И все пак това предизвикваше неприятно, почти физическо усещане за дискомфорт. Натъпканите в мозъка ми знания се бунтуваха, все още не се бяха аклиматизирали. Виждах сложната черна шарка, мислено изговарях чуждите, прекалено резки звуци, а едва след това осъзнавах смисъла на прочетеното. И все пак успях да се откъсвам от книгите с усилие. Ако се окажеше, че под тъмното стъкло на библиотеката имаше поне една енциклопедия — щях да се заселя тук. Но всичките стотина книги бяха белетристика. Старателно зачитах томче след томче и ги оставях настрана, като все повече и повече изпадах в недоумение.

„Грай вдигна напоените си със страдание очи към Лира и възкликна:

— Нашата любов ще донесе само болка и разочарования!

— Не! — Гърдите ѝ затрептяха от възмущение.

— Любима, длъжни сме да се примирим... Тръгвам си. Баща ти е прав — човек с моето минало не може да обича жена като теб.

Малка мъжка сълза се плъзна по бузата му...“

Не, не може да бъде! Хващах книга след книга, но истината се оказа жестока.

„Тя вдигна кристалното чукче и удари сребърния гонг. Тъжният звук се понесе през залата за аудиенции и Гигар го чу с всички пори на изстрадалата си душа.

— Любима! — закрещя той, отваряйки вратата от черно дърво.

Залида лежеше на леглото, нежното ѝ тяло примамливо проблясваше през паяжината от балдахин,

изтъкана от скъпоценна елмазена коприна.

Гигар с ръмжене се хвърли напред, разкъса балдахина и падна на колене.

— О, Залида, заслужил съм една целувка...

— Защо скъса балдахина? — възкликна Залида.“

Не може да бъде!

Погледнах ужасено толкова зарадвалия ме шкаф.

Женски романи!

Само че на Земята тази кошмарна утеха за стари моми и сантиментални девойки се оформя по различен начин. Не толкова строго и академично. На обложката трябва да се сложи красавица с дълбоко деколте и полуизвърната — така че всяка жена да разпознава себе си в нея. А до нея трябва да има наведен да я целуне красавец, нарисуван съгласно обобщените женски вкусове. На едната книжка — брюнет с блондинка, а на другата — блондин с брюнетка. Веднъж на сто книги може да се нарисува червенокос красавец и девойка в лодка...

Уви, бях попаднал на необичайно оформление. Да се четат тези книги, за да се търси информация беше все едно да се търсят перли в купчина тор. Единственото, което забелязах, беше, че страдащите герои си тръгваха от тъгуващите героини през някой портал, а след стотина страници героините бягаха там да ги търсят. И, разбира се, ги намираха. Да можеше да има още няколко приказки за това как се управляват тези портали...

Между другото, на нито една от илюстрациите вътре нямаше изображения на хора. Пейзажи, абстрактни безвкусици, блестящо изпълнени натюрморти. Но нито едно лице. Забранени са по религиозни мотиви, както при мюсюлманите, или просто не са се сетили? Ако беше последното — бих преуспял тук. Само с идеята да се обличат женските романи с ярки обложки бих натрупал капитал, бих купил вила... Пфу. Навярно куалкуа беше прав донякъде, отпуснал съм се. Вила ми се прищяла. А може би и да си купя барабан, да си взема малък булдог и после да се оженя...

Затворих шкафа, пригладих косата си и излязох в коридора. Кой знае защо ми се искаше всички още да спят. Не е хубаво, разбира се, но

бих побродил из къщата, бих потърсил истински книги, бих се опитал да поработя с местната информационна мрежа...

В големия хол, накъдето, по американски маниер, водеше входната врата, седеше Рада. Четеше книга.

— Добро утро — казах тихо аз.

Жената вдигна поглед.

— Добро утро, Пьотър. Отпочина ли си?

Не, тя беше по-възрастна от мен. Много по-възрастна. Под лъжливо младата външност се криеше такъв жизнен опит, какъвто не бях и сънувал. В нея имаше сила... и аз се почувствах малък и слаб.

— Да, благодаря. Сякаш се родих отново.

— Да вървим да те нахраня. Моите мъже още спят. — Рада остави книгата. Погледнах неволно обложката — все същият строг тон на оформление... „Храмът на анаинските предци“. Ето, хванала се е да препрочита класиката.

— В моята стая също има много книги — казах аз внимателно.

— Там? Ох — засмя се тя. — Последният, живял там, беше една моя приятелка... Гостува ни предишния месец. Та там има само женски романи.

Е, слава Богу, че тя не ги чете...

— Да, разбрах. А при вас прието ли е да се оформят така всички книги? Обложки без картинки и на илюстрациите няма хора.

Изглежда тя се учуди:

— Та това са неадаптирани издания. Разбираш ли... — Рада се смути: — Знаеш ли, Пьотър, сякаш обяснявам на малко дете. Само не се обиждай!

— Няма.

— Е, това е евтино издание. Общосянково. Макетът е направен така, за да няма илюстрации, дразнещи някоя раса.

Уточни! — изписка куалкуа.

— А това възможно ли е?

— Пьотър, помисли си, нима на една сантиментална стара жена ще ѝ бъде приятно да чете книга и по някое време да попадне на изображение на два целуващи се паяка?

Тя не дочака отговора ми. Засмя се и ме хвана под ръка.

— Пьотър, не се притеснявай. Разбирам, че си войник. Хубаво е, че изобщо си се заинтересувал от литература. Искаш ли да ти подбера

няколко интересни книги за начало?

Така значи.

Очевидно въпросът ми е бил от типа: „А защо буквите са черни и всичките са толкова различни?“ И сега съм сложен сред тъпите военни, плахо интересуващи се от литература?

Впрочем на фона на казаното от Рада това беше дреболия, незаслужаваща внимание. Други раси!

Сянката обединява не само хуманоидни цивилизации. Има още и паяци, а навярно и медузи, птици, насекоми...

Просто ми провървя два пъти подред.

Влязох след Рада в трапезарията. Съдейки по размера на масата, тук приемаха тълпи от гости. Закуската беше обилна и вкусна. Изядох прилична пържола и хапнах салата от някакви сладки чудесии.

— Имаш ли вече планове? — попита Рада, докато сядаше срещу мен с чаша чай. — Помисли ли за живота си?

— Само за него мисля — признах си мрачно аз.

Рада кимна. Погледът ѝ се задържа върху бузата ми.

— Белегът не ти ли пречи?

— Не. Не особено.

— Дали да не го махна?

А какво всъщност да очаквам от хора, живеещи стотици години? Такива дреболии като белези и на Земята биха могли да ги махнат.

— По-късно — отговорих уклончиво аз.

Рада въздъхна. Погледна през прозореца:

— Пьотър, наблизно има свободна земя. Формално е наша собственост, така че няма да има проблем... Имаш ли спестявания?

— Не.

— Нищо. Можеш да вземеш кредит. Със сигурност имаш специалност, необходима на планетата... Ще си построиш къща...

— А случайно наблизно да има и девойка за женене? — полюбопитствах аз.

— Наблизно няма, но... — Рада ме погледна изпитателно. — Пьотър, има нещо, което не разбирам. Искаш да се върнеш в този свят, от който си дошъл ли? Да отмъстиш или да спасиш някого?

— Не. Този свят си отмъщава сам на себе си. И нека да се спасява сам, както може.

— Тогава съвсем нищо не разбирам. На теб... нещо не ти хареса ли?

— Всичко е много хубаво — отговорих аз искрено. — Благодаря.

— Нали с нищо не сме те обидили?

Боже, тук беше моментът да възкликна: „Те какво, такива мили хора ли са?“

— Рада, даже ми е трудно да обясня колко съм ви признателен.

— За какво?

Поклатих глава. Наистина не можех да обясня. За топлотата? За незададените въпроси? За готовността да помогнат на непознат?

— Рада, аз имам родина. Планетата Земя... Да, разбирам, че звучи като маслено масло, само че Земята няма друго име. Аз много я обичам.

— Там хубаво ли е?

— Там е лошо, Рада. Там често е по-скоро лошо, отколкото хубаво. Но нали хората обичат не заради това?

Жената изглеждаше объркана.

— И защо напусна *своята* Земя?

— Защото я заплашва опасност. Нелепа, случайна, неотвратима. Надявах се да намеря някъде помощ.

— Външна опасност? — тонът на Рада стана по-твърд.

— Ох. Май да. Имаме и куп вътрешни проблеми. Но сега въпросът е дали планетата ни изобщо ще оцелее.

— Нещо като... — Рада се намръщи. — Кристалния алианс? Чух, че сега се активизира Нощната алтернатива. И като че ли Оранжевата група...

— Не. Рада, никога ли не си чувала за такъв свят — Родината?

— Те ли се наричат така?

— Да. Аз ги наричам геометрите... Защото са изравнили континентите си с линейка и пергел.

Рада се засмя, прикривайки смутено лицето си.

— Ох... извинявай. Но това наистина е толкова нелепо... Не, не съм чувала, Пьотър.

— А за Конклава?

— Религиозната секта на двойнодишащите?

— Не. Нещо като империя. В нея влизат силните и слабите раси... Хиксите, даенло, торпите...

— Расите не могат да се делят на силни и слаби.

— Те се делят.

Рада кимна:

— Разбирам. Това наистина е отвратително. Но аз никога не съм чувала за такива. Да ви завоюват ли искат?

— Да ни унищожат.

— Много неприятно — въздъхна Рада.

Тонът ѝ беше умерено огорчен, сякаш съм казал, че извънземните искат да острижат всички земляни нула номер или ни нареждат спешно да намалим потреблението на кока кола. Неприятно! Виж ти! А аз мислех, че все пак е трагедия, макар и от малък мащаб...

— Добро утро, Пьотър.

Обърнах се. На вратата стоеше Келос. Беше облякъл строг костюм, в който изглеждаше доста нелепо. Само да си сложи вратовръзка — и може да го поканят на банкет...

Изглежда стоеше на вратата от доста време.

— Пьотър, не исках да преча на разговора ви. Повтори названието на планетата на геометрите.

— Родината.

— Не, трябва ми фонетичното наименование. Знаеш ли езика им?

— Да... — С леко усилие си представих Кати, Таг... — Родината.

— Мисля, че съм чувал за нея. — Келос се смръщваше все повече и повече. — Пьотър, те отдавна ли са в Сянката?

— Те не са в Сянката. Моята Земя — също.

Келос и Рада се спогледаха.

— Е, какво ти разправях? — попита Келос. — Пьотър, вчера предположих, че си външен.

— И не сте учудени? — възкликнах аз.

— От какво да се учудим? — Келос потърка основата на носа си. — Сянката е огромна, но Вселената е още по-голяма. Рано или късно идват нови раси.

Изпод ръцете му в столовата се промъкна Дари. Погледна ме смутено и се приближи към майка си. Притисна се към Рада и промърмори:

— Добро утро...

Аз мълчах.

Не бях способен да говоря.

Всички хитрини, цялата маскировка — не струваха пукната пара.

В тях дори нямаше особено любопитство!

— Пьотър, трябва да поговорим насаме. — Келос кимна на Рада.

— Така ще му бъде по-лесно.

— Да, разбира се. — Жената, която ми беше изглеждала толкова мила, ме погледна с очите на мъдра старица. Прегърна разсеяно сина си. — Пьотър, довери се на Келос. Ако се нуждаеш от помощ, той ще направи всичко възможно.

В погледа ѝ имаше тъга.

— Защо? — отговорих аз, докато се изправях.

Отговори ми Келос:

— Защото плащам стари дългове...

ГЛАВА 7

— И така джампърът стана наше проклятие. И наше спасение...

Кой знае защо първо му разказах именно за джампъра. В началото имало група бедни учени. Решили да въплътят в желязо абстрактна математическа формула, и ето какво се получило...

Кабинетът на Келос се намирал на третия етаж, под самия покрив. Сега, впрочем, изобщо нямаше покрив, слънцето печеше между отместените встрани панели. Келос седеше на масата, въртеше между пръстите си груба метална гривна и ме слушаше безмълвно. Аз също не го гледах в очите.

— Силните раси ни отредиха ролята на превозвачи. Предполагахме, че това е свързано с уникалната поносимост на хората към джампа. А се оказа, че сме и част от джампъра...

— Координати? — попита сухо Келос. — Стабилност на скока?

— Да.

— Ясно. Съзнанията ви си взаимодействат със Сянката.

— Как?

— Вие сте запазили първоначалната форма. Това е цялото обяснение... В момента на прехода контактувате мъничко с порталите... Продължавай. Ще ти обясня всичко. — Келос си сложи гривната и повъртя ръка, сякаш преценявайки дали украшението му отива.

Преглътнах и продължих:

— Всичко вървеше повече или по-малко нормално... доколкото това е възможно. После се появи тази раса... Геометрите. Другите слаби раси се натъкнали на нея. Решили, че това ще промени съотношението на силите... и ни въвлякоха в авантюрата си. Ние сме идентични физически с геометрите!

— Разбирам. Значи геометрите са избягали? — Келос се усмихна. — Изумително. Те наистина имат силно чувство за самосъхранение. Не се обиждай, но аз им се възхищавам...

— А аз не. Геометрите наистина са близки по сила с Конклава! Сега силните раси вече знаят за появата им. Компромисът е

невъзможен. Ще унищожат Земята като вероятен съюзник на геометрите.

— Сигурен ли си?

— Да. Конклавът не знае милост. Това е много древна... и много жестока структура.

— Интересна ситуация. — Келос сложи настрана играчката си. — Между другото, що за същество има в тялото ти?

— Симбионт... куалкуа... една от слабите раси...

Бойна трансформация!

— Млъкни! — извиках аз. — Седи и не се мешай!

— Кажи на приятеля си... — Келос присви очи. — Впрочем той ме чува... Та, нека не изпада в паника. И да не влиза в битка.

Той вдигна небрежно длан — сякаш отблъсквайки нещо невидимо от себе си. Бяло сияние обхвана пръстите му. Польхна топлина.

— Воювал съм за Кристалния алианс — напомни Келос. — Ако си мислиш, куалкуа, че не сме се срещали с метаморфи от моноличностен тип...

В дланите му сега се поклащаше ослепително плазмено кълбо.

— В мен са останали прекалено много бойни жезла, за да можеш да ме нападнеш незабелязан... и да останеш жив.

Огненото кълбо се откъсна от дланта му и се понесе нагоре. Пръсна се някъде над къщата със сух трясък.

Не знам кой беше по-смаян и уплашен. Навярно все пак аз. По-голямата част от куалкуа се намираще далеч...

— Ситуацията ми е ясна, Пьотър. — Келос сякаш вече беше забравил за куалкуа. — Тъжна работа. Не сте ли опитали да се обедините с геометрите? Ако са способни да ви помогнат срещу Конклава...

— Не!

— Защо?

— Келос, техният свят е нещо чудовищно.

— Все пак е по-добре от смъртта. Знаем нещичко за цивилизацията им. На нашата планета живее бивш регресор от геометрите. Да, Пьотър. Точно така. Не помня как му беше името... не го сметнах за важна информация... Инка, да! Казва се Инка.

Името ми се стори познато... изплува някъде от дълбините на паметта ми.

— Още ли не си разбрал защо са избягали? Мислиш, че са се натъкнали на някакъв Алианс-Съюз-Федерация, който ги е натупал и те панически са напуснали ядрото? Как ли пък не! Това би могло да се случи, ако идеологията им беше *наистина* общоприета... А на тях това не им е нужно, Пьотър. Всички те са деца, които някога са били лишени от топлина; самотници, свикнали да вярват, че имат приятели; нещастни, неуверени в себе си личности, готови да повтарят: „силата ни е в единството, ние сме задружно семейство“...

Келос въздъхна.

— Добре, ще ти обясня... накратко и поред. Тази информация няма да я намериш в достъпните информационни мрежи, не е прието до нея да има свободен достъп. И така, Пьотър, нашата цивилизация е много древна. Възможно е наистина да е първата в Галактиката...

— Не прилича на такава... — прошепнах аз.

— Да, разбира се. А ти какво очакваше да видиш? Планети, покрити с пласт от стоманени пещери? Космодрум на всеки ъгъл? Ефирни създания, размишляващи за хармонията на сферите? Всичко това вече го е имало. Имало го е и даже още го има... Всичко е започнало точно така, Пьотър. Изначалната Земя е изпращала кораби, те са създавали колонии. Към хуманоидната раса са се присъединили други... е, представи си твоя Конклав. Войни. Разбиране на природата. Мир. Метежи. Съюзи и Империи. Нормална спирала на развитието. За господство са се биели държави, а после — цели планети. Горели са градове, а после — звезди. Нижели са се златни векове, а после са идвали периоди на упадък. Класическа схема, и всички са разбирали, че природата на човека не може да се промени, че това ще продължава, докато не превърнем в нищо самата вселена... Имате ли развлекателна литература за нещата, които още не са се случили?

— Да. Фантастика.

— Така. Мисля, че всичко, което сте измислили, при нас се е случило по един или друг начин. А после изведнъж... Ох, това изведнъж! Всичко винаги се случва изведнъж, а кой знае защо ние винаги сме готови да се учудваме. Както вие сте измислили джампъра, така и ние сме измислили порталите. Това, разбира се, е доста сложно нещо. Дори в началната му форма, когато порталите още са

били материални — арка, в която е опънато хиперполе... После са се научили да ги правят като част от околния свят, така, че да бъдат неунищожими и вечни...

Келос за миг закри лицето си с ръце и попита:

— Употребяваш ли алкохол?

— Сега, струва ми се, да — признах си аз. В момента ми се пиеше — и не за да се почувствам свой в компанията, а за да притъпя чувствата си.

Оказа се, че сред рафтовете с книги и разни чудесии има малък бар. Келос извади бутилка и две тесни, високи чаши. Напълни ги с прозрачна леплива течност. Каза, без да се чукнем:

— Пожелавам ти късмет.

Изпих чашата на екс. Изгарящ, по-силен от водка ликьор. Тръпчив и сладък.

— Така си и мислех, че във вашия свят това е прието като средство за отпускане — каза Келос. — Та така, Пьотър, порталите бяха много хитро нещо. Те не просто пренасяха човек от свят в свят. Те също така решаваха къде да отиде.

— Вече научих това.

— Съзнанието на влизащия... не, не се сканира, това понятие прекалено опростява...

— Проумява се.

— Да, може би. Всеки, който влиза в портал, отива в свят, отговарящ на потребностите му и в никой друг. Пълното съответствие е невъзможно, но приближението е почти максимално. Мразиш техниката? Отивай в лоното на природата. Пътешествай на кон. Ако искаш — стани разбойник в гората, учи се да стреляш с лък. Или живееш на планета, превърната цялата в университет. Занимавай се с наука. В този период са съществували две основни сили — Съюзът за развитие и Втората империя. Порталите били *посети* на всички светове чрез някаква титанична акция. Почти всички от групата учени, занимаващи се с това, загинали. Империята и Съюзът се обединили в борбата си с тях — за пръв и последен път. Императорът, който отначало поддържал създателите на порталите, осъзнал грешката си. Но вече било късно — дори и в първия им вариант порталите били практически невъзможни за унищожаване. Империята и Съюзът се разпаднали за някакъв си век в бурна и кървава агония. Ако порталите

бяха само някакво обикновено транспортно средство... може би Сянката нямаше да се появи. Но всичко отново се оказало по-сложно, отколкото е изглеждало отначало. *Проумяването* оставяло върху порталите свой отпечатък. Те... те копират съзнанието на влизация. Вливат всяка нова личност в своя разум.

Аз мълчах.

— Ти също си там, Пьотър. Станал си частица от онова, което отдавна е надхвърлило границите на постижимото.

— Този свят... където попаднах отначало...

— Нещо в теб е искало именно това. Реален, макар и примитивен враг. Същевременно — убеждаване в безсмислеността на такава война. Получил си каквото си търсел. А и победата над метаморфа, нали? Навярно той е въплъщавал някакъв твой страх... комплекс...

Потрепнах като от удар и възкликнах:

— Но те нали воюват, Келос! Аз съм го получил, но те ежечасно се убиват взаимно!

— Значи там живеят такива, на които това им харесва, Пьотър. Всекиму своето...

Отново потреперих.

— Наслаждават се на тежко и опасно противопоставяне... Намират радост в страданията си и в безнадеждната борба... Емоционално осакатени... Неспособни да вършат нищо друго...

— И готови да умрат?

— А, да... — Келос се запъна. — Пьотър, постарай се да приемеш думите ми спокойно...

Свих се, защото вече знаех какво ще ми каже.

— Няма смърт, Пьотър. Този, който е преминал през портал, не умира никога.

Защо мълча?

Трябва да изпадна в истерия. Да се хвърля на колене и да възхвалявам Бога... който сега вече със сигурност го няма и няма да го има...

Здравей, рай. Здравей, ад. Здравей, Сянка.

— Ти вече си част от Сянката, Пьотър... Може да те убият. Но ти ще се съживиш. Там, където желаш. До врага си, за да довършите битката. На тиха, спокойна планета, където живеят уморилите се да убиват. Като човек, птица, мислещ кристал...

Келос се приближи и сложи ръка на рамото ми.

— Та нали ти си умирал, Пьотър — каза той меко. — Не знам какво се е случило между теб и метаморфа... но разпознах начина, по който ме гледаше. Няма смърт. Мен са ме разстрелвали три пъти. Спокойно и учтиво. Без излишна злоба. Веднъж загинах с кораба... но и в този случай нямаше нищо запомнящо се. Просто светът помръкна...

— Няма смърт — казах аз. Думите са празни и скучни. Е, няма я и това е... Нея никога не я е имало, тя или предстои, или ние вече не живеем. — А онези... които не са преминавали през портал?

— Не знам. Преди са умирали. В какво са се превърнали порталите сега, откъде взимат информация — не мога да кажа. Но...

Значи вие не сте го дочакали. Моите неистински родители... истинският Пьотър Хрумов... всички, които са живели и умирали на мъничката планета Земя. Учени и селяни, поети и войници, роби и тирани — вие сте вярвали в Бога или сте проповядвали атеизъм, мечтали сте за безсмъртие, създавайки своя философия като Фьодоров^[1], или изсмуквайки чуждия живот като Жил дьо Ре^[2]... светци и палачи, гении и глупаци — вие не дочакахате! Вие сте там, зад чертата. А аз съм тук. В уютната Сянка.

Аз съм преминал през портала.

Конклавът ще разбие Земята на прах. Геометрите ще отровят планетите на Конклава и ще създадат в руините им своя малка Империя на приятелството, а аз ще живея. Ще ям вкусна храна и ще спя сладко. Ще воювам в чужди армии и ще уча в чужди университети.

Всичко е позволено, нали?

Ако искам да бъда тиранин — ще отида в свят на роби. Ако искам да съм роб — ще сложа прангите. Ще си отгледам псевдоподи и ще стана амеба. Ще си добавя четири лапи и ще се науча да тъка паяжини. Отново ще стана човек. Ще си спретна харем, ще създам религия, ще съчиня куп сонети. Ще си построя къща, ще посадя дърво, ще възпитам син.

Пред мен е вечността.

Плачех, свит в мекото кресло. Келос ме галеше по рамото, сякаш успокояваше дете. А и аз наистина бях дете пред него — преживял стотици години, възкръсвал и изпепелявал планети... Кой е възглавявал Кристалния алианс, Келос, защо знам отговора?

Полъхна течение — вратата се отвори за миг. Келос въздъхна. Прегърнаха ме детски ръчички:

— Пьотър, защо плачеш? Тате, защо той плаче?

— Той намери повече, отколкото търсеше, Дари. Това винаги боли.

— Пьотър, не плачи...

Ти не можеш да ме разбереш, момченце, което от детството си знае, че няма смърт.

За всяко знание си има време. И всекиму своето, само че кой знае защо от тези думи лъха на изгорена плът...

Намерих повече, отколкото търсех.

Всички звезди са в дланите ми.

— Татко, защо не му помогнеш?

— Не винаги е нужно да се помага, Дари. Понякога си струва да се извърнеш и да изчакаш.

— Това не е частно!

— Затова пък е правилно, мъничкият ми.

— Нека да е неправилно, но честно!

Келос въздъхна.

— И ние някога мислехме така... Дари, водим сериозен разговор. Между възрастни. Моля те, излез.

— Но, татко...

— Дари.

Момчето излезе.

— Благодаря — казах аз. Не ме беше срам да плача пред Келос. Но пред момчето беше друго нещо.

— Нека да е неправилно, но честно... — Чу се бълбукане. — Искаш ли да ти сипя още?

— Не.

— В Кристалния алианс изповядвахме точно тази идеология. Смятахме, че порталите са грешка. Капан, изкушение, задънена улица. Завземахме планета след планета... опитвахме се да построим монолитно общество вместо „единното многообразие“, както наричахме тогава Сянката. А после разбрахме какво се случва. Сянката не се бореше с нас. Тя ни даваше само онези светове, които жаднуваха борба. Ние станяхме част от Сянката, манекен, върху който всички желаещи можеха да излеят негативните си емоции. Тогава всичко се

разпадна. Идеята — сега не искам да споря дали е била правилна, или не — беше погубена. Алиансът се превърна в банда наслаждаващи се на живота психопати. После ни разбиха в битка — тогава се създаваше Търговската лига и ние първи попаднахме под ударите й... После започнахме да отстъпваме планета след планета. Сянката желаше това — хората бяха уморени от военни приключения.

— Обеща да ми кажеш какво е уплашило геометрите...

Откъснах ръце от лицето си и го погледнах. Не си направих труда да бърша сълзите си. Известно е детското правило, че ще изсъхнат сами, няма да си личи, че съм плакал.

— Нима още не си разбрал, Пьотър? Изплашили са се онези, които ги управляват. Агентите на Родината не са се връщали. Сянката вижда вътре в теб, Пьотър. Всичко, което е в душата ти. Не че геометрите искат прекалено много тяхното приятелство. На тях не им достига любов, обикновена човешка любов. А при нас не е трудно да се получи тази любов... Връщали са се малцина — онези, за които Родината наистина е била най-хубавият от светове. Другите са останали. Някои с радост, други са прескачали от свят в свят и са уверявали, че *искат* да се върнат... Ние почти не сме забелязали появата на геометрите, Пьотър. На някои места говореха повече за тях, на други изобщо не бяха чували.

— Също и за нас?

— Да. Съществуването на родствена цивилизация далеч от ядрото е интересна новина. Но също не за всички светове.

— Родствена цивилизация?

Келос кимна.

— По времето на Първата империя — дори преди създаването й — ние сме се разселвали като искри от огън. Стотици, хиляди кораби са отивали в мрака и са угасвали. Но понякога искрата пада върху сух мъх. Така вероятно е възникнала расата на геометрите. Малко вероятно е две разумни култури да се зародят на една планета едновременно — а нали при тях е станало точно така...

— Знам.

— Така сте произлезли и вие. Не виждам друга възможност за пълно биологично сходство. Вие не сте наши потомци или предци, а братовчеди.

— И как цивилизацията на Сянката може да помогне на братовчедите си?

— Като напердаши другите си братовчеди? — попита иронично Келос. — Нека да помислим заедно, Пьотър. Аз искрено искам да ви помогна, вярваш ли ми?

— Да.

— Не си струва да търсиш помощ на нашата планета. За теб самия — моля! Ние обичаме да помагаме на измъчените и уморените... Но нещо по-глобално... не, Пьотър. Не.

— А освен вас?

— В другите светове... Има много светове, които все още покоряват космоса. Техните ескадри търсят приключения, сражават се помежду си, завладяват планети. Това е много примамлив път на развитие — до определена възраст. Ето на тези светове си струва да надникнеш. Със сигурност ще се намери някой, който с радост ще помогне на Земята. Ще организират експедиция, ще обградят планетата с военни бази, ще разбият останалите извънземни... Ако много се постараяш, ще намериш и такава планета, чиито жители без колебание *ще унищожат* Конклава. Някакви шовинисти на човешката форма... всички паяци, амеби и влечуги — на кладата!

Куалкуа вътре в мен изпищя.

— Не искам такова нещо, Келос.

— Тогава се нуждаеш от технически развити, притежаващи могъщ флот, придържащи се към хуманна политика за мир. Със сигурност има и такива.

Келос явно беше доволен от съвета си.

— Те ще призват към ред и геометрите... или геометрите ще избягат още по-далеч. Разбира се, колкото и да бягат от Сянката, няма да има полза. Сянката покрива цялата Галактика. Бавно, но сигурно. Всички ще отидем в нея.

Мълчах.

— Какво те притеснява?

— Келос, нима така ще свърши животът? Вие сте спрели развитието си! Напредъкът в технологиите ви е замразен почти изкуствено! Гледах филм за Първата империя — вие изобщо не сте се променили!

— Ние? Плазма и пепел... Пьотър, разбери — всички живеят така, както искат! Ние не искаме друго. На нас ни е добре в този облик. И ни харесва да живеем човешки живот. А ако ни омръзне...

Келос се разходи из стаята, сложил ръце на кръста си.

— Виждал съм *техните* светове. Кристалният алианс загиваше. Ние не можехме да отидем на планети, където вече са забравили човешкия си облик. Но мислехме, че това е правилното решение. Тогава аз... взех един кораб...

Гласът му стана сух, фразите — отсечени. Сега той беше в миналото си, където имаше неща, дори неприсънили се на земните воини.

— Движихме се от опаката страна на пространството. Опитвах се да отведа кораба до Изначалната Земя. Но това не ми се удаде... просто не можехме да я улучим. Успях да се добера до Пирога... това е една от първите колонии, много древен свят. Тогава е имало обичай да наричат корабите с колонисти с морски имена: Галеон, Моторница, Катер, Каравела... А планетите са ги наричали в чест на първия приземил се кораб. Излязохме в обикновеното пространство...

Сега Келос стоеше и гледаше през прозореца.

— Планетата гореше, Пьотър. Цялата повърхност беше потънала под плазмено море. Огнените вълни заливаха планините, океаните бяха обхванати от пламъци. Протуберансите удряха през атмосферата, сякаш пред нас не беше планета, а звезда... Реших, че са се наиграли. Че са претърпели техногенна катастрофа. Или война. Боляха ме очите като гледах този свят, потънал в огън... но все пак се приближихме. Бяхме с най-добрия крайцер на Алианса, той би могъл да мине през фотосферата на звезда... приближихме се...

Виждах това, за което говореше той. Можех да си представя този пламтящ свят. И крайцерът, носещ се над него, обгърнат от силови полета, крайцер, пълен с хора... обикновени хора, опитващи се да изградят свой свят върху отломките от Сянката...

— Всичко на планетата беше останало цяло, Пьотър. В горите хвърчаха птици, в океаните си играеха делфини. Градовете си стояха... древни градове, винаги съм мечтаел да ги видя... По улиците вървяха хора. Разбираш ли — светът пламтеше и не забелязваше това! Сякаш това се случваше в две непресичащи се пространства, но ние бяхме видели огньовете и защитата ни стенеше от натоварването. А по

улиците вървяха хора, облети от плазма. Като автомати. Сякаш бяха заводски кукли, които вече никому не са нужни, но заводът още не е спрял да работи и механизмът не се е износил... Това беше страшно. И тъжно — сякаш ни бяха натикали пред очите собствените ни недъзи. Опитахме се да влезем във връзка, но не ни забелязваха. После от планетата изригна поредният протуберанс... Полетата не издържаха. Той премина през кораба. Сияние — и огън навсякъде... Но дори и да се изпотихме, то беше само от страх. И имахме усещането — някои го изпитват, когато минават през порталите — че са ни проумели. Това беше всичко. Надникнахме — и си тръгнахме. Тези, които живееха на онази планета, вече не се нуждаеха от човешко общество и не се страхуваха от него. Стреляхме по планетата, когато си тръгнахме. От обида, от злоба. Със същия успех можехме да се опитаме да разсечем море. А ти казваш, че сме спрели... Желаящите продължават напред, Пьотър. Някои по-рано, други — по-късно.

— Ти не искаш ли?

— Не. Не знам защо. Още не са ми омръзнали човешкото тяло и свързаните с него удоволствия.

— Келос, а сигурен ли си, че на сина ти няма да му се прииска да напусне тихата и мирна планета? Да потърси приключения поне в космоса...

Келос погледна вратата. Каза тъжно:

— На моя син... Ние с Рада имахме шест деца, Пьотър. И рано или късно... всички те си тръгнаха. На нас ни е достатъчен този свят. За тях той е малък и скучен.

Защо зададох този въпрос!

— Може да се живее и така. Да се търсят дребните човешки удоволствия. Да се отглеждат малки човечета, които да излязат в големия свят и някой ден като безплътна сянка да преминат през планетата ти... дори без да си спомнят за теб, както ти не си спомняш за любимото ти някога плюшено мече. Когато най-малката ни дъщеря си отиде, решихме да спрем. Няма да имаме повече деца.

— Но Дари...

— Той не ми е син. Той изобщо не е човек. — Келос ме погледна накриво. — Не се подлъгвай по външната обичайност на света ни, Пьотър. На масата ми има музикална уредба. Ако затвориш очи, ще

повярваш, че свири оркестър на живо. Само че отвътре има само пустота.

— Дари...

— Точно така. Фантом. Сурогат. Играчка за обзети от носталгия хора. Той винаги ще бъде дете. И никога няма да стане човек.

Сякаш ме удариха.

Къде съм дошъл... от кого се опитвам да намеря помощ и състрадание... Какъв идиот съм...

— Играем си по малко на наука, макар че всичките ни открития са отдавна забравени в другите светове. Борим се за съхранение на дивата природа, която няма да загине дори ако доста се постареем. Ние пазим семейството и не забелязваме, че съседското момиче вече от половин век е шестгодишно. Скрихме се от света, Пьотър. Плаши ни алтернативата, мразим промените. Спускаме се по реки и потоци, палим огънове в горите и ловим дивеч, кихаме от простуда и се занимаваме с физкултура. И много, много се боим да не умрем, Пьотър. Защото никой не знае къде ще го отнесе порталът. Никой не знае какво иска в действителност!

Келос се наведе рязко над мен и попита тихо:

— Ей, Пьотър, а ти не виждаш ли огъня? Аз сънувам страшни сънища, драги братовчедо от планетата Земя! Сънувам онзи град на дъното на плазмения океан, сънувам марионетките, които бродят по улиците, карат се, смеят се, играят си с децата... Не виждаш ли огъня, братовчедо? Не те ли изгаря пламъкът? Може би всички ние вече сме мъртви, Пьотър? А това, всичко това е фикция! Суха какавида, от която пеперудата се е измъкнала много отдавна, олющена змийска кожа, която само в сенките ще вземеш за живо същество... И моят несбъднал се син, когото уча да пали огън с една клечка, с когото пеем весели песни, докато крачим под дъжда... може би само Дари живее, а до него са кукли — куклата-татко и куклата-мама...

Очите му бяха безумни, потъмнели от болка. По бузата му играеше нервен тик.

— Виждаш ли огъня, Пьотър?

— Виждам един страхливец!

Мракът в очите му започна да се топи.

— Защо, Пьотър? Кой си ти, че да ми говориш за страхливци? Горял ли си с твоя кораб? Знаеш ли как се къса сърцето, когато го

пробие куршум? Знаеш ли как се къса, когато изгубиш детето си? Виждаш ли си светове, неподвластни не на твоята сила, а на твоето разбиране? Какво си извършил, за да ми говориш за страхливци?

— Аз вървя напред.

Той стоеше прекалено близо, за да мога да стана от креслото. Блъснах го и скочих на крака.

— Вървя напред, добри ми по-голям братко! Гледам вашите светове — и не откъсвам очи от огъня! Ако не искаш огън — тичай за вода! Ако мога да седна в кола, не ходя пеша, ако ми се прииска да се разходя — няма да тръгна да разбивам колата! Аз самият бях кукла, мили ми братовчедо! Великолепна, послушна, прилежна кукла. И не съм прекарвал кораби през фотосферите на звезди! Само съм ги приземявал върху шосета, като съм ги спирал в автобуси с домати. Но знаеш ли, това също беше страшно! И не съм губил никого в живота си — не съм имал нито любима, нито родители, нито деца. Само самия себе си съм губил... два пъти! Веднъж на Земята — когато заех чуждо място. После в Родината — когато влязох в чуждо тяло. Знаеш ли, когато загубиш себе си, също боли. Започваш да живееш по друг начин — заради себе си и заради другия човек. Аз не желая зло на геометрите. Не желая зло на Земята. И вашия рай не го ща — нещо в него мирише прекалено на сяр.

— Ти вече не можеш да излезеш от Сянката, Пьотър. Тя е в теб.

— Нека! Но аз не съм в нея!

Келос поклати глава. В погледа му се мярна не яд, а завист.

— И аз бях такъв, Пьотър. Когато създавахме Алианса... Когато с камшик учехме на свобода светове, които и без това си бяха свободни... Мини през портала, Пьотър. Намери свят, който ще пожелае да ви защити. И чакай... чакай Сянката да дойде на вашата Земя.

— Ние сами ще дойдем при вас — обещах аз.

Келос кимна уморено.

— Ти си добро момче. Виждам в теб себе си. Не се сърди, ако с нещо съм те обидил. Честна дума — не съм искал.

Ядът ми отлетя нанякъде и остана само тъга.

— Благодаря ти, Келос, имам само един въпрос...

— Не знам отговора. И не искам да го знам.

Лицето му отново затрепери.

— Ти все пак четеш мисли?

— Четиристотин години са достатъчен срок, за да могат всички въпроси да започнат да се повтарят.

— Все пак ще те попитам... Дари обречен ли е да бъде марионетка?

— Не знам отговора. И не искам да го знам.

— Келос, онзи огън... той все пак те е изпепелил.

Той кимна.

— Да. Може би. И сега съм само пепел. Не докосвай замъци от пепел, Пьотър. Те може и да изглеждат много красиви, но в тях не може да се живее.

— Благодаря за съвета. Когато аз изгоря в този огън, ще си спомня за теб. Благодаря и за гостоприемството. Отивам си, Келос. Разполагам с много малко време. Два-три дни... а после със Земята ще е свършено. Трябва да бързам.

Обърнах се и тръгнах към вратата. Келос въздъхна шумно, но аз не се обърнах. Отворих вратата и видях Дари, яхнал перилата. Не, май не подслушваше. Иначе нямаше да се усмихва така. Послушно момче... почти като в детството ми.

— Да не паднеш — казах аз.

— Пьотър... — Келос ме повика по-високо, отколкото беше нужно. — Пьотър... почакай. Три дни — няма да успееш.

Лицето му си оставаше спокойно. Но поне за този поглед — благодаря...

— Повярвай ми, познавам общества, подобни на Кристалния алианс. А на теб са ти нужни точно такива съюзници. Пьотър, ще ти помогнат, не се съмнявай. Но за това ще е нужно време. Месеци, или минимум седмица. Да получиш помощ за три дни — това е нереално. Суровата социална структура е способна да обърне ресурсите си в помощ на чужд свят. Не заради изгода, а заради идеята. Но времето за взимане на решение ще се окаже прекалено дълго за теб.

— Земята няма да оцелее цяла седмица... — прошепнах аз. — Келос, Конклавът също е сурова структура. Но той няма да се поколебае...

— Пьотър, много ми е мъчно. Трябва да опиташ. Рискувай. Опитвай наред. Или в края на краищата, открадни кораб, способен сам да защити света ти! Но не чакай чудо.

— Какви са шансовете ми да успея?

— Никакви.

Не можех повече да го гледам в очите. Келос наистина ме съжеляваше. Не исках съжаление...

Погледнах Дари.

Така значи, момче. Ти не разбираш и никога няма да разбереш, че не си истински. Няма да пораснеш, няма да тръгнеш да търсиш приключения, късайки сърцата на прекалено човечните си родители. Защо в очите ти има същата жалост като в очите на Келос? Как можеш да разбираш чуждата болка, защо са те научили да страдаш? Куклите не се нуждаят от душа, момче. Куклите се нуждаят само от румени бузи, добър апетит и уменията да казват „мама“ и „тате“...

— Пьотър, в беда ли си? — попита Дари.

Кимнах.

— Искат да убият планетата ти?

Вярно. Именно да я убият. Заедно с всичко добро и лошо на нея. А аз дори няма да успея да умра заедно с нея, Дари... Сега ще започна да скитам, като Скитника евреин, и не знам защо не мен се падна да изпитам тази болка, а и на кой ли му е дадено да узнае това...

— Тате, нима не можеш да му помогнеш? — Дари ме хвана за ръката. — Тате, помниш ли, че ми каза, че винаги може да се намери изход? Излъга ли ме?

— Дари, Пьотър не е по-слаб от мен. И ако има изход, той ще го намери.

Колко интересен човек си, Келос! Кога лъжеш — когато казваш, че синът ти е само марионетка, или когато говориш с него като с човек?

— А ти не можеш ли да му помогнеш?

— Нуждаеш ли се от помощта ми, Пьотър?

Не, нямам право да те моля, Келос. Теб те е изпепелил огънят, който аз тепърва ще усетя. Не бива да докосвам пепел...

— Да.

— Тате!

Правилно, Дари! Вярвай, че всичко е наистина. Че Вселената е за теб, а баща ти може да поправи всяка несправедливост в нея. Ти си създаден, за да вярваш в това.

— Дари... — Келос се приближи към нас. Погледна ме с насмешка и с предизвикателство. — Дари, сега ще си най-голям вкъщи. Не ядосвай мама. Ако тръгна... сигурно няма да се върна скоро. Но вие ще ме чакате, нали?

Ей, Келос, полудя ли? Ти никога няма да се върнеш тук. Ти си израснал от човешкия живот, самият ти си плазма и пепел. Ей, Дари, прекалено много приказки си слушал преди лягане! Не късай нишката, която ти придава илюзия за живот. Пусни ръката ми и увисни с рев на шията на баща си, така че и през ум да не му мине да тръгне...

Разбира се, замълчах си.

Разбира се, Дари се откъсна от мен и увисна на шията на Келос. Нека...

— Тате, върни се по-бързо...

В очите на Келос пламтеше черна бездна.

— Дари, отиди и докарай флаера при къщата. Само че тихичко.

Момчето кимна. Пусна баща си и ме погледна. Радваш ли се, че стана както ти искаше, малкия? Ти си свикнал да смяташ баща си за герой, но героите не винаги се връщат вкъщи...

— Пьотър, тате ще ти помогне. Той помага на всички.

— Благодаря, Дари — прошепнах аз. — Дори ти самият не разбираш колко истинско момче си.

Момчето се спусна надолу по парапета, а аз се обърнах към Келос.

— Защо? Защо го послуша? Та той не е истински?

— Затова пък аз съм все още човек.

— Келос, ако ти си човек... аз ще ти дойда на гости след пет години. И ти ще бъдеш тук. А Дари ще бъде на петнайсет години.

— Откъде ми се стовари на главата... — каза тъжно Келос. — Сянката, Пьотър, всичко това е заради Сянката. Тя е знаела къде да те прати. И е знаела как да се добере до мен.

— Значи наистина си все още човек.

---

[1] Николай Фьодоров (1829–1903) — руски философ-мистик, един от създателите на руския космизъм. Смятал, че дълбокият смисъл на християнството се състои в телесното възкресяване. — Бел.прев. ↑

[2] Жил дьо Ре (1404–1440) — френски барон, маршал, и алхимик, на когото се приписват ужасяващи престъпления. Смята се,

че е убил между 200 и 800 деца, за да умилостиви дявола и да получи помощта му за откриване на философския камък. Съден и изгорен от инквизицията. — Бел.прев. ↑

ЧАСТ ТРЕТА

РОДИНАТА

ГЛАВА 1

Мислех, че Келос е решил да избяга. Да си тръгне тайно от Рада. Та той беше извършил глупост, при това очевидна глупост. Десетки години се беше крил тук, без да минава през порталите, без да напуска планетата — и всичко това, за да съхрани изплъзващата му се човешка същност. Да съхрани това, което вече отдавна го няма в него. Това, че е натъпкан с „бойни железа“ беше дреболия. По-важното беше, че е видял бъдещето си.

Огнено море. Плазма и пепел. Марионетки, продължаващи да живеят живота на телата си... Ех, колко сте спорили за духовното и материалното, философи и социолози. Обществото на консумацията, духовното развитие... Ето ви идеалният изход. Подчертано, демонстративно красив. Огнено море, обител на друг, нечовешки разум. Запазване на обвивката, която вечно ще ходи по магазините, ще пирува, ще аплодира актьорите и ще освирква политиците... Издевателска картина, оставена, за да я виждат преминаващите гости. А може би не издевателска, а напротив — примамлива и добра...

Келос знаеше докъде ще стигне рано или късно. Никога нямаше да се отърве от това познание. Може би бях послужил само за предлог? Да стане повод и да напусне уютната къща, в която му ставаше все по-тясно?

Но Келос отиде да се сбогува с жена си.

Излязох от къщата, за да съм по-надалеч. Имаше нещо странно в тази къща, и след като постоях до вратата, разбрах какво е то. Нямаше ограда, около къщата имаше само гори. И къщата дори не се заключваше.

Или нямаха престъпност — което беше странно, все пак на планетите на Сянката трябваше да има манияци и бандити — или устройствата за защита и наблюдение бяха прекалено хитро замаскирани, или Келос не се боеше от абсолютно никого. С неговите възможности това не беше чудно...

За миг — само за миг — ме обхвана отчаяние. Всичко, което правех, беше напразно. Тук, в сърцето на Галактиката, отдавна вече

бяха отшумели такива бури, каквито Земята не бе и сънувала. Тук се раждаха и умираха империи, тук бяха превърнали смъртта в кратък отдых преди новия живот. Можех да се възхищавам на лозунга „всекиму според потребностите“, можех и да се възмуствам от него. Но той така или иначе беше реализиран. В световите на Сянката отдавна се бяха родили нови богове — все още правещи се на хора; тук всеки ден се раждаха хора, които нямаха друг изход, освен да станат богове.

Далече, далече, на невъобразимо разстояние, някакви важни генерали решават по какви закони да ме осъдят задочно на смъртно наказание. На друго място не по-малко важните представители на силните раси решават по какъв начин да убият Земята.

А тук, близо до мен, Келос дава обяснения на жена си, прощава се с илюзорното дете и се готви да си тръгне завинаги.

От тази мисъл и на мен ми стана по-леко.

Каквито и да са мащабите на могъществото на расата, колкото и цивилизации да включва новопоявилият се хилядолетен райх — всичко това е пусто. Мъгла.

Докато си оставаш човек, най-важните проблеми ще бъдат тези, които са съвсем нищожни пред небето. Така и за мен, ако трябва да съм честен, съдбата на собственото ми куче е значително по-важна от вечната война на зелените заради екологията...

Нека те да умеят всичко, което можем да измислим! Нека да свалят звезди, нека да строят кули от планети. Нека създават за себе си неповторими жени и идеални деца, нека да живеят хиляда години и да изпреварват пешком скоростта на светлината. Нека империи им да завързват на възел Млечния път и нека от кихането им да гаснат свръхнови.

Да са живи и здрави!

А на мен ми е нужно само едно — мъничката планета, която сега не може да се гордее абсолютно с нищо. Планетата, създадена от бегълци от ядрото. Планетата, на която се е родил и умрял Пьотър Хрумов...

Към мен полъхна въздушна вълна. Обърнах се и видях спускащ се апарат.

Красив беше, по дяволите! Нищо не можех да кажа — просто красив.

Сребрист пръстен с триметров диаметър, отдолу — ръбеста сива повърхност, отгоре — прозрачен купол. Играчка за малкия Гаргантюа. Никакви видими двигатели, никаква опора. Технология, която не се нуждае от външни прояви. Към нещо такова вече се бяха доближили геометрите, но това, което за тях беше връх, тук изглеждаше обикновено, като колело-триколка.

Прозрачният купол се разтапяше беззвучно. Виж ти, все пак поле. А аз бях убеден, че е пластмаса или стъкло.

Дари внимателно се прехвърли през ръба и скочи. Погледна ме гордо.

— Страшна кола — казах аз.

Интересно, дали не хвалех сега еквивалент на древния „Запорожец“?

— Пъотър... — Момчето се засмя. — А мен няма ли да ме вземете със себе си?

В гласа му нямаше особена надежда.

Аха. Ето това би било великолепен щрих в общото безумие. Да тръгна нанякъде, без да знам накъде, да търся нещо, без да знам какво, и съпровождан от кого? Боец в оставка, който се бои да стане свръхчовек, и неговия сурогатен син, който никога няма да стане човек.

— Дари, струва ми се, че трябва да останеш вкъщи. На майка ти ще ѝ бъде много тъжно сама.

Момчето кимна. За миг очите ни се срещнаха и аз потрепнах.

Какви ги говори Келос! Дари е човек!

А може би беше точно така!

Може би не Келос е преживял стотици години и сега имитира старателно обикновения живот? Може би Дари си е създал илюзорен свят и сега великодушно жертва за мен една от куклите си...

Безумие.

Черен кладенец, в който можеш да падаш безкрайно.

Кое изобщо е истинско в Сянката? Кой тук е жив и кой — марионетка? Може би аз лежа, проснат върху студените камъни под черното звездно небе и ми прожектират филм, като с любопитство изследват реакциите ми? Може би съм пленен от геометрите и съм прикован към лабораторно кресло, а мъдрите наставници решават

какво да направят с мен: да ме пуснат, да ме изпратят в концлагер или да ме унищожат.

Пьотър, престани. Не мога да опровергая предположенията ти, но този път е смъртоносен. Известни са ми две раси, загинали в резултат на загуба на вярата в реалността.

Преглътнах заседналата в гърлото ми буца. Сърцето ми туптеше диво, сякаш искаше да изскочи от гърдите ми.

Куалкуа бе прав. Човешкият разум не е най-добрият инструмент за определяне на обективността на света.

Дари потрепна и отмести поглед от мен. Погледнах към къщата и видях Келос.

Виж ти! Воинът е запазил ритуалите си!

Или разговорът с жена му е бил съдържателен, но страшно кратък, или го беше съвместил с обличането.

Екипът му, изтъкан от прозрачна, проблясваща на слънцето тъкан, наподобяваше ципа от залепени един за друг диаманти — ако изобщо такова нещо беше възможно. Ослепителните искри на ръбовете избухваха при всяко движение. Неволно извърнах поглед.

— Нямам друг такъв екип. За съжаление.

— Кристалният алианс от тази униформа ли е получил името си?

— Не, Пьотър. Кристалът беше символ на чистотата на помислите ни.

Дари разглеждаше баща си с жадно любопитство. Навярно той също беше виждал тази униформа, но едва ли често.

— Рада няма ли да излезе, за да ме погледне укорително в очите?
— попитах аз.

Келос поклати глава:

— Ти си същата играчка на Сянката като нас. Не се притеснявай. Никой в нищо не те обвинява.

Той се приближи до момчето и леко го потупа по главата:

— Чао, хлапе. Ще ме чакате, нали?

Може би едва сега Дари се уплаши от резултата от молбата си. Погледна ме — сякаш надявайки се, че ще се откажа от помощта.

Прости ми, малкият, независимо дали си истински, или не, сега не съм готов за саможертви...

— Тате, скоро ли ще се върнеш?

— Ще се върна. Само ме чакайте.

Как го беше казал поетът? „Но никого не защити надалеч обещаната среща, и никого не защити любовта, зовяща надалеч...“

Аз също бях обещал на Земята да се върна. Но какво ще направя, ако няма къде да се върна?

— Сядай, Пьотър.

Флаерът висеше на половин метър от земята. Оказа се, че няма никакъв трап. Скочих върху сребърния пръстен и застинах, гледайки вътре.

Никакви пултове, никакви кресла. Мрак — дълбок, черен, неподвластен на слънцето. Почти веществен, като топка оцветен памук. Само дето на света няма нищо толкова черно.

— Сядай.

В края на краищата момчето не се беше побояло да седи вътре...

Пристъпих напред, сякаш в студена вода — но мракът се оказа неочаквано топъл. Мека, еластична, удобна тъмнина. Приклеках, чувствайки как невидима опора придържа тялото ми. Достатъчно беше да замра и пространството застиваше, образувайки наоколо удивително удобна среда.

— С главата напред — подхвърли Келос. Той най-накрая разбра причината за объркването ми. — Това е само защитна структура. Не се бой.

Скочих в мрака.

Аха!

Вътре нямаше мрак. Флаерът се оказа абсолютно прозрачен, само под краката изглеждаше малко по-тъмен, сякаш гледах през опушено стъкло. Сребристият пръстен около него се разпознаваше лесно — може би той беше единствената му материална част. Нищо не сковаваше движенията ми — и в същото време-пространството позволяваше да застина в каквато поискаш поза, да лежа, да седя, да вися надолу с главата.

Необичайно, но удобно. По дяволите, нашите анатомични кресла също са страшно удобни!

Келос продължаваше да стои до Дари; говореше му нещо, нежно и сериозно, ободряваше го и го убеждаваше...

Колко странно. Тези, на които им е късно да останат хора, са подобри от доста хора. Нима едва след като стигнем отвъд границите,

позволени на човека, и ги прекрачим ужасено, ставаме способни да ценим достъпното, но ненужно минало?

Нима нямаме друг изход, освен да се привързваме към човечността с живи котви?

И какво всъщност печели Келос, и какво губи?

Какви радости биха се открили пред него, ако прекрачи през човешката си обвивка? Може би всичките ни емоции, цялата ни любов и дружба са само жалка сянка на това, което ни е достъпно? И дори пред лицето на вечността Келос ще съжалява за тези години и минути — загубени, за да си играе на човек...

Не знам. И не искам да знам.

Келос потупа Дари по рамото и тръгна към флаера.

Небе. Безкрайно небе.

Вдигнахме се толкова високо, че денят помръкна. Слънцето пламтеше в зенита, неспособно да затъмни звездите. Жълт диск, цветни искри... има ли в Сянката светове за поети и художници? Светове, в които ваят оранжеви дъждове, проблясват зелени мълнии, цветни слънца се въртят в хоровод, звездите са обсипани с диаманти? Има ли светове на чиста красота, безумно вдъхновение, екзалтирано поклонение, велика скръб, свята любов? Има, разбира се. Заедно със светове на вечни войни, планети-затвори, обиталища на кървави тирани и религиозни фанатици, заедно със светове, тъжно и упорито маскиращи се като човешки... Сянката.

Това название не идва от бродещата сумрачна планета. По-скоро — от онази сянка, която живее в душата. Сянката дарява всеки със свободата да се реализира, в това отношение информационната мрежа не ме беше излъгала. Мини през портала — и ако наистина искаш да си тръгнеш, ще си тръгнеш. Нататък, където се въплъщават мечтите, където ще намериш жадуваните приятели и врагове...

— Келос, накъде летим?

Той се беше полуизлегнал във въздуха и гледаше нагоре, към небето, към късчето от безкрайността, под което дремеше планетата му...

— Към станцията на Търговската лига.

— А аз мислех, че към портала...

— Не, Пьотър. До тях винаги може да се стигне пеша... Аз наистина се надявам да се върна. Но за целта трябва да избягвам порталите...

Келос разпери ръце — и диамантената ципа проблесна.

— Все още не бива да умирам, Пьотър. Едва ли ще възкръсна като човек. Сигурно разбираш.

— Разбирам. Извинявай.

— Няма за какво да се извиняваш. Ти не ми остави избор, момче. Ни най-малък. Да ти откажа помощ — това не е постъпка, достойна за този, който бях през последните петдесет години. Да дойда с теб е почти безнадеждно... но все пак човешко действие. Обаче ти нямаш вина за това. Може би наистина е дошло време за избор.

— За какво ни е Търговската лига, Келос?

— Това е алтернатива. Слабичка алтернатива на Сянката и порталите. Те не се опитват да воюват със Сянката като Кристалния алианс. Но се придвижват между световите и са достатъчно силни, за да не ги закачат владетелите на новопоявилите се империи. Знаят много неща.

— И ще се съгласят да ни помогнат?

— Възможно е. Техният лозунг е, че не само Сянката служи на човечеството. Винаги можеш да се добереш до света, който ти трябва, и с корабите на Лигата. При това... много мои другари от Алианса избраха този път. Да се присъединят към онези, които ни разбиха. А аз може би бях прекалено горд за това...

— Но какво да ги помоля, Келос? Те могат ли да отделят военен флот за охрана на Земята?

— Не, това не е техният метод — отсеке Келос. — Не, Пьотър. Виждам само един шанс за твоята планета. Да влезе в Сянката.

— Какво?

Келос тихо се засмя:

— Колко искрено се учудваш... Пьотър, нереално е за няколко дни да намериш защитници за един далечен свят. Дори в Сянката е нереално. Но ако в света ти дойде Сянката — той ще е защитен.

— По какъв начин?

— Планета, на която има портал, вече не е беззащитна. Не всеки кораб може да се приближи към нея. Не всяко оръжие ще подейства

срещу нея. И дори и Конклавът да се добере дотам, те няма да могат да убият никого. Само ще му подарят ново раждане.

— Необходим ли е портал?

— Да. Някога са ги създавали бавно, по сложен начин. Сега всичко е много просто. Разправят, че именно Търговската лига засява портали по новите светове — населени и безжизнени, всички, които биха могли да послужат на живеещите в Сянката.

— Те се борят против Сянката, но строят портали?

— Разбира се. Тяхното противодействие не е силово. Лигата дава алтернатива, но не възпрепятства обичайния начин на живот.

Келос замълча. Аз чаках убеждаването да продължи, но това не стана. Бяха ми предложили единствения правилен път... или поне Келос смяташе така.

— Кажи, а защо ти си против Сянката?

— Аз? Против?

— Кристалният алианс, унищожаването на порталите...

Келос въздъхна.

— Моите чувства в случая са абсолютно необосновани.

— И все пак...

— Много отдавна, Пьотър... Много отдавна на една мъничка планета, на чиито жители им харесвало да живеят в Сянката, се родило едно момче. Малкият започнал да расте — по законите на своя свят. Играел си на война, учел се да стреля, посещавал кръжоците на младите контраразузнавачи... Така било прието. Но един ден срещнал едно момиче. Обикновено момиче от неговия свят. Банално ли е, Пьотър?

— Нормално е — казах аз.

— По-нататък всичко се развило още по-банално. Те пораснали. Девојката я очаквал договор с една странна планета... Сега никой не си спомня за тази планета, но тогава само думата „Султанат“ е била достатъчна, за да предизвика страх и отвращение. Навсякъде, освен в родината на момчето и момичето, защото тяхната родина търгувала с децата си. Най-добрите войници в Галактиката. Трябва да се каже, че девојката не се притеснявала от това на чия страна ще застане, за да пролива кръв. Само че на момчето му предстояло да отиде на Дъгоцветните мостове — и следователно са щели да се срещнат на

бойното поле. Чувствата им не влизали в сметката — двамата били продадени още от раждането им. Така че те избягали.

Той говореше монотонно и спокойно, сякаш не за себе си. Но кой знае какво се случва с първата любов за четиристотин години?

— По това време на юношата вече му били направени първите бойни имплантации. Той бил готов да убие всеки, който застане на пътя им. Не се страхували. Не се бояли дори от позора — макар че порталът в техния свят винаги се смятал за убежище на страхливци и неудачници. Не ги спрели. Те се приближили към портала — към купчината боклук, струпана на мястото на портала. Това било нещо нормално — не кучета-пазачи и роботи, не ограда, а просто боклук. Двамата се покатерили върху купищата мръсотия, хванати за ръце, знаейки, че пред тях ще се отвори нов свят — свят само за тях. Не знам за какво си е мислела девойката, а вече съм забравил какво си е мислел юношата. Може би си е мечтаел за море. На тяхната планета нямало морета... И порталът не го измамил. Порталът се отворил. Момчето стояло на морски бряг, а в дланите му...

Келос бавно вдигна ръка.

— В дланите му, с които можел да огъва метални колове и да разкъсва тела, вече ги нямало ръцете на девойката. А после... после историята станала съвсем банална. Той се хвърлил обратно към портала. Дори не погледнал морето, което наистина шумяло край него. И порталът се отворил... Отварял се ден след ден и юношата се мятал от свят в свят, знаейки, че е длъжен да намери момичето. Та за какво му били без нея подаръците на Сянката? Не му трябвали нито ятата от светещи птици, които се носели с вятъра, надбягвайки се с летящи острови, нито дивите гори, където полуголи хора живеели в хармония с природата, нито огромните градове, където от зданията не можело да се види небето, нито водопадите, спускащи се по скали от скъпоценни камъни, нито малката къщичка на края на необятно поле, където нахранили момчето и дълго време се опитвали да го утешат... Понякога на юношата му се струвало, че е преминал през цялата Сянка, а после разбирал, че никога няма да я изброди. Той плакал и се смеел, минавал през порталите и чакал край тях — нали девойката също го търсела, не може да не го е търсела. Понякога го обхващало безумие и скачал в светове, където се води война, и се хвърлял в битката, без да е наясно срещу кого и за какво се сражава. Станал

добър войник и даже започнали да се носят легенди за него — за няколко кратки години. В един свят го избрали за техен вожд. И той останал там. Бил готов да взриви Сянката, ако тя не пожелае да изпрати девойката при него. Младежът се закле, че ще създаде нова империя, ще завоюва цялата Вселена и ще намери своето момиче. Но не знаел колко други момчета преди него вече са се заклели в това...

— Не успя ли да я намериш? — попитах аз.

— Не. После, когато пораснал и поумнял, когато престанал да се обръща към приятелките си с името на девойката, младежът разбрал каква е работата. Просто той обичал — пламтял с ослепителна светлина, която девойката отразявала. И нямало за какво да я вини. Тя самата е вярвала, че им предстои вечен живот и вечна любов. Но Сянката... Сянката е знаела истината. И ѝ е подарила свободата.

— Ти не можеш да я забравиш? Не можеш да простиш на Сянката?

— Да я забравя... Аз отдавна съм я забравил, Пьотър. Почти не помня лицето ѝ. С Рада ме свързват сто пъти повече спомени, повече радост и тъга, отколкото ги свързваше онова момче и онова момиче. Не мога да простя друго, Пьотър. Онзи миг... когато за пръв път минах през портала. Мирисът на море, плясъкът на вълните, пурпурното небе — беше по залез-слънце... Мигът на възторг — краткият миг, когато всичко ни предстоеше и бяхме двамата. А после погледнах ръката си — празна, стисната в юмрук. Залезът угасна, морето умря, а момчето закрепва от болка. Ето това не можах да го простя, Пьотър.

— Сянката не носи щастие.

— Сянката дава свобода. А как ще се разпореждаш с нея — си е лична работа на всеки. Ако щастие то ти е изградено върху липсата на свобода у някого — значи не ти е провървяло.

— Значи няма щастие.

— Значи няма. Пьотър, ако си търсел идеалния свят, който ще ти помогне и ще ти донесе разцвет, безопасност и щастие — си сгрешил. Поне в едно отношение.

— Аз търсех само свобода, Келос.

— Е? Намери я. И много ли се радваш на това?

— Не. Сега вече не знам какво да търся.

Замълчахме. Флаерът се носеше над планетата, наоколо блещукаха звездите. Далечни, свободни, красиви, сковани от единна

верига звезди.

От какво да избирам, щом нито едно от решенията не ми дава правилния отговор?

Суровата мечта на геометрите?

Злата практичност на Конклава?

Равнодушната всепозволеност на Сянката?

Когато има само две алтернативи, винаги можеш да се надяваш на трета.

Но само в приказките третият син побеждава дракона, а третото желание се оказва правилното.

В световите, където няма свобода, в световите с жестоко ограничаване на правата, в световите на свободна анархия — винаги и навсякъде хората са обречени да страдат. Да губят, да търсят, да грешат. Да причиняват болка и да търпят мъки. Нуждая се от това, което никой не може да ми даде. Трябва ми рай, а рай просто няма.

— Тежко ти е — каза Келос. — Разбирам те. И все пак моят съвет... моят единствен съвет е: приеми Сянката. Тя няма да пречи. Ако пожелаете да станете щастливи — ще станете. Това е по-добре, това е неизмеримо по-добре, отколкото да умрете завинаги.

— Така казваше дядо, когато се озова в тялото на влечугоида. Да можех сега да се посъветвам с него...

— Можеш да рискуваш. Мини през портала. Ако наистина искаш да срещнеш дядо си...

— Откъде да знам какво искам?

— О! Ти порастваш, момче. Между другото, загледай се в зелената звезда пред нас...

Кимнах. Ако Келос мислеше, че не съм свикнал да различавам космическите станции от звездите...

— Тя е на около сто километра — казах аз.

— На около десет хиляди.

Виж ти. Да сгреша с два порядъка...

— Около четири километра диаметър?

— Да, ако думата диаметър може да се използва тук...

Наистина беше нелепо да се говори за диаметър на станцията. Тя наподобяваше нещо средно между фигура от учебника по

стереометрия и скелет на морски таралеж. От многостенния ѝ център стърчаха игли, дебели сто метра в основата си. Обвивката беше грапава, неравна, матовозелена на цвят.

— Малко прилича на живо същество — казах аз.

— Такава е традицията. Лигата отдавна се отказва да отглежда живи кораби.

Задавих се. Можех ли да измисля нещо, което още не са го пробвали в Сянката?

А би ли могла Сянката да ми покаже нещо, което не мога да измисля?

Флаерът се плъзгаше бавно между раздалечаващите се лъчи. Нямахше нищо подобно на шлюз, даже напротив — срещу нас се подаваше някакъв израстък.

— Те не са лоши хора — каза Келос. — Макар и не всички сред тях да са хора...

— Защо станцията им е толкова голяма? — попитах аз, безсилен да откъсна поглед от приближаващата се повърхност. Струваше ми се, че всеки момент ще се врежем в нея... — Много ли търгувате с тях?

— Какви ги говориш? Нашият свят не произвежда почти нищо интересно. Станциите на Лигата са еднакви, независимо от важноста на планетата. Това се е оказало по-изгодно, отколкото да преправят станциите при светове, внезапно оказали се важни за нея.

Потъгнахме в подалото се от станцията пипало. Допреди малко пред нас беше твърда повърхност. В следващия миг се озовахме във вътрешността на цилиндричен, ярко осветен шлюз.

— Сега предстои най-интересното — отбеляза Келос. — Старай се да не се учудваш от вида им, поведението им, въпросите. Нашата планета изобщо не те учуди, но ти попадна на нея през портал. А това е свят, който не е предназначен за теб.

Той ловко се протегна нагоре и се измъкна от защитната среда на флаера. Аз го последвах. Таванът на кораба вече се беше отворил. Стояхме в шлюз — най-обикновен шлюз, който не може да се измисли по различен начин.

На какво да се учудвам?

Ако Келос смята, че съм способен и на това — значи греша. Дори и през шлюза да влязат благоприлично Люк Скайуокър и Дарт Вейдър, да дотичат, подкачайки, двойка весели дяволи, хванали се за

ръцете, да припълзи окичен с оръжия металически паяк — няма да се учудя. Та нали това е Сянката.

Стената се разлюля и се огъна. През нея пристъпи човешка фигура. Вече започваше да става интересно.

Млада несимпатична девойка с бял люспест комбинезон стискаше оръжие, наподобяващо автомат с къса цев.

— Добре дошли на станцията на Лигата — изрече сухо тя.

Не се учудих. Нали си бях обещал да не се учудвам.

— Не искаш ли да ти покажа и паспорта си, Маша?

Погледът на девойката се спря върху лицето ми.

— Е? — поинтересувах се аз. — Отново ли ще се запознаваме?

— Пьотър... Петя...

Устните ѝ затрепериха. Автоматът падна и издрънча приглушено в пода.

Келос застина, когато се прегърнахме. Изглежда той се готвеше да дава обяснения...

Маша плачеше, вкопчена в мен. Не можех да повярвам! Маша Клименко, майор от Държавна сигурност, моят неотдавнашен тъмничар, ревеше, увиснала на врата ми. Хей, Маша, а какво ще кажеш за нашийника с взривно вещество?

Не помня как се разревах и аз.

Това беше чудо — срещата ни в светове, където живеят милиард по милиард живи същества. А случайни чудеса няма.

Някой от нас много е искал да намери другия. И навярно това не съм бил аз. На мен просто ми беше все едно дали ще намеря Маша, или тя ще се загуби завинаги из Сянката. Нима за нея това се беше оказало толкова важно? По-важно, отколкото за Келос да търси своята любима в хиляди светове?

— Аз... аз никога не бих си простила... — прошепна Маша.

— Пьотър, познавате ли се? — попита Келос. — Това... твоята спътница ли е?

— На какво се учудваш, нали сме в Сянката... — промърморих аз, галейки Маша по гърба. — Е, успокой се, момиче. Всичко е наред. Виждаш ли, срещнахме се...

— Мислех, че това е краят... че ще изчезнеш тук... а аз обещах, длъжна бях да те намеря...

Боже!

Сяanko, не те ли е срам?

Какво е любовта на две деца, избягали от своята планета, какво са хиляди и десетки хиляди на брой планети! Нищо не е това пред трудовия героизъм на сътрудника на руската Държавна сигурност!

Сяanko, ти си смешна. Девојката Маша, която не са дарили с достатъчно топлина и любов, е превърнала в своя любов службата за родината. Девојката Маша е попаднала в света, в който е предстояло да дойда аз.

Не отблъснах девојката и не казах нищо.

Може да е смешно, но дори такава любов заслужава уважение.

— Всичко е наред — повторих аз.

— Пьотър... — Маша се откъсна от мен. Погледна към Келос — бегло, той не привлече вниманието ѝ. — Толкова се радвам. Андрей Валентинович разправя, че само аз мога да те намеря... че ти вече не го обичаш и никога няма да попаднеш в света, в който е и той... а аз не искам през тези портали, страх ме е от тях!

— „Разправя“? Дядо тук ли е?

— Да. — Маша се засмя. — Разбира се... та ти не знаеш... Петя, ако знаеше... бяхме в такъв свят... такъв ужас... затова пък сега...

Ето към кого съм вървял.

Не веднага, разбира се. Бил е необходим светът, където убих Галис — този, когото самата съдба (или порталите) ми изпрати като въплъщение на суровите, но справедливи командири, светът, в който загубих Сняг, с когото можехме, трябваше да станем приятели. Бяха необходими Келос и илюзорния му син, старият и изплашен Келос, който се страхуваше да обича. Всичко това служеше на една-единствена цел — все пак накрая да се върна при дядо.

Въпреки това, което се е случило в началото, когато един измъчен, самотен човек си е купил жива играчка — бъдещ боец за неговите идеали. Въпреки болката, с която ние толкова щедро се дарявахме един-друг, въпреки кръга от лъжа, в който бяхме затворени.

Маша, прости ми, че помислих за задачата от ФСБ... Дори и да не станем близки, нека да не се предаваме повече.

Сяanko, аз не се страхувам от теб... Не се страхувам от теб и не те жадувам, защото все пак съм по-силен от теб.

— Е, какво, ще ни пуснеш ли на станцията? — попитах аз.

Маша се разсмя щастливо.

— Да, разбира се. Да вървим, дядо сега е при местните началници, омайва ги... Той толкова ще се радва!

Аха, ти отново го наричаш дядо. Така, така.

— Това е мой приятел — кимнах аз към Келос. — Той иска да помогне на Земята и измисли един изход, може би не най-добрият, но...

Маша и Келос мълчаливо си стиснаха ръцете. Келос ме погледна и изрече прекалено твърдо, за да ми се прииска да повярвам в думите му:

— Самотата, Пьотър. На вас ви помага самотата. Световете на Сянката са прекалено огромни — неминуемо ще ви съберат заедно.

ГЛАВА 2

Земните станции бяха нещо средно между казарми, лаборатории на побъркани компютърджии и спешно дострояващи се кораби. Крайцерът на аларите отвътре наподобяваше къс скала, прояден от пещери. Станцията на Търговската лига имаше свой облик.

Път. Колкото и да е странно — само път.

Гигантските лъчи отвътре се оказаха празни. Рядко тук-таме се мяркаха светещи панели. Вървахме по една от повърхностите, служеща за под — тук имаше гравитация, едва отстъпваща на земната. Малко по-нагоре очевидно силата на тежестта рязко спадаше — пред очите ми идващата срещу нас жена подскочи, размаха ръце и полетя към горната стена. Дългата ѝ цветна пола, караца ме да си спомням за земните циганки, кокетно се развяваше. Вдигнах глава и борейки се с виенето на свят, видях как жената застана върху тавана на петдесет метра над нас.

— Забележително реализирана гравитация! — възкликна Маша. — Напомня ми за онзи цилиндър на О'Нийл, който всички американци строят... само че тук няма въртене, разбира се...

— Повърхностно гравитационно поле с голям градиент на затихване — сви рамене Келос. — Вие не сте ли го реализирали?

— Ние изобщо нямаме контрол над гравитацията — признах си аз.

— Тогава какво правите в космоса?

— Летим — отговорих мрачно аз.

— Не, имам предвид чисто битовите проблеми. Как ходите до тоалетна, например...

— Само не и за това! — промълвих аз. — Опитай се да се сетиш сам...

Келос явно не разбра реакцията ми и се наложи да му обясня:

— Това е въпрос, който задават всички деца и някои възрастни...

Все пак намерих с какво да го уязвя!

— През последната година от лекциите в академията ни обясняваха: трябва повече пилоти, нуждаем се от пропаганда на

живо... Имам подготвени отговори — за ученици, за юноши...

— Няма нужда. Мога да се сетя и сам.

Продължавахме да вървим. От време на време върху стените на тунелите се мяркаха ярки гиздави къщички, стърчащи перпендикулярно на пътя. Пред една от тях седеше и пушеше лула възрастен чернокож мъж. Димът се виеше в чудновата спирала.

Не, Келос, няма на какво да се учудвам. Някакъв стар чуждопланетен негър седи на стената и пуши.

А Маша, изглежда, беше успяла да свикне със станцията на Търговската лига. Нима това беше нейният идеален свят? Празни, засукани пространства, обитатели, които почти не се интересуват един от друг, обща атмосфера на казашки стан — това ли е нейната среда?

Впрочем защо се учудвам? Достатъчно е да си спомня къде едва не останах аз...

— Как ще се радва дядо ти — каза Маша. — Не, Пьотър, не можеш да си представиш... Такава изненада... и за теб, между другото...

Тя се усмихна лукаво.

— Аз получих своята изненада, когато те видях с автомат.

Маша размаха оръжието си в ръка.

— Това е... с шокови заряди. Изглежда никой не закача Търговската лига, ето — даже мен ме пратиха да посрещна новопристигналите.

— В този свят не ги закачат — призна Келос. — Но има станции, които са в постоянна война с близките планети.

— Казаха ми...

Да, Маша вече беше вникнала дълбоко в живота на Лигата. В гласа ѝ звучеше искрено чувство.

— Келос, както разбирам, вие имате някакъв военен опит?

— В определена степен — отговори Келос със същия тон, с който обясняваше на детето какво е саркофаг.

— Търговската лига способна ли е да помогне на Земята?

— Ние вече говорихме с Пьотър за подобен вариант. Не. Лигата не провежда такава политика. А световите, способни на такава намеса, трябва да се търсят прекалено дълго. На вашата Земя са ѝ останали два-три дни живот, както разбирам...

Маша се спря като закована.

— Три дни?

— Говорих с куалкуа — поясних аз.

— И какво?

Да, разбира се. Никой от тях не знае каква е същността на малката послушна раса.

— Той има връзка... с други личности.

— И какво?

— Силните раси са узнали за геометрите. Ескадрата на аларите е отзована за разследване. Очевидно това е станало почти веднага след напускането ни.

— Три дни... разполагаме само с три дни? Но Андрей Валентинович разправяше, че са необходими поне две седмици...

— Маша, да вървим — помолих я меко аз. — Колкото по-бързо обсъдим всичко с дядо, толкова по-добре.

Или животът в Търговската лига течеше прекалено бавно, или Маша не знаеше по-бързи начини за придвижване. Пътят до центъра на станцията ни отне почти час. Предимно пеша, само на два пъти се наложи да се качваме в огромни празни асансьори. Започнахме да се натъкваме на обитатели на станцията по-често, но все така никой не ни обръщаше внимание. Може би именно тази подчертана ненамеса в чуждите дела беше привлякла Маша? Видяхме редица странни и интересни неща — хора с променени пропорции на тялото, съоръжения, израстващи от стените и таваните, група юноши, летящи по централната ос на тунела — те не се движеха, а ги теглеше някакво поле. По едно време в далечината притича огромно животно с размерите на хипопотам. Но аз не успях да го разгледам изобщо и дори не разбрах дали е извънземно, или просто робот с чудновата форма.

Приближавахме се неотклонно към центъра на станцията. Сега пътят-тунел се виеше по спирала, описвайки все по-малки кръгове. Келос беше абсолютно равнодушен — той беше виждал доста такива станции.

Това, което съобщих на Маша, сякаш изключи всякакви други теми за разговор. Преразказах накратко какво се е случило с мен, надявайки се на ответна любезност. Но Маша само кимаше, слушаше и

нищо не разказваше. Изглежда, нейните приключения се бяха оказали значително по-сериозни — или поне тя така смяташе.

— А какво стана с Данилов? — зададох аз въпрос, чийто отговор беше ясен.

— Не знам. Та нали тук има повече от двеста хиляди планети.

— Какво? Толкова ли са вече? — подхвърли Келос учудено. — Сянката расте...

Аз мълчах. Чудовищно. В сравнение с тези мащаби Конклавът е като бедно селце пред Москва, Новосибирск или самата столица...

— И аз се ужасих в началото... — кимна Маша. — Но имай предвид, Пьотър, че рядко някоя планета на Сянката има повече от милион жители.

Логично. Защо да тичат в градовете, защо да се тъпчат на някоя тясна планета, когато разполагат с такъв избор? Колкото по-малко е населението, толкова по-лесно е да се угоди на всички жители.

— Има и по-големи светове. Обикновено центрове на разни империи и съюзи. Но повече от хиляда планети имат население само от един човек!

— На всеки психопат — по свят... А вие добре сте се ориентирали в ситуацията.

— Андрей Валентинович казва, че Търговската лига владее най-голямо количество информация. Поне в достъпна за човека форма. Има и планети, чиито жители са еволюирали в нещо абсолютно непонятно.

— И това го знам.

— Ето, почти пристигнахме...

Най-накрая стигнахме до края на тунела. Тук той вече беше с диаметър десетки метри и от стените не висяха никакви къщички. При последните ни крачки забелязах нещо нередно — Маша ме поглеждаше, а Келос беше започнал да се усмихва.

— Е? С какво искате да ме смаете? Синьото небе, което виждам в отвора на тунела? Свежия вятър? Пеенето на птичките?

Мислено усмихвайки се, крачех с безизразно лице след Маша и Келос. Тунелът прерасна във фуния с полегати стени, по една от които се изкачихме на повърхността.

За миг ми се зави свят — очевидно от рязката смяна на гравитационния вектор.

После всичко стана прекрасно.

Благодат!

Под краката ми имаше трева. Над главата ми — чисто, синьо небе с перушина от облачета. Встрани бавно течеше широка река, а по нея се плъзгаха триъгълни платна — или яхти, или сърфове. Зеленееше гора. В далечината се виждаха къщички — някакви тънки, изящни кули с флагчета...

— Много мило — казах аз.

И Маша, и Келос ме гледаха напълно объркано. Обърнах се и погледнах във фунията — ярко осветеният вход се спускаше дълбоко „надолу“. Някой бавно се изкачваше към нас.

— Не, аз съм възхитен — потвърдих аз. — Келос, някога гледах старо детско филмче за това как група юноши тръгнаха с фотонен звездолет към друга звезда. Това... е измислена история, не се е случвало наистина. Та в този звездолет също бяха построили зала-имитатор. С пълна илюзия за открито пространство...

Те се усмихваха. Даже се спогледаха заговорнически. Е, Келос както и да е, но Маша защо се кикоти?

— Пьотър, огледай се по-внимателно — помоли ме Келос.

Аз отново хвърлих поглед към илюзорния свят. И...

Като удар от ток — усещане за портал. Първи, втори, трети... Недалеч от нас, при реката, при гората...

— Това не е имитация.

Побиха ме тръпки, по гърба ми изби студена пот. Отново погледнах към фунията на тунела — и отскочих.

Далече, далече...

В друг свят.

— Това е планетата на Търговската лига — каза Маша тържествуващо. — Всяка от станциите им има изход тук.

— Една от алтернативите на порталите — потвърди Келос. — Рано или късно, Лигата ще започне да прокарва и свои тунели между световите. Не знам какво ще се получи от това. Но, както се досещаш, желая им късмет. За мен това е актуален въпрос.

— Боже мой... — беше единственото, което успях да кажа. Порталите милосърдно скриваха мига на прехода. Изглеждаха понеобикновено от порталите на Сянката — тунел в пространството, заешка дупка за любопитни Алиси...

— Ето защо — каза тържествено Келос — смятам, че трябва да приемете Сянката. Системата за неконтролируемо преместване има редица минуси. Но тази система рано или късно също ще се разрасне и ще свали напрежението. Ако искаш да се подложиш на въздействието на свръхразума и да придобиеш безсмъртие — минавай през портала. Ако желаш да пътешестваш от свят в свят, разчитайки на съзнателното си желание — заповядай в Търговската лига.

— Това нещо може да се използва и сега като транспорт! — възкликнах аз, отдалечавайки се от фунията. — Нали? Да се долети на станцията, да се дойде тук, да се излезе от тази планета на друга станция...

— Засега Лигата не поощрява подобни пътешествия — каза Маша. — Изглежда, се боят от последствията. Е, тръгваме ли?

Насочихме се към една от къщичките. Едноетажна тухлена вила, уютна, но обикновена, като вилата на човек със средни доходи.

— Отредиха ни я за жилище — поясни Маша. — Самите те предпочитат да живеят на станциите, за да се адаптират.

Къщата беше обградена от градина — цъфтящи дървета, наподобяващи ябълки, ако не се вгледаш. Отвътре се чуваха гласове.

— Андрей Валентинович буйства — каза тихо Маша. — Върви... нека бъде изненада.

Тя кимна на Келос, той също спря послушно.

Изненада... Вече имах една изненада, когато се върнах от геометрите...

А ти здравата си се очовечила, Маша! Сякаш обвивката на енергичната, но неприятна жена, която бях видял за пръв път преди две седмици и не бях харесал, бе започнала да пада. Слои след слоеве... студенина, жестокост, сериозност... Ще те измъкнем и от ФСБ, макар и да разправят, че оттам няма измъкване...

Трябва ти добър мъж. Даже не мъж, а именно мъжага. За да се научиш да се притискаш към чуждото рамо, да кокетничиш, да флиртуваш, да трошиш чинии... да гледаш сапунени опери, в края на краищата.

Бавно заобиколих къщичката. Нямах закъде да бързам — някоя и друга минута нямах да помогне нито на Земята, нито на дядо.

— ... В подсъзнанието? — разнесе се познат глас. — Глупости! Въпросът не е в това дали изборът на съдба зависи от подсъзнанието

на човека. Разбира се, може да постигне известен контрол. Най-уродливите от световите ви ще западнат или ще останат изолирани. Но самото наличие на неограничен избор е капан!

Облегнах се на стената на вилата и затворих очи. Ето, дядо, всичко е наред. Ти продължаваш да защитаваши идеали. Ние отново сме заедно. Никаква Сянка не може да ни попречи.

— Няма да е неограничен. — Гласът беше суров, властен, но леко смутен. — Андрей, вие отново подменяте понятията! Ние няма да свързваме *всички* планети на Сянката. Само...

— Отново филтриране? Оптимисти! Тогава вашите тунели ще западнат. Или ще предоставите пълна, адекватна замяна на порталите, включително и със същото количество входи на всяка планета, или ще останете на сухо.

Пристъпих напред. И видях влечугоида. Изчислителят седеше, изплезил дългия си език, и слушаше внимателно. После триъгълната му муцунка се обърна към мен.

— От все сърце ви желая успех! И не се съмнявам, че алтернативата е възможна... но засега не я виждам! Извинявайте, но не я виждам!

Не!

Та нали изчислителят мълчеше!

Пастта на влечугоида се изкриви в усмивка.

Хвърлих се напред.

Плетена маса, прозрачна кана с тъмночервено вино. Две плетени кресла. В едното, наведен напред, смешно стиснал празна чаша, седеше непознат сивокос мъж. В другото се беше разположил удобно и отпиваше от виното преди поредната тирада един човек, който ми беше познат отнякъде...

Настана тишина.

Бившият ми дядо не можа да удържи чашата. Скочи, без да обръща внимание на залятата с вино риза. Усмихна се смутено, сякаш го бях заварил в кабинета със запалена лула и чаша коняк...

— Дядо... — казах аз със скован глас. — За теб е вредно да пиеш вино.

— Вече не.

Той беше на не повече от четирийсет години. Сега не можеше да ми е баща, да не говорим за дядо. Такъв го бях виждал само на старите

снимки, които той така не обичаше да вади...

— Петя...

Беше ми непоносимо трудно да го прегърна, сякаш бе чужд човек. Познатите черти се бяха изкривили, макар и заради младостта. Навярно ако дядо беше такъв в детството ми, щях да израсна съвсем различен. Ненавреме. Всичко винаги се случва ненавреме.

— Пит... та аз съм си същият... — тихо каза той. — Пит, представи си, че старият козел си е направил пластична операция...

Господи... Та аз се държа като Маша! Какво казах за формата и за съдържанието, за това, че душата е по-важна от тялото? Значи всичко това са били празни приказки? И аз съм готов да приема дядо стар или в облика на извънземно, но не и такъв — жив, здрав, енергичен. Какво е това — ревност към неговата завърнала се младост? Е, не младост, разбира се, зрялост... Притеснение за собствената ми самостоятелност — такъв Хрумов с нова енергия би се заел с възпитанието ми... Тъга по стария, прикован към дома си, безпомощен — ако трябва да сме честни — дядо? Какво ми става? Какви дяволи вилнеят сега из подсъзнанието ми?

— Дядо, ти си се минал... — казах аз. — Какво е това, половинчатата работа... Двайсет и пет е още по-хубава възраст...

Дядо се усмихна.

— Разбираш ли, Пит — каза той с предишния си ехиден тон, — когато имаш голям избор, намираш достойнства във всяка възраст. Когато поживееш, ще го оцениш.

Събеседникът на дядо се приближи и спря между нас. Погледна ме въпросително:

— Пьотър Хрумов?

— Да.

Той поклати глава, сякаш не можеше да повярва.

— Както виждаш, Крей, дължиш ми каса вино — отбеляза дядо.

Сивокосият кимна, изучавайки лицето ми с жадно любопитство.

— Та вие дори не сте биологични роднини... Извинете. Аз съм Крей Заклад, сътрудник на Търговската лига.

Стиснахме си ръцете.

— Ще ви напусна за известно време. Така ще е редно — реши Крей.

— Крей Завсклад — каза подигравателно дядо, когато сътрудникът на Лигата се отдалечи. — Наивни оптимисти. Живеят стотици години, а не им е дошъл акъл в главите. Той не вярваше, че ще успееш да ме намериш. Даже се хвана на бас. Представяш ли си?

Кимнах. Постояхме така, нелепо отбягвайки погледите си, като никой не се решаваше да заговори пръв.

— Дай да ти наляя вино... — Дядо изведнъж се засуети. — Тук познават радостите на живота... Всъщност са много мили хора...

Той се обърна към масата, някак развълнувано, неловко, всяко от движенията му беше прекалено рязко, силно, дядо още не можеше да съгласува новото си тяло с наложения от старостта стереотип...

— Дядо! — извиках аз, хвърляйки се към него. — Дядо!

И прегръдката му беше прекалено силна — беше забравил колко мощ има сега в тялото му, щедро надарено от портала със сила и младост...

— Дядо, колко се радвам, че си станал такъв... — прошепнах аз. — По дяволите, заради това съм готов да обикна Сянката... Ако се върнеш в университета да четеш лекции, всички студентки ще започнат да те преследват...

— Тихо! Не го казвай пред Маша, че ще видя едни лекции и студентки...

Спогледахме се.

На какво се учудвам, в края на краищата?

— Дадено — съгласих се аз.

— Извинявайте, че прекъсвам вашия дълбоко личен диалог...

Обърнах се, без да пускам дядо. Влечугоидът стоеше в краката ни с обидения вид на любимо куче, на което изведнъж са престанали да обръщат внимание.

— Здравсти, Карел — казах аз.

— Радвам се да те видя. Кажу ми, Пьотър, отношението ти към мен да не се е влошило, след като престанах да бъда временно хранилище за Андрей Валентинович?

Заставах на колене и докоснах меките сиви люспи. Не беше уместно да протягам ръка — това много би приличало на: „Дай лапа, кученце!“

— Много ти се радвам, изчислителю — казах аз. — И не се обиждай, че ти казвам „изчислител“. Това е комплимент. Ти успя да

изчислиш най-важната за мен задача и да съхраниш резултата. Помниш ли, че ме питаше как ще приемат хората вашата раса? Не знам за всички хора, но аз съм ти длъжник. Или приятел. Както повече ти харесва.

Изчислителят застана на задните си крака и протегна муцунка към ухото ми. Шепотът беше едва доловим.

— Звездата, която наричате Спик. Газов гигант — той е единственият в системата. Газов гигант, около който има пръстен.

Обля ме топлина. Това не беше просто жест на отделен влечугоид към отделен човек.

— Благодаря. Ти също знаеш къде е домът ми.

— Реши да се разкриеш и пред Пьотър ли, Карел? — попита дядо. — Давай. Не се бой. Той умее да пази тайни.

Челюстта на влечугоида изщрака. Той се колебаеше толкова явно, че у мен не останаха съмнения — това не е игра на човешки емоции, а бушуваща в него борба. Битка, продължила векове по вътрешното му време...

— Пьотър, ние не сме живи.

Дядо кимна, гледайки смаяното ми лице.

— На газовите гиганти не се ражда живот, Пьотър. Ние сме потомци на нещо, което е било машина. Машина от Сянката.

Живите компютри на космоса. Аха.

Изчислителите!

Поразителното умение да взаимодействат с машини, явното отсъствие на потребност от дишане и храна! Невъзможността куалкуа да влязат в симбиоза с тях!

Как не бях осъзнал това по-рано?

Изчислителят чакаше, вглеждайки се в лицето ми.

— Това не променя нищо, Карел — казах аз. — Съвсем, съвсем нищо.

Всичко в къщичката беше ново и носеше толкова явно отпечатъка на дядовите навици, че не можах да сдържа въпросителния си поглед.

— Направиха го за мен — съобщи дядо, настанявайки се удобно в коженото кресло. — Без никакви въпроси. Удобно е, знаеш ли? Няма

разправии с идиоти санитарни техници, размотаване из магазините с продавачи-дръвници...

Кимнах. Отношението на дядо към работниците от сферата на обслужването ми беше добре известно.

— Изглежда си решил да се установиш тук за дълго...

Дядо вдигна ръка в знак на протест:

— Петя, реших да те изчакам. Надявах се, че рано или късно...

— Достатъчни ми бяха два дни — казах аз.

Маша и Келос останаха в градината. Бяха достатъчно деликатни, за да ни дадат време, което не беше чудно за Келос, но си бе странно за Маша.

През полуотворената врата видях спалнята. Ха! Виж ти. Огледален таван, огромно легло — по-рано дядо подигравателно беше наричал този тип легла „Ленин е с нас“, някакви кристални финтифлюшки на стените, картини, цветя...

— Нима са удовлетворили вкусовете ти напълно? — попитах аз.

Дядо проследи погледа ми и се смути.

— Пит... по дяволите, не си дете... не можеш ли да разбереш какво е да си върнеш младостта?

— Чисто умозрително. Добре, дядо. Да оставим това. По-добре ми разкажи как стана всичко. Къде бяхте с Маша? Как успя за два дни да се добереш до ръководството на Търговската лига?

— Стоп! — спря ме дядо. — Да караме подред, а?

Трудно ми беше да го наричам дядо. Искаше ми се като тогава, на крайцера на аларите, да затворя очи и да си спомня предишния Андрей Хрумов. Но не се поддадох на изкушението. Това е завинаги. Отсега нататък дядо ще бъде такъв.

— Отначало попаднахме в много своеобразен свят... Маша разказа ли ти?

— Всъщност не. Само разбрах, че там изобщо не ѝ е харесало.

— И още как. Разбираш ли къде е проблемът... аз не обичам извънземните като цивилизация. Като обществени структури, построени въз основа на съвсем различни морални принципи. Към отделните представители на чужди раси съм готов да се отнасям повече от положително. А Маша не приема извънземните като личности, някаква идносинкразия към нечовешкия облик... Както и да е, това е лирика, при това ти е добре известна. Та значи, Пит, аз

разбрах какво е Сянката още на онази блуждаеща планета. Порталите са подходящи за транспортна система не повече, отколкото микроскопите стават за забиване на пирони. Те са прекалено много във всеки свят — и в същото време прекалено малко, за да бъде придвижването наистина удобно. Разстояние от петдесет километра вече е недостатък на транспортната мрежа по човешките разбирания. А и твоите приятели геометрите може да са се уплашили само от едно — светове, в които техните героични регресори ще дезертират масово. Няма да загиват в битки, няма да се губят сред милиони светове, а именно ще дезертират, презрели всичко, което им е набито в главите чрез възпитанието. Нека да помислим какво може да принуди хиляди хора да извършат масова... хм... да речем, емиграция. Хората все пак са различни един от друг! Цялата унификация на геометрите остава на повърхността, а в дълбините си е старата история. Един тайно пише стихове и ги рецитира на компютъра, друг засрамено мечтае за слава и почести, за меките дивани в залата на Световния съвет, на трети му се иска — ах, как му се иска — любимият му наставник да го удари с пръчка по мазолестия регресорски задник...

Дядо се изкикоти, доволен от изтърсената фраза.

— Невъзможно е да се унифицира човек! Нито на страната на ангелите, нито на страната на дявола! Всички те ще си останат различни. Значи и капаните за тях трябва да са различни, и при това да сработват бързо и сигурно. Всекиму — простор за изява на личността. Сигурно някои от изчезналите геометри все още се занимават с регресорство... Горкичките, намерил се е и за тях свят, уморен от техническото развитие, желаещ газени лампи, рицарски турнири и свободен лов на мамути. Всичко това е елементарно за съобразяване, Пит. Така че фокусът с порталите не ме учуди. Повече ме смути това, че Маша остана с мен. Още повече, че все така бях в тялото на изчислителя.

— Значи си се надявал да ти върнат стария облик?

— Разбира се. Иначе не бих минал през портала. А светът, в който попаднахме, наистина се оказа интересен...

Дядо прехапа устни. Старческата гримаса върху лицето на якия мъж изглеждаше карикатурно.

— Това беше свят на метаморфи, моето момче. Планета, чиито жители си играеха с облика си, както добрала се до пари красавица —

с рокли и козметика. Любопитно зрелище... То доведе Маша до ужас. Нали разбираш, трябваше все пак да я убедя, да успокоя и самия себе си — кой съм всъщност? Макет на Хрумов в тялото на влечугоида или истинският Андрей Валентинович... Тя беше дошла в свят, в който можеше да прави изводи. А на мен този свят ми беше нужен, за да придобия отново човешки облик.

— Може би не само затова сте се оказали заедно?

Дядо извърна поглед.

— Възможно е. Аз усещах, че тя е в паника. И също очаквах нещо подобно... Накратко — бяхме заедно. На какво ли не се нагледахме. От обикновени върколаци — хора-тигри, хора-птици, всякакви ихтиандри — до най-екзотични неща. Идва към нас някакво същество, Петя. Прилича на човек. Само че има две глави... и се оказва, че са двама влюбени, разбираш ли? Заедно завинаги, до първата кавга. Един такъв мил хермафродит, който сам си говори. Решили — и се слели. Станали единен организъм. А има и следващ етап. Пълзи по равнината хълм. Планина от кафява плът, цялата набръчкана, в пукнатини, тече някаква слуз — не безцелно, а за намаляване на триенето. Петдесеттонна грамада. Това е семейство. Майката, бащата, децата, бабите и дядовците, братовчедите и братовчедките, племенниците. Изобщо не знам какво става вътре. Може и нищо да не става. Абсолютно самодостатъчно същество, между другото — много дружелюбно и любопитно. Нали разбираш, Петя — никой не ни нападна. Не се опитаха да ни изядат или да ни асимилират. Общувах с нас, помагаха ни. Когато се изясни, че в тялото на влечугоида има още един разум, направиха ми тяло. И Карел, благодаря му за това, вкара вътре съзнанието ми.

— Направиха го?

— Разбирам. — Дядо изпъшка. — В Карел имаше образци от моята тъкан. Аз сам го помолих за това преди смъртта си. Надявах се да доживея във влечугоида до деня, в който ще се научим да си отглеждаме тела.

— Ние и сега го умеем. Не си ли чувал какви слухове се носят за японския премиер или за американския...

— Това са слухове — отсеке дядо. — Единственият човек, който реално удължава живота си чрез клониране... Впрочем, по-добре да не знаеш името му. Просто много богат човек, известен филантроп. Но аз

не бих могъл така... Да галя по косите малките си клонинги, а после да командвам лекарите кого да вземат пръв на операционната маса... Не, Петя. По-добре при червеите, под земята.

— Вярвам ти — казах аз. Лекотата, с която дядо опроверга слуховете от жълтата преса и ми съобщи истината за неизвестния ми милиардер, ме ужаси.

— Накратко — получих този подарък. — Дядо погледна ръцете си. — Приятен подарък. Но въпреки това не ни се искаше да се задържаме там. Двамата с Маша си тръгнахме... ето в този момент много ме беше страх да не се озовем в различни светове. Но ни се размина. Дойдохме право тук, на планетата на Търговската лига. Очевидно успешно — те ни слушат с голямо любопитство.

— И искат да ни помогнат?

Дядо въздъхна.

— Хайде, говори. Какво обещават?

— Почти нищо. Няма намерение да се забъркват във война. Критикуват Сянката. Смятат я за принудена мярка, която ще бъде сменена от тяхната система за свободно придвижване... глупчовци. Или ще стигнат до това, или никой няма да погледне тунелите им. И ни предлагат да влезем в Сянката.

Аз кимнах:

— Келос — той е добър човек, дядо — казва същото.

— Естествено. Няма алтернатива, Петя.

Спогледахме се.

— Разбирам — каза меко дядо. — Това някак си не прилича на рай, нали? Но то не е рай. Смятай световете на геометрите за ад, а световете на Сянката — за чистилище. И направи избора си. Ти веднъж настоя на своето. Не приехме съюза с геометрите, дойдохме тук. И ето — стоим при извора. Тук се е зародила човешката раса. А може би и всички раси във Вселената. Може би наистина животът е рядко нещо. И всичко, което сме срещали във Вселената, произлиза от един и същ корен? Оттук, от Изначалната Земя...

— Това ли е Изначалната Земя?

— Да. Самата тя.

Всичко, което се готвех да отговоря на дядо, се завъртя в главата ми. Даже скочих и се приближих до прозореца.

Небе, гора и река...

— Аз мислех, че тук живеят „най-отдалечилите се“ жители на Сянката... Тези, които вече са изгубили човешкия си облик. Келос разказваше за една такава планета...

— И такива са живели тук. Може и още да живеят. Само че ние не можем да ги усетим.

Мълчах. Гледах как в градината Маша и Келос си пийват вино на крак и разговарят. Влечугоидът стоеше между тях и въртеше глава, приличащ не на разумно същество и не на робот, естествено, а на мило домашно животно.

— Няма къде другаде да отидем, Пит — каза дядо. Приблужи се и ме прегърна през рамото. — Момче мое, ти се стара. Ти направи всичко както трябва. Но това е безизходна ситуация. Пътят свърши. Ти дойде в най-голямата игрална къща във Вселената. Картите са раздадени, а на масата има само две свободни места. Доброволно робство и принудителна свобода. Това е всичко.

Аз мълчах.

— Все още можем да излезем от играта, Петя. Можем да останем да работим в казиното. Но имай предвид, че това ще означава поражение.

Мълчах.

— Решавай, Петя. Ти имаш правото да решаваш. Ти си по-добър от мен, по-чист и по-откровен. Ти си на ход. Решавай. Може би Търговската лига наистина ще стане алтернатива на Сянката. Или ние ще измислим нещо друго. Но сега... сега е важно просто да оцелеем. Да съхраним Земята.

— Как ще влезем в Сянката? — попитах аз.

Дядо въздъхна.

— Ето това е най-сложният въпрос, Петя.

ГЛАВА 3

Вечерите тук са красиви. Под това небе — вече алено, покрито с паяжина от облаци, осеяно със звездни искри — човек трябва само да се наслаждава на живота. Лесно можех да си представя тук познатите ми момчета от грузинския филиал на „Трансаеро“ или нашите пилоти — печаци шишчета, пиещи бира и сухо вино, пеещи под съпровода на китара, разменящи разбираеми само в тясна компания шеги...

Размечтах се.

Странно, но мълчалият почти през цялото време, спокоен като танк Келос леко и незабележимо се вля в редиците ни. Сега в градината от едната страна на масата седяхме дядо, аз, Маша, Карел и Келос. А от другата, подчертано в самота — Крей Заклад, сътрудникът на Лигата.

— Длъжен съм да ви обясня някои неща — каза Крей. Той поглеждаше ту Келос, ту дядо. Сякаш подчертаваше кои смята за най-авторитетни събеседници. — Тук можеха да се съберат няколко души, представляващи ръководството. Но това би било обикновена формалност. Аз съм сам, но ви моля да повярвате, че моите решения са общи решения на Търговската лига.

— Вярваме — каза дядо. — Продължавай.

Той седеше повече от тържествено, прегърнал с едната си ръка Маша, а с другата държеше димяща лула. Заблуждавай някой друг, мой млади дядо. Виждам напрежението в очите ти.

— Търговската лига се отнася със симпатия към всякакви разумни раси. Както към хуманоидни, така и към други живи форми... — Учтиво кимване към Карел. — И ще се радваме на контакти със Земята, с Конклава, с геометрите. Обаче...

Разбира се. Никога нищо не минава без „обаче“.

— Всички предишни опити да се създаде алтернатива на Сянката, основани на силата, се провалиха безславно. Ето защо ние не вървим по този път. Ние създаваме мирна търговско-културна алтернатива. Рано или късно — той погледна дядо — тя ще стане преобладаваща в Галактиката. Разумът затова е и възникнал, за да

взема решения, отговарящи на осъзнати потребности, а не да се подчинява на животинската страна на личността...

Дядо се прозина демонстративно.

— Затова — Крей леко повиши глас — Търговската лига не предприема никакви силови намеси — с изключение на случаите, когато се извършва посегателство върху интересите й...

— Няма да ни дадете кораб — каза дядо. — Нали? Правилен ли е преводът?

— Абсолютно. — Крей оставаше напълно добродушен. — Вие не сте свят от Сянката. Засега.

— Те няма и да станат свят от Сянката, ако не им се помогне сега — изрече тихо Келос. — Ще унищожат планетата им. Завинаги. Заедно с милиарди разумни същества.

Крей леко потрепна, но отговори с пълна убеденост:

— Неизброимо множество разумни същества са загинали безвъзвратно. Или поне безвъзвратно от наша гледна точка. Това, уви, е суровата истина за историята.

— Но сега имаме шанс да поправим ситуацията — отбеляза Келос. — Ако два-три тежки кораби на Лигата се появят близо до Земята, това ще предотврати намеренията да бъде унищожена. Защо да не...

— Защото тогава бихме се превърнали в нова Империя. Във втори Кристален алианс!

Те се пронизваха с погледи през масата.

— И ти ще допуснеш те да загинат? — попита Келос.

— Ние не сме богове. И не се натискаме да станем такива!

— Тогава молим Земята да бъде приета в Сянката! — прекъсна внезапната им престрелка дядо. — В такъв случай ще можете ли да ни помогнете на законни основания? Ще се намерят ли любители на приключения?

— Ще се намерят. Но вие още не сте в Сянката. И това е главният проблем...

Крей ме погледна:

— Пьотър Хрумов, доколкото знам, именно по твоя вина Земята е подложена на опасност?

Какво можех да отговоря? Да, навярно. Конклавът е изплашен от това, че хората вече са влезли в контакт с геометрите. А хората — това

съм аз. Горкият малък Конклав, той се бои от клетите малки геометри... и не спира погледа си върху ядрото на Галактиката. Защо, между другото, Конклавът не е организиран експедиция дотук? Знаят ли какво ги очаква тук? Досещат ли се?

— Да. Аз съм виновен. И моля да ми помогнете.

— Ние никога не сме приемали никого в Сянката — отговори беззлобно Крей. — Общоприето е да се смята, че Лигата си сътрудничи със Сянката и в същото време се опитва да я измести... Че Лигата монтира портали на нови светове и се готви да започне да разпространява своите тунели... Нещата не стоят така. Някога живи хора са летели на тромави кораби от планета на планета и са монтирали портали. Това време си е отишло заедно със съответните хора и кораби. Сега всичко е различно. Вече от стотици години. Когато същества от нов свят дойдат на някоя планета от Сянката — те вземат решение. Порталите... аз не знам какво представляват те сега! Те имат свой разум. Това е нещо повече от живот. Това е Бог — в примитивното разбиране на понятието. Ние виждаме външните прояви на порталите... — Той кимна с глава, безпогрешно посочвайки края на гората.

Да, аз го виждах. И всички го виждахме — нещо, променена материя, изкривено пространство, това петънце земя, където чакаше порталът...

— Ние приемаме гости тук — усмихна се Крей. — Ето... като вас. В уютни къщички, в комфортни гнезда, в просторни аквариуми. В човешки облик и във всякакви други форми. Това е дребна работа. Не е важно дори това, че сме на Изначалната Земя. Само символът, само знакът на извора... Тук идват представители на нови раси. И получават портали. Сами! Ние сме само превозвачи.

Потръпнах при тези думи.

— Получават портали — и ги превозват до своя свят. Това е всичко. Ние им помагаме, но не раздаваме места в Сянката. Това не ни е подвластно.

— Защо тогава и ние да не получим портал? — възкликна Маша. — Крей, обяснете! Вие се държахте толкова добре с нас... благодаря ви... но сега над света ни е надвиснала заплаха! Смъртоносна заплаха! А на вас това ви се струва като шега! Защо?

— Нещата опират само до вас. Не бих искал да казвам това... — Крей изглеждаше смутен. — Но... ако не искате Сянката... ако молителите за нея само от страх, а не от любов...

— Защо всички богове са толкова жестоки? — попита рязко дядо. — А, Крей? Защо всички те искат да ги обичаме искрено и чисто, да си бием челата в земята, да им принасяме в жертва децата си, да им благодарим за страданията? Не, не обичаме Сянката! Но ние не сме цялата Земя! И ние дори сме готови да приемем Сянката!

— Значи не сте готови. — Гласът на Крей потрепери. — Не мога да ви дам отговор. Не знам каква е причината. Може би в това, че вие така и не се събрахте заедно...

— Двеста хиляди планети! И на всяка от тях — хиляди портали! Как да намерим Данилов? — изригна Маша. — Какво искате? Гласуване и пълно единодушие? Всички ние като един ви умоляваме да ни приемете в Сянката... Саша може да е къде ли не! Да се вози в каруца с пътуващи актьори. Да чука наложници в харем! Да воюва на страната на някой цар, да се учи да управлява вашите звездолети! Откъде да знаем?

— Вие не трябва да знаете — отговори тихо Крей. — Не трябва. Точно в това е работата... Гледайте...

Той не помръдна, не каза нищо. Просто във вечерния въздух се разнесе светлина — и ние видяхме...

Скали. Черни като нощ — макар че там в момента беше ден...

Изображението плуваше, преминаваше през нас. Усещането за присъствие беше пълно — сякаш ни бяха пренесли през пространството и ни бяха увесили във въздуха над скалите, над някакви сгърчени фигури...

— Те дойдоха при нас почти преди месец... — каза Крей. — Дълго време се ориентираха в обстановката, още по-дълго се събираха заедно. И ето... сега те ще получат портал. Сигурен съм. Прекалено често съм виждал това...

Фигурите, проснати върху черните скали, не бяха съвсем човешки. Да, две ръце, два крака, глава, две очи... Големи фасетъчни очи.

— А това е самостоятелен клон на еволюцията — съобщи Крей с лек упрек. — Те не произлизат от Изначалната Земя... като вас...

Фигурите ту стържеха камъка с дългите си тънки пръсти, ту гледаха нагоре — към небето, към нас, невидимите наблюдатели.

Нечовешки поглед, насечени движения, и в същото време — пронизваща, нечовешка красота. Кожата на съществата беше синкавочерна, те се сливаха с мъртвия камък и всичките стържеха по него, почукваха, молеха...

— Тяхното поведение... е само форма — поясни рязко Крей. — Изражение на стремежите им. На тях им е нужна Сянката. Нуждаят се от портал.

Нещо се случи. Камъкът се пукна, къс от скалата се срути. Звук — пронизващ, изпълнен с нечовешка радост и ликуване. Ръце, протегнати към блещукащо пурпурно, мъничко като вишна кълбо. И тишина — почти свещена тишина. Фигурите се изправиха. Пет тънки, високи нечовешки същества тръгнаха по скалите — и в ръцете на едно от тях пламтеше огнено зърно, по-ярко от дневното слънце.

— Те получиха портал — изрече спокойно Крей. — Това е всичко. Сега ще започне пътят им в Сянката. С всичките му минуси... Но ако бяхте видели как живеят те... какво са направили с планетата си... щяхте да разберете, че това е благо за тях.

Изображението помръкна. Отново бяхме в градината... и не знаех какво чувстват останалите. Аз изпитвах само завист. Може би за това бях мечтал цял живот... да вървя, носейки в ръце зародиш на портал, врата към други светове. И нека в тези светове да са цялата болка, всички пороци, цялата глупост на Вселената — но ако поне един от хилядите светове отговори с добро... даде убежище на бездомно дете, къшей хляб на беден поет, справедливост на някой унижен...

— А вие казвате „как да получим портал“...

Да вървиш по Земята — с пламтящо огънче в ръце. Да пуснеш зърното в пръстта и да видиш как разцъфтява наоколо безплътният портал. Океан от възможности. Океан от свобода.

— Чакайте. Надявайте се. Ако порталът ви е нужен, ще го получите...

— Крей! — Гласът на Келос разкъса миража. Той се изправи. — Опомни се! Те не са готови! Те са само деца, те са още бебета, историята им е искрица светлина в мрака! Корабите на нашата раса са кръстосвали хиляди години Галактиката, за да засяват семената на

живота. Те не могат да приемат всичко така изведнъж. Трябва да им се даде време, да им се помогне. Безкомпромисността на младостта, как не можеш да разбереш? Ти!

— Да, аз, безсмъртни Вожде!

Крей скочи и направи подигравателен поклон.

Всичко, което исках и можех да кажа, молби и проклетия — всичко изхвърча от главата ми. Пред нас се разиграваше финалът на древна драма.

— Да ни извинявате, Вожде! Лигата няма да тръгне по пътя на Кристалния алианс.

— Крей Заклад, когато те измъкнах от чумната барака, теб, сополивото хлапе, не мислех дали си прав, или не, и струва ли си животът ти...

— А ето това вече наистина си ти, Вожде!

Къде изчезна цялата му учтивост и невъзмутимост! Двама души, чиято възраст се измерваше с векове, се ругаеха като пияни младоци!

— Благодаря! Когато ме разпъваха с дибата, Вожде, аз не те издадох. Когато горях въстаниците живи — бавно, Келос, както ти заповяда, за да не си и помислят да се върнат в родния свят — аз не се поколебах! Знаех — само ти си светлина в мрака, само ти имаш право да решаваш къде е доброто и къде — злото. Ние вървахме по твоя път — и затънахме в блатото. Така че сега вървим в друга посока! Желая всичко най-добро на тези хора — но няма да ги оцелявам насила! Извинявай, Вожде! Ще наредиш ли да си подам оставката? Или да се застрелям?

— Късно е да се застрелваш!

Тишината ни удари по-болезнено от вик. Крей и Келос замълчаха по команда.

— Лигата взе решението си — каза тихо Крей.

— В теб не е останало нищо човешко — отговори Келос.

— Келос! Ти ли го казваш?

— Вашите планове са пълна глупост. Вие също сте част от Сянката... при това не най-добрата ѝ част.

— Те имат възможност...

Не го изслушах. Станах, отблъснах ръката на дядо, който се опита да се вкопчи в коляното ми. Дръж се, старче. Дръж се, моля те.

Побягнах.

Порталът сияеше в тъмнината. Наблизо, съвсем наблизо...

— Пьотър!

Бягах, а клоните ме удряха през лицето. Порталът беше все по-близо.

— Пьотър! — Тласък в рамото. Келос ме догони. — Стой! Никога няма да се върнеш! Спомни си какво ти говорих! Пьотър, няма да тръгна след теб!

Той едва не налетя върху портала. Успях да се спра и да го ударя — или ми позволи, или и неговите бойни рефлексии не бяха всесилни. Келос падна на самата граница на измененото пространство, до линията, отвъд която го чакаше бъдещето — ослепително и нечовешко.

— Почакай — помолих го аз. — Това е моят път.

Крачка — и бяло сияние в очите.

Колко боли, когато те проумяват.

Съвзех се и чух вреценето на куалкуа. Вече станалите обичайни вопли.

Пьотър! Пьотър! Пьотър!

— Не викай...

Думите заседнаха в гърлото ми. Устата ми беше натъпкана със сняг. Бях проснат в подножието на хълм и даже си спомнях смътно как падах, преобръщайки се по преспите, и крещях от болка, когато се натъквах на скритите под снега камъни...

Рецепторите ти са потиснати. Възстановяват се увредените ти тъкани.

Куалкуа не остана спокойно за дълго.

Пьотър! Пьотър!

— Млъкни...

Надигнах се — цялото ми тяло беше изтръпнало. Ако това беше след потискането на рецепторите на болката, то какво ми имаше?

Охо!

След като погледнах към склона, се изпълних с уважение към куалкуа. Да се сглоби клетото ми тяло след такова падане — това е работа за сърдечно-съдов експерт. Бях се търкалял надолу повече от двеста метра по наклон, който не би се осмелил да щурмува и най-безумният алпинист. Или поне при такива метеорологични условия.

Започваше виелица. Не, грешка — не започваше, тя живееше тук. Вятърът не беше силен, но не ме напускаше неуловимото усещане, че не престава по цели седмици. В очите ми се забиваха дребни снежинки. В небето унило висеше мътен червен слънчев диск.

— Ей, куалкуа, помниш ли „Свеж вятър“? — попитах аз. — Дали случайно не сме при геометрите?

Силата на тежестта и съставът на атмосферата са различни.

— Аха. Благодаря.

Може би съм пълен идиот. И за наказание сега ще получа кратък и безсъдържателен живот в снежна пустиня... за няколко часа, чак до вкочаняването.

— Тогава подскажи има ли тук живи същества?

Куалкуа не отговори веднага. Едва ли използваше само моите органи на осезание, по-скоро гледаше и със своите очи, получаваше информация по всички недостъпни за мен пътища.

Да. Обърни се наляво. Още. Стоп. В тази посока, около един километър.

Колкото и да гледах, не можех да видя нищо.

Но сега вече нямах друг изход. Когато първо действаш, а после мислиш, не очаквай нищо добро.

Тръгнах по снега. След като беше изпълнил молбата ми, куалкуа утихна. Но не преставаше да работи с тялото ми — чувствах как се връща чувствителността ми и същевременно усещането за студ ме напуска. Странно усещане — нещо вече преживяно, дежа вю... Не, това все пак не беше светът на геометрите. Разбира се. Но цялата Сянка, погледнато реално, беше само бягане в кръг. Безкрайно повтаряне на отдавна изиграна пиеса. Единственият изход е да престанеш да бъдеш човек. А какво да направя, ако не искам? Лесно им беше на философите, психолозите, писателите да размишляват за съдбата на човечеството. Ще загине, ще се развие, ще продължи нататък, ще премине в следващ етап... Не искам! Аз не искам! Но няма изход, и значи ще си бия главата в скалите на Изначалната Земя, ще стържа за някое зрънце-портал, ще се унижавам и ще моля — макар такова спасение да ми е омразно...

Отпред край снега се мярнаха тъмни сенки. Спрях се и разтрих изтръпналите си ръце. Като че ли се виждаха кули. И бараки. Дежа вю.

Здравейте, гъвкави приятели...

— О...

Потрепнах от звука, разнесъл се съвсем наблизко, и приклегнах.
Стон?

Не.

*О, родино моя,
свободна, волна...*

Това приличаше по-скоро на песен. Сякаш някой, лишен от слух и глас, мърмореше вкаменени от студа думи.

Свободна, велика...

Разгледах певица. Превита, покрита със сняг фигура с огромен, затрудняващ движението кожух. Не изглеждаше човекът да е премръзнал. Седеше на някакъв дръвник, с лице към бараките и кулите, и мърмореше, мърмореше без никаква интонация, преминавайки от песни към неразбираеми оплаквания...

— Студено е... по дяволите... студено е.

Хората, които си говорят сами, винаги са ми внушавали странна симпатия, примесена със съжаление. От добър живот няма да тръгнеш да търсиш събеседник в себе си — това е страшен събеседник, безпощаден.

Звънко хрущене — сякаш разгръщат замръзнал на студа найлон.
Сумтене — човекът беше отхапал замръзнала храна. Сумтене.

Бавно се приближавах към него откъм гърба му. И когато стигнах на една крачка разстояние, видях блясък на метал. На коленете на изгладнелия певец лежеше оръжие — автомат с къса цев. Застинах.

Охранител. Само охранител.

Ако се беше оказало, че това е гъвкав приятел, щеше да е по-лесно. Доста по-лесно. Ако седеше мълчаливо или се разхождаше, също щеше да ми е по-леко. А така... да нападна в гръб непознат

човек, обгърнат в неудобна дреха, тихичко гризящ парче замръзнало мазно месо. Не исках.

Вдигнах ръка и се поколебах за миг. Те не умират напълно. Трябва да помня това. Не биваше — защото това оправдава всичко, което на човек може да му хрумне, това е най-страшният дар на порталите — всепозволеността. Но трябваше — защото бях длъжен да продължа нататък...

Охранителят се обърна. Успях да видя обърканото му грубо лице, отварящата се за вик уста — и нанесох удар. Кожената шапка смекчи удара, но или се бях постарал здравата, или противникът се оказа слабичък. Мъжът рухна безмълвно в снега.

— Спокойни сънища — прошепнах аз, докато вдигах автомата. — Дано да ти се присъни друг свят — топъл, нежен — и да отидеш в него.

На десетина метра от него се натъкнах на бодлива тел. Пет нишки, обгърнати от сняг, заради което бяха добили вид на коледни гирлянди.

— Действай, симбионте — казах аз. — На онзи свят ще се разплатим...

Когато пръстите ми се покриха с черна блестяща кора, аз докоснах ледения метал и скъсах една подир друга петте жици.

Добре поне, че не бяха под напрежение. И нямаше никакви датчици. Всичко беше отвратително примитивно.

Вярваш ли, че си дошъл на мястото, което ти трябва? — попита куалкуа.

— Да.

Запромъквах се през преспите, но тук поне бяха отъпкани пътечки. После забелязах един детайл, отличаващ това място от санаториумите на геометрите. Малко по-надалеч, зад нова бодлива тел, се издигаха заводски корпуси. Характерни очертания, изпускащи пара комини, проблясваща слънчева светлина в широките прозорци. Не — изглежда, тук не се занимаваха с изравняване на бреговата линия или други видове преливане от пусто в празно.

Вървах напосоки и без изобщо да се крия. Със сигурност ме бяха видели от стражевите кули, но не бяха заподозрели, че съм външен.

Ден. Лошо беше, че е ден. Заводът работеше. Не ми се искаше да претърсвам всички цехове. Нямаше да мине много време и щях да се

натъкна на куршум. Възможностите на куалкуа не са безгранични, а този порив, който ме беше превел през портала, можеше и да пресъхне. Впрочем, заводът вероятно работеше денонощно...

Влязох в първата попаднала ми барака. Охрана не се забелязваше. Вътре беше топло, едва светеха жълтеникави крушки. Вонеше. Много силно вонеше на немити тела, цигари и сгурия, тежка, мазутна, като на железопътна гара.

Насочих автомата към тавана и застинах за миг. От двуетажните легла, направени от нерендосано, почерняло от мръсотия дърво, се разнасяше равномерно хъркане.

Колко си приличат оръжията — във всички светове.

Натиснах спусъка и в тавана се удари огнена струя. Това беше огнестрелно оръжие, само че куршумите се взривяваха при удар в препятствие. Таванът пламна като звездното небе, което блести толкова впечатляващо над Сянката.

— На крака! — закрещях аз.

Затворниците се посипаха долу. Плъзнах поглед върху уплашените лица — прости, глуповати, такива ги има колкото щещ на майчицата Земя.

Защо за нас майчицата е Земята, а за геометрите — Слънцето?

Един от тези нюанси, които е невъзможно да се предадат с думи...

— Данилов! — изкрещях аз. — Саша!

Затворниците отстъпваха от мен и се струпваха в ъгъла на бараката.

— Саша! — повторих аз, като забих в тавана още един откос. С трясък се посипаха искри.

— Пьотър?

Разходих се из бараката с автомат под мишницата. Приседнах на едно от леглата. Браво на Данилов, поне беше успял да си извоюва долно легло.

— Здравсти, Пьотър — каза той.

Лежеше върху грубо вълнено одеяло. Облечен със синкавосив гащеризон, с груби кубинки.

— Ставайте, полковник — казах аз. — Помощта дойде.

Данилов ме гледаше в очите.

— А къде са твоите ешелони с керосин, момче?

— Никъде. Ставай. Няма никакви ешелони, Саша. Нямам намерение да те откупвам.

— Това е несправедливо, Пьотър.

— Разбира се. — Нямах намерение да споря. — Няма справедливост и няма да има. Взимам те оттук. Ако се наложи да убия стотина охранители — ще ги убия. Вярваш ли ми?

— Вярвам ти. Пьотър, ние сме пленници на своята съдба. Разбираш ли?

— Не. Не ми пука какви са сънищата ти.

— Пьотър... всеки плаща своите сметки...

Нима това беше Саша Данилов? Всеобщият любимец? Покорителят на женски сърца и примерният съпруг? Пример за подражание на младите пилоти. Герой от Кримската война...

— Всеки плаща дълга си. Ставайте, полковник. Родината се нуждае от вас.

— Знам цената си, Петка. Трийсет цистерни керосин.

— Мазут.

— Керосин, Петя... Изтребителите се зареждат с керосин...

Хванах Данилов за яката и го разтърсих.

— Осъзнай се, войнико!

Как да те пречупя, полковнико от ФСБ и преуспял превозвач Саша Данилов? Как да те измъкна от кошмара, от света, където си и престъпник, и герой, и палач, и жертва? Как да те пречупя — заради теб самия? Заради Земята?

— Никой не ни е обещавал справедливост, Саша...

— Именно...

Той лежеше на нара, отпуснат и невъзмутим. Отстояващ правото да бъде в кошмара си. В своята лична и заслужена каторга.

— Саша...

Готов бях да плача от безсилие и ужас. Всичко беше напразно. Способен бях на какво ли не, за да намеря полковник Александър Данилов. Само че за него този свят беше единственият правилен и единственият реален. Свят, в който той плащаше не само за въздишката на плазмения заряд, превърнал в прах „Хетман Мазепа“, символа на украинските военни амбиции, но и за онези хора с нашата кръв, за които никога нямаше да се отворят порталите...

Да, Саша, ти си военен престъпник. Какво да се прави. И аз щях да стана такъв, ако се бях родил малко по-рано. И също щях да се превивам така от срам и отчаяние, без да знам как може да се обича родината — която все още е готова да плати, но вече не е готова да защитава...

— Саша...

Какво можех да му кажа? Че на възраст може да ми е баща и никога няма да мога да стана негов приятел. Той е едновременно и предател, и съратник. Боец и престъпник, кавалер на Ордена на славата и неуспял да стане подсъдим в Лондонския трибунал, където американците с такава свята радост осъждаха на смърт руснаци и украинци...

Александър, несъстоял се победителю, как да ти обясня това, което разбрах аз? Как да ти разкажа, че светът е студ и сивота, огън и бич, но въпреки това той трябва да се обича, сякаш е елей и аромат на рози? Как да ти внуша, че разплатата и наградата отсега нататък ще са винаги с нас, че няма нужда да се играят отново старите игри? Той не е Кай, а аз не съм Герда, дошла в палата на Снежната кралица...

— Саша, ние се събрахме заедно. Всички.

Той кимна мълчаливо.

— Дядо получи ново тяло. Представяш ли си?

Лека искрица на смайване в очите.

— При това младо тяло. Сега той изглежда по-млад от теб. Ще го закъсат клетите му опоненти... дядо винаги е казвал, че не му остава достатъчно живот, за да победи. Сега има време за всички победи на света.

— А Маша?

— Залепи се за него — радостно потвърдих аз. — Коего и трябваше да се очаква. Мисля, че не е за дълго, но сега тя не прилича на себе си.

— Аз също.

— Ти приличаш. Само че стига си се излежавал. Ставай. Порталът не е далеч, но нямаме много време.

— За какво?

— Да получим зародиш на портал и да го пренесем на Земята. Силните всеки момент ще вземат решение за унищожаването й...

— Силните...

— Хайде, ставай де! Ставай, войнико! — Вече не изисквах, а молех. — Саша! Хайде! Искаш ли да изпозастрелям всички тук, докато се размърдаш? Ще ги изпозастрелям, не се съмнявай! На кулите стоят само онези, на които им харесва да са там!

— А на наровете лежат онези...

— Решавай, Саша! Трябва сам да поискаш да си тръгнеш. Не мога да те накарам насила...

Той мълчеше.

— Хайде! Спомни си за Земята! Жената, децата, корабът! Що за душа имаш!

Не знам коя дума свърши работа. Едва ли „жената“. По-скоро „децата“. Или „корабът“.

Данилов се надигна с пъшкане, седна на нара. Погледна другарите си затворници и се извърна.

— Далече ли е порталът?

— Ще се добереш!

— Аз нямам симбионт, Петя. Може да замръзна по пътя.

— Значи ще намерим някой охранител и ще го помолим да сподели дрехите си.

Данилов въздъхна.

— Млад си ти, Петя. Млад...

В гласа му имаше лека завист. И все пак той стана.

Чакаха ни.

Всички освен Крей.

Огънят гореше, дядо седеше и разбъркваше съчките с димяща пръчка. Маша беше полулегнала, облегната на него. Изчислителят се беше изтегнал в краката ѝ. Келос беше застинал встрани с каменно лице.

Каква спокойна, идилична картина...

Нашата поява от портала изглеждаше като великолепен контраст към нея. Аз мъкнех Данилов, който подскачаше на един крак и ругаеше, та пушек се вдигаше. Разкъсаният, облепен със сняг гащеризон беше напоен с кръв.

— Невъзможно — каза Келос. Пристъпи към нас и застина пред петното на портала.

Дядо и Маша изтичаха вътре. Подхванаха Данилов и го повлякоха към огъня. Мен дядо ме удостои само с един поглед — благодарен, но бърз, сякаш изобщо не се е съмнявал, че ще се върна и ще го доведе.

— Раниха ли те? — попита Маша. Тя влачеше Данилов с ловкостта на опитна санитарка.

Данилов се намръщи и премълча.

— Никой не го е ранил — казах аз. — Скали. Лед. Саша падна... добре поне, че не се преби.

— Защо трябваше да ме мъкнеш към този портал? — озъби се Данилов. — Какъв алпинист се извъди... Да бяхме взели кола...

Не си направих труда да отговоря. Ясно, че така трябваше да постъпим. Да откраднем всъдехода на охраната, да тръгнем по целината към следващите портали. Но аз бях обзет от идиотското усещане, че трябва да минем през същия портал, от който дойдох.

Келос отмести Маша и седна до Данилов. Полковникът промърмори нещо и утихна, вторачен в извънземния. Келос бързо опипа крака му.

— Нищо страшно. Няма счупвания.

— Знам... — Данилов отмести ръката му. — Благодаря.

— Дядо — попитах аз шепнешком. — Кажу ми, беше ли сигурен, че ще намеря Саша?

— Да.

— Защо?

— Ти си свикнал да довеждаш нещата докрай.

— Това не е отговор.

Дядо въздъхна.

— Добре. Ти не познаваш поражения, разбираш ли? Ти дори не си имал в живота си нормални счупвания. Пожелаваш нещо — и го постигаш. С детско простодушие и увереност, че светът е познаваем докрай. Умееш да убеждаваш себе си, че взетото решение е единственото правилно и несъмнено изпълнимо. Това е всичко. Навярно някой път това ще ти донесе болка, Пит. Но засега ти достатъчно вярваш в себе си и достатъчно силно се отдаваш на замисленото, за да можеш да минаваш през порталите. По-добре от нас, по-добре от повечето местни.

Не знам дали сериозно го мислеше или се опитваше да изкара, че всичко е защото съм късметлия. Получаваше се прекалено елементарно — като в стария филм, където героите можеха да минават през стени, стига да вярват достатъчно силно в това.

— Работата не е в мен, дядо. Не само в мен. Ако Данилов не искаше да го измъкнат... ако вие не ни чакахте...

— Да. Разбира се. Ти се плъзна по невидимата нишка, която ни свързваше. Може би твоят приятел е прав... ние сме прекалено самотни тук, за да се изгубим наистина. Нас ни е страх. Нас просто ни е страх.

— Но сега...

Дядо сви рамене. Маша бинтоваше крака на Данилов. Той мълчеше и слушаше Келос, който имаше забележителен талант да се сближава с хората.

— Дядо... — казах аз, чувствайки нещо нередно. — Какво става?

— Всички сме заедно — отговори дядо.

— И?

— И аз питам същото! Къде е порталът? Разтвори се, земя, появи се, синьо сияние! Дайте ни врати към вашия свят! Приемете невежите и неразумните!

Дядо се обърна и сложи ръце на раменете ми. Каза тихо и навъсено:

— Ти си умник, Петя. Гордея се с теб. Обичам те. Ти наистина си способен да минеш през огън и вода заради приятелите, измъкна предалия те Саша... нека позная отведнъж... от концлагер? Да, и всички ние сме герои от главата до петите. Дайте ни портал!

Всички мълчаха. Всички слушаха дядо.

— Само че бедата е в друго! — повиши глас той. — В действителност ние не искаме този портал. Крей каза истината — страх ни е да станем част от Сянката. И значи ще седим тук до посиняване, докато не проумеем... докато не решим, че на света няма нищо по-правилно и по-естествено!

Келос се надигна безшумно и се отдалечи от огъня.

— Ще ни се наложи да чакаме дълго, Петя... боя се, че ще е дълго. И тук нищо не може да ни помогне. Нито на нас, нито на Земята.

— Ще ми обясните ли какво става! — изрева Данилов.

ГЛАВА 4

Келос и дядо можеха да говорят каквото си искат за Търговската лига. Само че Крей беше прав за едно нещо. Техните тунели можеха... трябваше да станат изход.

На човек не бива да се предоставя *такава* свобода, каквато я виждат порталите. Не бива да се оставя решението на подсъзнанието — на шепа боклук на дъното на черепа. Ние отдавна сме се научили да постъпваме не така, както ни се иска, а така, както трябва — и в това сме намерили истинската си свобода. Дори в единодушното робство на геометрите има повече шансове за истинска свобода, отколкото в света на Сянката, в света на пълната вседозволеност. Защото да постъпваш именно така, както ти се иска, е истинското робство.

Робство вътре в теб.

Каквато и неприязън да предизвикваше в мен Сянката — самата ѝ основа, нейните създадени от нищото портали — сега аз бях готов да дам всичко за огненото зърно. Заради получаването на защита, заради безсмъртието, заради шанса... и не заради себе си. Аз вече бях получил всичко — просто пристъпвайки през портала.

Но бедата беше, че Сянката не ни приемаше. Не бяхме заслужили, не се бяхме помолили както трябва. Може би... ако сред нас имаше още някой... поне някой прекланящ се пред даваното даром, някой с голяма вяра в неземните благодеяния... на него биха му дали огненото зърно. А ние не го искахме. И нямаше да го получим.

... Никой не отиде в къщата. Останахме да си седим при огъня. Само Данилов се разходи дотам, за да се върне изкъпан и преоблечен. Аз не се намесих, изслушвайки спокойно всичките обяснения, които стовариха върху него дядо и Маша. Келос мълчеше. Обиколи наоколо, после приседна до мен. Каза тихо:

— Все пак браво на теб. Да минеш през портала, да се върнеш обратно... браво.

В гласа му нямаше завист. Навярно се беше отучил да завижда преди стотици години.

— Така или иначе е безполезно — отвърнах аз.

— Да. Така и очаквах.

— Ти можеш да се върнеш, Келос. Благодаря. Направи всичко, което зависеше от теб.

Той сви рамене неопределено:

— Гоните ли ме?

— Защо да рискуваш? Сега ти си жив. И не си попадал в портал. Докато още имаш шанс — върни се вкъщи.

— А вие имате ли шансове?

— Не.

Келос кимна. Вдигна ръка — и в нея затрепка светлинка. Във въздуха се отвори малко прозорче.

— Това някое от бойните ти жезла ли е? — попитах аз полугласно.

— Не. Информационната система на Лигата. Не е трудно да се използва — в основата ѝ е системата на Кристалния алианс. Гледай...

В малкото потрепващо екранче крачеха високи ръбести чернокожи сенки. В ръцете на вървящия най-отпред блестеше огнена топка и огромните фасетъчни очи отразяваха светлината ѝ.

— Връщат се към кораба си — предположи Келос. — След някое и друго денонощие... не знам каква е скоростта му... планетата им ще стане част от Сянката.

Спогледахме се.

— Зърната на порталите не са предназначени за конкретни планети — добави тихо Келос. — Това е просто Зърно. Може да попадне на всяка планета.

Поклатих глава.

Келос стисна длан — въздушното огледалце се смачка, превърна се в пламтяща топка. Почти като зърно.

— Сам решавай — каза той уморено.

— Наблюдават ги.

— Съмнявам се. Лигата няма да отиде толкова далеч в помощта си към Сянката.

— Къде... къде са те?

— Мога да науча.

— Келос... защо ти е това?

— Аз съм човек.

— Не си длъжен да ми го доказваш. Повярвай ми, не си длъжен!

— Това всеки трябва да го доказва цял живот на самия себе си, момче.

Той разтвори ръка — нещо, подобно на пламтящо сухо листо, се стопа в мрака.

— На вас ви трябва повече. Някога Кристалният алианс обеща да не отказва помощ. На никого. Нищо, че се е случвало помощта ни да е жестока и кървава. Нищо, че Алиансът вече го няма. Аз още съм жив.

— Данилов не е във форма — казах аз. — Той не бива... в никакъв случай не бива да влиза в битка. Дядо няма да го пусна. Оставаме аз и Маша.

— Много сериозна девойка — кимна Келос. — Ние тримата сме напълно достатъчни.

— Оръжие?

— Моето винаги е с мен. Ти си метаморф.

Куалкуа, ще изпълниш ли обещанието си?

Да.

— Транспорт?

— Мога да извикам кола. Транспортната мрежа на Лигата...

— Ясно. Копирана от мрежата на Алианса. Давай.

Изправих се и тръгнах към Маша. Повиках я с поглед встрани. Дядо ни погледна накриво, но премълча. Навярно се изплаши, че всеки въпрос ще стане повод за подигравателни обвинения в ревност.

— Какво, Пьотър? — попита Маша, когато се отдалечихме на десетина метра.

— Има един план... — Запънах се.

— Онези петимата чудаци със Зърното?

Умница. Дядо не взема под крилото си случайни хора.

— Да. Съгласна ли си?

— Андрей Валентинович ще остане тук.

— Разбира се.

— Данилов?

— Не бива.

Разбрахме се почти без думи. Времето ускоряваше хода си, сърцето ми зачести биенето си предварително.

— Двамата?

— И Келос.

— Може ли да му се има доверие?

— Да. Няма на кой друг да разчитаме. Той ще осигури колата и маршрута.

Маша кимна неохотно:

— Аз също бих могла да направя това... Ще ни се наложи да бягаме, Пьотър. Веднага. Да хванем Андрей Валентинович и Саша и да хукнем... Не, не бива към портала. През тунела до някоя станция на Лигата. Там да откраднем кораб, после — на скитащата планета... и вкъщи.

— Ще се наложи по пътя да оставим Келос в неговия свят.

— Добре. Ще си тръгнем по този тунел — кимна Маша. — Ей сега се връщам.

Тя пристъпи към мрака.

— Къде отиваш?

— За автомата си, тъпчо. Не видя ли оръжията на онези петимата?

— Не.

— А аз ги видях.

Останах сам и веднага ме побиха студени тръпки. Господи, какви ги вършехме? Побърканият Келос, свикнал през вековете да решава всички проблеми по силов път... Маша с нейната патологична войнственост... и аз. Не знаех, че и аз съм способен на това.

Наоколо беше свят на Сянката. Първият ѝ свят. Не само като мястото, където за пръв път е възникнал животът, но и в още две отношения — била е домът на преминалите на ново, невъобразимо стъпало на развитие създатели на порталите, и беше дом на близката до нас, но чудовищно могъща Търговска лига. Щяха да ни унищожат още по пътя. Или при опита да откраднем чуждото Зърно. Можеше и да ни откажат прераждане... или да ни затворят в някой зверилник... Законите на кармата — в живота.

— Пьотър... — Келос беззвучно се приближи до мен. — Къде е Маша?

— Тук. — Тя се появи не по-малко безшумно. В ръцете си стискаше автомат.

— Ясно. — Келос я погледна с одобрение. — След мен.

„Това е глупост!“ — изкрещя нещо вътре в мен. Тръгнах подире му. Келос и Маша припряно се съвещаваха.

— Пьотър! Маша!

Дядо. Беше усетил нещо нередно.

— По-бързо! — подхвърли Келос. В тъмнината изникна силуетът на флаер — същият като онзи, който ни беше докарал до станцията на Лигата. — Качвайте се.

Гмурнах се в сгъстената тъмнина и увиснах в еластичната среда. Появи се Маша и заразмахва непохватно ръце, опитвайки се да се настани по-удобно. Не ѝ се беше налагало да пътува в такива превозни средства.

— Няма да летим надалеч — каза Келос, докато се спускаше между нас. — Мисля, че приятелите ви няма да успеят да се изплашат сериозно.

Нощта зад прозрачните стени на флаера бързо просветляваше. Някаква изкуствена обработка на изображението. В синкавите сенки видях ослепителното цвете на огъня и застиналите до него сенки — Данилов и дядо безпомощно се вглеждаха в мрака.

— Лесно е да се каже — промърмори Маша. Беше стиснала автомата между краката си и сега бързо оправяше косите си. Не бях виждал нищо по-нелепо в живота си. — Този аквариум може ли да лети бързо?

— Не се притеснявай, рибке, може — усмихна се Келос.

Флаерът се издигна. Понесе се рязко някъде на запад, набирайки скорост. Така... сега вече беше дълбока нощ... Там, където крачеха петимата чернокожи странници, още бе светло... и това ако е „недалеч“...

— По-добре кажи, тези със Зърното... вече минавали ли са през порталите? Ще се съживят ли, ако загинат?

— Не знам.

— Добър отговор — съгласи се Маша. — Така, моята играчка не е смъртоносна. Оставете всичко на мен.

— Боя се, че техните играчки са по-сериозни — отговори Келос. — Ще действаме в зависимост от ситуацията.

— Може би просто да ги помолим да дадат Зърното? — попита Маша. И без да дочака отговор, въздъхна: — Ясно.

Флаерът се носеше в нощта. Синкави сенки, купища звезди в пролуките между облаците, светлинки по земята. Този свят беше населен доста гъсто, той само се преструваше на безлюден.

— Ако започнат да те тормозят заради това нещо... ела на Земята — каза Маша сериозно. — Ние не забравяме стореното добро.

Говореше с толкова уверен тон, сякаш беше поне президент на САЩ.

Келос премълча.

— В края на краищата, те сами са си виновни — рече Маша. — Имам предвид Лигата. При техните възможности е дреболия да помогнат на Земята. Сами ни принудиха да направим това.

— Всеки свят влиза в Сянката по свой начин... — отговори тихо Келос. — Някои с поклони и молби. Други с труд и старание. А някои... с кражба или грабеж. Няма от какво да се притеснявате.

Маша се сепна. Дори и да имаше нужда да говори, за да успокои нервите си, тя потисна това желание.

— Ще се приземим до тях — каза Келос. — Трябва да се действа бързо. И без колебания. Пъотър, готов ли си?

— Да.

Не изрекохме нито дума повече. Флаерът летеше, синкавата мъгла угасна, смени я най-обикновен здрач. Под нас започнаха да се точат черни скали.

— Спомням си младостта — каза Келос. Надигна се и сякаш някаква вълна мина по тялото му. Кожата му заблестя със сив, стоманен цвят, очите му сякаш станаха стъклени, дланите му се разшириха, като че ли бе надуваема гумена кукла.

— Ти робот ли си? — извика Маша.

— Киборг — отговори студено Келос. — Киборг, опитващ се да бъде човек.

Флаерът се насочи рязко надолу. Нямахме натоварване — защитната среда компенсираше ускорението. Само скалите започнаха да се приближават стремително.

— Успех — каза изведнъж Маша. Пресегна се, опитвайки се да докосне Келос. Но кабината вече се разтапяше — и ни тласкаше нагоре.

Много интересен начин за десант...

За миг ми се стори, че няма да успея да се преобърна и ще падна с глава върху скалите. Щеше да е страхотен завършек на цялата авантюра.

Но изхвърлилото ни навън поле още не беше приключило с работата си. Превъртя ме, забави движението ми и ме спусна върху камъните — прецизно, с лице към петимата извънземни.

Навярно изглеждаше ефектно...

Бяхме върху тясна планинска пътека. От едната ни страна — стръмен склон, от другата — почти отвесна пропаст. Флаерът преграждаше пътя зад гърбовете ни. Петимата застинали пришълци бяха съвсем близо до нас.

Не, кожата им се оказа не черна, а тъмносиня. Блестяща, сякаш лакирана. Очите им — фасетъчни, с големината на чашка за кафе, бяха неподвижни, хипнотични. Като че ли имаха по една става повече на крайниците.

Дали изобщо произхождаха от хората?

Стоях най-близо от всички до извънземните. Вървящият най-отпред със Зърното в ръце беше на малко повече от метър. Огненото кълбо пламтеше като откъсната от небосклона звезда. Студен, ослепителен огън...

— Дай ми го — казах аз, протягайки ръка. Разбира се, глупаво беше да се надявам на компромис. И все пак бях длъжен да го кажа. — Дай ми го. На нас ни трябва повече.

Устата — тясна и беззъба — се отвори. Сега говорехме на един и същ език — Сянката не отказваше на никого този подарък.

— Не.

Усетих мирис. Лек, кисел. Не знам как можеха да се потят с тази подобна на хитин кожа. Но това беше мирис на страх.

— Така или иначе ще го вземем — казах аз. — Ще получите ново. Дайте го.

Пришълците нямаха дрехи. Само люспести ремъци, като от змийска кожа, омотани около тялото им. Ремъци, пълни с джобчета, гнезда, калъфи...

Тънките лилави ръце се плъзнаха по ремъците...

— Наведи се! — изкрещя Маша.

Не се наведох, а скочих напред, хванах извънземния със Зърното и се предпазих с него от останалите. Борехме се, балансирайки на огневата линия, и никой не се решаваше да стреля.

— Това е наше! — закрещя пришълецът. — Наше. Това. То. Наше...

Оказа се по-лесно да го поваля, отколкото да изтръгна Зърното. Паднахме — и над главите ни се разрази буря. Огнени завъртулки, лекото потракване на автомата на Маша. Търкаляхме се по камъните, все по-близо до пропастта, а спътниците ни изясняваха древния въпрос — кой е прав и кой има по-голямо право.

Битката се оказа кратка. Почти едновременно двамата с пришълеца спряхме да се борим, обзети от едно и също желание — да видим резултата.

Трима синьокожи лежаха проснати на земята. Вероятно Маша се беше справила с тях — не се виждаха рани.

Келос и последният останал пришълец се бяха приближили един към друг. Пред Келос трептеше бяла светеща стена — силов щит. Пред извънземния — същата стена, само че жълта. Изглежда, не бяха успели да пробият щитовете си, и сега само се блъскаха. Кой кого ще избута... от пътеката в пропастта...

Нямах съмнения какъв ще е изходът от битката.

Крачка по крачка извънземният отстъпваше към пропастта. Лицето на Келос сега беше изгубило всякакви емоции, беше станало безжизнена металическа маска. Крачка. Още една.

Пришълецът се олюля на ръба на пропастта. Той също знаеше това, което бях разбрал и аз — че е обречен. И също като хората не възнамеряваше да се предава.

Жълтият щит се сви в точка, отстъпвайки. Ударът на Келос като исполински чук изхвърли извънземното от пътеката.

Но миг преди това пламтящата жълта точка проби белия щит и се вряза в човека.

Изкрещях, виждайки как единственият ни съюзник пламва. Огънят го изгаряше отвътре; синьокожият пришълец вече беше изчезнал, носеше се безшумно надолу, но огънят не възнамеряваше да гасне.

— Келос! — Маша хвърли автомата и скочи към него. Келос отстъпи, сякаш го беше страх да не я изгори. Падна на колене.

Огънят все пак се добра до теб, киборг, опитващ се да бъдеш човек; човеко, роден войник... Съдбата ще те застигне, колкото и да се криеш от нея. И ще платиш всички натрупани дългове...

Погледнах поваления враг. Във фасетъчните очи, където нямаше и не би могло да има чувства, беше застинало отчаяние. Ударих главата

на пришълеца в камъните — веднъж, втори път. Очите му помръкнаха.

Едва тогава си позволих да се хвърля към Келос.

Огънят утихна. Келос лежеше неподвижно, само дясната му ръка потрепваше конвулсивно. Тялото му изглеждаше като взривено отвътре, изпъстрено с безброй рани. В някои от тях имаше кръв. В други — блясък на разкъсан метал.

— Келос... — прошепнах аз. — Келос, приятелю мой...

Той беше още жив. И ме гледаше. Без да ме обвинява, без да моли за състрадание — просто се прощаваше.

— Всяко нещо си има край...

— Чуй ме!

— Слушам те...

Хванах го за ръката — тя беше непоносимо тежка. Колко ли тежеше? Колко ли плът имаше в него, и колко желязо?

— Ти си човек...

— Бях...

— Ти си човек, Келос.

— Дори не чувствам болка, Пьотър. Аз... я изключих. Какъв човек може да съм...

— Келос! Чуй ме, проклетнико!

Животът го напускаше с всяка следваща капка кръв, с всеки излязъл от строя механизъм. Какво си беше набил в главата, глупакът? Та само онези от нас, които остават в първоначалното си тяло, ли са хора?! Или тези, които се опитват да бъдат хора?

— Келос, чакат те. Нали си спомняш? Ако не се върнеш вкъщи... жена ти ще тръгне подире ти.

— Тя е готова за това.

— Не решавай вместо другите! Никога не решавай вместо другите!

— Нищо не ме задържа, Пьотър.

Думите му звучаха все по-тихо. Той си отиваше, а аз не знаех какво да му кажа, как да му предам това, в което вярвах, че е спасението, единствено и неизменно, вечната котва на нашите светове...

— Чакат те, Келос. Жена ти те чака. Ако успееш да се задържиш, ще успее и тя.

— А дали трябва?

— Да не си посмял! — извиках аз. — Чуй ме! Аз не знам какво ти е скъпо и какво — не, но запомни едно: порталите са нишка, и докато някой държи тази нишка, докато те чака...

Той се усмихна — и усмивката върху разкъсаното му лице беше подигравателна.

— Теб те чакат, Келос. Повярвай!

— Не решавай вместо другите... никога...

Изправих се.

Погледнах Маша.

— Нищо не можах да направя — прошепна тя. — Пьотър, аз стрелях... но тази гадина имаше силов щит...

Гадина?

Не, разбира се. Те защитаваха своя свят. С това късче щастие, което носеха за него. Ние се оказахме по-силни. Ние победихме. И небесата не се разкъсаха, земята не се разтвори под краката ни. Подареното Зърно не е приказен амулет, който не може да се отнеме. Може, и още как.

Всеки идва в Сянката по свой начин.

Приблжих се към неподвижното синьокожо същество. Опитах се да разтворя дланта му и да изтръгна от пръстите му кълбото от студен огън.

Тялото му потрепна. В огромните очи отново проблесна разум.

— Жив е! — извика Маша. — Дубий го, Пьотър!

Синьокожият не се съпротивляваше. Лежеше и тихо скимтеше. Навярно така звучеше техният плач. Само тънките пръсти хрущяха, все по-силно стискайки Зърното.

— Какви проблеми имате, за какво ви е това! — изкрещях аз.

Съществото стенеше, притискайки се в скалата. Светлината на Зърното почти не се виждаше, скрита от дланта му.

— Дубий го! — повтори Маша.

— Ти ще можеш ли? — озъбих се аз. Тя замълча.

— Трябва... — прошепна изведнъж съществото. — Трябва. Много. Много. Трябва. Много...

Накъсаната реч на съществото не беше заради лош превод — сега се разбирахме безпогрешно. Самото построяване на мислите... самата им природа... Те бяха прекалено далечни за нас...

— Лошо... Много. Много. Лошо. Лошо. Смърт. Настъпва. Смърт. Настъпва...

Или аз не можех да разбера емоциите им, или те не можеха да се предадат с тази плочеста уста, и оставаха само думите, безсмислени и жалки, и никога нямаше да успея да го убедя, както не бях успял да убедя Келос, и Келос си беше отишъл завинаги, киборгът беше престанал да си играе на човек, а светът на синьокожите щеше да прекрати съществуването си... Да, аз вярвах, че наистина имат проблеми, може би по-големи от нашите, само че техните проблеми не бяха моя работа, аз бях длъжен да спася Земята...

А тези, които щяха да дойдат след това, бяха свободни да ме благославят или проклинат, да молят за опрощаване на греховете или насмешливо да се усмихват след изчезналата раса... Интересно, от какво зависеше дали ще се разкайват, или усмихват? Как можех да погледна *там*, напред, в света, който щеше да бъде слънчев и ясен, как можех да видя израженията на лицата им?

Как можех да взема решение?

— Даи — казах аз. — Даи. Трябва. Трябва. Трябва.

Дланта се разтвори. Взех малкото кълбо. Не, оказа се, че не е студено, а топло... съвсем леко затоплено.

И все пак не студено.

Късче мек огън. Зародиш на портал.

Маша въздъхна зад гърба ми. Протегна ръка и я отдръпна. Прошепна:

— О, проклети да са всичките... Хайде, Пьотър, да тръгваме...

Аз не помръдвах. Маша отиде при Келос, наведе се и повдигна тялото. С крайчеца на окоето си видях как го дърпа към флаера.

Как го каза, Келос? Всеки идва в Сянката по свой начин? Някои с молба, други — с големи усилия, трети — с грабеж? Няма от какво да се притесняваме?

Погледнах там, където не може да се погледне — в далечното бъдеще. Потомците ми се усмихваха.

— Проклето да е всичко! — съгласих се аз с Маша. Подадох Зърното на синьокожия. Фасетъчните очи проблеснаха и пламнаха, отразявайки светлината му.

— Даваш? Връщаш?

— Връщам. Давам — признах аз.

И хвърлих Зърното в отворената длан. Пръстите алчно се свиха и за миг скриха това, което беше нужно и на двама ни.

Само че светлината не изчезна. В моята длан, като залепено за кожата ми, сияеше още едно огнено кълбенце.

Синьокожият чевръсто отвори длан, сякаш за да се убеди, че не е станал жертва на ловкостта на ръцете ми.

— Едно? И друго? Две? Зърна?

— Две — съгласих се аз.

Страхът ми моментално се върна. Пред мен беше не скимтящ, повален, недоубит враг, а съперник. Сега и аз чувствах топлина в ръката си. Вече не чужда, а своя.

И знаех, че не искам да я давам. На никого.

Както си бях на колене, без да се изправам, заотстъпвах от синьокожия. Той се надигна и извади със свободната си ръка нещо от ремъка.

Проклятие!

Но той не стреля.

Допълзях до флаера. Надигнах се, вкопчен в отвора на кабината. Застинахме — като два уплашени звяра, разкъсали на две плячката, но боящи се, че съперникът ще пожелае да получи всичко. По дяволите, какви представители на разумни цивилизации? Два чакала, биещи се за останките от антилопа, докато лъвът спи...

Ако местните богове не спяха, то те навярно се бяха уморили да се кикотят, докато ни гледат.

С едно движение скочих в кабината и се гмурнах в спасителната мекота на мрака. Видях през прозрачния корпус как синьокожият хукна нагоре по пътечката, под прикритието на скалите.

— Ти му даде Зърното? — закрещя Маша. Разтворих дланите си и тя млъкна. Каза, вече не толкова уверено: — Но аз видях...

— Ние получихме свое, Маша. Свое.

Тя погледна към Келос — към мъртвото тяло, застинало между нас.

— Значи той... напразно?

— Нищо не е напразно.

Разбира се, ние щяхме да получим Зърно и ако Келос не беше с нас. Сигурен бях в това.

Само че щяхме да го получим по друг начин. Именно така, както се готвехме — отнемайки го от други, нуждаещи се не по-малко от нас от Сянката.

— По дяволите... — Маша изведнъж се разсмя, облягайки се на невидимата опора. — Не ми се побира всичко в главата... Та тук нали не умират напълно...

Тя не спираше да се смее, вперила поглед в мъртвото тяло.

— Надявам се, че той вече си е вкъщи. Къпе се след бойните подвизи...

Не я прекъснах — Маша трябваше да се освободи от напрежението. Дори и по този начин. Мъртвите не могат да се обидят. Ако Келос наистина беше оживял като човек — пак нямаше от какво да се обиди. А ако разумът му се беше изкачил на следващото стъпало, то какво го интересуваеше сега този задъхан женски смях, готов всеки момент да бъде прекъснат от сълзи...

— Аз също се надявам, че си е вкъщи — казах с вдървен глас. — Добре. Достатъчно, Маша.

Тя послушно млъкна.

— Да. Извинявай. Не е хубаво. Да летим обратно, Пьотър. Трябва да побързаме.

— Умееш ли да управляваш тези апарати?

— Малко. Обясниха ми.

— Тогава карай спокойно, без да се суетиш. Нали няма за какво да бягаме?

Маша смръщи чело.

Вдигнах длани, отворих ги за миг. Червената звезда пламтеше със студената си светлина.

— Ние не сме го откраднали. Получихме свое, и никой няма да рискува да ни отнеме Зърното. В края на краищата... такива идиоти като нас с Келос са рядко явление, дори във вселенски мащаби...

— Дай да видя...

Рязко дръпнах ръката си. Маша ме погледна с недоумение.

— Не. Не бива. По-добре да не изпиташ това.

— Кое?

— Алчността — усмихнах се аз. — Най-голямата алчност. То... то прави така, че да усетиш колко е значимо. Когато вземеш Зърното в ръце, преставаш да се съмняваш дали в него има добро, или зло. Иска

ти се да го скриеш... да го заровиш в земята. В своята Земя. За да пусне корени.

Раменете на Маша потрепериха — сякаш по тялото ѝ пробяга хлад, в безсилен опит да се изтръгне навън.

— Аз може би наистина... по-добре да карам флаера — каза тя с променен глас.

Съмна се.

Изминалата нощ беше побрала в себе си всичко, каквото можех да си представя. Набегът за спасяване на Данилов, битката за Зърното, смъртта на Келос.

Но вече беше отминала. Време беше да се връщаме. Наистина.

У дома.

Долу бяха трима, трима човеци и влечугоидът, и за миг ме обхвана безумната надежда, че Келос се е съживил като човек и се е върнал...

Третият беше Крей.

Измъкнах се от флаера. Маша вървеше на крачка зад мен, метнала автомата си с насочено напред дуло. Охрана... Изведнъж се почувствах стар, много стар, по-стар от дядо, по-стар от Келос и Крей, по-стар от Изначалната Земя.

— Взехте го — каза Крей. — Все пак го взехте.

Приятно е усещането, че и те грешат.

Разтворих длан и поднесох Зърното към него. Нямах да го докосне, знаех това...

Крей мълчеше, загледан в огненото кълбенце. Зърното променяше цвета си, като ставаше ту оранжево-жълто, ту огненочервено, ту опушенопурпурно.

— Значи така? — попита Крей.

— Така — съгласих се аз.

Той погледна дядо:

— Както разбирам, Андрей, ти се връщаш на своята планета?

— Да — отговори мрачно дядо. Ох, щях да си изпатя за това, че му се е наложило да се разправя с Крей в условията на недостиг на информация.

— Тогава ще имаме време да си довършим спора.

Сега дойде ред на Маша. Крей я погледна с голяма топлина:

— Отиваш ли си?

— Разбира се.

— Стори ми се, че нашият свят ти допадна. Сгрешил ли съм?

— Не, но...

— Няма нужда да се оправдаваш. Излишно е. Ти имаш познания за техниката на Лигата. Ще ви дадат кораб.

Маша безмълвно наведе глава.

— Крей, в нашия флаер е тялото на Келос.

Лицето на Крей потрепна.

— Наигра се все пак... Не се безпокойте. Ние ще погребем тялото.

— Той ни помогна да влезем в Сянката.

— За човек на неговата възраст е вредно да се умира.

— Понякога е полезно, за да си останеш човек! — не издържах аз.

— Кой знае? — сви рамене Крей. — Във всеки случай той постъпи, както искаше. За последен път изигра ролята на благодетел... за цяла планета.

Може би в думите му имаше някаква истина. Не знаех за Келос нещата, които бяха известни на Крей. Спорът им беше продължил с векове, и сега Крей се опитваше да намери изход за Сянката, а не се криеше в пасторален свят.

И все пак аз само се усмигнах на тези думи, без да откъсвам поглед от Крей. Той отмести поглед, когато срещна усмивката ми. Стиснах бавно пръсти, скривайки Зърното, и едва след това попитах:

— А нима това е малко, Крей?

ГЛАВА 5

Всичко се повтаряше. Вървахме по тунела на Лигата, по нишката между космическата станция и Изначалната Земя. Вървахме петимата. Аз най-отпред, със Зърното в ръка, след мен — ескортът: дядо, Данилов и Маша. Карел завършваше шествието.

Ако оставим настрана дреболии като външния вид, едно към едно повтаряхме процесията на синьокожите извънземни.

Срещяхме хора, а рядко — и същества, които си приличаха с хората единствено по разума. Понякога ни се усмихваха приветливо, по-често отминаваха безучастно.

Нов свят, който влиза в Сянката — това е дреболия. Та кой може да избегне такова нещо?

— С кораб на Лигата ли ще отидем на Земята? — попита Маша. Аз поклатих глава.

— Не е необходимо. Чака ни корабът на блуждаещата планета.

Дядо изсумтя, сякаш решението ми никак не му бе харесало. Попита неохотно:

— Пьотър, а струва ли си? Както разбирам, няма да сме кой знае колко по-бързи.

— Конете не се сменят при всяка почивка — опитах се да се пошегувам аз.

— Знаеш ли — дядо ме догони и сложи ръка на рамото ми — в това, че ти получи Зърно на портал, има нещо странно. Нали не искаше.

— Стараех се.

— Пьотър, познавам те! Не може да си променил същността си. Не можеш да се заставиш да повярваш в необходимостта от Сянката!

— Но нима съм се заставил?

— Точно това ме притеснява... — въздъхна дядо. — Никога не бих повярвал, че с един млад мозък ще имам по-малко мисли. Пьотър, чувствам... че нещо не е наред. И не мога да формулирам усещанията си.

Спряхме се.

— Андрей Валентинович, но Пьотър толкова искаше... — каза примирително Маша. — Той искаше вие да се гордеете...

Ох. Кога най-накрая ще се отучи да му говори на „вие“? Когато роди мой чичо?

— Машенка. — Дядо я изгледа по *предишния* начин. Снизходително-нежен. — Не мисли, че ревнувам от победата на своя внук, на своя ученик. Не. Повярвай ми.

Вече бяхме накрая на лъча-тунел. В най-широката част, където над главите ни и по стените се гушеха вили, къщички, колиби. Момченце, седнало надолу с главата на „тавана“, ни следеше с любопитство. Хвана някаква пръчка, за да я запрати по нас, но улови погледа ми и се скри в къщичката.

Интересно, дали момчето беше живо или фантом? Те не се размножават особено много — безсмъртните не се нуждаят от деца...

— Петя, дай ми Зърното — каза дядо.

Потрепнах.

— Пит...

— То... е мое...

Думите сами се изтръгнаха от мен. Дядо се спогледа с Маша. Данилов кимна, сякаш не беше очаквал нищо друго.

— Няма ли да дадеш Зърното... временно... на своя дядо? На своя наставник? Пит?

Ръката ми затрепери, сякаш нещо избухна в мен, сблъскаха се две противоположни сили, и едната трябваше да капитулира...

— Дддръж...

Започнах да заеквам, когато поднесох към дядо отворената си длан. Силните пръсти взеха Зърното, повъртяха го...

— А аз не чувствам нищо, Петя — изрече добродушно дядо. — Нищичко. Разбира се, има любопитство, има известно възхищение... виж ги ти кучите синове, какво са изобретили... Но нищо повече от това!

Не отговорих. Поглъщах Зърното с очи. То беше мое, то беше подарено на мен, и не можех да понеса да го изпусна от ръцете си... Как се казваше там, в старата приказка за вълшебния пръстен? „Безценното ми“...

— Защо Сянката се отдаде на теб? — попита риторично дядо. — Отдаде се и те покори? Защо аз... Пит, нали аз обичам Земята не по-

малко от теб... защо не чувствам нищо?

— Не знам...

Разтреперих се. Дядо можеше да направи със Зърното нещо неправилно! Немислимо. Да го смачка, да го угаси, да го счупи... Нищо, че е по-здро̀во от стомана и по-горещо от звездите... Но той не разбира колко е значимо то!

Някъде дълбоко в себе си разбирах, че с мен се случва нещо странно. Но нямах сили да се замисля.

— Пит... вземи го. Не искам да ме гледаш така.

Магията изчезна веднага щом Зърното падна в ръцете ми. Успокоих дишането си и усетих как лицето ми поруменява от срам.

— Какво става? Можеш ли да обясниш, Пит? Защо?

— Да... навярно — изрекох аз неочаквано за самия себе си.

Думите не се раждаха, те изплуваха от паметта ми, където бяха погребани толкова надеждно.

*Но сянката, твоята сянка
на тази стена
е на пост всеки ден,
всеки миг.
И сянката, моята сянка
на стената,
на стената празна,
безмълвно
те наблюдава.^[1]*

Дядо кимна, мръщейки се, като от удар. Прошепна:

— Ах, какъв регресор е бил той, Петя. Най-добрият регресор на геометрите. Глупаци... Как не са го оценили...

В очите му имаше болка. И тази болка ме удряше с всичка сила — защото няма по-голяма болка от болката на наставника... Много ми се искаше той да разбере. Да разбере, да ме похвали и да престане да се терзае... Изрекох:

Сенките ни бягат като кучета,

*една след друга бягат като кучета,
до теб, до мен,
оплетени с една
верига,
сенките ни, верни кучета,
които мразят теб и мен,
от ден на ден — все по-търпеливи,
от ден на ден — все по-гладни.*

— Ето как си минавал през порталите, Пит. — Лицето на дядо потрепна от мъка. — Ето как... когато носиш такъв дълг на раменете си... такава сила... Какво ти е?

Куалкуа!

По вътрешната страна на кожата ми сякаш отново минаваше телена четка, шмиргел, едрозъба пила, и ме търкаше безмилостно.

Ти даде нареждане! — отговори обидено симбионтът. — *Преминаване към външността на Ник Ример.*

Нима? Така ли? А всъщност защо не?

— Нали ще се върнем на кораба на геометрите? — поясних аз. — Защо да не вляза в ролята си по-рано?

Дядо за миг притвори очи:

— Да... разбира се. Прав си... Пъотър.

— Да побързаме! — помолих аз. Но защо лицата им бяха толкова тъжни? Защо се обиждат *най-добрите-ми-приятели*, верни ми дотолкова, че бяха готови да поправят със сила грешките си — като Маша и Данилов... — Трябва да се доберем по-бързо до кораба!

Дремех през целия път. Наблюдавайки с крайчеца на окото си *най-добрите-ми-приятели*, седящи отпред. Интериорът на кораба на Лигата изобщо не ме вълнуваше, както и системите му за управление, настроени за Маша, както и принципа на движението му. В този свят всичко е постижимо. Всичко се повтаря. Външността няма никакво значение. Корабът е длъжен да превозва — а как го прави, е без значение. Човек трябва да се бори с общото щастие — каквото и да му се случва.

Корабът си знае работата.

А аз своята.

Моите *най-добри-приятели* разговаряха полугласно. Нима мислеха, че не ги чувам?

— Грешка е да се разглежда човек само като тяло — обясняваше дядо. Той е умен. Той разбира... — Още по-голяма грешка е да се разглежда човек като памет, като сума от знания, като набор от байтове информация. Ако направим една крачка напред и кажем, че личността се определя от езика — в голяма степен ще сме прави.

— „Вавилон седем“... — каза Маша.

— Разбира се. Но това е прекалено размито. Езикът е обществото, а не личността. Все пак има още един щрих — последният. Творчеството. Нещо, създадено от личността, породено само от разума ѝ. Ето това вече е нещо, близко до душата... Опасно близко. Горкото момче Ник Ример — регресор и поет. Дори не е успял да загине както трябва.

— Мога да отида при Пьотър и да поговорим... — каза Карел.

Отворих очи и погледнах влечугоида. Пастта му бързо се отвори, изобразявайки усмивка.

— Само че това няма да помогне с нищо — завърши Карел.

Отново се потопих в дрямка. Започнах да се моля на кораба.

По-бързо. По-бързо. Трябва да отнеса Зърното. Планетата ми е в беда. Мой дълг е да я спася.

Да я запазя за вселената, за приятелството.

Пьотър. Конклавът мобилизира силите си. Голяма част от торпите са напуснали фотосферите на звездите си. Аларите са групирани в две ескадри — основна и помощна. Хиксите и даенло разконсервират флотите си.

Благодаря. Ще успеем.

Няма нужда да ми се обяснява каква ескадра ще се насочи към родината ми, за да я изпепели, а каква... каква...

— Пьотър!

Всички те стояха до мен. Светлината в овалната капитанска кабина на кораба помътня. В екраните пламтяха звездите.

Господи, те са съвсем близо до мен! А ако решат да ми отнемат Зърното?

— Пьотър — повтори дядо. — Долетяхме. До кораба на геометрите сме.

Тромаво се измъкнах от креслото.

— Можем да продължим пътя си и с този кораб — каза Маша. — Лигата предоставя корабите си на онези, които носят Зърно на портал.

— Не — поклатих глава аз. — Значи долетяхме?

— Ти спеше — каза тихо дядо. — Знаеш ли, лицето ти беше съвсем детско. Не исках да те будя...

Изчислителят в краката на дядо ме измери с поглед.

— И Карел не позволи — добави дядо. Отстъпи, освобождавайки ми пътя. Аз бавно тръгнах към шлюза.

— Пьотър!

Не се обърнах. Люк. Втори. Чужд кораб... все пак малко ме е страх от него. Да изляза... по-бързо...

Външният люк се отвори — и аз видях небето.

Черно, черно небе. Звездите може да запълват небосвода. Да се удвояват, да се утраяват, да се сливат в групи. Така или иначе чернотата си остава повече. Доста повече.

Скочих върху каменистата почва на блуждаещата планета и се обърнах, за да подам ръка на Маша. Корабът на Лигата лежеше върху почвата — шлифована игла от огледално стъкло. Звездната светлина се отразяваше от гладката повърхност.

Те се спуснаха след мен — толкова близките и толкова далечни приятели...

— Да вървим — казах аз. Гласът ми затрепери — не очаквах от себе си такова вълнение, но то не ме беше попитало дали го искам или не.

Разузнавателният кораб на геометрите стоеше на петдесетина метра. Самотен, изгубен сред пустинната равнина. Колко ли от тях стояха тук... мъртви, потънали в сън кораби, чиито пилоти никога нямаше да се върнат...

— Пьотър. — Дядо протегна ръка. Потрепнах и пристъпих напред, към ласката на наставника. — Къде искаш да летиш?

Мълчах.

— Пьотър, на кого носиш Зърното? Кой го взе? Как да те наричам сега? Пьотър Хрумов? Или Ник Ример?

Дядо, не бива... моля те... не ме измъчвай...

Откъде да знам какво е сега вътре в мен?

Какво значение имат имената?

— Пьотър? Ник?

— Родината ме очаква — отговорих аз. — Тя ме зове.

— Ник Ример — изрече дядо с уморения глас на съсипан човек.

— Ти си мъртъв, Ник Ример. От много отдавна. Родината ти те е отписала, белязала те е с отметка в редиците борци за приятелство. Ти вече отдавна си мъртъв.

— Не — поклатих глава аз. — Аз... не съм мъртъв. Пьотър и аз сме едно и също. Аз взех Зърното. То... то е мое...

— Прекалено малко от теб е останало, Ник Ример. — Погледът на дядо не ме изпускаше. — Не си могъл да оживееш, минавайки през портала. Ти все пак си мъртъв!

— Значи аз живея вместо него.

— Пьотър! Сега се обръщам към теб! Чуваш ли ме? Ти имаш своя Земя. И тя е в беда.

— Родината не оставя никого в беда — отговорих аз. Тръгнах към кораба. — Не се бойте!

Жената Маша погледна наставника ми, попита го нещо с поглед.

— Не — каза Андрей Хрумов. — Не. Първо, никой от нас няма да се справи с него. Той сега е регресор и нищо не може да се направи...

Умен дядо има Пьотър Хрумов.

— И второ... Аз не разрешавам. Стига толкова. Вече достатъчно пъти съм го предавал.

— А ако да го предадеш, означава да го спасиш? — попита Данилов с гласа на неистинското момче Дари, търсецо границата между „правилното“ и „честното“.

— Значи не бива да го спасявам.

Разузнавателният кораб зад гърба ми оживяваше. Кабината се отвори.

— Не се бойте! — повторих аз. Зърното изгаряше ръката ми. Регресорът Ник Ример все пак се връщаше от света на Сянката. Връщаше се с нежелан трофей, заради страха от който наставниците бяха избягали заедно с Родината на края на света.

Но момчето Ник Ример сега не беше само. То вече не можеше да понесе самотата.

И не желаше другите да са самотни.

Регресорът Ник Ример се отпусна в креслото и докосна колоидния терминал.

Добре дошъл на борда, капитане.

Здравей, борд-партньоре.

Виждах върху екраните приятелите на Пьотър Хрумов. Те стояха по-надалеч, покрай чуждия кораб, неподвижно, сякаш надявайки се, че ще се върна.

Какви смешни надежди.

Таг и Ган, приятелите, позволените на Ник Ример приятели, също очакваха, че той ще се върне. Така, както всички заедно очакваха общия си приятел на име Инка... приятелят, завинаги останал в света на Сянката. Жената, уморена от красивото младо тяло, търпеливо очаква Келос. Техният измислен син очаква баща си — който е изпепелен от вечния огън.

Очаквайте.

Всички ние сме дарени с надеждата да очакваме.

Подготовка за старт, капитане?

Да, борд-партньоре.

Силните раси с тревога очакват врага, слабите раси с надежда очакват свободата. Изчислителите очакват разбирането на абсолютната истина, корабите на геометрите очакват развлечения. Геометрите очакват истинско, приказно приятелство. Сянката очаква новите пеперуди, които ще долетят, привлечени от светлината ѝ.

Всички ние очакваме нещо. Уморяваме се от очаквания, проклинаме ги, и не можем, не можем да се откажем от съблазнителното опиянение. Звезди пред нас, звезди над нас, цяло небе от звезди, река, пълна с мляко, всеобща любов, Великият пръстен... Пръстенът на всевластието...

Пьотър Хрумов вътре в мен се засмя.

— Корабе, вкъщи — казах аз. — Вкъщи. Лошо ми е. Полудявам.

Да проведат ли терапия?

— Сън. Просто сън. Не съм спал от два дни...

Колко е хубаво!

Да пропаднеш в тъмна бездна — под съпровода на лекия шум на старта да потънеш в тъмнина, стискайки огненото зърно...

Само че защо там, отвъд мрака, все пак ме чакат?

Събудих се сам.

Изтръгнах се от кошмара — в който бях Ник Ример, оживелият регресор на геометрите, добрал се до мен от онзи свят. В съня си бях изоставил дядо и приятелите си, в съня си бях тръгнал към Родината — за да спася нея, а не Земята.

Друсках се в креслото, което се беше свило в безуспешен опит да неутрализира тласъците. Бях в разузнавателния кораб на геометрите.

Значи сънят беше истина!

— Гадина! — закрещях на Ример, който с нищо не ми беше виновен. На клетия Ник, докрай изпълняващ дълга си — и в живота, и в смъртта. — Какво правиш!

Корабът се въртеше като треска във водовъртеж. Върху екраните не можеше да се различи нищо — червено-черна въртележка.

— Какво става, борд-партньоре?

Атакуват ни.

— Защо не ме събуди?

Атаката е недействителна. Атакуват ни кораби на Родината. Атаката не се брои.

Чак застенах от тъга и отчаяние. Умничкият компютър на геометрите отново се ръководеше от ограниченията си.

— Защо ни атакуват?

Родината смята, че на борда има не-приятел. Аз им съобщавам, че това е грешка. Вероятно апаратурата за свързка на всички атакуващи кораби е повредена. Няма причини за притеснение. Атаката е недействителна.

Нима и корабчето на Ник Ример би повтаряло същото, докато се разпада от нежните родителски шамари? Или тази частица от душата на Ник, която се беше прехвърлила през кораба в мен, би съумяла да се противопостави на безумието?

— Пълно сливане! — изревах аз.

И се разтворих в небето.

Небето пламтеше.

Под мен плуваше Родината — милата, скъпа Родина, с правилните, ясни очертания на континентите, със сложните мрежи на облаците, обител на доброто и справедливостта, приятелството и щастието. Даже докоснах атмосферата ѝ — едва-едва, самия ѝ край...

А над нас, притискайки ни към планетата, кръжаха същите такива малки корабчета като моя. Своите. Изстрелващи пламъци. Оказа се, че сред разузнавателните кораби има и два другарски апарата — тороид^[2] на гъвкавите другари и петолъчка на малките другари. Те се опитваха да ме убият с целия плам на истинското приятелство.

Ответен огън!

Атакуването на свои кораби е невъзможно!

Какъв е този глас, който ми противоречи? Кастрираният разум на кораба? Разкарай се, приятелче, къде си тръгнал да спориш с мен...

Съгласно първите три постулата на регресорството... Съгласно Принципа на добрите намерения, Принципа на по-малкото зло, Принципа на обратимостта на истината... Ние не атакуваме кораби на Родината, ние провеждаме учебни занятия, максимално близки до реалността. Започвам противодействие^[3].

Или ми се беше сторило, или корабът ми се подчини, преди да завърша мисълта си. Подчини ми се радостно и с всичките си сили. Пръв под удар попадна „геврекът“ на гъвкавите другари. Изобщо не разбрах с какво го докопахме — с лазерен далекомер или рентгенов радар. Но му беше достатъчно. Геврекът почерня, забравен от усърдните си стопани на печката. Разпадна се на облак пепел.

Защо изобщо не се срамувах?

Заради Принципа за морална гъвкавост?

За първи път в живота си усетих, че и в космоса имат смисъл понятията „горе“ и „долу“. Имат, и още как! Долу беше там, където е планетата. Под мен. И корабите на Родината не можеха да използват лъчево оръжие — всеки пропуск на целта би завършил с пламтящ град на повърхността, повреден санаториум, разрушен интернат. Или, да не дава Бог, с убит наставник...

Громях нападателите, безочливо използвайки за прикритие планетата, със свирепа радост, която би се харесала на Маша... или на Келос.

Хей, Ник, гмурнал се засрамено в дълбините на паметта! Къде си? Това не ти е като да душиш мишки-алари!

Изглежда, нямаше предвидени инструкции за подобни случаи. Прекалено късно бяха разпознали откраднатия разузнавателен кораб, прекалено дълго се бяха размотавали, докато са решавали какво да правят...

Патрулните кораби се разпръснаха настрани. Тръгнаха да ме заобикалят отдолу...

Приземяване!

Приземяването е погрешно забранено. Непрекъснато отправям запитвания за приземяване.

Какво съветваше Принципът за обратимост на истината?

Забранено е кацането на територията на космодрумите. Ние ще се приземим на повърхността.

Къде?

Където и да е.

Координати?

При интерната „Бяло море“.

Навярно това беше наше съвместно решение. На Ник Ример, за когото, въпреки всичко, интернатът си оставаше единственото светло петно в спомените. И на Пьотър Хрумов, който беше прекарал известно време в „Бяло море“...

Разузнавателният кораб тръгна надолу. Изпреварвахме преследвачите си, не можехме да не ги изпреварим — всичките кораби бяха еднотипни, а ние имахме малка преднина. И все пак... не беше възможно да се скрия. Нямаше да тръгна да взимам деца за зложници, в края на краищата!

Впрочем тук най-добре щяха да послужат за зложници наставниците. Те биха били неподражаеми в готовността си да прикрият дечицата с телата си. Нали са толкова добри и великодушни.

Жалко, че не бях способен да им доставя тази радост.

Борд-партньоре. Трябва да се скрия. В интерес на Родината.

Носех се през атмосферата, в огнен вихър, в плазмен пашкул, засега все още не ме атакуваха. Но скоро, много скоро щяха да ме настигнат.

Изпълнявам.

Това реално ли е?

Не.

Чуй ме, борд-партньоре. Снизжи се към интерната. Постарай се да се откъснеш от преследвачите. Трябват ми две секунди... Две секунди на височина десет... не, нека да са двацет метра... със скорост не повече от сто километра в час...

От вълнение преминах към земните мерки за време и разстояние. Но корабът ме разбра.

И квалкуа също. Почувствах протеста му — рязък, охлаждащ разпалеността ми тласък, веднага щом симбионтът разбра какво възнамерявам да направя. Какво, пълно спиране ли да поискам?

Невъзможно. При намаляване на скоростта ще станем уязвими. Снизжаването над жилищни обекти е забранено.

Обхвана ме отчаяние. А сега какво? Разтворих длан, погледнах пламтящото Зърно. На него му беше все едно. То може би щеше да издържи падане от стратосферата.

Но аз — не. И силите на квалкуа не бяха безгранични.

А сега какво, Ник Ример от дълбините на паметта ми, воюващ за планетата си от оня свят? Какво сега? Как постъпват регресорите в подобна ситуация?

Регресорът Ник Ример посегна към мен от своята студена и безнадеждна далечина.

Борд-партньоре, пригответи се за боен десант. Отработване на проникване на планета на не-приятели.

Изпълнявам.

Откъсване от преследвачите.

Увеличаването на скоростта е невъзможно. Нарушаването на прага на устойчивост на атмосферата е забранено.

Изпълнявай. Бойна тренировка.

Забранено.

Дълг пред Родината.

Забранено е.

Изглежда, корабът изпитваше удоволствие, докато играеше с мен — с Ник? — на тази простичка игра. Изпълнявай — забранено е. Кой ще излезе победител в спора?

Провеждаме изследване на максималната скорост.

Забранено е.

Мое нареждане.

Забранено е.

Нареждане на Световния съвет.

Няма потвърждение.

Топло, топло, горещо?

На теб самия ти се иска да превишиш разрешената скорост.

Изглежда, това не беше Ник. Бях аз.

Винаги.

Превishi я!

Изпълнявам.

Плазмата се омете от обшивката. Кълбото на планетата се завъртя, приближи се, превърна се в плоскост. И корабът ми прошепна тихо, тихо, както тогава, при навлизането в Сянката:

Виждаш ли колко лесно е всичко?

Наистина беше лесно...

Носехме се над океана. Вече ниско — само на два-три километра височина. Долу се плискаха бели пенести вълни — океанът не искаше да се примири с геометрично безупречните континенти, той изпращаше все нови и нови войски към брега... А преследвачите ни бяха изчезнали, изостанали, загубени в своите инструкции и забрани, неспособни да победят единствената фраза „иска ли ти се?“.

На нас ни се искаше.

Капитане, пригответе се за десант.

Ник Ример бе този, който знаеше как да се подготви. Не аз.

Леко подсмивване.

Фразата не носи смислова натовареност. Заради традицията е.

А ти какво ще правиш?

Ще маневрирам. Бойните действия без пилот са забранени.

Ще можеш ли да се измъкнеш?

Полетът без пилот е забранен.

И това е всичко. Кратка автоепитафия. Навярно трябваше да изпитам състрадание към кораба?

Не се получаваше. Разумът, неспособен да повярва в себе си, задоволяващ се с играта на всемогъщество, не беше достоен за състрадание.

Благодаря за откровеността. Това е смешно — да усещаш презрение от страна на рожба на собствената ти мисъл. Ще обмисля този въпрос. Десант, капитане.

За миг реших, че разузнавателният кораб е оборудван с обикновен катапулт. Креслото пропадна в разтворилата се обшивка, понесе се надолу. Нямаше вятър — около мен се появи еластична стена. Стабилизирането беше идеално, креслото падаше, без да се върти. Под мен се ширнаха брегът, познатите куполи и кулата на интерната. Разузнавателният кораб се стопяваше над главата ми.

Така. Добре. А къде беше парашутът?

Земята неумолимо се приближаваше. Започнах да се мятам, опитвайки се да се измъкна от креслото. Ръцете ми сами се плъзнаха в търсене на ремъци, каквито изобщо не напипвах. Зърното, което стисках в мъртва хватка, ми пречеше, но няха сили да го пусна. Ремъците... къде бяха? Рефлексите са по-бързи от разума, опитвах се да се откопча и да се изтръгна от креслото, като при катапултиране от изстребител.

Не гарантирам възстановяването на тялото ти — прошепна куалкуа.

Заснежената повърхност се приближаваше толкова бързо, сякаш падах с допълнително ускорение. Може и точно така да беше. Не беше зле за реален десант... но как геометрите неутрализираха енергията на падане? Чрез двигатели? Парашути? Криле? Морална устойчивост?

Неволно си спомних всички реални и нереални легенди, които се разправяха сред пилотите. Летец, паднал върху снежен склон, летец, паднал върху разорано поле, летец, паднал в копа сено...

Родината се приближаваше към мен. Гостоприемството ѝ обещаваше да бъде кратко, но енергично.

Страхът ми отмина. Отведнъж. Изтръгна се и се разтвори в безкрайното небе.

Аз падах. Така... точно така... Прикован към креслото, безпомощен... губещ съзнание от студ и задушаване. И снежната целина под мен беше толкова радостна да ме посрещне, колкото и Родината на геометрите.

Не се боях.

Вече бях умирах.

И знаех колко горещо обича родната земя.

... Креслото се изду, избухна във формата на еластично кълбо и ме обгърна. Удар — но лек, едва доловим. И веднага — светлина.

Меката обвивка изчезна, пръсна се. Паднах по корем в снега. Във въздуха се въртяха малки отломки и бавно се спускаха.

Какво беше това — обикновен надуваем амортизатор при падане от двукилометрова височина? Не, разбира се. Невъзможно. Би помогнало не повече, отколкото хидравличния затвор на героите на Жул Верн, изстреляни с оръдие към Луната. А креслото беше успяло да погълне цялата енергия на падане... Някакво поле. Амортизационен пашкул.

Малко ми заглъхнаха ушите. Но иначе бях добре. Лек, дори приятен мраз, чисто небе... Станах, изтръсках от главата си парче от тънката безтегловна тъкан. Обадох се — гласът ми се разнесе от невъобразима далечина:

— Роден съм под щастлива звезда.

До интерната имаше два километра. Опитах се да си представя дали са могли да забележат падането ми.

Много вероятно. Разбира се, ако не съм бил невидим по това време. Ако тази процедура беше предназначена за тайно проникване на други планети, това беше напълно възможно.

През това време попадалите върху снега отломки бяха изчезнали. Да, нямаше да се наложи да заривам парашута си.

Ще се крием сами. Можех да се добера до транспортна кабина и да се опитам отново да открадна кораб...

Или да плюя на всичко? Да замахна, да хвърля Зърното... а може би грижливо да го зария в невъобразимото Поле на чудесата^[4]? И да отида да се предам...

Зърното пламтеше в дланта ми. Побързах да го закрия с другата си ръка. И казах тихо:

— Крекс, фекс, пекс... Да те зария ли?

Огненото късче от Сянката мълчеше. То не беше свикнало да отговаря. И Ник Ример също се беше стаил.

— Ти нали си нужно на нас — казах аз. — Разбери ме тогава... И ти, Ник... Вие не сте толкова зле и не могат да се справят лесно с вас. А Земята няма кой да я защити. Няма кой — освен мен.

Те мълчаха, защото боговете не благоволяват да говорят с хората, а на мъртвите им е много трудно да спорят с живите.

Високо в небето се появи звук и се отдалечи към хоризонта. Преследването на кораба ми продължаваше.

— Ще го смятаме за знак... — казах аз. — Ще го смятаме за разрешение... Куалкуа, може ли да полежа в снега до мръкване? Ще ми осигуриш ли топлина?

Да.

Кратко и делово. Огледах подозрително снега. Вече нямаше никакви следи, освен вдлъбнатини под краката ми, където спасилият ме амортизационен пашкул беше докоснал земята. Спуснах се на колене и започнах да се заривам в сухия ронлив сняг. По-надълбоко... до самата земя. Не знаех как изглежда това отстрани, но беше по-добре, отколкото да стърча напред бялото поле.

Куалкуа не ме подведе. Наистина не чувствах студ. Само сърцето ми туптеше — така, че едва ли можех да заспя — и кожата ми гореше. Симбионтът не се зае да ми създава козина, от което се опасявах, а просто увеличи скоростта на потока кръв. И, изглежда, усили отделянето на топлина. Ето я най-добрата диета — лежане в снега. До вечерта щях да изгоря три-четири килограма от собствената си плът...

Така, легнал в снега, започнах да чакам.

От време на време все пак задрямвах, потъвайки в несвързани, хаотични видения. В тях ме караха да ходя някъде и да върша някакви неща. Светът беше изкривен, затворен, наподобяващ верига от студени, ниски пещери. Аз бродех из тях, без да намирам изход, измъчван от собственото си безсилие, а времето, краткото време, което ми бе отпуснато, изтичаше. После се събуждах, размърдвах се в разтопилата се снежна пещера, надигах лицето и дланите си. Едната ми длан пулсираше в червено — Зърното светеше през кожата ми. Надниквах над снега, като щраус, надеждно зарил глава в пясъка.

Но наоколо нямаше никого. Зданието на интерната изглеждаше безжизнено. А и защо не, между другото? Беше напълно възможно след случилото се, когато са открили смъртта на наставник Пер, да са евакуирали интерната. И бих могъл да се натъкна на следствена група от сурови регресори...

Отново се мушнах под снега и се опитах да заспя. Денят се точеше непоносимо бавно. Навярно вече бяха свалили разузнавателния кораб. Щяха ли геометрите да разберат, че в кабината не е имало пилот? Нямаше ли да проучат цялата траектория на полета — та нали те знаеха за възможността за десант? Колко въпроси — и никакви отговори. Говорех със себе си, виках Ник Ример, криещ се в душата

ми, задавах на куалкуа безцелни въпроси. Но не можех да чуя нищо ново от себе си, Ример мълчеше, а куалкуа се отърваваше с едносрични отговори, сякаш и него нещо го терзаше. Понякога ми се струваше, че всичко случило се — Маша и Данилов, оказали се сътрудници на ФСБ, Сянката, обединила половин милион планети, дядо, починал и получил ново младо тяло — е било сън. Болезнен кошмар... а всъщност бях избягал от концлагера на геометрите и сега замръзвах в снеговете. Може би нямаше и никакъв Пьотър Хрумов и аз бях полуделият регресор Ник Ример, посегнал на наставника си и наказан подобаващо за престъплението си...

Тогава отварях очи и поглеждах огненото Зърно. То беше реално — по-реално от заледената снежна кора около мен, по-реално от прилива на кръв в дланите ми, върху които лежеше. Зърното — то беше най-важното, а аз... аз бях само негов ходещ придатък, който го е донесъл в този свят.

А после все пак дойде мигът, в който се измъкнах от снега и видях, че огненочервеният диск на Майчицата се скрива зад хоризонта. Слънцето също беше Зърно, могъщо и безучастно, и то също разгонваше безпросветната тъма.

— Пусни ме, Ример... — помолих аз. — Пусни ме, Сянко... Пуснете ме...

Искаше ми се да заплача. Не знаех дължен ли съм да направя това, което беше поискал Ример, и дори не можех да разбера дали още го искаше. Ненапразно той беше изчезнал. За каквото и да си е мечтаел, каквито и стихове да е творил в самота, той беше плът от плътта на този свят. Той имаше право да му дари портал. Имаше право да го върне на мен. Само Ример можеше да реши чия родина ще влезе в Сянката.

Нека всичко свърши по-бързо. Както и да приключи — да бъде по-бързо. Може би бях свободен по същия начин като корабите на геометрите. Същата марионетка като момчето Дари. Също толкова щастлив, както Ник Ример. Нека всичко да приключва.

Изправих се на крака. Леко ми се виеше свят — борбата със студа не беше минала без последствия. Но вече се беше стъмнило и започваше да вали... трябваше да тръгна. Каквото и да ми предстоеше.

Да се промъквам през водопровода беше глупаво. Но аз не знаех друг вход за купола. Разбира се, ако геометрите са разбрали как външното лице е проникнало в интерната, то водопроводът е затворен или натъпкан с апаратура за следене... Когато вече приближавах прозрачния купол, спрях и се замислих.

Снегът валеше все по-силно. Чувствах се, сякаш съм бил тук преди ден. Преди ден? Не. Преди седмица. Цяла вечност.

Вече ми беше все едно.

Намерих познатата ми будка, сега съвсем затънала в снега. Разгребах пряспата, като всеки миг очаквах щракването на капан или проблясването на парализиращ лъч. Не, нищо. Вратичката, ръчката. Наведох се и чух бученето на потока долу. Е, ще повторим историята като фарс.

И все пак нямаше ли друг начин? Зданието имаше три врати... Впрочем те не поддадоха. Може би в облика на наставник Пер щях да ги отворя, но Пер беше мъртъв. Със сигурност пръстовите му отпечатъци вече бяха извадени от паметта на ключалките.

Да става каквото ще.

Припъльзях вътре, затворих вратата и скочих във водата. Потокът ме посрещна като стар приятел — с топлина и приятелски потупвания. Понесе ме по тесния тунел. Ха! Нима сте толкова безгрижни, геометри?

Потокът ме отнесе до малката кръгла зала и ме захвърли върху решетъчния под. Водата ме обливаше с бучене и продължаваше нататък по водопровода. Лежах и се озъртах. Нямаше никого. Какво ставаше?

И в душата ми започна да се промъква плахо подозрение.

Немислимо. Невъзможно.

Но те можеше все още да не са намерили тялото на наставник Пер!

Те все още не го числяха сред мъртвите, а мен — сред живите!

Кой има право да контролира един наставник? Та той е извън подозрение! Ако наставник Пер е решил да напусне интерната — това би било дълбоко изстрадано и абсолютно лично решение. Ще се върне и ще обясни. Наистина, Кати ме беше видяла... при това ме беше видяла и в облика на Ник Ример, и в облика на Пер, и в моя собствен

облик. Нима не ѝ бяха повярвали? Нима тя не беше разказала за случилото се?

Невероятно.

Преследването на разузнавателния ми кораб също беше напълно обяснимо. Приближава се кораб и твърди, че в него е регресорът Ник Ример. А нали всички знаят, че регресорът Ример е загинал, докато се е намирал на лечение.

Странно... нелепо... и много възможно.

Приближих се до отвора на водопровода. Постоях под силната широка струя. Апатията и безразличието си отиваха, отмити от студения душ.

Давай, Петя... измини този кръг до края.

Хванах се за студените скоби и се измъкнах от филтриращата камера. Увиснах под люка, неудобно превит, и се заслушах.

Като че ли беше тихо. Понякога се чуваше звук, но едва-едва, толкова неясно, че това по-скоро беше пулсирането на кръвта в слепоочията ми.

Отворих люка, при което в пазвата ми се отрони шепа пръст, и се набрах, за да се кача в купола.

— Ох...

Леката сянка отскочи направо от лицето ми. Едва се удържах от първото си желание — да я хвана и да я задържа.

Винаги е така. Най-лесно е да се хване и да се държи.

Вместо това разтворих дланта си и оранжевата светлина на Зърното прогони мрака.

Червенокосото момче, отстъпвайки от мен, се натъкна на едно дърво и застина, опипвайки с ръце пътя. Веднага го познах и нещо в мен трепна.

— Тил, не се бой — помолих го тихо аз, докато се измъквах от люка. Свалих с крак капака. Момчето проследи движението ми без никакво учудване.

Навярно всички деца от интерната знаят тази Велика тайна — филтриращата камера на водопровода.

— Не се боя — отговори момчето полушепнешком, с моя тон. — А кой сте вие?

— Страшен подземен дух.

Той се усмихна неуверено.

— Само не викай, че ще се разпадна и ще се превърна в изгнило дърво — помолих го аз. Застанах на колене. С децата — като с кучетата... простете ми, духове на Песталоци^[5] и Макаренко^[6]. Не бива да се доминира. Не бива да се потискат чрез високия ръст.

Особено ако си се измъкнал посред нощ изпод земята, мокър, мръсен и със зверска решимост върху лицето.

— Няма да викам. Не ме е страх.

— А защо си плакал?

Тил бързо изтри очи с ръкава на ризата си. Но отговори спокойно, макар и с лека досада:

— Нали знаете... Случва се... на човек да му се приплаче.

— Знам, Тил — съгласих се аз. — Глупав въпрос. Извинявай... че ти попречих.

— Нищо. — Момчето също се отпусна на колене, но не бързаше да се приближи. — А вие кой сте? В действителност?

— Мокър и гладен скитник. Вървял по улицата скитник, посинял и целият треперел. Знаеш ли я?

Не, естествено, че не я знаеше. Геометрите нямат стари коледни истории. Тил ме гледаше, сякаш опитвайки се да открие познати черти в лицето ми. Само че откъде би могъл да познава загиналия регресор Ник Ример...

— Наставник ли сте?

— Не. Честна дума — не съм.

Той кимна — беше повярвал. Любопитството и опасенията се бореха в него с учтивостта. Любопитството победи, както винаги.

— А какъв сте тогава?

— Чуждопланетен разузнавач.

Момчето замълча за момент. И все пак тази версия му беше доста по-близка, отколкото злият подземен дух.

— Чуждопланетен?

— Точно така.

— Регресор или прогресор?

— Просто разузнавач. Наблюдател.

— Това не може да бъде — поклати глава Тил. — Всеки го знае. Ненамесата е невъзможна заради етични принципи, законът на Харада-Риц...

Той изведнъж се успокои.

— Вие сте наставник. Проверявате ме. Знам, че това е урок. Урок по етичен избор, как бих постъпил...

— И как ще постъпиш?

Тил, изглежда, вече не се страхуваше. Приблужи се, лазейки по земята. Светлите му панталони вече бяха безвъзвратно изцапани, но това не го смущаваше.

— Решението не е лесно — заяви той разпалено. — Е... както е доказал Харада... ако другата цивилизация изповядва етика, различна от нашата, тя не би се намесила. Възможен е примитивен силов конфликт заради разделянето на сферите на влияние или добросъседски отношения. Намесата просто не е нужна никому. Но ако етиката е близка до нашата, ненамесата става неприемлива... нали никой не може да гледа как братята му страдат. Намесата става оправдана. Така ли е?

— Да — съгласих се аз. — Ненамесата е невъзможна.

— Но после Риц е извел следствие... че допускайки възможността да помагаме на чужди раси, ние трябва да сме готови за аналогични действия по отношение на нас... Това... е... Неправилната аксиома!

— Защо е неправилна?

— Защото е неправилна! — заяви учудено Тил.

— А защо е аксиома?

— Ами защото не може да се опровергае!

Усмихнах се. Свят на неправилните аксиоми и логическите грешки. Това е почти моят свят.

— И как ще постъпиш, изхождайки от закона на Харада-Риц?

Тил изсумтя, изтривайки от муцунката си последните следи от неотдавнашните сълзи.

— Не знам. Длъжен съм да съобщя за вас на възрастните. Защото вие сте чуждопланетен разузнавач и можете да се опитате да ни промените. Но тогава ще наруша следствието на Риц... получава се, че предварително отказваме на бъдещи приятели свобода в етиката...

— Знаеш ли — съобщих му аз доверително, — тук добре ще помогне Принципът на по-малкото зло. Или Принципът за обратимост на истината. С тяхна помощ е много лесно да докажеш... каквото си поискаш.

Очите на Тил заблестяха.

— Вие сте регресор! — каза той радостно. — Знам, чел съм учебници. Това са принципи на регресорите!

От вълнение той за малко да ме хване за ръката, но се спря в последния момент. Можеше и да съм регресор, герой на детските мечти, но все пак не бях наставник.

— И сте дошли при нас, за да... не, млъквам!

Последното беше казано с подканващ тон — хайде, попитайте ме, попитайте ме какво си помислих. Попитах го.

— За да си изберете партньор! — изстреля Тил. — Знам, чел съм за това! Така правят, когато трябва да се внедрят на друга планета, и не сами, а уж със семейство — като в древността, когато са се събирали групи от мъж и жена и понякога са си взимали и дете! Вие искате да намерите момче... или момиче... — гласът му за миг потрепери, — за да се престори, че е ваше дете...

Тил ме погледна със съмнение.

— Е, или по-малък брат...

Мълчах. Зърното тлееше в ръката ми — насмешливо, снизходително. Хей, Пьотър Хрумов! Ти все още ли си убеден, че Сянката е по-нужна на Земята? Че Земята няма да се отърве без твоята помощ? А при геометрите общо взето всичко е наред?

— Не си мислете, че съм съвсем малък — каза Тил сърдито. — Познавам историята много добре. Особено крепостната ера. Ние с момчетата даже играем на нея...

Веднага някак посърна.

— Лаки познава историята много по-добре от мен — призна си той самокритично. — А Фал е артист. Когато се прави на барон или свещеник, веднага започваш да му вярваш. Даже забравяш, че всичко е нарочно. И освен това той не говори празни приказки. Никога не му се случва да се раздрънка. А на мен ми се случва.

След кратка пауза той добави неуверено:

— Гарик разбира от стара техника... ако там вече има машини...

Момчето вече беше *там*. На планетата на бъдещите приятели, която трябваше да се регресира спешно. Е, не съвсем спешно... за да може отначало да поживее там... да се престори, че си има семейство...

— А може би семействата там са големи? — попита Тил.

Къде „там“, момче? На планетата Земя? Да, има най-различни. Само че нея скоро няма да я има. Не, глупости, ще отнеса Зърното, ще влезем в Сянката и всичко ще бъде наред. Дегенератите ще си намерят светове по свой вкус, всеки от политиците ще получи трибуна, а без глупаци и политици току-виж сме живнали... Даже може да те отведе на Земята. Може би и с приятелите ти. Нека дядо да се порадва на новото педагогическо полесражение...

— Тил, хайде сега да не ти отговарям нищо, става ли? — предложих аз.

Той целият разцъфна. Явно реши, че всичките му догадки са самата истина.

— А това във вас фенер ли е?

— Нещо такова.

— Може ли да го видя?

— Не бива. Засега не бива.

Тил прие отказа ми равнодушно. За него огненото кълбо беше само необичаен фенер, нищо в сравнение с отворилата се перспектива.

— Какво съм седнал — каза той изведнъж с много сериозен тон. — Вие вече сте измръзнали. И сигурно сте гладен?

— Позна.

— Да вървим. — Тил скочи и ме хвана за ръката с преднамерено небрежно движение. — По-бързо! Ще се скрием в нашата стая.

— А как ще минем покрай часовия? — поинтересувах се аз.

Тил се усмихна.

— Фал е дежурен. Той няма да каже. Как мислите, че съм дошъл тук през нощта?

— А камерите? Тил, момчето ми, целият интернат се наблюдава.

— Знаем — изрече гордо Тил. — Само че ние сега нямаме постоянен наставник. Имахме един, много добър! Наставник Пер. Само че той си тръгна и засега още не са го заместили...

Точно така.

Те още не са намерили Пер!

И, странно — аз отново не усещах разкаяние. Даже напротив — чувствах се горд. За това, че само за час, прекаран в облика на Пер, бях успял да си спечеля такава репутация.

— А временните наставници поглеждат много рядко... при нас всичко е обмислено така, че да не гледат, когато не искаме. Честна

дума! Никой няма да ви види!

Прекалено бях уморен, за да не повярвам на думите му. А и вкопчилият се в мен Тил явно нямаше намерение да си тръгва сам.

— Добре. Убеди ме.

— Само по-бързо — повтори Тил. — Скоро ще сменят Фал, трябва да стигнем бързо дотам...

---

[1] В текста са използвани стихове на Жак Превер. — Бел.авт. ↑

[2] Тороид — геометричен обект с формата на геврек, образуван при завъртането на окръжност около ос, лежаща в нейната равнина. — Бел.прев. ↑

[3] В оригинала е „Започни противодействие.“. Бел.Mandor. ↑

[4] Поле на чудесата (Поле Чудес) — мистично място в Страната на глупаците от приказката „Златното ключе или приключенията на Буратино“ от Алексей Толстой. Там, според преданието, растат дървета, покрити със златни монети. За целта трябва да се зарови монета и да се каже: „Крекс, фекс, пекс“. В Русия има и популярно токшоу със същото име. — Бел.прев. ↑

[5] Йохан Хайнрих Песталоци (1746–1827) — швейцарски хуманист и педагог, създател на първата система за начално образование. — Бел.прев. ↑

[6] Антон Семьонович Макаренко (1888–1939) — съветски педагог и писател. — Бел.прев. ↑

ГЛАВА 6

Постоях под душа, наслаждавайки се на горещата вода. Добре би било да взема и вана, но като няма вана — нищо не може да се направи. Имаше само плоча на пода. В жилището на Ник нямаше такъв аскетизъм. Навярно за децата беше вредно да взимат вана?

Върху малката полица лежах четири еднакви парчета сапун и четири шишенца с шампоан. Течността във всяко от тях беше изразходвана до еднакво равнище. Представих си Тил, грижливо отмерващ полагащата се капачка шампоан и поклатих глава.

Хвърлих дрехите си — преминали с мен през всички изпитания още от планетата на зелените еколози — в люка на пералнята. Ример, между другото, се справяше и без пералня. Очевидно се смяташе, че възрастните се отнасят към дрехите по-внимателно и те не се нуждаят от често пране...

След половин час вече бях напълно благопристоен и вече изобщо не приличах на подземен дух. Дрехите, въпреки подозрителното бучене на пералния агрегат, се бяха изпрали и почти бяха изсъхнали. Прехвърлих Зърното в лявата си ръка и се облякох. Естествено, то ми пречеше, но не можех да го пусна.

Хайде, вземи решението си, Ник Ример!

Предай света си на Сянката — или ме пусни!

Ник мълчеше.

Въздъгнах, пригладих косата си с ръка и излязох от банята.

Стаята, в която живееха най-трудните възпитаници на интерната „Бяло море“, ми беше харесала още при първото ми посещение, в облика на наставник Пер. Цялата тази средновековна обстановка, старателно пресъздадена от четирите хлапета: „сламеният“ килим на пода; светилниците със старателно скрити лампички; плетеното перде на прозореца; грубите дървени маса и легла...

Цялата четворка сега седеше на едно легло и ме чакаше. Фал се беше върнал от дежурство и очевидно останалите го бяха въвели в ситуацията. Наистина невъзмутимо хлапе. Когато двамата с Тил излизахме от оранжерийния купол, дори очите му не трепнаха.

Погледна накриво приятеля си, който беше сложил показалец пред устата си, и се обърна към срещуположната стена...

— Всичко е наред — каза къдравото светлокосо момче. — Ние имаме стари записи от системата за надзор. Такива, в които спим... Сега се предават точно те. Ако някой реши да погледне, няма да заподозре нищо.

— Благодаря, Грик. Вярвам ви.

Седнах на пода и погледнах децата с очакване. Е, питайте.

Момчетата се спогледаха.

— Откъде ни познавате? — попита Грик.

— Ние вече се запознахме, момчета. Преди седмица.

Погледи, изпълнени с недоумение.

— Говорихме за вземането на решения. За това, че съдбата на света понякога зависи от един човек...

— Наставник Пер? — попита изведнъж Тил. — Това вие ли сте, наставнико?

— Не вярвам! — изрече рязко Грик. — Не!

— А аз вярвам! — Тил скочи от леглото, хвърли се към мен и застана от едната ми страна, хващайки ме за ръката. — Ето!

Той просто си просеше ласки. За него нямаше значение дали казвам истината, или лъжа, само и само да може да ме смята за наставник... Погалих го по главата със свободната си ръка, в която не държах Зърното, и казах:

— Момчета, нека да се посъветвам с вас. Май няма с кой друг. А и в края на краищата, това е вашият живот. Вашият свят. Аз нямам право сам...

— Разказвайте — съгласи се Фал. — Навярно това ще бъде много интересно.

Той също се плъзна от леглото и легна на пода. Не до мен, но не и много встрани. Грик и Лаки останаха да седят, даже се приближиха един към друг. Ето — нормалното разделяне на групата при нестандартна ситуация.

— Само не ме прекъсвайте — помолих аз. — И без това ще ми бъде трудно. Изслушайте ме, а после питайте, ако нещо не ви е ясно.

Всички кимнаха. Дори и двамата скептици.

— Аз съм човек. Но човек от друга планета. Ние сме по-слабо развити в техническо отношение, но също летим в космоса.

Разказвах колкото се може по-накратко, колкото се може по-сухо. Не биваше да превръщам разказа си в лекция за цялата нощ. А имах да разказвам толкова много... За Земята, където в известен смисъл все още продължаваше любимата им крепостна ера — макар и да се бяхме научили да летим сред звездите. За Конклава, сковал стотици цивилизации с неумолими закони. Не защото е нещо зло, разбира се... по-скоро заради жестока необходимост. За това как появата на геометрите в нашия космос породи у слабите раси надежда — и аз, в облика на загиналия регресор Ник Ример, тръгнах на разузнаване...

Те не ми повярваха веднага. Виждах как лицата им се променят бавно, как по тях пробягва ту смайване, ту възторг от моята фантазия, а после — и разтърсващото осъзнаване, че казаното е истина. Може би ми помогна детската им доверчивост. Може би почувстваха, че не умея да лъжа. Лаки слезе от леглото и седна до мен. Последен се предаде Грик. Затова пък се предаде необратимо — седна до мен и ме прегърна през рамото. Прошепна, преминавайки с лекота на „ти“:

— Ние ще ти помогнем, регресор Пъотър! Вие ще бъдете наши приятели! И от Конклава ще ги научим да бъдат приятели!

Той вече се чувстваше не като малко момче, живеещо под непрекъснатото наблюдение, а като храбър регресор...

Не си направих труда да споря. Започнах да им разказвам как съм видял света им. Първо — през очите на лишения от памет Ник Ример. А после — като човека Пъотър Хрумов.

Момчетата се разтрепериха.

Сигурно съм бил жесток. Но ако на болестта не е обърнато внимание навреме, се налага да се прибегне до услугите на хирург.

— И при нас е имало затвори и концлагери. Дори... и сега ги има. Само че не ги наричаме санаториуми.

— А какво да се направи, ако човек е болен? Ако е зъл? Ако пречи на другите, ако може да убие? Ние не сме малки, знаем, че всичко се случва! — извика Тил, като ме погледна в очите.

— Да не се нарича това болест — отговорих простиичко аз.

Разказах им за гъвкавите другари, които с еднаква охота ядяха риба и хора. С десетина фрази разбих на пух и прах цялото онова розово здание на приятелството, което старателно бяха изградили наставниците. И разбрах, че е време да приключвам. Очите на Тил отново бяха мокри, а клепахът на невъзмутимия Фал трепереше.

Не съм хирург. Мен самия ме болеше.

Преминах към Сянката. Не им разказах за предателството на приятелите ми — това си беше наша работа, в края на краищата. Разказах им за безкрайната верига от светове — светове, заети с войни, светове, заети с любов, светове, заети със земеделие... с бъркане в носовете... с преливане от пусто в празно... с опити да се разбере неразбираемата истина...

— Всичко, каквото си пожелаеш? — попита Грик.

— Да.

— А ако това, което го искам, го няма никъде?

Това, изглежда, не беше съвсем абстрактен въпрос. И аз отговорих с колкото се може по-голяма увереност:

— Ще се намери нещо много близко. Е... или ще се намери празен свят. Само за теб.

— Не искам да е само за мен... — отговори мрачно Грик. — Но в такъв случай излиза, че Сянката изобщо не е лошо нещо?

— Хем е лошо, хем не. Тя е... — Изведнъж намерих нужния образ. — Тя е като филтър. Като във вашия водопровод. Само че там филтърът е за боклук, а в световите на Сянката порталите служат като филтър за хора. Веднага се вижда кой колко струва. Кой от какво се нуждае. Отсява ги, разхвърля ги... Някои ги изпраща на война, в кървава баня... при това всеки е на страната на справедливостта. Други — да съчиняват стихове под звездното небе, докато не им писне. Безпощаден филтър, момчета. Не е по силите на всеки да премине през него. Може би някои биха се справили със себе си, и няма да се превърнат нито в тирани, нито в подлеци. Само че Сянката е готова да помогне на всеки. Тя няма никаква етика и никога не е имала...

Протегнах ръка пред себе си. И разтворих дланта си, макар че малкото зверче в мен пищеше, че не бива да изпускам Зърното от ръце...

Огненото кълбенце падна на пода. Настани се между „сламените“ реснички на килима.

— Това е портал. Дадох ми го... по-точно не на мен, а на Ник Ример. Сигурно на Ример, защото той ме накара да донеса Зърното тук. Само че не знам какво да правя с него.

— А как може да се накара да расте?

Това беше Грик. Неговият подход беше най-делови.

— Не знам. Но мисля, че ще разбере, ако се наложи. Само че първо трябва да реша.

Едва сега те разбраха какво искам от тях.

— Някъде там, в ядрото, под небе, пламтящо от звезди...

— Спомням си — каза изведнъж Тил. — Да, всички ние си спомняме. Родината ни се премести на пет етапа, първия път небето изобщо не се промени...

— Не е вярно, промени се — прекъсна го Грик. — Ти тогава още си ходел прав под масата, но аз бях на десет години, спомням си!

Десет техни години бяха пет наши. Геометрите бяха придвижвали системата си почти седем *истински* години, това не им е разузнавателен кораб... Изчаках напрежението в този смешен спор да спадне и продължих:

— Под небе, пламтящо от звезди, в ядрото на Галактиката, има една планета... не знам как се казва. Само че това изобщо не е важно — какво име ще дадеш на своята Земя. А ако някой все пак попита — усмихнах се аз, — можете да му кажете, че има номер В-642. И ако той не се усмихне в отговор, можете повече да не разговаряте с него.^[1]

Те слушаха. Внимателно, сякаш слушаха откровение. Впрочем аз точно това исках да им дам.

— На тази планета има много гори, реки и планини. Имам сериозни подозрения, че има и море. И даже предполагам, че там ще се намерят няколко пустини и глетчери. Та такава е планетата... нищо особено, разбира се... Между другото, всичките ѝ континенти са с напълно неправилна форма, къщите не приличат една на друга и никой не се досеща да подреже тревата пред къщата си...

Те слушаха. Наистина слушаха. Доста по-внимателно, отколкото когато говорех за звездните войни, Кристалния алианс и хората, превърнали се в чист разум.

Ник Ример, а ти слушаш ли ме?

Пречупен, предаден и забравен, най-добрият регресор на геометрите, все пак завърнал се в Родината си.

Слушаш ли ме?

— Там има къща. Също нищо особено. Голяма, наистина. Триетажна каменна къща, а в нея живеят само трима души. Семейство. Майка, татко и син. И всеки си има свои проблеми. Мъжът, Келос, се бои да не престане да бъде човек. Той знае, че му предстои безкраен

път... и много, много се бои да стъпи на него. Само че, странна работа — бои се от самия себе си. Навярно прекалено е свикнал да отговаря за другите и да взема трудни решения. Това също се случва.

Възможно беше Ример да не ме слуша. Но тези момчета ме слушаха. И още как!

— Там живее и Рада. Красива млада жена. Тя много обича Келос. И се страхува, че той ще поеме напред... и ще се наложи тя да го последва. Тя не иска да ходи никъде. На нея ѝ харесва да бъде човек — но в Сянката е някак срамно да си признаеш това.

— Глупави са — каза Лаки. Той също реши да се включи в разговора. — Глупави са, нали?

— Уморени са — поправих го аз. — Това се случва с всеки. А освен това те имат син на име Дари. Мъничко по-малък от вас. Ето с него наистина има проблем. Само че ми е много трудно да ви го обясня, това човек трябва да го види сам и да го разбере. Та такава е планетата...

Гледах ги и се усмихвах.

— Мисля, че ако някой ден в къщата им пристигнат четири хлапета... смели, но леко объркани... те изобщо няма да се разстроят. Може би дори много ще се зарадват.

Разбира се, аз съм мерзавец.

Абсолютен мерзавец.

Прося си отговора, който искам да чуя. Обещавам на клетите момчета не това, което може да им се случи, ако пристъпят през портала, а това, за което си мечтаят. Майка, татко и дом.

Но нали в Сянката се случва това, което поискаш? Нали?

— А ти ще се върнеш ли там, Пьотър? — попита тихо Тил.

— След време. Трябва да стисна ръката на Келос. И да му кажа колко съм му благодарен. А и нямам нищо против да им погостувам малко...

Котва. Хвърлях котва. Прокарвах нишки между световите. Изтъквах нова реалност — не само за „трудната група“ в интерната на геометрите, а още и за Келос, за самия себе си, за всички, които преминат през порталите.

В християнската религия има едно такова понятие — духовно време. Ако се преведе терминът на научен език, това означава време,

което няма посока. И принципът за причинно-следствените връзки в него действа по съвсем необичаен начин.

Та и аз в момента сякаш живеех в такова духовно време. Опитвах се хем да измъкна тези деца от ласкавия свят на геометрите, хем да върна Келос от огъня.

Кой знае отговора, когато той е скрит в Сянката?

— Ако ти сега пожелаеш... — Тил протегна ръка към Зърното. Но не го докосна — отдръпна се. — Из цялата Родина ли ще се появят портали?

— Сигурно.

— Тогава защо не го пожелавах?

Това дори не беше въпрос. А обвинение. Предизвикателство. Пронизваща обида. И аз осъзнах, че Ник Ример все пак е постигнал своето. Зърното чакаше. И аз вече не спорех с него...

— Много хубаво е, че Пьотър не извършва необратими постъпки.

Чуждият глас зад гърба ми ме жегна като удар с бич. Лицата на момчетата се изопнаха, вкамениха се, моментално изгубиха живостта си.

— Най-неприятното, което може да се направи — това са необратимите постъпки. Умението да се избягват... да се отлага момента на взимане на решение, е голямо изкуство.

Обърнах се. Куалкуа бърбореше нещо — че в несъвършеното човешко тяло му е трудно да контролира обстановката и за готовността му да започне бойна трансформация... Аз не го слушах, а гледах към човека, влязъл през вратата.

Познавах го. Бегло.

От времето на посещението на Световния съвет.

Командорът от Далечното разузнаване Биг.

Едър, светлокос, с открито доброжелателно лице.

Бившият ръководител на Ник Ример, ако не грешах.

А най-смайващото за мен беше, че и децата го познаваха. Очите на Грик светнаха, Фал се усмихна, Лаки се надигна. Само Тил не помръдна, а си остана под ръката ми.

— Здравейте, момчета — каза нежно Биг. Той може и да не беше наставник, но се ползваше със значително по-голяма популярност.

— Здравейте, командор Биг! — отговори почти в хор цялата „трудна група“.

Изпитах странно усещане. Не, не за предателство... просто за подигравка със самия себе си.

Яви се в Родината змия-изкусител в образа на Ник Ример... Не ти достига ябълка, за да съблазниш най-малкия от геометрите...

— Командор Биг, кажете, това урок ли е? — попита настоятелно Тил.

— Не, момчета. Това не е урок. Всичко е истина. Вие разговаряте с чужд разузнавач.

Тил ме погледна в очите.

— Точно това ви казвах и аз!

Момчето предпазливо се отдръпна.

Така значи. Ала нямаше нищо чудно. Докато ситуацията си оставаше на границата на играта — те можеха да допуснат каквото си поискат. И че на света има стотици хиляди планети — не можеш да ги пребродиш. И че гъвкавите другари са хищни отвратителни твари, които не трябва да се уважават, а да се изгарят с напалм.

Но ето че се появи възрастен, който при това е известният из цялата планета герой, командор Биг. И с няколко думи сложи всички точки над і.

— Пьотър, мога ли да разчитам на благоразумието ви и понататък?

Биг си оставаше при вратата. Едва ли се боеше от мен — нещо в движенията му издаваше пълна увереност в силите му. По-скоро не искаше аз да се уплаша.

— В какъв смисъл?

— В най-прекия. Надявам се, че няма да пипате Зърното. — Бърз поглед към червенеещата върху килима точка. — А също така няма да докосвате момчетата.

Почувствах се отвратително.

— Зърното ще си го взема. Да ме извинявате.

Протегнах ръка и наистина хванах огненото кълбенце. Биг не каза нищо.

— А децата могат да си тръгват. Независимо дали ще ми повярват, или не — никога не съм обичал терористите.

— Командор Биг, да излезем ли? — попита Грик.

Колко лесно изоставяте крепостта си, момчета. Без бой, без паника, без сълзи. Пространството на играта, в което бяхте готови да рушите авторитети, да търсите алтернативи, да правите свои изводи — е предадено без възражения.

Фалш. Всичко е фалш, момчета. И това ще ми е за урок. Не бива да вярвам, че по-старите поколения са по-мъдри, не бива да вярвам, че по-младите поколения са непредубедени.

— Не. Седнете и слушайте. Вие вече чухте прекалено много, за да си тръгнете.

Само аз оцених иронията на фразата. Момчетата послушно се разпръснаха, всеки седна на своето легло. Разбира се, Биг нямаше предвид „вие знаете прекалено много“. По-скоро възнамеряваше да ги обремени още повече.

— Какво искате? — попитах аз.

Биг се намръщи.

— Аз? Пьотър... задавате странни въпроси. Впрочем ще отговоря. Бих искал да видя Ники Ример. Славния юноша Ники, който толкова много обичаше Родината си.

— Не съм виновен аз, че е загинал. Вие сте нахлули в чужд космос. Изпратили сте разузнавачи... с идиотската задача да вземат пленници. Той се е сражавал сам с цяла ескадра. И сам е станал пленник, за съжаление — мъртъв пленник.

Биг кимна. Тръсна глава — дългите светли коси паднаха върху раменете му.

— Аз възразявах против подобна активност. Наистина възразявах. Вярвате ли ми?

Кой знае защо му вярвах. Може би защото Биг имаше лице на добър човек. Предразполагащо.

— Тогава е мой ред да задам въпрос. Как загина наставник Пер? Знаеше. Той знаеше. А лицата на децата веднага се измениха.

— Мозъчен кръвоизлив. Не исках това. Уби го страхът... напрежението...

— Вярвам ви.

Биг сякаш си беше поставил за цел да направи добро впечатление.

— За съжаление имаше какво да се желае по отношение на здравето му. От доста години. Трябваше да помисли за отдых, за

лечение, но...

Той замълча. Изобщо не можех да разбера какво иска всъщност...

Може би просто печелеше време?

— Навярно съм длъжен да разкажа някои неща...

Биг въздъхна и приседна на колене точно при вратата. Неволно си спомних как бях застанал самият аз, когато говорех с Тил. И колкото и да бе странно, напрежението ме отпусна.

Не заради преднамерено смирената поза на Биг, разбира се. Той беше доста силен, но аз не му отстъпвах кой знае колко много.

Просто осъзнах цялата ирония на ситуацията. Ние се опитвахме да осъществим контакт с едни и същи методи. Биг, но аз не съм дете...

— Преди всичко... Пъотър, потвърждаваш ли, че всичко казано от теб е истина?

— Да.

— Но как ти...

Той се сепна. И изведнъж се усмихна толкова тъжно, че аз се почувствах зле.

— За малко да те нарека Ник. Отдавна вече съм свикнал, че го няма, и все пак...

Нещо в мен трепна. Нещо от Ник. Но си премълчах.

— Как премина през контрола? Имам предвид не генетичната проверка, а изследването на паметта. Когато те изпратиха в санаториума, заподозрях нещо нередно. Прегледах сам записите. Но всичко беше негово... асоциативните поредици, логическите вериги, емоционалните отпечатъци... Как?

— Всичко, което успяхме да запазим от него, е в мен. Кажи, той много ли е летял?

— Да. Ники обичаше самостоятелните патрули. Обичаше свободното разузнаване.

— Той е говорел с кораба си. От скука, от самота... рецитирал му е стиховете си... спорил е... подстрекавал го е...

— Спорил е с кораба? — поклати глава Биг. — Да... такъв беше Ники.

— Не знам дали имам право да казвам това. Но понякога ми се струва... че той още е жив.

Биг кимна:

— Пьотър, ти си чужденец в нашия свят. Но в известен смисъл си мой колега. Затова ще бъда откровен. Чух целия ти разговор с момчетата... и разбирам защо е бил необходим.

Виж ги ти младите гении. Изключили били камерите.

— Ти търсеше оправдание. Разбирам... Значи не си решил какво да правиш със Зърното. И това е добре.

Чаках, подхвърляйки огненото кълбенце в дланта си.

— Трудно беше да се свърже всичко, Пьотър. Моят подопечен Ник Ример изчезна — но се върна, макар и изгубил паметта си. Посегна на наставника си. Попадна в санаториум. Вдигна бунт. Всичко това е възможно, но да се противопостави на гъвкавите другари... да избяга...

Биг поклати глава.

— Когато изчезна наставник Пер, заподозрях нещо лошо. Наложих се да измъквам информация от тях, сякаш са *не-приятели*. Шок, голям шок за малката, но горда раса — да срещнат човек, който ги превъзхожда, способен да ги убива с голи ръце. Обаче всичко започна да се подрежда. В Родината беше проникнал пришълец в облика на Ник. Не беше приел начина ни на живот. Беше си тръгнал. Пилотът, загубил съзнание, изчезналият разузнавателен кораб — подреждах всички тези парчета... Не ми повярвах, Пьотър. Все пак не ми повярвах. Пер беше преживял тежка криза, можеше да е потърсил уединение. Майчицата можеше да е нагряла главата на пилота. Разузнавателния кораб можеше да са го отвлекли хлапетата от близкия интернат... точно тогава имаше бягство. Всичко се случва. На Световния съвет му беше по-лесно да изкара всичко това случайни съвпадения. Но аз усещах, че тези събития са свързани...

— Нима Кати не ви разказа за мен? Та тя видя... — Сепнах се. Не, не беше възможно приятелката на Ник Ример да не доложи за пришълеца, приел облика на Ник и Пер... Така или иначе я бях издал.

— Мислех, че знаеш. — За миг очите на Биг станаха студени.

— Какво?

— Кати Тамер, лекар и екзобиолог... си отиде.

Потреперих.

Черната чаша в нощта. Топлият пламък на дъното ѝ. Лумващите във въздуха песъчинки... падащите звезди... *Прощаването*.

О, не!

Това беше просто чудовищно голям крематориум. Смърт, превърната в спектакъл. Не може да бъде!

Лицето на Кати, притиснато към стъклото на транспортната кабина. Викът ѝ: „Ники!“.

Крематориум. Да. Но не само за мъртвите. Още и за онези, които искат да си отидат. Ето по този въпрос геометрите проявяваха смайваща търпимост. Никакви заграждения, никакви охранители... пристъпване от черния камък към огъня...

„Кати Тамер, лекар и екзобиолог, прощаване...“

Вървял съм по безкрайния плаж. Ожесточен, концентриран, готов да открадна кораб и да се върна вкъщи.

А през това време Кати е пристъпила в огъня.

— Как не си знаел...

Ники Ример, регресорът на геометрите, спящ на дъното на паметта ми, се събуди и закрещя. Беззвучно — само на мен ми беше позволено да чуя вика му.

Биг огледа момчетата. Те се бяха сгушили, изплашени. Каза:

— Та така, момчета. Думите за свобода са красиви думи. И винаги може да се каже, че свободата е малко, че трябва да е повече... само че ще се наложи да оставяме зад себе си болка и смърт.

— Вие сте виновни за това.

— Аз?

— Вашата планета... Кати не е понесла, че Ники е хем жив, хем мъртъв...

— Колко ти е лесно, Пьотър! Наставникът Пер не е издържал и е умрял. Кати не е издържала и си е отишла от живота. А ти си невинен.

Ник Ример в мен утихна. Сгуши се, притаи се... вкопчвайки се в последните островчета от своята душа.

— Когато научих, че изчезналият разузнавателен кораб се връща, че минава над територията на интерната, че съобщава за наличието на борда на регресора Ример, веднага разбрах къде да те търся. Теб, а не загиналия в битката Ник. Престъпникът се връщаше на местопрестъплението. Аз знаех и те намерих.

— И сега какво, Биг? Намери ме. Подслуша разговора ни. Какво следва?

— Ти носиш само болка, Пьотър. Ти се появи неканен в нашия свят. Че и с... това.

Погледнах Зърното.

— Ти няма да го използваш — каза Биг. Напълно спокойно, убедено. — Няма да можеш. Ти не си от нашия свят. Сянката не идва насилствено и това е единственото, което ни спаси. Мислиш ли, че ти си първият, който е получил такъв подарък? Аз също имах Зърно, Пьотър. Знаеш ли къде е то? Изгоря в лъчите на Майчицата. Аз знаех, че не се нуждаем от Сянката. И успях да се избавя от този подарък. Аз също преминах през световите на Сянката, Пьотър. Не знам колко планети си видял ти, но аз бях в дванайсет свята. И във всеки от тях имаше мръсотия и болка. Светове, нуждаещи се от помощ. Някой ден ще можем да им я окажем.

Виж ти.

Ник Ример — и аз заедно с него — само бяхме повторили пътя на Биг. И всеки беше видял в Сянката това, което беше искал. За командор Биг тя беше плацдарм за намеса, място за прилагане на *приятелството*.

— Интернатът е изолиран, Пьотър. Напълно. Дойдох сам, защото смятам, че имаш достатъчно благоразумие, за да не се съпротивляваш. Да, разбира се, ти имаш своите особени възможности... Но така или иначе, няма да се измъкнеш.

— А неправилната аксиома на Риц? — възкликна Тил.

Биг погледна момчето с одобрение:

— Тук трябва да се изхожда от Принципа на по-малкото зло.

Аха. Нали ти казах, Тил...

— Пьотър, ти се сражава достойно, но загуби. Не защото ние сме по-силни, а защото справедливостта е на наша страна. В теб няма вяра, съгласен ли си? Ти също не си във възторг от Сянката. Така че не си струва да умножаваш грешките си...

Той се изправи. Въздъхна и протегна ръка:

— Дай ми Зърното. То не ти принадлежи, Пьотър. Нали така или иначе не можеш да активираш портал в нашия свят.

— Тогава от какво те е страх, Биг? — попитах аз.

— От твоите грешки. От нови жертви. Ти вече причини достатъчно зло, Пьотър. Изложи пред момчетата твоята страна от истината, твоя възглед за нашия свят. Жестоко, цинично...

— Посях зърното на съмнението?

Биг не разбра. Това беше земна фраза, преведена буквално на езика на геометрите.

— Сега ще се наложи най-добрите наставници в Родината да работят с момчетата.

— Нищо, ще се справите. Мисля, че имате и детски санаториуми.

— Ти си циник, Пьотър. Помисли си тогава за твоя свят. Нали сме еднакви и така или иначе ще ни се наложи да живеем заедно. Да дружим, да се борим, да вървим към щастиято. Нека да постъпим така — ти ще ми дадеш Зърното. То ще бъде унищожено. А ние ще отидем заедно в Центъра за далечно разузнаване. Ще поговорим за твоята раса, за това какво можем да си дадем едни на други. Не ни смятай за догматици, Пьотър. Изобщо не е задължително да връщаме вашия свят до каменната ера. Ние можем...

Той буквално ме засипа с възможности, предложения, алтернативи. Договор между равни, приятелство, помощ — нали сега Земята е подчинена напълно на други раси... Всичко това, което ми беше говорил дядо, предлагайки ми да избира по-малката от злините. Светът на геометрите не е статичен, той еволюира, и толкова ли е лош всъщност, готов ли съм да се закълна, че Земята живее по по-справедливи закони...

Да, може би си прав в нещо, Биг. Вашият свят търси свой път. Толкова неумело, колкото и нашият, но не се хлъзга към безразличната всепозволеност на Сянката.

И аз наистина нямам право да ви връщам в Сянката, от която толкова отчаяно сте избягали. В мен я няма вярата, която е необходима за тази цел.

Всичко това, което изреждаше той, дори не беше предназначено за мен. Аз, в края на краищата, нямаше къде да се дяна. Трябваше да се предам, да призная, че не съм прав, и то точно пред тези деца, които се бях осмелил да уверявам, че светът им е несъвършен.

— Да вървим... да вървим, Ники...

Не биваше да казва това. Намръщи се, сякаш извинявайки се за думите си. Но Ник Ример върте в мен потрепери и се подаде навън.

— Биг Алтруиста — казах аз. — Защо толкова мразиш този прякор? Та нали не сме ти го измислили с лоши чувства? Ти винаги си

отстоявал най-добрите решения, минималните загуби, търпимостта към чуждите обичаи. А не обичаш прякора си...

— Пьотър!

— Ник. Ник Ример. Ти си прав, Пьотър Хрумов не може да решава за нашия свят. Но аз — аз мога.

Ник Ример подхвърли Зърното. Подхвърли го и го хвана. От огненото кълбо се посипа сноп бодливи искрици.

— Разбира се, Биг. Почти невъзможно е това решение да се вземе от обикновен човек — да се промени целият свят. За обикновените хора съществува Сянката. Но ние сме регресори. Ние сме свикнали да решаваме вместо цели светове. Удивително усещане, нали?

Изчаквах момента, в който Биг ще се хвърли към мен. Той никога не се беше гнусил от силови решения, тук нямаше да го спре никакъв алтруизъм. Но той все още не вярваше.

— Може би затова избягахме от Сянката? Не само защото ни оскърбиха чуждите светове, живеещи по свои обичаи. Просто там всеки решава... но само за себе си.

— Не прави това, Ники! Не изпадай в своя детски максимализъм! На Родината не ѝ е нужна Сянката!

— Ние отдавна сме затънали в сянката, Биг. Всички ние. Още от деня, в който думата на по-възрастните е станала закон за нас. Откакто сме свикнали да вярваме в наставниците... откакто сме видели в учителите богове, във всеки срещнат — приятел, във всяка звезда — предизвикателство. И сме направили заслепяването си вечно. А аз не понасям нищо вечно, Биг! Съвсем доскоро рецитирах стиховете си на своя кораб. Искаш ли да изрецитирам някои от тях и на теб, Биг? Ти съвсем не си по-лош слушател, а аз никога не съм се осмелявал да рецитирам свои стихове пред теб...

Биг мълчеше. А Ник Ример, който никога, още от най-ранното си детство не беше рецитирал свои стихове пред други хора, каза:

*Гласът на детството
от безкрайната далечина до юношеството долита.
Юношата го презира и не иска да го слуша.
Не, не,
мърмори той,*

*та аз не съм дете, незнаещо какво говори.
Ала детето винаги говори само туй, което знае.
Дори ако мълчи, и особено ако мълчи.
А юношата си расте, израства,
но докато не е пораснал,
не може да потисне в себе си тревогата,
нито сълзите или пък смеха.
Възпитателите искат
да го превърнат във подобие
на другите, изведени от тях на пътя.
Но той не ще да мисли в крачка,
не иска по нареждания да мечтае.
Да можеше във детството да се завърне.*

Ник Ример се засмя и намигна на момчето Тил.

Зърното отново излетя във въздуха. Биг го следеше, готов да се хвърли — когато полуделият Ник и пришълецът Пьотър му позволят да падне. Навярно именно падането беше символ, позволяващ на Зърното да покълне.

Пьотър Хрумов хвана Зърното.

Ник Ример му позволи да падне.

Огненото кълбенце, пръскайки искри, потъна в „сламения“ килим.

Аз стисках в ръката си друго Зърно.

Биг падна на колене и посегна към Зърното. Разкъсаната тъкан на килима изхрущя. Блестящият, гладък под беше чист. Нямаше никакво Зърно. Нищо.

Само едва уловимо *нещо*, израстващо през камъка и пластмасата, метала и дървото, през Родината на Ники и Биг, Таг и Ган, Кати и Пер. Пронизващо планетата, обхващащо я с гъста мрежа от портали.

— Сбогом, Ники — прошепнах аз. — Сбогом, Ник Ример. Ти изпълни дълга си.

Него вече го нямаше в мен.

Ник Ример си беше отишъл заедно със своето Зърно. Беше се върнал в Родината си — която щеше да стане част от Сянката. Беше се върнал завинаги.

— Какво направи! Та това е необратимо, Ример!

— Той знаеше — съгласих се аз. — Той се въздържа дълго време. Но това е неговият избор, командор Биг.

Биг се изправи. Той вече стоеше в малкото, бавно разширяващо се петно на портала. Нищо не се случваше с него, и аз не бях учуден — командор Биг обичаше Родината си такава, каквата е. Както и аз обичам Земята, между другото.

— Деца, излезте веднага — прошепна той. — Всички да се евакуират в купола. Бързо!

През вратата се чуваше шум. Да, Биг беше влязъл в стаята сам, само че други наблюдаваха случващото се. Ох, какви неща ставаха в момента!

И какво щеше да се случва тепърва на благополучната, единна, могъща Родина!

— Деца, излизайте! — извика Биг, без да откъсва от мен изпълнения си с омраза поглед.

Той какво, не разбираше ли? Порталът вече се беше разположил върху цялата средна част на стаята. За да излязат, децата трябваше да минат през него. Може би щеше да им се удаде.

Но кой знае защо, аз не мислех така. Тил, Грик, Фал, Лаки — гледайте. Решавайте. Вие вече усещате портала.

Значи той ви зове.

— Ти ще отговаряш — каза Биг. — Нека да не съм прав... нека да бъда наказан, но ти ще отговаряш! Няма да се измъкнеш!

Той като че ли се смяташе за способен да се справи с мен. Какво пък, може би. На малко неща ли ги учат регресорите?

Засмях се и пристъпих напред, към центъра на портала. Бяло сияние обгърна света.

— Така ли мислиш, Биг? Грещиш.

И светът на геометрите се разми, изчезвайки в Сянката.

Дали ми се стори, или наистина чух гласа на Ник Ример, почти като моя глас? Тих далечен глас:

*А паметта
от какво се състои,
как изглежда,*

*и какъв ли вид
добива после
тази памет.
Възможно е някога, при спомени
за отдих, да е била зелена,
а сега е с кървавия цвят на плетената кошница,
с мъничка унила Вселена в нея
и етикет отвън със думичката „горе“
и с думичката „долу“
и с надпис „не изхвърляй“
с големи букви алени,
или пък сини,
или пък виолетови.
Всъщност — защо не виолетови,
или малиновокафяви,
след като вече мога да избирам.*

Избирай, Ник Ример. Отсега нататък — завинаги — ти имаш правото да избираш.

За разлика от мен — защото всяко преминаване през портал е проумяване, и този път успех да разбере самия себе си.

---

[1] Заигравка с „Малкият принц“ на Екзюпери. Бел.Mandor. ↑

ГЛАВА 7

Те чакаха. Просто ме бяха чакали — през двата дни, в които бях отсъствал. Противно на логиката, въпреки че регресорът Ник Ример си беше тръгнал, отвеждайки със себе си Пьотър Хрумов и отнасяйки Зърното.

Разбира се, на тях не им оставаше друг изход. Не биха успели дори да споделят съдбата на Земята. Ние всички бяхме минавали през портали, бяхме станали част от Сянката. Колко странно се получи — не приемахме Сянката, отхвърляхме я, но бяхме обречени да приемем главния ѝ дар. Безкрайните възможности за избор. И все пак аз не бих могъл така. Да чакам, без вече да вярвам — и все пак да чакам.

Аз поне се движех. Без да вярвам, без да се надявам, но поне не стоях на едно място.

Спуснах се от хълма, нататък, където на фона на звездите се очертаваха краищата на кораба на Лигата. Легнал върху почвата, той приличаше на дремещ звяр, на дълбоководно чудовище, изхвърлено на сушата. Корабът изглеждаше чужд, не докосваше нищо в душата ми. Мъртъв къс чуждо желязо.

И фигурките на хората, застанали около огъня, бяха единственият ориентир, към който вървах, който чувствах.

Те не горяха дърва, естествено. Блуждаещата планета на Сянката беше безжизнена — вероятно завинаги. В поредицата от светове трябваше да има поне един абсолютно мъртъв свят. В центъра на кръга равномерно горяха еднакви бели трупчета. Очевидно и в Търговската лига обичаха живите пламъци.

Седнах до огъня и протегнах ръце към него.

— Кой си този път? — попита дядо.

Погледите ни се срещнаха.

— Ник Ример си отиде. Този път — завинаги.

Дядо кимна.

— А ти? Кой си ти?

— Твоят внук, дядо.

Гледах в лицата им. Навярно това беше справедливо — че ги бях предал, изоставил, бях си тръгнал — и се върнах.

Ако ми простят, значи сме квит.

Дядо заобиколи огъня, седна до мен, прегърна ме.

— Трудно ли беше, Пит?

Кимнах. Да, трудно беше. Разбира се. Винаги е трудно да убиеш нечия чужда мечта. Особено ако е била и твоя... в някаква степен.

— Геометрите са в Сянката, дядо. Така реши Ник Ример.

Маша се приближи и сложи ръка на рамото ми:

— Петя, Зърното пак ли се раздели?

— Да. — Повъртях в ръце огненото кълбенце. — Точно така, раздели се.

Изчислителят премина направо през огъня. Той вече не смяташе за необходимо да се преструва. Легна в краката ми и вдигна триъгълната си муцунка:

— Попитай куалкуа, Пьотър. Колко време е останало?

— Никакво — отговорих аз. — Съвсем никакво. Силните раси вече са се събрали, за да вземат решение. Няма да успеем. Изобщо. Мигновеното преместване в пространството не е достъпно за никого. Преди да се доберем до Цитаделата, силните ще успеят да унищожат Земята и да нападнат геометрите. Жалко. На тях и без това сега не им е лесно.

— Защо до Цитаделата? — намръщи се дядо. — Ти какво, смяташ да се явиш пред силните раси и да им докажеш колко сме добри?

— Глупаво е, разбирам. Но пътят до Земята не е по-къс. А и какво ще правим на Земята?

— Но Зърното...

— Вземи го. — Напъхах го в ръцете на дядо. — Ще можеш ли да предадеш Земята на Сянката?

— Аз — не. Но ти нали го получи!

— Не аз, дядо. Ник Ример, който не виждаше друг изход за родината си. А другото... другото го взе куалкуа. За него това е лесно и естествено. Колкото повече пространство за разширяване, толкова по-добре.

Само Данилов мълчеше и ме гледаше от другата страна на огъня. Той изглеждаше някак много остарял, кумирът на „Трансаеро“. Беше

отслабнал и посърнал, сякаш всичките му сили бяха изцедени.

За сметка на това пък той пръв кимна с разбиране.

— Сянката отива при онези, които я желаят — търпеливо поясних аз. — Никой от нас не е способен да я приеме. Прекалено неприятни светове сме печелели в тази лотария. Дори и да отнесем Зърното на Земята, то няма да покълне. Не е дадено на нас.

— Сигурен ли си?

— Да, дядо. Сигурен съм.

— В кораба! — Дядо скочи. Движенията му бяха загубили непохватността си, той беше свикнал с новото тяло.

— Няма да успеем — изрекох аз вяло. — Разбираш ли, преди да се доберем дотам, решението вече ще бъде...

— Но няма да седим тук! — Дядо ми подхвърли Зърното и аз го улових. — Как можеш...

— Почакайте. — Данилов се изправи. — Пьотър, може и да си прав. Няма да успеем. И Андрей Валентинович е прав. Само че ако няма транспорт, може би ще успеем да се свържем?

Разбрах какво имаше предвид.

Куалкуа?

Той мълчеше, моят верен спътник и помощник, благоволяващ от време на време да извърши по някоя дреболия — да убие някого или да ми помогне да поспя в снега, но отхвърлящ всяко истинско действие. Частицата от онзи древен разум, който е разлят из световите на Сянката, отдавна оставил зад гърба си човешката форма на съществуване. Той мълчеше, защото знаеше какво ще поискам от него.

— Куалкуа! — закрещях аз. Преходът от тъпата обреченост, с която вървах от портала към огъня, към безумната последна надежда, беше прекалено рязък.

Не мога да се намесвам. Това е неприемливо. Ние служим на всички — но за дребни неща. Оправяме реактори, насочваме ракети към целта, превеждаме...

— Тогава превеждай, гадино! Не те моля за нищо повече! Не те моля да спреш ескадрата, която се готви да атакува Земята, не изисквам да сплашиш силните! Превеждай! Прави това, което правиш винаги!

Да те превеждам на силните? Вас ви разделя половин Галактика.

Нима това е пречка за теб?

За мен — не... Ти толкова отчаяно търсиш изход. Спасение за твоята планета?

Да!

Добре. Опитай. А аз... ще превеждам.

Това беше пропадане. Миг на абсолютна пустота — в която куалкуа обикаляше из раздробеното си съзнание, разпръснато из цялата Вселена. Допускайки ме ревниво до онова, което никога не показваше на други раси.

После видях светлина.

Не, не видях, още нямах очи за целта — усетих я. Куалкуа прехвърляше форми, създавайки ме отново. Вече не на блуждаещата планета в ядрото, а в света, който наричахме Цитаделата.

Интересно, защо?

Надигнах се от земята. Чужда почва, чужда трева, остра и къса синя четина под босите ми крака. Бях гол, тялото ми изглеждаше чуждо... и беше точно такава, между другото. Разбира се, куалкуа не ме беше пренесъл през пространството, само ме беше копирал.

Нали трябва да виждаш с кого говориш. И силните трябва да разберат с кого си имат работа.

Иронията в думите на куалкуа беше почти неуловима. Но аз се бях научил да я забелязвам и да я ценя — като случайно зрънце злато в пясъка.

— Благодаря — прошепнах аз само с устните си, докато заставах пред силните.

Това, което светеше в небето, съвсем не беше слънце, не. Това беше торп, най-странната и вероятно най-могъщата раса в Конклава. Разумен плазмOID, десеткилометров облак от чиста енергия, скован от силови полета, сякаш е с корсет. Някои считаха, че именно торп са главните в Конклава. Други мислеха, че те са безмозъчни роби на органичните раси. Не знаех отговора, но вероятно те с нищо не бяха по-добри или по-лоши от нас. Просто живи отломки от слънце. Торп се рееше някъде отвъд границите на атмосферата, но сияеше не по-слабо от земното слънце. Трудно ми беше да си представя как той възприема случващото се на повърхността.

А долу, върху безкрайната равнина, се бяха събрали представителите на всички останали силни. Осем раси, които

притежаваха органични тела. Пространството беше насечено, разделено на сектори със сивкави стени. Всички сектори бяха с различни размери и това вече би станало разтърсващо откритие за всеки земен дипломат. Нима и силните не бяха равни помежду си?

Ето ги хиксоидите. Шест или седем личности. С червеникава окраска — интелектуалният елит. Прието беше да се смята, че обитателите на Хикси не се отличават с особен интелект, но и квалкуа винаги са били смятани за безпомощни изроди...

Даенло. Един-единствен. Шията му беше доста по-голяма от шията на носорог, но във всичко останало си приличаше с него. Само дето върху муцуната си нямаше костен израстък, а венец от дълги подвижни пипала.

Дженш... Дженш? Нима тези измъчени инженери, изглеждащи като кошмарен хибрид между пчела и маймуна, бяха силни? Не, не беше възможно... вероятно външна прилика... или все пак?

Кръглата площадка, върху която стоях, беше отделена от всички останали със същите такива сивкави стени. Наоколо имаше още пет нечовешки създания, но на Земята не знаеха нищо за тези силни. Известни бяха наименованията на само две раси — но иди разбери коя от тях коя е.

Не бях сам в кръга. До мен стоеше алар. Черната козина беше настръхнала, на гърлото му пулсираше безформената буца на квалкуа-преводач. Смешно беше да мисля за квалкуа в трето лице, след като в момента бях създаден от него. Не се ли беше откъснало от тази буца и квалкуа, което беше сътворило тялото ми?

— Командващ на червено-виолетовия флот — казах аз. — Върнах се с доклад.

Или тези гигантски мишки имаха железни нерви, или командващия им си го биваше. Отвърна само:

— Точно навреме.

Сиянието на торп в небето стана по-ярко. Навярно в момента тук беше нощ — може би нарочно бяха избрали нощта, за да може и този силен, неспособен да се спусне на повърхността, да се вижда.

И защо наричахме тази планета Цитаделата? Равнина до хоризонта, сякаш всичко е изгладено, само в далечината се извисяваше конусът на самотна планина. Никакви отбранителни съоръжения,

циклопски здания или други атрибути на концентрирани сили на Конклава.

Самотният даенло се размърда в своя сектор. Тръгна напред — мъгливата стена се разпадна пред него и отново придоби плътност зад гърба му, пропускайки заедно с извънземния и остра миризма.

— Ти говориш от името на слабата раса човечество?

Той също използваше преводач — под гривата му имаше куалкуа.

— Говоря от името на човечеството — потвърдих. — Аз съм Пьотър Хрумов.

— Знаем. Куалкуа съобщи, че ще бъде посредник и ще изправи образа ти пред нас. В противен случай тук нямаше да остане нищо освен пепел. Торп бди.

Погледнах неволно в небето към люлеещия се огнен облак. Стори ми се, че и очите на даенло — плоски, сякаш покрити със стъкло — хвърлиха поглед нагоре.

— Аз ще задавам въпроси вместо отговарящите за слабата раса човечество. Хиксите ме упълномощиха — те са прекалено възмутени, за да реагират адекватно.

Хиксите изобщо не изглеждаха възмутени. По-скоро объркани. Но аз не възразих.

— Ще отговоря на всичките ти въпроси, даенло, отговорен за човечеството.

— Съзнателно ли пропускаш да определиш човечеството като слаба раса?

— Да, даенло. Съзнателно. Тази слаба раса, заедно с три други, не по-малко слаби, вече направи достатъчно много за Конклава.

— Не те е страх, защото се намираш далеч.

Към мен се изстреля венец от пипала, обвиняващо тялото ми. Събори ме, плъзна ме по земята, оставяйки ивици от изтръгната трева.

— Но ние сме прекалено заинтригувани. Преди всичко ни интересува защо куалкуа измениха на своето равнодушие. Защо ти помагат?

Само това?

Какъв лесен въпрос.

— Ще ми се наложи да отговарям много дълго, мъдри даенло, отговорен за човечеството. Не знам отговора, но може би вие ще

успеете да го намерите.

— Имаме още време, човеко Пьотър Хрумов. Говори. Ако се наложи да уточним нещо, ще задам въпрос. Говори.

Даенло в някакво отношение са толкова мудни, колкото и техният карикатурен аналог — земните носорози. Но се случва и да са също толкова свирепи.

— Всичко започна на Хикси-43, даенло. Връщах се от курс и когато първият джамп мина, чух звук в кабината. Оказа се, че го издава изчислител...

— Изчислителят е издържал джамп?

Как се заинтересува!

— Да, даенло. Той беше издържал джамп и беше запазил разсъдъка си. Но нека по-добре да карам подред.

— Говори.

— Изчислителят каза, че трябва да се добере до Андрей Хрумов... дядо ми...

Размахване на пипалата:

— Андрей Хрумов — човекът, обвиняващ Конклава в излишна жестокост?

— Да.

Жалко, че дядо го нямаше тук. Би се зарадвал на такава популярност. Разбрах, че ще ми се наложи да говоря дълго...

... Но не предполагах, че ще е чак толкова дълго...

— Отказахме се от съюза с геометрите.

— Но защо? Това е раса, идентична с вашата. Естествен съюзник.

— Техният морал е не по-малко жесток, отколкото моралът на Конклава.

— Ти също смяташ, че сме жестоки?

Погледнах в плоските чинийки на очите му.

— Да, даенло, отговарящ за човечеството...

... Нощта отмина и над Цитаделата се издигна слънцето. Бледа, далечна червена звезда — тя изглеждаше като случайно недоразумение до блестящия облак на торп.

Аз продължавах да говоря:

— Командващият на аларите ми даде званието офицер и ме изпрати на разузнавателна мисия в ядрото.

— Това превишава пълномощията му — каза даенло. Помълча и добави със същия отегчен глас: — Сгреших. Командващите на независими бойни единици могат да провеждат разузнавателни мисии и да ги възлагат на представители на слабите раси. Командващ, оправдан си. Можеш да напуснеш кръга на обвинението.

Черната мишка до мен се размърда:

— Силни даенло, като старши офицер съм длъжен да присъствам на разпита на човека Пьотър Хрумов.

— Можеш да останеш. Ще ти донесат храна и вода.

На мен не ми предоставиха подобни удобства. Впрочем, създаденото от куалкуа тяло едва ли се нуждаеше от храна. Продължавах да говоря. Слънцето започна да залязва. Торп дрейфуваше в небето — може би му беше скучно да следи бавния разговор на органичните същества.

— Човекът от расата на геометрите, Ник Ример, вкара планетата си в Сянката...

— Това означава ли, че планетата на геометрите е защитена?

Добър въпрос. Свих рамене:

— Тя никога не е била беззащитна. Но сега... ако бях на мястото на силните раси, не бих нападнал геометрите.

— Това съвет ли е или заплаха?

— Съвет е.

— Добре. Продължавай.

... Когато завърших, отново беше настъпила нощ. Не знам дали останалите извънземни почиват, но даенло не се откъсна от мен нито за миг.

— Отговори — как ще постъпи куалкуа със своето Зърно на портал?

— Не знам...

— Попитай куалкуа.

Погледнах с недоумение даенло, чиято грива украсяваше безформения чувал на тялото му.

— Те никога не са разговаряли с нас. Откакто планетата им беше унищожена и космосът стана техен дом. Служат, но не отговарят. Попитай ги.

Разбрах и потреперих. Расата на куалкуа нямаше планета, на която да отнесе Зърното си. Те живееха навсякъде... във всеки свят на

Конклава... кой можеше да мине без услугите на малките камикадзета, послушните преводачи, верните роби? Онези пет раси, които не са органични...

Куалкуа?

Кажи им, че още не съм решил.

— Не е решил — повторих аз. — Още не е решил.

— Конклавът не иска да влиза в Сянката — каза даенло. Сякаш ми се оплакваше. — Дори и прадедите ни да са произлезли от ядрото... пак не искаме да влизаме в Сянката. Попитай го кога ще реши? След колко време?

Попитай го какво е това време — отговори куалкуа.

— Той пита какво е това време, силни даенло...

Даенло мълчеше. Дали твоята раса не е изпепелила света на куалкуа, силни? Може и да не са се нуждаели от света си... но винаги ли обичаме само това, от което се нуждаем?

Как ли щяха да вземат решение? Чрез съвещаване? Чрез гласуване... с вдигане на лапи и пипала, с изхвърляне на протуберанси и псевдокрайници?

— Човеко Пьотър Хрумов, представител на човечеството. Вашите действия излизат извън рамките на разрешеното за слабите раси.

Това присъда ли беше?

— Но действията ви не са донесли вреда на Конклава. Напротив...

Даенло помълча известно време.

— Човеко Пьотър Хрумов, кажи на куалкуа, че сме изяснили всичко необходимо и не се нуждаем повече от неговите услуги на преводач. Първоначалното обвинение към слабите раси, известни като човечество, алари, изчислители и куалкуа е оттеглено. Ще вземем решение. Свободен си.

Успях да погледна още веднъж алара и даже протегнах ръка към него. Не знам дали за да си взема довиждане, или просто за да докосна командващия, останал докрай с офицера си.

Но светът вече помръкваше. Куалкуа престана да поддържа връзка с копието на тялото ми.

А на мен ми предстояха грижи за собственото ми тяло. Звездите все така пламтяха в небето на ядрото, равнодушни и прекрасни, и в тях

нямаше нищо — нито предизвикателство, нито любов.

Просто звезди.

Лежах на земята, завит с нещо като одеяло. До мен беше огънят, около който бяха застинали три неподвижни фигури.

Изчислителят забеляза пръв, че съм дошъл на себе си. Приблужи се към мен с бърза безшумна походка, погледна ме в лицето.

— Всичко е наред — прошепнах аз това, в което изобщо не бях уверен. Гърлото ми беше пресъхнало, тялото ми се струваше безсилно. Само дланта, в която бях стиснал здраво Зърното, се беше вдървила. — Наред е, Карел...

Подхванаха ме и ми помогнаха да седна. Погледите на всички бяха измъчени и нетърпеливи, като погледа на влечугоида.

— Като че ли... се отървахме... — Опитах се да се усмихна. — Засега... можем да си отдъхнем. Предстои да вземат решение...

Маша ми подаде вода. Преглътнах, заслушан в тихия шепот на куалкуа.

Зърното, Пьотър...

Какво?

Остави го тук. Сложи го до огъня. Аз също ще решавам.

Защо ми помагаш, куалкуа?

Симбиозата е удачна.

Усмихнах се. Мисля, че той усети усмивката ми. Помолих:

— Саша, дядо, помогнете ми да стана. Уморих се от това небе. Време е да си идем вкъщи.

— Мислиш ли, че там ще ни посрещнат с отворени обятия? — Данилов мрачно се усмихна. — Дали не е по-добре да си останем в Сянката... Само за разбитата станция ще ни осъдят да плащаме заради всички космически неудачи... от времето на клетата „Мир“ досега...

— Защо ли не мога да се ужася от такива грандиозни мащаби? — попитах аз като се надигнах. — Нищо, нали имаме пропуск за „Свободния“. Ще превозваме домати с него.

ЕПИЛОГ

Най-много обичам кучетата заради умениято им да прощават.

Заради великодушното превръщане на чуждата вина в своя собствена.

Тиран се притискаше към краката ми, като от време на време вдигаше муцуна и я тикаше в дланта ми. В погледа му се четеше само: „Стопанино, прощаваш ли ми? Нали вече няма да ме даваш на онова място?“

Няма да те давам, разбира се, че няма да те давам...

Защо хората не умеят да се преструват така! Само ако можеха да не превръщат провиненията в престъпления и да подават първи ръка!

Макар че навярно тогава бихме престанали да сме хора. Всички си имат силните страни и своите слабости. Всеки си има своите болки и проблеми. Студената мисъл на изчислителите, пасивното равнодушие на куалкуа, безмилостността на дженшите — кой може да прецени кое е по-лошо?

И ако винаги, винаги ни се удаваше да надвием онова, което ни е заложено от природата, от еволюцията, от възпитанието, от навика...

Облегнат на раздрънканата дървена ограда, наблюдавах съседната вила. Още нямаше девет часа, а там вече беше пълно с работници. Малко встрани от къщата се строеше нещо огромно. Приличаше ми на площадка за хеликоптери с хангар. Работата вървеше бързо и абсолютно тихо, като в сън. Очевидно се използваше звукоизолиращата завеса, която започнаха да внасят преди половин година от Андриан-7. Скъпо нещо. Хубаво, че я сложиха — колкото и да беше странно, сънят на дядо не беше станал по-дълбок.

Интересно, дали новобогаташите ще започнат да строят скоро край вилите си стартови площадки за междузвездните си яхти?

Вероятно скоро.

Дори и никога да не изляза отново в космоса, ще мога да се любувам на излитащите кораби. Ще се събуждам от тихото свистене на разсечената атмосфера.

Разбира се, ако домашният арест след едноседмичните разпити не бъде сменен със сибирски санаториум...

Вратата на съседната вила хлопна и оттам излетя като куршум разрошен малчуган с шорти и незагащена тениска. Явно бързаше. Когато ме видя на старото място, Альошка забави крачка. И все пак тръгна направо към мен, а не заобиколи, както обикновено.

— Здравсти — поздравих го аз пръв. Тиран ме погледна и не заръмжа към Альошка.

— Здравейте... — измънка смутено момчето. Поколеба се за секунда, после изрече решително: — А при вас имаше обиск. Две денонощия, без прекъсване!

— Аха — кимнах аз.

Альошка се колебаеше, явно не се решаваше да ме разпитва. После любопитството надделя.

— А къде бяхте?

— Далече — отвърнах аз. — Много далече.

— На Цитаделата? — Очите на Альоша блестяха. Естествено, той беше в течение на всички космически новини. Всички говореха за събирането на силните раси, макар и никой да не знаеше причината за това събиране.

— Още по-далече — отвърнах кратко аз.

— Вижда ли се оттук?

Разбира се, ядрото на Галактиката се вижда от Земята. Но реших да не разстройвам момчето.

— Не.

Той продължаваше да стои, ровейки с върха на незавързаната си маратонка в земята. Аз чаках търпеливо.

— Пьотър... а няма ли да ми подарите камъчета?

Ако беше попитал „не ми ли донесохте“, щях да поклатя глава. Обаче сега... Наведох се и взех изпод краката си парче чакъл... Сив, пращен, неотличим от милионите си събратя.

— Заповядай.

Момчето объркано взе камъчето. Повъртя го в ръце, погледна ме. Очите му заблестяха подозрително. Не беше очаквал такова нещо от кумира си... Е, трябваше поне на някого да съм кумир!

— Това е късче от планета, Альошка — казах аз. — Мъничка отломка от малка планета, на която живеят хора.

Той мълчеше.

— Най-обикновена планета, момче — търпеливо продължавах аз. — Нищо особено. Много вода, но и доста суша. Облаците плуват както си искат. Дъждът вали точно тогава, когато не искаш. Мръсотията е много, а горите линеят...

Погледът му изведнъж стана по-твърд. И устните му трепнаха, но не в полудетски плач, а в плаха усмивка.

— Най-обикновена планета — повторих аз. — Но засега нямаме друга. Нали?

Момчето кимна.

— А най-важното е — казах аз, преминавайки към шепот, и Альошка се приближи с крачка към мен, — че не сме длъжни да обичаме всички. И изобщо не сме длъжни да мразим всички.

— Разбрах — каза Альошка и сложи камъчето в дланта си. Разгледа го толкова внимателно, сякаш беше преливащ се топаз от Атас или призрачен минерал от Халдуин 12.

— Това е най-важното камъче в колекцията ти — казах аз. — Най-най-важното.

— Знам — съгласи се момчето. Погледна ме в очите и попита: — Пьотър Данилович, кажете, а мен ще ме вземат ли в лятното училище?

— Не знам — отговорих честно аз.

— А ще ме препоръчат ли? Е... когато порасна, разбира се.

— Нима това ще помогне с нещо?

Альошка явно се учуди.

— И още как!

— Тогава ще те препоръчам.

Той кимна и попита:

— Може ли да тръгвам?

Едва сдържах усмивката си.

— Върви.

Гледайки след бързо отдалечаващото се момче, аз си мислех, че едва ли ще ми се наложи да изпълнявам обещанието си. Моята препоръка не би помогнала на никого. Особено ако се отнасяше за космоса. В такъв случай по-скоро би навредила.

И все пак е приятно да те смятат за герой.

В джоба ми звънна телефонът. Извадих го и казах в слушалката:

— Ало.

— Пьотър, ти ли си? — поинтересува се Данилов.

Виж ти. И него ли го бяха пуснали? Боях се, че ще разпитват още месец-два бившия сътрудник на ФСБ.

— А кой друг?

— Не спиш ли?

— Не.

— Колата ще дойде след петнайсет минути. Приведи се в ред. Ще се преоблечеш в Звездния, сега ти подготвят костюма.

Мълчах, без да разбирам нищо.

— Към Земята се приближава церемониален кораб на Конклава!
— изрева Данилов. — Обкръжен от пет торпи!

— И? — попитах аз, усещайки как всичко вътре в мен изстива.

— Какво, не си ли гледал телевизия? — развика се Данилов.

— Ами не — отвърнах, гледайки прибиращия се в къщата Альошка.

— Пристигат за церемонията на приемането на Земята сред силните раси! — извика отново Данилов и изведнъж гласът му спадна до шепот. — Ти... ти наистина ли не знаеше?

Поклатих глава, сякаш държах в ръцете си видеофон, а не евтин клетъчен телефон.

— Представителят на Конклава заяви, че иска да води преговори по процедурата с Пьотър Данилович Хрумов — каза Данилов с глас, моментално станал тържествен и официален. — Днес се събира асамблеята на ООН... за да потвърди пълномощията ти.

Помълчахме една минута, сякаш всеки искаше да изпробва колко са устойчиви нервите на другия.

— Пьотър, имаш четвърт час да се приготвиш! — Данилов беше този, който не издържа.

— Половин час — казах аз.

— Какво? — развика се той.

— Трябва да разходя и кучето, Саша — обясних аз. — Разбираш ли?

Когато ми отговори, гласът му отново беше спаднал до шепот:

— Да...

— Чудесно — казах аз и прекъснах връзката. — Нали, Тиран?

Кучето изскимтя кратко в знак на одобрение.

— Ще почакат, в края на краищата — реших аз, докато повеждах Тиран по обичайния маршрут. Покрай оградата, покрай лехата с посърнали астри, покрай най-голямото дърво, което непременно трябваше да се маркира. — Ще почакат, нали?

Разбира се, песът не отговори. Но явно беше съгласен с мен.

И когато делово вдигна крак при дървото, ме напуши смях.

На стотина километра наоколо нямаше кучета, способни да се конкурират с Тиран. И все пак той упорито маркираше територията си.

Може би това беше наистина точно толкова важно, колкото и тържествената церемония по приемането на човечеството сред силните раси.

Аналогията щеше да се хареса на дядо. Въпреки цялата ѝ фалшивост. Сигурен бях.

Януари-септември 1997 г., Москва

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.